

V nedeljo začetek MDA Bela krajina 87

Trajala bo do 22. avgusta
— Delo v obeh občinah

LOKVE — V prenovljenem brigadirskem naselju v Lokvah pri Črnomlju se je v nedeljo, 21. junija, začela mladinska delovna akcija Bela krajina 87. Na priložnostni slovesnosti so sodelovali tamburaši iz Metlike, vojaki iz črnomaljske garnizije in brigadirji. O pomenu te akcije za Belo krajino je govoril predsednik skupščine akcije in predsednik metliškega izvršnega sveta Nikola Ladika, akcijo pa je otvoril sekretar RK ZSMS Daniel Božič.

S pomočjo obeh belokranjskih občin in RK ZSMS so letos naselje v Lokvah prenovili, okoli 10 milijonov dinarjev so vložili za boljši brigadirski standard, postavili so novo barako, položili asfalt, brigadirji imajo na voljo igrišče, dobili pa so tudi prostor za interesne dejavnosti. Akcija bo trajala do 22. avgusta, delale bodo tri izmene, v vsaki bodo tri brigade, v vsaki pa naj bi bilo po 40 brigadirjev. V prvi izmeni je okoli 100 brigadirjev iz Ljubljane-Centra, Dravograda, Raške v Srbiji ter iz brigade Rdečega križa. V drugi izmini bodo delali brigadirji iz Ribnice, Litije, pionirska brigada iz Kopra in skupina brigadirjev iz Madžarske, v tretji pa iz Maribora — Pesnice, Krškega in Cerknice. Delali bodo na delovnih taboriščih v obeh belokranjskih občinah.

Prva izmena in pol druge bosta gradili vodovoda v krajevni skupnosti Adlešiči ter od Kuljavev proti Brezovici in urejali brežine in bankine na parizanski magistrali proti Žuničnem.

TREBANJCI NA MDA »BRKINI 87«

TREBNJE — Trebanjski brigadirji bodo od 28. junija do 18. julija delali nja republiški mladinski delovni akciji Brkini 87. Mladinska delovna brigada Matije Gubca naj bi štela 40 brigadirjev, na OK ZSM Trebnje pa računajo, da jim bo uspelo zbrati le polovico predvidenega števila brigadirjev. Trebanjci bodo v I. izmini delali skupaj s Kamničani, Tržičani in brigado Rdečega križa Slovenije predvsem za agromelioracije in telefonijo. Brigada RK bo poskrbela za pomoč na domu in otroško varstvo.

OROŽEN O NALOGAH SINDIKATA

KRŠKO — Član predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Marjan Orožen je pretekli ponedeljek govoril članom predsedstev posavskih občinskih svetov ZS o političnih in družbenoekonomskih razmerah v Jugoslaviji in uveljavljanju vloge ZSJ v političnem sistemu. Kot je dejal Orožen, so se pri nas sindikati že izrekli za realno ekonomijo in uveljavljanje tržnih zakonitosti. Dejal pa je tudi, da se bodo odpori proti taki ekonomiji še vedno pojavljali, zlasti v razmerah, ko se državna in podjetniška administracija še vedno razraža. Sindikat bo vztrajal pri svojih stališčih, a ob uveljavljanju tržne ekonomije, ne bo zapostavljal socialne politike. Orožen se je zavezal za bolj dejavno delovanje sindikata, predvsem v gospodarstvu, kjer mora sodelovati pri sprejetju vseh pomembnih odločitev in si tako spet pridobiti ugled in zaupanje delavcev.

GRAD MOKRICE OBNOVLJEN

MOKRICE, ČATEŽ — Kolektiv tozda Terme na Čatežu je bogatejši za trgovino v kampu in prenovljeni hoteli del mokriškega gradu. Z otvoritvijo obeh objektov bodo v petek, 3. julija, počastili 190-letnico odkritja toplih vrelcev. V Termah bodo isti dan odprli tudi nekaj novih počitniških objektov.

BERITE DANES!

- na 3. strani:
- Kmet za delo ne potrebuje rok?
- na 4. strani:
- Težave Novolesase še večajo
- na 5. strani:
- Temperatura okoli azbesta raste
- na 6. strani:
- Nezadovoljstvo prekipelo

Začenja se dvajseti, jubilejni tabor

Otvoritev v soboto v
Velikem Gabru

TREBNJE — Ob koncu tedna se začneja jubilejni, že 20. tabor likovnih samorastnikov. Slovesna otvoritev bo v soboto, 27. junija, ob 19.30 v kulturni dvorani OS v Velikem Gabru. Zbranim udeležencem letošnjega taborskega srečanja in drugim navzočim bo govoril inž. Damjan Mlakar, sekretar skupščine tabora.

Na 20. tabor so povabili 35 likovnih ustvarjalcev, od tega sedem iz tujine. Med udeleženci bodo tudi Jože in Konrad Pernelj iz Žirov ter Anton Plemelj iz Ljubljane, ki so ustvarjali že na prvem taboru v Trebnjem. Tudi letos bo delovnišče v OS Jože Slak-Silvo. Slikarji bodo delali vse do petka, 3. julija, ko bo slovesen zaključek.

Slovesnost se bo tega dne začela že popoldne, ko bo skupen zbor udeležencev vseh taborov ter častnega in organizacijskega odbora. Govoril bo predsednik umetniškega sveta Zoran Kržišnik, ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani. Ob tej priložnosti bodo najzaslužnejšim podelili najrazličnejša priznanja, tudi tista, ki jih tabor uvaja ob 20-letnici.

Zatem bo kulturni program pred galerijo samorastnikov s slavnostnim govorom in ogledom razstave najboljših del, nastalih na vseh taborskih srečanjih. Slavnostni govornik bo predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, ki bo svoj obisk v trebanjski občini izrazil tudi za pogovore s predstavniki občini, družbenopolitičnih in delovnih organizacij.

SREČANJE POBRATENIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI

MIRNA — Krajevna skupnost Mirna je letos organizator in gostitelj 12. srečanja delegacij in 7. srečanja mladine iz pobratenih krajevnih skupnosti Jugoslavije. Srečanje delegacij bo 4. in 5. julija na Mirni, na ta dogodek pa se Mirenčani skrbno pripravljajo.

Ostali vsak na svojem bregu

Novomeško sindikalno predsedstvo in IO sindikata tozda Tenel o ravnanju pri izjasnjevanju o razrešitvi Boštjana Kovačiča in ocenitvi drugih, vpletenih v »afero«

NOVO MESTO — Pretekli teden smo na kratko že poročali o skupnem sestanku predsedstva novomeškega občinskega sindikalnega sveta in izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije Iskre-tozda Tenel Novo mesto 16. junija, katerega tema so bili postopki in stališča izvršnega odbora Tenelovega sindikata v zvezi s kazenskim postopkom, v katerem so udeleženi javni in odgovorni delavci v novomeški občini. Stvar zasluži malo več pozornosti.

Po uvodnem pojasnilu je predsedstvo občinskega sindikata hotelo z vodstvom Tenelovega sindikata razčistiti predvsem, zakaj so svoja stališča o zadevi (domnevne nepravilnosti pri gradnji hiš takrat še predsednika novomeške občinske skupščine Boštjana Kovačiča in Tenelovega direktorja Božidarja Zajca) pošiljali v druge delovne oz. sindikalne organizacije, iskali njihove predsednike po telefonu itd., kar da je bil nekorekten poskus vplivanja na druge in manipulacije z njimi. V razpravi je bilo s strani občinskega sindikata rečeno tudi, da marsikaj v stališčih Tenelovega sindikata (v njih so na široko opisovali Zajčeve zasluge za Tenel, direktorju izrekli polno podporo ter dejansko obsodili občinsko sindikalno vodstvo, ker vodi akcijo, čeprav je zadeva uradno še vedno le v fazi suma storitve kaznivega dejanja) ne drži, da pa jim ne takrat ne zdaj nihče ne odreka pravice, da imajo svoje stališče.

Na sestanku so člani sindikalnega vodstva Tenela očitli predvsem kratkost roka, v katerem so se morale osnovne organizacije opredeliti o zadevi

Je čista Sava previsok cilj?

Pomisleki in zahteve sevniškega izvršnega sveta pred gradnjo HE Vrhovo

SEVNICA — »Vprašljiv je zlasti 5. člen, saj nima smisla, da si mečemo pesek v oči, da je možno že pred letom 1990 Savo očistiti do drugega kakovostnega razreda. Zelo težko jo bo že očistiti za en kakovostni razred do polnitve jezov HE Vrhovo, kar bo stalo toliko kot dve hidroelektrarni.« je dejal na zadnji seji sevniškega izvršnega sveta Janez Nučič, ki je v imenu investitorja Smelta zadolžen za spremljanje gradnje spodnjeavske verige sedmih elektrarn.

Člani sevniškega izvršnega sveta so imeli na tej seji k dopolnjenemu osnutku lokacijskega načrta HE Vrhovo številne pripombe, ki so pri predstavniku investitorja bolj ali manj naletela na gluha ušesa, podrobnosti večine spornih stvari naj bi bile namreč zapisane v izvedbenih načrtih. Sevničani sprašujejo, ali imajo lahko toliko zaupanja, da bo investitor zares naročil projektantom, naj upoštevajo pripombe glede na reševanje kulturne dediščine, urejanja nabrežin, odlagališča naplav in ipd. Glede čistosti Save bodo Sevničani na programskem svetu še uskladili stališča z

lagodljivosti in popustljivosti tistih, ki imajo denar za »poseg stoletja« v Posavje, je v veliki meri odvisno, kako bodo glasovali o predloženem

● Načrti za HE Vrhovo, ki naj bi stala 50 milijonov dinarjev, so pripravljene in zagotovljen je tudi denar. Če bo šlo vse po načrtih, bodo že avgusta pričeli pripravljala dela. Delavsko naselje naj bi zgradili v sevniški občini, in sicer naj bi delavci stanovali v novo zgrajenih stolpiščih v Sevnici. Pri nepritrjeni gradnji naj bi zaposlili največ 300 delavcev, pri končnih delih in montaži strojne opreme, ki bi iz hudih škripev potegnili ljubljanski Litostroj, pa naj bi sodelovalo od 400 do 500 delavcev.

odloku o lokacijskem načrtu HE Vrhovo v laški občini in 30. junija tudi delegati sevniške občinske skupščine.

P. PERC

SREČANJE BORCEV KOZJANSKEGA V JURKLOŠTRU

SEVNICA — 5. julija ob 11. uri bo v Jurkloštru vsakoletno srečanje borcev in aktivistov kozjanskega okrožja. Iz Sevnice bosta z avtobusne postaje ob 9. uri odpeljala dva avtobusa, ki bosta v krožni vožnji pobrala potnike iz večjih krajev na levem bregu Save. Isti dan ob 7. uri bo pred spomenikom pri železniški postaji v Sevnici krajša komemoracija, ki jo bodo pripravili pohodniki v Jurklošter, borci 2. bataljona VDV brigade.

Iskrina naložba za jutrišnji trg

8 milijard za posodobitev
proizvodnje v Semiču

SEMIČ — V približno dveh letih bodo v semiški Iskri vložili okoli 8 milijard dinarjev v posodobitev opreme in proizvodnje v dveh temeljnih organizacijah: v Energetskih kondenzatorjih in Elektronskih kondenzatorjih. Čeprav gre za veliko investicijo, ne bodo nič na novo gradili, pač pa tako rekoč vsa naložba namenjena za novo opremo.

Naložba v tozdu Elektronski kondenzatorji je že stekla, dinarska udeležba je odobrena, imajo tudi že nekaj nove opreme, kar se pozna pri večji proizvodnji. Kot je povedal direktor semiške Iskre inž. Vladimir Zorc, gre za tehnološko in tehnično usposoditev tovarne za proizvodnjo kondenzatorjev, da bodo tako po svojih značilnostih in tržno konkurenčni na svetovnem tržišču, kar zahtevajo tako njihovi kupci in v kar jih silijo tudi konkurencija. »Naši izdelki morajo biti na svetovni ravni, razvoj pa gre v minaturizacijo, profesionalizacijo ter veliko zanesljivost na področju elektronike, na področju energetike pa je treba ustvariti tehnološke pogoje za proizvodnjo okolju neškodljivih izdelkov, ki morajo konkurenčno in količinsko ustrezati zahtevam jutrišnjega trga.«

A. B.

USPEH V KARLSRUHE

KOČEVJE — Zveza kulturnih organizacij Slovenije je te dni obvestila tudi Delavsko godbo Kočevje, da je Slovenski mladinski pihalni orkester osvojil na nedavnem mednarodnem festivalu mladinskih pihalnih orkestrrov v Karlsruhe v ZRN prvo mesto. V tem orkestru sta nastopila tudi mlada klarinetista Izток Škulj in Sergej Arko iz Kočevja. Uspeh je posebno priznanje tudi za učitelja klarineta in Glasbeni šoli Kočevje Slavka Rančigaja, katerega učenca sta oba mlada glasbenika.

Šentvid moraš doživeti

Kako natančno je zadel Cankar v Podobah iz sanj: res, v tej naši slovenski pesmi je vse, kar je v nas dobrega in lepega, slovska pesem je pravo znamenje slovske duše in slovske zemlje. Nedeljski in praznični odevi Šentvid pri Stični je to samo še enkrat potrdil. Prav na mednarodni dan glasbe se je vanj, tokrat že osemnajstič, zgrnila množica pevskih zborov z nad 7.500 pevci, lahko bi rekli: nosilci čiste ljudske kulture. Ljudje ne pejejo zaradi koristi, marveč zaradi pesmi same. Človeški glas je najbolj preprosto in hkrati najbolj univerzalno glasbilo; ubran v pesem, pomaga človeku živeti, se otepati s stiskami ali izraziti radost. Zato je pesem neločljiv del človeka, pa tudi naroda kot celote. Dokler bo živela pesem, pa naj bo puntarska, ljubezenska ali nabožna, bo živel slovenski rod. In obrnjeno. Zato ne bi smeli niti pomišljati o prekrititvi tradicije, ki jo pomeni vsakoletni praznik slovske pesmi v Šentvidu. Ne le da vedno znova dokazuje, kaj se da s poštenostjo narediti v amaterski kulturi, ampak tudi zato, ker v množici utrjuje narodno zavest in samozavest.

M. LEGAN

KAŽIPOT MLADIM LETALCEM — V enoti, ki nadaljuje tradicije II. eskadrilje NOV Jugoslavije, so s ponedeljkovimi slovesnostmi v Cerkljah zaključili bogat teden, namenjen 50-letnici Titovega prihoda na čelo partije in 45-letnici ustanovitve našega vojnega letalstva in protizračne obrambe. Na prirreditvi sta goste pozdravila komandant Ivo Martinović in predstavnik sevniške občine, pokroviteljice letošnjega srečanja. Prisotni so se spomnili tudi borcev, ki so umrli na bojnih poletih. Zbrani borci so pohvalili usposobljenost enote in se zahvalili za pozornost, izkazano vsakokrat na obiskih v Cerkljah in Posavju. Na slovesnosti, ki se je vsakokrat udeležijo borci in predstavniki domičlnih občin Brežice, Krško in Sevnica, so zaživeli številni spomini na II. eskadriljo. O njej so dan prej govorili komandir oddelka B Branivov Majcen, književnik in publicist Janko Perat in upokojeni polkovnik Milovan Vukadinović. (Besedilo in slika: J. Teppey)

je publiciteta, sorazmerna s pomembnostjo položajev osumljenih, začela z uradnim obvestilom javnega tožilca) in da je bila le zaradi tega narejena takšna moralna in politična škoda ter ustvarjene takšne razmere, ki so se jih družbenopolitične organizacije odločile presekat s Kovačičevo razrešitvijo. Seveda ni izostala hvala Zajca kot sposobnega direktorja, ki je

(Nadaljevanje na 2. strani)

BREŽIČANI ODPIRAJO GASPARIJEVO RAZSTAVO

BREŽICE — V galeriji Posavskega muzeja bodo jutri, v petek, 26. junija, ob 19.30 odprli slikarsko razstavo Maksima Gasparija, ki jo je posredovala Narodna galerija v Ljubljani, in razstavo Gasparijevih razglednic iz zbirke Marijana Marinka iz Titovega Velenja. Pol ure kasneje bo v slavnostni, viteški dvorani brežiškega gradu koncert mešanega pevskega zbora PD Svoboda bratov Milavcev iz Brežic. Sodeloval bo tamburaški orkester PD Oton Župančič iz Artuč. Pevci in tamburaši bodo nastopili izmenoma in skupaj. Dirigiral bosta Elizabeta in Dragutin Kržanič.

V drugi polovici tedna bo toplejše vreme z občasnimi krajevnimi nevihtami.

PESEM IZ SKORAJ OSEMTISOČ GRL — Tako je v nedeljo v Šentvidu pri Stični zapel naš največji pevski zbor, ki je združil kar 7549 pevcev iz 272 zborov iz vse Slovenije, devetnajst med njimi pa jih je bilo iz dolenskih krajev. 18. tabor Slovenskih pevskih zborov Pojo naj ljudje se je pričel že dan poprej, ko so se občinstvu v osnovni šoli predstavili zamejski zbori, nedeljska sklepna slovesnost pa se je pričela s sprevedom vseh sodelujočih, ki so se na koncu zgrnili v amfiteater in sestavili zbor, ki mu po številu pevcev do sedaj še ni bilo enakega. Pevce in poslušalce je najprej pozdravil predsednik grospevske občinske skupščine Franc Gruden, zatem pa je o veličastnosti takšnega društvenega pevske govornil predsednik republiške konference SZDL Jože Smole. Pevci so z burnim ploskanjem pozdravili besede predsednika Slovenske pevске zveze Klavdija Koloinija, ki je navrgel nekaj kritičnih besed glede odnosa množičnih medijev in strokovnih ustanov do zborovskega petja in še posebej do šentviške manifestacije. (Foto: Janez Pavlin)

Ostali vsak na svojem bregu

45-LETNICA PARTIZANSKE BOLNICE

LJUBLJANA — 19. junija so v predvečer Univerzitetnega kliničnega centra na prilobnostni slovesnosti počastili 45-letnico ustanovitve slovenske centralne vojno-partizanske bolnice v Kočevskem Rogu. Slavnostna govornica je bila prof. dr. Božena Ravnhar. Na slovesnosti so odkrili topografsko karto o oblikovanju SCVPB. Roška partizanska bolnica se je razvila iz prvih zametkov na Zeleni gori pri Podstenicah od 15. junija 1942 do leta 1944 v bolnišnico s 700 ležišči in rekonvalescentnim oddelkom z 200 ležišči. Zdravniki iz vojno-partizanske bolnice so po vojni v Ljubljani postali utemeljitelji sodobne zdravstvene dejavnosti.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ogromno naredil v Iskri in za Iskro, ter poudarjanje, da ima tako v Tenelu kot v Iskri še vedno polno podporo, dokler ni kaznovan in dokler dobro vodi delovno organizacijo ter ta uspešno posluje. Naj omenimo še obitke, da je novomeška »afeta« naredila Tenelu veliko poslovne škode, da zaradi nje sovjetski partnerji izsiljujejo bistveno znižanje cen. Za Zajca kot nosilca drugačnega modela vodenja je bila celo dana primerjava z rekom o kljanju petelinu, ki prežgoda poj. Postopek naj bi bil namreč prav to: obračun z idejami in njihovimi nosilci. Čigav obračun in bolj konkretno zakaj, niso razjasnili.

GERMANIA PREMAGALA JE KRŠKO

KRŠKO — Namiznoteniška ekipa SV Germania iz Obrigheima, ki sicer tekmuje v okrajni ligi, je pred dnevi gostovala pri delavcih JE Krško. Gostje so premagali domače namiznoteniške igralce s 7:6 in prijeto presenetili domače igralce, ki niso pričakovali takega odpora. Merjenje moči v namiznem tenisu šteje v sklop razvijanja prijateljskih vezi med delavci JE v Obrigheimu in Krškem.

PRIZNANJA OF OB PRAZNIKU

KRŠKO — V okviru praznovanja praznika krajevne skupnosti Krško je bilo konec preteklega tedna več prireditev. Tu je bilo srečanje starostnikov, družabno srečanje krajanov in slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti z vodstvi družbenopolitičnih organizacij. Na slavnostni seji je govoril predsednik skupščine Jože Habinc, na seji pa so podelili tudi priznanja OF, ki so jih prejeli: Dragoljub Kupirovič, Ciril Rogar, Marjan Serne, Aleksander Strupel in Dušan Vučajnik.

»KONEC BO ŽALOSTEN«

SEVNICA — Likvidacijski postopek v Rudniku nekovin Blanca se že lep čas vleče tudi po zaslugi sodnega cenilca, ki je po petih mesecih rekel, da dela ne more opraviti, ker ni ustrezne dokumentacije. TIM Laško je bil že trikrat na Blanci, ker bi potreboval 2.000 kubikov suhe mljve, za kar bi morali vlagati 50 krat več, kot je zdajšnja izguba rudnika. Zaenkrat je 7 milijard manjka, če pa bo sodišče priznalo še obresti, bo manjko še večji. »Konec bo žalosten«, je dejal Franc Lipovšek na seji sevniškega občinskega izvršnega sveta. Nazadnje bo rudnik dobila občina, ki ga bo pozneje, ko bo vse čisto, dala komu v uporabo ali pa bo naprodaj.

Dolenjec dojemljiv za ideje

S posvetovanja o zgodovini novomeškega okrožja: Osvobodilna fronta je na Dolenjskem našla plodna tla, za to pa obstaja tudi zgodovinsko ozadje

Na pobudo Novomeškega okrožnega odbora aktivistov OF je Dolenjski muzej Novo mesto — oddelek NOB 1. junija 1987 organiziral posvetovanje na temo: Novo mesto v Narodnoosvobodilni borbi leta 1941. Udeležilo se ga je preko trideset aktivistov okrožnega odbora OF Novo mesto.

Posvetovanje je bilo zamišljeno kot prispevek k obravnavi politične zgodovine novomeškega okrožja, ki jo želi pripraviti in v posebni publikaciji predstaviti Dolenjski muzej. Zajelo je obdobje priprav na NOB, leto 1941 in dogajanje do konca maja 1942, ko je nastalo veliko osvobodeno ozemlje in so bili ustanovljeni podokrajni odbori OF. Podlago za obravnavo te teme je predstavjal tekst, ki ga je napisal dr. France Hočevar ob upoštevanju dostopnega zgodovinskega in spominskega gradiva. Cilj posvetovanja je bil dopolniti to gradivo s prispevki nekdanjih borcev in aktivistov.

Na Dolenjskem je bila iniciator in organizator narodnoosvobodilnega boja Komunistična stranka Slovenije, ki je leta 1941 skupaj z drugimi naprednimi političnimi in nazorskimi skupinami ter posamezniki ustanovila

Osvobodilno fronto slovenskega naroda in organizirala prve partizanske skupine, ki so vodile oborožen boj proti okupatorjem. V poletnih mesecih 1941 se je prebivalstvo Dolenjske množično vključilo v OF, ki je tako postala edina vsenarodna organizacija. Na ruševinah bivše kraljevine Jugoslavije je zrasla nova revolucionarna politična organizacija, nova ljudska oblast in nova narodnoosvobodilna vojska, ki je skupaj z ljudstvom vodila neizprosni boj proti okupatorjem in njihovim domačim zaveznikom do popolne zmage in osvoboditve.

Postavljalo pa se je vprašanje, kako obrazložiti to zgodovinsko in revolucionarno prelomnico v življenju Dolenjske. Zakaj so se v letu 1941 s tako silo prebudili veliki revolucionarni potenciali v dolenjskih ljudeh? »Tegasi

čepprav so občinski sindikalisti(!) vztrajali pri tem.

Kot že rečeno, so občinski sindikalisti ter predsednik medobčinskega sveta ZS Jože Mozetič poudarjali, da obsojajo le posredovanje Tenelovih stališč drugim kot poskus vplivanja in manipulacije ter kot kršenje statuta ZSS. Zavarčali so obožbe, da so tudi oni vsiljevali svoja stališča. Zakaj tako kratki roki, taka hitrost ne glede na kazenski postopek? Zato, ker so bili utemeljeno osumljeni vpletenosti v kaznivo dejanje funkcionarji, vodilne osebnosti in so subjektivne sile morale reagirati, je bio nekajkrat poudarjeno.

Jože Mozetič je govoril tudi o tem, da se v novomeškem prostoru vseskozi vleče vprašanje položaja Tenela. Tenelu (in Zajcu) je treba priznati delo, zasluge, vse, kar je pozitivnega naredil in dela. Tako večinoma tudi je, nezaupanja (ali občutka tenelovcev, da je) da pa bi bilo še manj, če bi v Tenelu imeli drugačno taktiko, če bi se držali pravila, naj ceno dvigajo rezultati, in če ne bi bilo toliko samohvale in nastopaštva.

Sklenemo lahko le, da seja ni nič spremenila obstoječega stanja. Tako občinski kot Tenelovi sindikalisti so jo po dveh urah in pol zapuščali morda še

bolj kot pred njo prepričani vsak v svoji prav. Strinjali so se le z eno samo stvarjo: da je med njimi premalo sodelovanja.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

POPESTRITEV POLETNE PONUDBE

ČATEŠKE TOPLICE — Pod naslovom Sodobni vidiki gostinske ponudbe na vrtu ali na terasi je bil v čateških Termah pred kratkim seminar za gostince, ki ga je organizirala medobčinska gospodarska zbornica Posavja. Program je pripravilo Splošno združenje turizma in gostinstva Slovenije. Seminarja so se udeležili kuharji in strežno osebje. Namenjen je bil predvsem zasebnemu sektorju, vendar so bili prav zasebniki najslabše zastopani. Kuharska ekipa je pripravila bogat solatni in sladoledni bife. Agraria je polepšala omizja s cvetličnimi aranžmaji, s svojimi izdelki pa so na seminarju sodelovale še Ljubljanske mlekarne, pivovarna Unin, ideja Kaminik in Agrokombinat Krško. Samo Slovinc se ni odzval. Slovenska vina je predstavil tečajnikom enolog Agrokombinata iz Krškega.

Izvoz manjši za desetino

Dolenjski izvozni dosežki v prvih štirih mesecih letos precej slabši od lanskih — Uvoz večji kot lani

NOVO MESTO — Po podatkih Narodne banke Slovenije, ki za januar še vedno niso povsem točni, je dolenjsko gospodarstvo v prvih štirih mesecih letos izvozilo za dobrih 81 milijonov dolarjev izdelkov, kar je za 11 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju, izvojni rezultati pa so vendar nekoliko boljši, kot so bili v prvem trimesečju. Bolj nazaduje glede na lani izvoz na klirinški trg, manjši je bil za 24 odstotkov, izvoz na trge s trdnjo valuto pa je bil manjši za 8 odstotkov.

Dolenjski uvoz, ki je bil v prvem trimesečju glede na lani manjši za 6

odstotkov, je bil v štirih mesecih za 7 odstotkov večji kot v enakem lanskem obdobju, in sicer izključno s trgov s trdnjo valuto, medtem ko je bil s klirinškimi trgov manjši za 29 odstotkov. Pokritje uvoza z izvozom je bilo v prvih štirih mesecih na Dolenjskem slabše kot v enakem lanskem času in slabše kot v letošnjih prvih treh mesecih, vendar je s 109,31 odst. še vedno pozitivno. A pokritje na področju konvertibilne, ki je bilo lani 112,12 odstotno, je letos le še 95,61 odstotno. Udeležba dolenjskega gospodarstva v slovenskih izvoznih rezultatih se je v prvih štirih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem precej povečala, enako v uvozu. Dolenjsko gospodarstvo je k slovenskim izvoznim rezultatom prispevalo 13,19 odst., v slovenskem uvozu pa je bilo udeleženo s 14,78 odst. Pokritje uvoza z izvozom je bilo v Sloveniji precej ugodnejše kot v regiji, 122,42 odstotno.

Pregled zunanjetrgovinskih rezultatov po posameznih dolenjskih občinah kaže, da se je v primerjavi z lani celotni izvoz v prvih štirih mesecih povečal le v občini Črnomelj, konvertibilni pa je bil v vseh štirih občinah manjši. Pozitivno pokritje uvoza z izvozom so imeli le v črnomaljski in novomeški občini, na konvertibilnih trgih pa le v Novem mestu.

Z. L.-D.

Mobilna služba Nova oblika pomoči

SEVNICA — Sevnško društvo za pomoč duševno prizadetim je lani spodbudilo in začelo dejavnost t. i. mobilne službe. Zajeli naj bi predšolske prizadete otroke, ki niso vključeni v vzgojno-varstvenih ustanovah. Društvo se je povezalo z zdravstveno službo, s Centrom za socialno in svetovalno delo, z osnovno šolo Ane Gale in drugimi ustanovami. Seznam potrebnih pomoči in posebne obravnave je zajel 9 otrok.

»Po nekajkratnih obiskih in delu z otroki lahko ugotovimo, da so bili specialni pedagogi, mobilno službo, povsod lepo sprejeti. Za vse otroke bo nujna še logopedska obravnava. Staršem prikažemo možnost udeležbe skupaj z otroki na posebnih republiških seminarjih Društva za pomoč duševno prizadetih Slovencev.« povzema stališča sevnškega društva njegova tajnica Majda Leben z osnovne šole Ane Gale.

Za delo mobilne službe bi nujno potrebovali stalen prostor, obseg in zahtevnost dela s prizadetimi predšolskimi otroki pa že terjajo človeka, ki bi se ukvarjal le s to problematiko. Občinska skupnost otroškega varstva je obljubila vso pomoč.

Skupnost otroškega varstva je podprla delo mobilne službe, ki jo izvaja OŠ Ane Gale s strokovnimi sodelavci-specialnimi pedagogi, zato ji daje tudi finančno pomoč. Ocenili so, da je društvo kot pobudnik mobilne službe v sevnški občini opravilo veliko delo.

P. P.

Ljubljansko pismo

Delu vso oblast Spreminjanje ustave se lotevamo v najbolj zapletenem kriznem času

LJUBLJANA — V vseh naših republikah in pokrajinah, na vseh ravneh in v vseh okoljih poteka javna razprava o predlogih za spremembo ustave in zakona o združenem delu. Predlagani koncept ustavnih sprememb je precej širši, kot je bilo predvideno, in vključuje vsa glavna področja našega sistema. Toda tudi v tej razširjeni varijanti, za katero je bilo dosegeno popolno soglasje, se ne bodo spremenile njene bistvene določbe, zlasti tiste, ki določajo ključne značilnosti naše skupnosti, to je njeno zvezno ureditev, in značilnosti družbenih odnosov, to je samourpavljanje.

Nekatera dejstva zadnjih let pa so ustavno prakso, ki je bila utemeljena pred 15 leti, pripeljala pred hudo preizkušnjo. Gre za izjemno moč, ki so si jo v družbi pridobile birokratske in etatiščne sile, in to ne samo v enem centru, kakor tudi ne samo v šestih ali osmih. To dejstvo lahko povežemo z opaznimi težnjami ekonomskega, tehnološkega in tudi političnega razvoja države, s spopadi med birokratskimi strukturami in s počasnostjo pri iskanju izhoda iz krize. Toda ali je ustava iz leta 1974 res »predpisala« takšno obnašanje na škodo jugoslo-

vanske enotnosti in jugoslovanske identitete? Prej bi lahko rekli, da so ustava določila hotela eno, nastalo pa je nekaj drugega, deloma tudi zato, ker so bile nekatere rešitve netočne in nepopolne in je bilo tako mogoče kršiti enotnost ekonomskega sistema, tržišča, tehnološko povezanost ipd.

Predlogi predsedstva Jugoslavije za spremembo ustave izhajajo iz dejstva, da imamo v Jugoslaviji krizo, ki jo je treba prebroditi, in da obstajajo izhodišča, ki jih je treba upoštevati. Ali bo nadaljnja razprava, skupščinska in izvenskupščinska, ostala na isti valovni dolžini, pa bo pokazal čas.

Kar precej Jugoslovancev namreč meni, da je vzrok za večino naših težav v tem, ker ima federacija premajhne pristojnosti. Nasprotno pa naj bi jih imele republike in pokrajine več, kot je potrebno in je posebej — smotno. Res je tudi, da se nihče ne potruzi, da bi celovito pokazal, česa imajo federalne enote preveč, pa bi jim to mogli brez škode odvzeti. Na področju ekonomije je vse manj tistega, kar je v pristojnosti republik, kar velja zlasti za kreditno-monetarno politiko in ekonomske odnose s tujino. Ti dve področji, ki sta za urejanje gospodarskega življenja bistveni, sta v celoti v pristojnosti federalnih organov. In rezultati? Slabi so, celo tako zelo slabi, da bi lahko rekli: več kot si pristojnosti jemljejo federalni organi, slabše nam gre.

Ustavnih sprememb se lotevamo v posebnem trenutku, ki ga je treba upoštevati, ne glede na to, da smo tudi prej takšne zadeve opravljali v podobnih zapletenih političnih razmerah. Razlika pa je vendarle v tem, da nikdar doslej v naši družbi ni bilo tolikšne razdeljenosti, kriza pa nikoli tako globoka.

VINKO BLATNIK

ne moremo pojasniti z nenadnim spontanim izbruhom, katerega naj bi poročila stiska ljudi po prihodu okupatorja v deželo. V resnici je to rezultat celotnega medvojnega razvoja družbe in tudi še dlje segajočega zgodovinskega spomina ljudi, rezultat socialno-ekonomskih razmer in subjektivnih sil, ki so delovale na Dolenjskem, »ki je v svojem referatu zapisal dr. France Hočevar.

Mnogi razpravljavci so ugotavljali, da so bili dolenjski ljudje vedno dojemljivi za nove ideje in so sprejemali vse, kar je bilo naprednega. Veliko Dolenjcev je odhajalo v Ameriko, od koder so se vračali z naprednimi republikanskimi idejami. Iz ruskega ujetništva so se vračali vojaki iz I. svetovne vojne, ki so tam doživeli socialistično revolucijo ter se nazvali socialističnih idej, in so jih razširjali po Dolenjskem. Veliko vlogo je odigralo tudi učiteljstvo, ki je pri mladini vzpodbujalo domovinsko zavest in učilo ljubiti svojo domovino. Mnogi napredni levčarji so bili poslani na Dolenjsko za kazni, češ da je Dolenjska revna dežela in tam niso tako nevarni. Ustanovljala so se tudi razna napredna društva, organizacije in skupine kot, so Sokol, Društva kmetskih fantov in deklet, krščanski socialisti in druga.

ZDENKO PICELJ

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 120 z dne 22. junija 1987

država	valuta	tečaj	tečaj	tečaj	tečaj	tečaj	tečaj
		velja za	tečaj	tečaj	tečaj	tečaj	tečaj
Avstrija	šcher	100	5038,58	5046,15	5053,72	4937,81	4912,62
Belgija	frank	100	1708,03	1710,60	1713,17		
Belgija	frank	100	1703,33	1705,89	1708,45	1665,01	1656,49
Danska	krona	100	9407,21	9421,34	9435,47	9195,55	9148,51
Finska	marka	100	14586,86	14608,77	14630,68	14258,66	14185,72
Francija	frank	100	10604,94	10620,87	10636,80	10366,33	10313,30
Nizozemska	gulden	100	31495,71	31543,02	31590,33	30787,06	30629,58
Italija	lira	100	49,00	49,07	49,14	48,02	47,77
Norveška	krona	100	9601,25	9615,67	9630,09	9385,22	9337,22
Portugalska	escudo	100	455,42	456,10	456,78	437,20	434,93
ZR Nemčija	marka	100	35404,75	35457,94	35511,13	34696,65	34519,63
Španija	pezeza	100	511,20	511,97	512,74	490,75	488,20
Švicarska	frank	100	42591,66	42655,64	42719,62	41739,83	41526,87
Švedska	krona	100	10175,11	10190,40	10205,69	9946,17	9895,29
V. Britanija	fun	1	1045,49	1047,06	1048,63	1021,97	1016,74
Japan	jen	100	446,44	447,31	447,98	428,77	426,54
Kuvaj	kv. dinar	1	2299,27	2302,72	2306,17	2207,30	2195,80
Kanada	dolar	1	484,66	485,39	486,12	465,27	462,85
ZDA	dolar	1	648,98	649,95	650,92	634,38	631,13
Australija	s. dolar	1	467,52	468,22	468,92	448,82	446,48
Grija	drahma	100	734,96	736,06	737,16	705,56	
Irca	fun	1		942,43	943,84	903,38	899,67

Naša anketa

Privlačne igre na srečo

Že nekaj časa je vsako nedeljo v kakšnem slovenskem kraju tombola. Zbere se po 15, 20 tisoč ljudi. Tudi udeležencev v drugih igrah na srečo, pri lotu, športni napovedi, raznih srečelovih itd. je čedalje več. Razlog za to je večinoma ni sporen. Gospodarska kriza, vse težje življenje budijo v ljudeh željo, da bi kaj dobili na lahek način, na hitro, na srečo. Marsikdo zase kot razlog igranja na srečo omenja tudi ali predvsem zabavo, pomoč organizatorjem prireditve ter društvom, o katerih vemo, da se financirajo tudi iz zaslужka, na primer od loterije, skoraj gotovo pa je, da gre le redkokdo v to igro povsem brez misli in želje, da bi kaj dobil.

JURE DRAKULIČ, šofer iz Metlike: »Občasno igram loterijo, športno napoved, tudi srečo kupim, če je treba podpreti kakšne priredilce. Ne igram stalno in strastno, ampak bolj za zabavo. Gotovo več zaigram, kot dobim, a ne gre za velike denarje. Ljudje igrajo zato, ker je vedno nekaj upanja, da boš dobil, sicer pa imajo dobiček le država in priredilci.«

STANE DRAŽUMERIČ, učitelj in Črnomlja: »Igre na srečo so edini način, da človek pride do denarja. Jaz ne igram, zato sem brez denarja. Kot študent sem kartal za denar in od tega živel. Potem sem se oženil, to je tudi nekakšna igra na srečo, moja žena je dobila glavni dobiček, jaz pa od takrat ne igram več. Sicer pa so igre na srečo neupravičen vir dohodkov za državo in razna društva. Ni mi jasno, da so prepovedane igralnice, dovoljeno pa je vse ostalo.«

MAJDA KROJS, delavka občinske uprave v Trebnjem: »Na igre na srečo ne dam kaj dosti. Igram loto na najmanjše zneske, čeprav ne verjamem v tako srečo in možnost hitre obogatitve. Gre bolj za zabavo. Pri tomboli na Mirni sem celo pomagala pri organizaciji. Mislim, daje tombola tudi zanimiv družabni dogodek.«

ERIKA BUCALO, prodajalka srečk v kiosku Loterije v Krškem: »Srečo je treba deliti, očitno menijo ljudje, zato se je prodaja srečk, loto in športne napovedi v zadnjem času povečala. Med kupci srečk je največ moških, v zadnjem času pa se pojavljajo tudi ženske. Največ kupcev je med 20. in 40. letom. Tu pri meni še ni bilo večjih dobitkov, tu in tam dobi kdo šestico na lotu. Se pa ljudje pritožujejo čez visoke davke na dobiček, saj tako delijo svojo srečo še z državo. Sama ne igram nobene igre na srečo.«

TONE GAZVODA, zaposlen v Opekarni Zalog, Novo mesto: »V igre na srečo ne verjamem, le v veseljah rad igram srečelov, ker vem, da tako pomagam organizatorju. Tudi na tombolo bi šel le, če bi šel denar za dobrodelne namene. Mislim, da se ljudje poslužujejo takšnega načina iskanja sreče zaradi vse hujše gospodarske situacije pri nas. Za loto, tombolo, športno napoved je še denar, za kaj večjega ga pa zmanjka.«

CILKA LONČAREVIČ, uslužbenka Varnosti, dela pri žičnici v Ribnici: »V igrah na srečo nesodelujem. Kar nalahko dobiš, tudi hitro zapraviš. Verjamem, da ne kaj zaleže le trdo prisluženi denar. Nekateri pa upajo, da bodo prišli na lahek način do denarja, in sodelujejo v igrah na srečo. Takih ljudi je vedno več. Srečke je kupoval tudi moj pokojni mož, a je v najboljšem primeru le dobil nazaj, kar je zapravil za srečke.«

HEDVIKA KAVRAN, natakarka v bifeju na kočevski avtobusni postaji: »Manj ko imajo ljudje denarja, bolj računajo na srečo. Jaz kupim srečko le, če hočem podariti denar, saj pri igrah na srečo nimam sreče. Največja propaganda za igre na srečo je, če nekdo v bližnji okolici zadene večji dobiček. To se je pred kratkim posrečilo štirim v Kočevju, ki so s skupnim igranjem na lotu zadelo 300.000 dinarjev. Ta dobiček je potegnil v igro šče druge.«

ANICA ŠETINC, kmetica iz Šentlenart pri Brežicah: »Nikdar v življenju me ni premamila igra na srečo, ne tombola ne loterija. Pripravana sem, da mnogi kupujejo srečke zato, ker bi radi na lahek način prišli do denarja ali pa morda res iščejo srečo. Osebno verjamem samo v delo svojih rok. Pogosto rešujem križanke, vendar nobene ne pošljem. To delam samo zato, da si bistrim um. Zame je pogled na razkošno cvetje mojih lončnic večja radost kot dobiček na loteriji.«

kmetijstvo

PROUČILI BODO PROBLEME S PLEVELI

DEČNA SELA — Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Posavja s sedežem v Sevnici vabi člane društva na drugo predavanje poletnega ciklusa, ki bo v petek, 26. junija, ob 10. uri v gasilskem domu v Dečnem selu. Najprej bo direktor TOK Kooperacija brežiške Agrarie Jože Verstovšek predstavil brežiško kmetijstvo, zatem bo dr. Zvonko Ostojič predaval o borbi proti plevelom v kmetijstvu. Kmetijski inženirji in tehniki si bodo nato ogledali nasad, vinograd in poljedelsko površino ter proučili zatiranje plevelov v praksi. Kosilo bo pripravil aktiv kmečkih žena Dečna sela, ki ima obilo kulinarčnih izkušenj, za prijetno razpoloženje na družbenem srečanju pa bo skrbel ansambel Skakavci.

● Clovek je samo to, kar ve. (Bacon)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so imeli naprodaj precej češenj po 1.000 do 1.400 din, jagode so bile po 1.200 din, borovnice po 1.000 in 1.500 din. Paradiznik, čebulo in korenček je bilo moč dobiti za 800 din in solato za 700 din. Jajca so bila po 60 in 70 din, smetana po 700 in skuta po 1.200 din. Na stojnicah so imeli precej kamiličnega cvetja po 100 din cvetja arnike po 500 din. Na stalnih stojnicah so med drugim prodajali češnje po 1.000 din, breskve in banane po 1.200, čebulo in paradiznik po 1.000 in kumare po 600 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejsem so rejci pripeljali 187 prašičev v starosti do 3 mesece in 56 v starosti nad 3 mesece. Prodali so 94 mlajših živali in 23 starejših. Mlajši prašiči so bili po 1.400 din za kilogram žive teže, starejši pa po 800 din.

Kmetijski nasveti

Virusi izrodijo krompir

Krompir se ne izrodi ali degenerira kar sam od sebe, kot so dolgo zmotno domnevali pridelovalci, marveč to povzročijo najdrobnejša živa vitja v njih — virusi. Živijo in razmnožujejo se samo v živih celicah, videti jih je moč samo z elektronskim mikroskopom, povzročajo pa nad 20 različnih krompirjevih viroz, k sreči ne vseh enako nevarnih.

To je potrebno vedeti, saj se je z virusi mogoče okužiti, to velja tudi za krompir, ali pa okužbo preprečiti. V rastlino prodro virusi skozi drobne ranice, ki nastajajo ob dotikanju zdravih in že okuženih rastlin ali gomoljev, nanje pa jih zanesejo nematode prek korenin in, kar je mnogo pogostejše, listne uš, zlasti najpomembnejša prenašalka krompirjevih virov siva breskova uš.

Krompirjeve viroze so poimenovane po najznačilnejših zunanjih spremembah na rastlinah. Virusno zvižanje krompirjevega lista je ena najnevarnejših boleznin, navzven se kaže po pokonci štrlečih listih, zaostajanju v rasti, bledici, in kot že ime pove: po vzdolž glavne žile navzgor zvitih listih. Podobno je tudi z drugimi krompirjevimi virozami, črtavostjo, mozaikom, kodravostjo itd.

● Seveda je vprašanje, kaj ukreniti, če se viroze pojavijo v večjem obsegu, kar je pogosto zlasti v naši milejši, vinogradniški klimi. Obtolele rastline je najbolje izločiti (na tem sloni tudi negativna selekcija v pridelovanju semenskega krompirja). Priporočajo tudi škropljenje proti prenašalcem virusov, ušem, ali pa celo dodajanje fosfornih sistemskih insekticidov v zemljo skupaj s semenom. Vse to je dodaten strošek in dodatno zastiranje človekovega okolja, zato je še toliko pomembnejši najosnovnejši ukrep, ki mu mnogi kmetje očitno še vedno ne verjamejo, to pa je menjava semena in saditev brezvirusnega krompirja.

V Sloveniji smo zlasti v lanskem letu toliko napredovali, da se ne bi bilo treba prepričevati o abecedi uspešnega pridelovanja krompirja. V povečevanju pridelka so prav po zaslugi možnega bolj uspešnega boja z virozami in drugimi boleznimi še velike rezerve. Naš povprečni pridelek celo nekajkrat zaostaja za, denimo, holandskim, kjer pridelovalcu niti na misel ne pride, da bi zapostavljal izsledke stroke ali skušal biti v svoji trmasti zaverovanosti celo zvišen nad njimi. Menjava semena za letošnje saditev je pokazala, da pa je pri nas tega še dosti, čeprav je treba tudi priznati, da so bili še drugi vzroki za takratne težave.

Inž. M. L.

Doklej še rast pridelave hrane?

Kaže, da bo v novomeški občini dosežena 3-odstotna kmetijska rast — Obeti paso slabi, saj je pokritost proizvodne cene padla pod kritičnih 80 odstotkov

NOVO MESTO — Čeprav je spomladanska setev zaradi neugodnih vremenskih razmer letos kasnila, porabljenih je bilo manj kakovostnih semen, kot bi bilo treba, razmere pa se za kmetijsko proizvodnjo kljub poplavi besed še naprej le slabšajo, zaenkrat vse kaže, da bo v novomeški občini letos uspešno uresničiti predvideno 3-odstotno rast kmetijske proizvodnje, kar bo pomenilo večjo tržno proizvodnjo in večjo samooskrbljenost.

V kooperacijski proizvodnji je za letos predvidena pridelava 1.372 ton pšenice, 13,9 milijona litrov mleka, 1.750 ton pitane govedi, 342 ton prašičev ter 3.100 ton krompirja. Družbeni sektor pa bo pridelal po narčnih 1.402 tona pšenice, 5.000 ton koruze za silažo in zrnje, 51 ton hmelja, 459 ton jabolk, 300.000 litrov mleka, 1.400 ton pitancev in 288 ton oljne ogrščice. Za proizvodnjo pšenice, mleka in mesa (preko intenziviranja pridelave silažne koruze in travin) ter za vrtnine je pospeševalna služba kmetijske zadruge sklenila 1.674 celovitih pogodb s kooperanti v novomeški občini.

Da bi spodbudili večjo tržno pridelavo pšenice, koruze in krompirja, sodelovalni sklad za intervencije v kmetijstvu in pridelavi hrane dodelili kmetom kooperantom regres za mine-

ralna gnojila. Za pšenico so za vsak hektar regresirali 800 kilogramov mineralnih gnojil, in sicer po 68 dinarjev kilogram. Ker je povečanje pridelave koruze za živinorejo posebnega pomena, pridelava pa zelo odvisna od uporabe semena, so iz občinskega intervencijskega sklada regresirali 40 ton semenske koruze, in sicer po 600 din kilogram. To naj bi pomenilo, da je s kakovostnim sortnim semenom posejanih 1.350 hektarov, na katerih bo pridelek za 30 do 40 odstotkov večji, če bodo kmetje tudi upoštevali vse potrebne agrotehnične ukrepe. Proizvodnja koruze naj bi bila sicer spodbujena tudi z regresiranjem mineralnih gnojil na podlagi oddanega mleka in mesa. Na tej osnovi so dali tudi regres za povečanje pridelave na travnatem svetu. Regres so dobili kmetje, ki od-

dajo najmanj 4.000 litrov mleka oziroma 700 kilogramov mesa na leto. Regres za semenski krompir je znašal

● Seveda pa ta vlaganja in vse napore izničujejo velika cenovna nesorazmerja. Regresov je res približno za 18 odstotkov tržne vrednosti kooperacijske proizvodnje, na posamezno kmetijo lahko znesejo celo do četrtine vrednosti, toda pri vsakem litru mleka je na primer še vedno 45 dinarjev manka. Kmetijci pravijo, da ta trenutne kmetijska proizvodnja sicer še raste, da pa skoraj gotovo ne bo dolgo tako, saj pridelovalci nimajo več pokritih 80 odstotkov proizvodne cene, kar je po dolgoletnih izkušnjah kritična meja za rast oz. nazadovanje pridelave. Že v februarju se je zaradi neugodnih pogojev ustavilo vse investiranje v kmetijstvo, zaradi obresti je hudo vprašljiva ekonomika proizvodnje, na primer pitanja goved. Ukrepov, da bi zaustavili neugodna gibanja, pa še kar ni.

50 dinarjev za kilogram, sicer pa je semenskega krompirja letos manjkalo.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Varstvo vinograda po cvetenju

V aprilu smo na tem mestu obširno pisali o varstvu vinograda do cvetenja trte. Na strokovnem predavanju 12. junija na kmetijski šoli pod Trško goro (v tednu dolenskega čvička) pa nam je znani fitopatolog dr. Stojan Vrbal iz višje agronomske šole Maribor dal nekaj koristnih nasvetov o varstvu vinograda po cvetenju.

Peronospora

Dr. Vrbal svetuje, da prva škropljenja po cvetenju trte opravimo s sistemskimi fungicidi, in to z enim izmed naslednjih: ridomil MZ 72, rizdomil combi, ridomil Z, mikal, sandofan F, antracol combi. Sistemski fungicid smemo uporabiti le enkrat, največkrat dvakrat v sezoni. V primeru, če sistemski fungicidovi ni na voljo, uporabimo (nasvet Kmetijskega inštituta v Delu 18. junija) tudi po cvetenju trte preventivne fungicide, kot so folpet, dithan M 45, bakreni dihtan, antracol, bakreni antracol. Ti imajo sicer krajši učinek in zato škropljenje obnavljamo v razmiku 7 do 8 dni. Dr. Vrbal priporoča, da za sistemskimi fungicidi uporabljamo zlasti bakrene fungicide, kot so cuprablauer, modra galica in drugi. V tem času trta ni več v bujni rasti kot pred cvetenjem, zato bakreni fungicidi ne bodo več zavirali razvoja mladik. Posebno je priporočljivo bakrene fungicide uporabljati za zadnja škropljenja trte, ker ta sredstva pospešujejo dozorevanje letnih mladik, kar je važno zaradi morebitne zimske pezebe enoletnega lesa. Bakreni fungicidi tudi delno zavirajo razvoj gnilobe grozdzja. Zato je priporočljivo za zadnja škropljenja vinogradov ponovno uvajati bakrena sredstva, ki so v vseh trgovinah na voljo in v primerjavi z drugimi zaščitnimi sredstvi tudi ne predraga.

Dr. Vrbal je posebej opozoril, da smo premalo pozorni na pozen pojav peronospre, in to na vršičkih mladik in na zalistnikih. Zato

je proti peronospori treba škropliti še sredi avgusta, zlasti pozno zoreče sorte. V tem času bomo opustili škropljenje zgodnjih sort, pri katerih so se jagode že začele barvati in mehčati, poskropili pa bomo pozne sorte.

Oidij

Vsem fungicidom za zatiranje peronospre pri vsakem škropljenju dodamo sredstva za zatiranje oidija (grozdne plesni), in to enega izmed naslednjih: bakreni antracol, bayleton, cosan, karathane, kumilang, rubigan, tilt, topas. Bayleton je sicer odlično sredstvo za zatiranje oidija (sistemik z daljšim učinkom), nima pa nobenega učinka na poletni razvoj pršic, in tako imamo pri uporabi bayletona v vinogradih vedno več pršic. Zato je bolj priporočljivo uporabljati cosan, ki ima sicer krajši učinek kot bayleton, vendar poleg oidija zavira poletni razvoj pršic. Vzrok za vedno večji pojav pršic je v tem, ker smo v vinogradih preveč opustili uporabo žvepla, ki zavira razvoj pršic.

Grozni sukači

Dr. Vrbal sodi, da v večini primerov lahko zanemarimo zatiranje prvega rodu grozdnih sukačev (zapredki). Ne smemo pa opustiti zatiranja drugega rodu tega škodljivca v juliju in avgustu, ko škodljivec napada grozdne jagode, kar ima za posledico večji napad grozdne gnilobe. Zato v drugi polovici julija in v začetku avgusta (en mesec pred trgatvijo — karenci) fungicidom dodamo strupena sredstva, kot so: dipterex, reldan, fololithion, orthene itd.

Koncentracija škropiva

je napisana na navodilih, ki so priložena vsakemu zaščitnemu sredstvu. Ker pa pri škropljenju uporabljamo pretežno nahrbtnne motorne škropilnice, zlasti znamke Stihl, ki so delno pršilniki, smemo dozo povečati za polovico, največ za enkrat. Premočne koncentracije, zlasti cosana, lahko poškodujejo grozdne jagode.

Zapisal: T. DOBERŠEK

CERKLJE: SPET SREČANJE VINOGRADNIKOV

Društvo vinogradnikov Dolenjske, podružnica Cerklje ob Krki, vabi v nedeljo, 28. junija, vse vinogradnike in tudi druge krajane na tradicionalno srečanje, ki bo v Vitovcu pri zidnici Antona Škvarca iz Skopje. Pričetek bo ob 16. uri. Pred zabavnim delom bo podelitev odličij vinogradnikom, ki so s svojimi vzorci vin sodelovali pri krajnem ocenjevanju vin in ocenjevanju v Novem mestu ob tednu dolenskega čvička. Za zabavo bo poskrbel domači ansambel, prav tako bo na razpolago dobra kapljica in domača jedi. Vabljeni!

Podružnica društva vinogradnikov Cerklje

SPET STEKLA LISICA

KOČEVJE — Veterinarski zavod Slovenije je ugotovil, da je bila lisica, ki so jo prinesli iz kočevske občine na pregled pred približno dvema tednoma, stekla. Uplenjena je bila v vasi Brezovica v Poljanski dolini. Vaščani so jo videli, ko se je žetridni potakal po vasi, končno pa se je zatekla v novi hlev gostilničarja Kolarica. Na pomoč so poklicali ovčereja Jožeta Habiča iz Nemške Loke, ki ima puško, in on jo je tudi ustrelil in odpeljal v Ljubljano na pregled.

Sejem in razstava koz ostajata

Z zelo uspele 2. republiške prireditve v Sevnici

SEVNICA — Kozjereja prej ko slej zanesljivo, čeprav po korakih spet dobiva domovinsko pravico tudi v Sloveniji. To je potrdil tudi konec prejšnjega tedna, ko so številni gojitelji koz iz raznih krajev Slovenije na 2. republiški razstavi in sejmu koz pri sevniskem taborniškem domu lahko družno s strokovnjaki z biotehniške fakultete iz Ljubljane ugotovili, da tudi na tem področju capljamo za razvitem svetom.

Strokovnjaki biotehniške fakultete so predstavili selekcijsko delo v ovčereji, ki vendarle uživa nekaj družbene podpore, medtem ko je kozjereja še vedno prepuščena ljubiteljem. Na trdno ekonomsko podlago bi kozjerejo postavili šele, ko bi zagotovili odkup kozje mleka. To obljublja pokrovitelj sevniske razstave Hmezd, Celjske mlekarnice, ki je predstavil nekaj zelookusnih izdelkov iz kozjere in ovčjeje mleka.

Strokovno-seleksijski odbor je na razstavi odbral 38 živali v sanskem in srnastem tipu koz ter križanih vrst za nadaljnjo selekcijo za sanski in srnasti tip kozo. Kar 10 živali je prejelo najvišjo oceno I A, od tega so gojitelji trih iz sevniske občine, in sicer samca srnaste pasme Anc Zupančič z Lukovec in Jurija Pajka iz Trnovca ter samica Silva Osovnikarja, predsednika Kmetijsko podružnice za kozjereje Slovenije, ki se je spet izkazal kot dober gostitelj. Morda je tudi v tem iskati razlog, da se je Marko Pavičič Broda Moravci iz sosednje republike odločil, da podari slovenskim gojiteljem uvoženega samca srnaste pasme z najvišjo oceno, vrednega okrog 650 tisočakov.

P. P.

Kmet za delo ne potrebuje rok?

Kmet Franc Šoba s Sremiča ostal brez prstov na rokah in brez invalidnine

SREMČ — Koliko so vredne delavne kmečke roke? To je vprašanje, ki so si ga zastavili pospeševalci v krškem Agrokombinatu, ko so izvedeli za primer svojega kooperanta Franca Šobo. Ta 49-letni kmet si je namreč porezal oziroma poškodoval prste na obeh rokah, vendar sedaj za svojo invalidnost ne dobi niti dinarja nadomestila, ker so tako odločili birokrati v skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Franc Šoba je pred dvema letoma delal kline za lojtrski voz. Pri delu na cirkularki pa si je porezal prste na levi roki in močno poškodoval desno roko. Odpeljali so ga v ljubljanski Klinični center, kjer so se zdravniki mikrokirurški sedem ur trudili, da bi mu ohranili prste. Kljub naporom zdravnikov pa velikega uspeha ni bilo, saj sta po mnenju specialista, mikrokirurga dr. Boža Prezlja, obe roki tako rekoč nesposobni za delo. Na podlagi dejstev je zdravnik predlagal začetek postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja.

Seveda je Franc Šoba vložil zahtevek na odbor za uveljavljanje pravic pri novomeški skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Toda odbor je na seji letos februarja ugotovil, da nima pravice do denarnega nadomestila za svojo invalidnost. Odbor se je skliceval na

mnenje invalidske komisije, ki je med drugim zapisala, da je zavarovanec zmožen za delo, kjer ni

Franc Šoba, kmet s Sremiča

potrebna moč in spretnost leve roke oziroma kjer niso potrebni vsi prsti. Skratka, ugotovitev komisije so take, kakor da kmetje pri svojem delu ne potrebujejo rok in prstov na njih.

«18 hektarov zemlje imamo, za delo na kmetiji pa sva sama z ženo, pomaga nama le sin, ki je sicer zaposlen v Kovinarski. Ker si s svojimi rokama skoraj ne morem nič pomagati, je vse delo sedaj ostalo ženi in sinu. Dela pa je več kot preveč v hlevu, kjer imamo sedem glav živine, s pujski, ki jih redimo za Agrokombinat, pa v vinogradu in na poljih, kjer imamo hektar posejan samo s pšenico. Čeprav si zdenarnim nadomestilom ne bi mogel kdove kako pomagati, pa me le boli obrazložitve, s katero so moja prošnja zavrnili. Postavljali so mi tudi čudna vprašanja: zakaj sem delal kline pa

kaj je to. lojtrnik in podobno. Občutek sem imel, kakor da so se norčevali iz mene,» prizadeto pripoveduje Šoba.

J. S.

Josta kot nova vrsta jagodičja

Križanka med kosmuljo in črnim ribezom

Približno eno desetletje je že znana pri nas, a malokd je zanj, kaj šele, da bi jo imel v vrtu. To je josta, križanka med kosmuljo in črnim ribezom, nova vrsta jagodičja, ki naj bi od matere in očeta podedovala njuno najboljše lastnosti. Josta nima bodic, kot jih ima v naših krajih že skorajda pozabljena kosmulja, nima neprijetnega vonja, ki je značilen za črni ribez, za nameček pa je rodna kot ribez in odporna proti rji kot kosmulja. A vendar si le stežka utira pot.

Sadike je moč kupiti v drevesnici Kmetijsko-veterinarskega zavoda Nova Gorica, tam tudi vedo svetovati, kako je josta treba gojiti, da ne bo razočaranj. Prvzaprav veljajo zanjo podobne rastne in oskrbovalne razmere kot za druge vrste jagodičja. Zemljišče mora biti temeljito pripravljeno in izdatno oskrbljeno s hranilni kot za vsak trajen nasad. Primerna razdalja sajenja v vrsti je od 1 do 2 m, med vrstami pa naj ne bi bila ožja od poldrugega metra. Oskrba je preprosta, podobno kot pri ribezu je treba občasno izrezati izrojen les, da se grm pomladi, posamičnih rož pa ne krajšati. Josta zaradi že v drugem letu. Plodovi so po velikosti nekaj vmesnega med kosmuljo in ribezom, glede barve pa prevlada slednji. V polni zrelosti vsebuje jagode osvežujočo kislino in dosti vitaminov, predvsem vitamina C, in so, kot piše Moj mali svet v zadnji številki, glede vonja in okusa vsvetu sadja res nekaj novega.

OKROG 1500 OBISKOVALCEV — Organizatorji so za dvodnevno razstavo kljub slabemu vremenu prodali blizu 900 vstopnic. Ker pa so imeli otroci brezplačen vstop, ocenjujejo, da je bilo vsaj 1500 obiskovalcev. (Foto: P. Perc)

Okolje v šolskih programih

S seje sveta za varstvo okolja v Novem mestu

NOVO MESTO — Republiška problemska konferenca o ekologiji, energiji in varčevanju sicer ni dala bistveno nič novega, vendar smo lahko zadovoljni, da je sploh prišlo do nje. Njen zaključni dokument je vodilo za prihodnje delo, so med drugim menili na seji sveta za varstvo okolja pri predsedstvu občinske konference SZDL. Novo mesto pretekli petek. Socialistična zveza v novomeški občini je organizirala v pripravah na konferenco javne razprave, ki so naletele na odziv predsem v krajevnih skupnostih in nekaterih družinih.

Praktični korak k čistejšemu okolju predstavlja v občini letošnja akcija Olešajmo svoje okolje, so menili na seji. Ocenili so, da je bila prva takih v občinski merili. Koristna je zaradi pobranih smeti in po tem, da je ljudi nekoliko pripravila k stalni skrbi za okolje. Pokazala pa je, da bodo morali v bodoče nameniti več skrbi čiščeni okolja tako posamezniki kot za to določene delovne organizacije. K uspehom naj bi pripomogle ostreje kazni za onesnaževalce, boljša kakovost komunalnih uslug, večja pomoč krajevnim skupnostim pri pripravah takih akcij, ocenjevanje urejenosti površin in izobraževanje. Kar zadeva slednje so na seji sveta oblikovali delovno skupino, ki naj bi pripravila dopolnitve šolskih programov z vidika varovanja okolja.

Na seji so odprli tudi vprašanje možnosti podpisa družbenega dogovora o varstvu Krke in ustanovitve organizacije za zbiranje posebnih odpadkov.

Pomisleki Brusnic

Največ besed o smetišču

BRUSNICE — Nekatera kmetijska zemljišča so glede na resnično kakovost tal neustrezno razvrščena po kategorijah, zato bi morali nekatera določila v prostorsko ureditvenih pogojih za naselje Velike Brusnice spremeniti. Tako so menili krajni brusniški krajevne skupnosti v pogovoru s predstavniki občinske delegacije, ki so na sestanku v Brusnicah predstavili prostorsko ureditvene pogoje za naselje Ratačin Velike Brusnice in načrt urejanja odlagališča odpadkov Leskovec. Vprašali so še po smiselnosti ohranjanja zaščitenih kmetij sredi naselja, kar je zdaj primer v Brusnicah. To naj bi znova pregledala kmetijska zemljiška skupnost.

Največ besed je bilo o smetišču. Sicer maloštevilni domačini so terjali pojasnila, ali gre za občinsko ali regijsko smetišče in ali bo to odlagališče res samo za komunalne odpadke ali tudi za posebne. Soglasni in glasni so bili v ocenah, da se leskoveško smetišče načrtno in vidno sirin in da ga Komunala ne vzdržuje dovolj. Kar zadeva dovoz smeti, so poudarili prevelike hitrosti smetarskih avtomobilov in prometno preobremenjenost ceste skozi strnjani naselji. Krajane je zanimalo, če kdo meri na onesnaženost kavnice zaradi smetišča. Predstavniki občinske delegacije so menili, da bodo Leskovečani dobili pomoč v preskrbi z vodo, če bo ugotovljeno, da so njihovi vodnjaki, edini vodni vir, oporečni zaradi depozitov. Glede tega bo dolgoročna rešitev vodovod, ki naj bi pripeljal dobro vodo iz Cerovega loga na Tolsti vrh, v Leskovec in Brusnice.

L. M.

V Gorenju skrbe za kupce

V Novem mestu delajo za vso Dolenjsko

NOVO MESTO — Servis Gorenje je enovita delovna organizacija, ki ima po Jugoslaviji kar 80 servisnih delavnic, v katerih je zaposlenih 1500 kvalificiranih delavcev raznih strok. Zadnja tri leta so se v Gorenju odločili, da se razširijo svojo dejavnost servisa. Prišli so z generalno obnovo strojev, ki bi po vsej verjetnosti morali končati na Dinosu. Tako obnavljajo slikovne televizijske cevi, elektromotorje, programatorje, skratka, pralni stroj obnovijo tako, da mu še za enkrat podaljšajo življenjsko dobo. Tako popravljajo izdelke je še vedno za četrtno cenejši od novega.

Po besedah vodje industrijskih servisov Gorenja inž. Todorja Dmitroviča, ki se je minul petek mudil na pogovoru v Novem mestu, je vedno manj popravil v garanciji, vse več pa se ljudje odločajo za generalno obnavljanje njihovih strojev.

● Edini servis Gorenja za Dolenjsko je v Novem mestu na Jerebovi ulici. V njem je redno zaposlenih 14 delavcev, med katerimi je 10 serviserjev, ki s svojimi fički obdelujejo vse štiri dolenjske občine in Posavje. Na mesec obiščejo kar 1500 lastnikov proizvodov Gorenja. Večina del opravi na domu, le večja in zahtevnejša popravila opravi v servisni delavnici. Rok čakanja v nobenem primeru ni daljši od petih dni. V novomeškem servisu se lahko pohvalijo, da imajo izredno malo reklamacij, pritožna knjiga pa je skorajda prazna.

V naslednjih letih tudi ta del Slovenije lahko pričakuje še boljše opravljanje tovrstnih storitev. Ze naslednje leto naj bi v vsa servisna vozila vgradili radijske zveze, ki bodo omogočale še hitrejšo in boljše delo serviserjev. Do konca desetletja pa namerava Servis Gorenje vse svoje enote povežati tudi z računalniškim centrom.

J. PAVLIN

Težave Novoelsa se še večajo

Prodaja na domačem trgu je namesto porasta močno padla, zato kljub dohodkovni nezanimivosti izvoza v Novolesu povečujejo prodajo na tuje

NOVO MESTO — V prvih nekaj letošnjih tednih je Novolesu uspelo pokriti lansko skoraj 5-milijardo izgubo, rdeče številke in težave pa se kljub sprejetemu sanacijskemu programu tudi letos nadaljujejo. V prvem trimesečju je imel Novoles kot celota za 707,9 milijonov dinarjev izgube, samo v zgubarških tozidih pa je bilo skoraj za 1,65 milijarde dinarjev. Od tega v dveh tozidih, tovarni plokovnega pohištva in krškem Boru, izkazujejo celo izgubo na substanci.

V Novolesu so računali, da bodo v drugem trimesečju poslovali vsaj na ničli, a iz tega očitno ne bo nič. V aprilu so prigrisodarili nadaljnjih 300 milijonov dinarjev izgube, v maju še 100 milijonov in v juniju pa je bo verjetno še nadaljnjih 100 milijonov. Sanacijskega programa v Novolesu ne urednjujejo v celoti.

Ena glavnih postavk sanacijskega programa je bilo preusmerjanje pro-

MST V RAGOV LOG: IZ OBRESTITI!

NOVO MESTO — Prejšnji četrtlet je bila skupščina Skupnosti krajevnih skupnosti Novega mesta, na kateri so sprejeli finančni načrt za leto 1987. Med zanimivimi sklepi bo prebivalce Novega mesta najbolj zanimal ta, ki govori o izgradnji mostu v Ragov log. Po večmesčnih razpravah, obotavljanju, dvomih in tudi nasprotovanju nekaterih obstojnih KS, ki so bile proti ponovni postavitvi mostu v »mestna pljuča« na desnem bregu Krke, je zdaj zgrajdev tega mostu v načrtu skupnih del mesta. Še letos naj bi postavili v Krko pilote betonske konstrukcije, prihodnje leto pa bi most dogradili. Zdj ima SKS v rokah sicer samo ponudbo GIP Pionir, te dni pa pričakuje še nekaj drugih ponudnikov. Most v Ragov log bo stal malo manj kot 120 milijonov dinarjev, pri delih pa računajo tudi na pomoč JLA, ki bi sodelovala s pontonskim odrom.

Vprašanje, ki je prej razdvajalo mestne KS glede sofinanciranja novega mostu, je medtem odpadlo: most bo zgrajen iz obresti, ki jih ima SKS iz dela samoprispevka, ki ga Novomeščani že vrsto let plačujejo za zgraditev novega železobetonskega mostu čez Krko nad sedanjim železniškim mostom. Na vrsto prečih in odprtih vprašanj iz komunalnega gospodarstva in financ so delegat na skupščini odgovarjali njen predsednik Niko Galeša, predsednik sveta SKS Niko Bricej in tajnik SKS Ciril Atelšek.

Tg.

daje na domači trg, ker zaradi še vedno nestvarnega tečaja dolarja izvoz nujno prinaša izgubo. Druga pomembna postavka pa je bilo zmanjšanje zalog za petino. Oboje je padlo v vodo. V prvih treh mesecih

● Novomeški izvršni svet je pretekli teden obravnaval ne ravno spodbudne podatke o Novolesovem poslovanju in zahteval, da morajo vendar uresničiti sanacijske ukrepe ter prenehati računati z nemogočimi ali komaj verjetnimi stvarmi (npr. tečaj). Za uresničitev sanacijskega programa in reševanje problemov bodo morali najprej vse sile, sicer Novolesu grozijo boleči posegi. Skrbi pa, da se v Novolesu ponavljajo razmere iz IMV,

so v Novolesu v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali proizvodnjo za 11 odstotkov ob za 5 odstotkov večji produktivnosti. Izvoz je bil kljub drugačnim usmeritvam za 13 odstotkov večji in ga še povečujejo. V tretjem trimesečju nameravajo izvoziti kar za 7,5 milijona dolarjev in vse lesne zmogljivosti delajo v glavnem za izvoz, saj je za to obdobje lesna proizvodnja za prodajo doma praktično izgotovljena. Če ne bi toliko izvažali, bi morali resno razmišljati o velikem zmanjšanju proizvodnje.

Pri zgubarjih nižje plače?

Ob polletju v škripnih okrog 3 tisoč delavcev

NOVO MESTO — V zadnjih dneh tudi v novomeški občini teče akcija za uskladitev letnih načrtov delovnih organizacij z določili dogovora o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke. V organizacijah združena dela so se tega opravila, ki pomeni

Zaposlovanje pa je v Novolesu skoraj povsem ustavljeno, odhode nadomeščajo s prerazporeditvami, delavce iz tozdov, kjer je izguba največja, prerazporejajo v druge proizvodnje, kjer so potrebe in delo. Investiranje in investicijsko vzdrževanje so sedaj skoraj povsem ustavili. Izvozne spodbude še vedno prihajajo v tovarno z velikansko zamudo, kljub skoraj trikratni pokritosti uvoza z izvozom plačilo njihovih uvoznih poslov čaka, zaradi česar imajo nemalo težav. Bojijo se 15. julija, ko bo treba plačati 2 milijardi dinarjev obresti za kratkoročna posojila, saj tega denarja ni in se bodo likvidnostne težave še močno povečale.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

VINOGRADNIKI NA IZLETU

NOVO MESTO — Društvo vinogradnikov Dolenjske-podružnica Podgorje je minulo soboto za svoje člane pripravila strokovno ekscurzijo na Primorsko. Ogledali so si vipavsko vinski klet in vinograde v Goriških brdih.

PRAZNOVANJE DESETLETNICE KS REGRČA VAS

NOVO MESTO — Ker je napovedano praznovanje prejšnje soboto zaradi slabega vremena odpadlo, bodo krajin KS Regrča vas s prošlavo in družabnim srečanjem proslavili desetletnice bostaja svoje krajevne skupnosti to soboto, 27. junija. Proslava se bo začela ob 20. uri v domu krajanov.

Ena gospa je rekla, da niso v Novem mestu prodali niti ene beznice. Črvene zastave. V Kragujevcu bodo morda rekli, da smo Dolenjci sovražniki juga, nihče niti pomislil ne bo, da je vzrok morda v smešni, 25-odstotni obrestni meri.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 27. junija, bodo odprte do 19. ure naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market na Ljubljanski
- v Šentjerneju: Mercator-Samopostrežba
- v Dolenjskih Toplicah: Mercator-prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Emona-Dolenjska Market
- v Straži: Mercator KZ Krka

Vse ostale prodajalne živil bodo odprte do 13. ure.

Sprehod po Metliki

OK ZSMS, ZKO INSAMOSTOJNI KULTURNI DELAVCI so sestavili program letošnjih Noči do jutra. Kot leta prej bodo kulturne prireditve julija in avgusta na grajskem dvorišču Belokranjskega muzeja. Ze 3. julija bo tam nastopila metliška mestna godba s celovečernim koncertom z naslovom Predpraznične note. Program bo povzročal Toni Gašperič z aforizmi jugoslovenskih avtorjev, odprta bo grajska klet z izborom belokranjskih vin in brezalkoholnih pijač. Vstopnina bo 500 din. koncert, ki mu bo dirigiral Stanko Križ, pa bo ob 21. uri.

METLIKA SE LAHKO POHVALI s semaforiziranim križiščem, ki je nasproti miličiške postaje. Križišče, na katerem se je v preteklosti zgodilo več prometnih nesreč, bo v bodoče varnejše tako za voznike kot tudi za pešce. Vendar je to le teorija, kajti že drugi dan po postavitvi semaforjev je počilo: trčila sta Metličan in Črnomaljec.

GOTOVO BODO LETOŠNJE NOČI DO JUTRA dodobra razburkale metliško sicer kulturno zaspino sceno. Julija in avgusta bodo predstave doma la vsak petek ali soboto. Nastopajoči bodo v glavnem domači posamezniki, skupine ali društva, vstopnina bo vedno 500 din, le za humanitarni večer bo treba odšteti tri tisočake. Z izkupičkom bo kupil organizator najvejnje metliškemu otroškemu vrtcu. Dve predstavi pa bosta brez vstopnine.

METLIŠKI GOSTILNIČARJI so prejeli od organizatorjev letošnjega jurjevanja prijazne dopise in poloznice, s katerimi naj bi nakazali 15 tisočakov za pomoč pri pripravi te belokranjske fešte. Ob tem se jim je večina spomnila na minulo Vinsko vrgred in na odnos Črnomaljec do nje, zato se ne gre čuditi, če sta dopis in poloznica pri večini romala v koš. Kako gre že tisto: kjer se pripravata dva? Za osvežitev spomina le to: iz črnomaljske občine ni prispel niti dinar za Vinsko vrgred, ki ima tako kot jurjevanje belokranjske razsežnosti.

Odkrivanje prave resnice o nas

Občinski komite ZK Novo mesto obravnaval teze o aktualnih idejnopolitičnih razmerah v družbi in ZKS — Nov položaj zahteva nove pristope v celotnem delu ZK

NOVO MESTO — V ponedeljek je v okviru priprav na bližnji idejni plenum ZK obravnaval teze o aktualnih idejnopolitičnih razmerah v družbi in ZKS tudi občinski komite ZKS Novo mesto skupaj s sekretarji osnovnih organizacij, zadolženimi člani za njihovo delo ter s člani aktiva ZK delavcev neposrednih proizvajalcev.

V uvodu je predsednik republiške konference SZDL Jože Smole, s strani predsedstva CK ZKS zadolžen za spremljanje dela novomeške K, razložil, zakaj in kakšen bo idejni plenum. Zveza komunistov se je objektivno znašla v novem položaju, ki zahteva nove pristope v celotnem delovanju ZK. V zadnjem času je ZK naredila veliko napako z zanemarjanjem idejno teoretičnega dela ter s prevelikim podleganjem pragmatizmu, sprotne mu reševanju problemov brez odpira-

nja perspektiv, kar pa je nujno, saj kriza objektivno spodbuja konzervativem in vzbujala dvome v socialistično samoprvanje. ZK zato ne bi smela izgubiti kompas. Pomembno je pravilno obravnavanje nacionalnih vprašanj, predvsem problemov Kosova, kar je jugoslovska zadeva. Pomemben je odnos do mladine, za katero je ZK očitno vse manj privlačna, pomembna je vloga SZDL kot nosilca pluralizma, v kateri bomo morali voditi strpen dialog, pomembna je usposo-

bitev ZK za idejni boj, pomemben je ne nazadnje položaj vernih. V vsem tem naj bi idejni plenum ZK, tako slovenski kot s posebnim slovenskim prispevkom zvezi, naredil korak naprej.

V razpravi so novomeški komunisti zelo ugodno ocenili slovenske teze za razpravo. Franci Šali je dejal, da je to prispevek k odkrivanju prave resnice o nas, ki simbolizirata omeniti razmeri in k poskusu, kako jih obvladati. Skrajni čas je, je bilo slišati, da je konec tega, da delo hodi po legitimizacijo na trg, nedelo pa k državi. Nekaterih stvari ne bomo premaknili brez pretresov v družbi, pri čemer bo treba pogledati tudi odgovornost za nazaj. Bili so ljudje, ki so opozarjali na preveliko zadolževanje in druge negativne tendence, pa so morali s položajem. Če naj si spet pridobimo zapravljeno zaupanje, bo treba načeti tudi take stvari in se notranje diferencirati, če naj ZK prepreči popoln razkol z ljudmi. Zakaj delegatski sistem ne gre, zakaj so sili nemočni, kje smo nedemokratični? Zakaj je pozabljena kritična analiza, zakaj se nič ne zgodi za vse mogoče neurešene sklope, programe, zakone? Edina rdeča nit pri nas je izredno hitro slabšanje gospodarskega stanja, pa se nič ne zgodi, tako da že vse kaže na politično diverzijo.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

NOVOTEHNA NAGRADILA KUPCE

NOVO MESTO — Zadnji dan dnevnov Novotehne v Novem mestu je ta trgovska hiša med kupci, ki so na prodajni razstavi kupili kakšen izdelek Gorenja, izžrebala tri in njih nagradila. Prvo nagrado (hladilnik Gorenja) je dobil Slavko Trifunovič iz Ljubljane, mešalnik Gorenja je sreča namenila Štefanji Šprah iz Dol. Straže 21, mlinček za kavo pa je dobil Stane Špelko, Mestni breg, Kočevje.

POZABLJENE LUKNJE

OSILNICA, BROD NA KOLPI — Cesta Brod na Kolpi—Osilnica je polna lukenj na slovenski in hrvaški strani. Na slovenski je komaj prevozna, ker jo posodablja, na hrvaški pa je polna lukenj, kljub temu da je ob cesti povsod dovolj gramoza.

Avantgardnost ni božji dar

Razširjena seja OK ZKS Metlika o razmerah v družbi in Zvezi komunistov

METLIKA — Zadnja razširjena seja OK ZKS Metlika, ki se je je udeležil tudi izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Lenart Šetinc, je bila posvečena obravnavi tez o aktualnih razmerah v družbi in Zvezi komunistov. V obširnem, kritičnem ter polemičnem uvodu je Šetinc osvetlil številna vprašanja, ki so danes v družbi še kako aktualna.

Med drugim je dejal, da je temelj družbene krize prav v Zvezi komunistov in da je napačna poenostavljena razlaga, da je ZK zgolj tista sila, ki se bori za razvoj, nekatero drugo silo pa zavirajo. »Različna tolmačenja naše krize in pogledi ter predlagane rešitve v ZK marsikdaj zavirajo ta razvoj.« je dejal Šetinc. Po njegovem mnenju je zvezni idejni plenum dal pozitivne rezultate in niso zmagali tisti, ki so ta plenum hoteli izkoristiti za obračun z »idejnimi sovražniki«.

»Zmagale so pozitivne težnje in le to lahko pripelje tudi do idejnega razčiščenja.« Cilj plenuma CK ZKS pa je nadgraditi zvezni plenum, odpreti tudi vprašanja, ki jih zvezni ni mogel ali ni hotel načeti. Zvezi komunistov njena avantgardna vloga ni dana od božja ali od Marxa, avantgarda je, če je tega sposobna, če ni, jo bo čas povozil, pa je lahko njena vodilna vloga desetkrat zapisana v ustavi.

Glede tako imenovane socialne diferenciacije po Šetinčevem mnenju

pri nas prevladujeta socialna demagogija in uravnalovka. »Mi očitno nismo sposobni pravično stimulirati najbolj ustvarjalnega dela naše družbe. Kaj drugače kot socialna demagogija je, če

● Tudi to, da smo v besedah za realno tržišče, dejansko pa ne, je huda zavora za razvoj. V Jugoslaviji je okoli 100.000 delavcev, ki dobivajo plače iz primarne emisije. To je najboljši denar, čisto nov, se še skupaj drži!»

je pomočnik pri vodovodnem inštalaterju plačan bolje kot univerzitetni profesor! Analize kažejo, da so družbe z najmanjšo socialno diferenciacijo najmanj uspešne. Pri nas so razlike med tistimi, ki znajo, hočejo in zmorejo, in tistimi, ki ne znajo, nočejo in ne zmorejo, veliko premajhne. Če tega ne bomo vgradili v sistem, bomo gotovo hlokirali razvoj.«

A. BARTEJL

Črnomaljski drobir

REVNA EKOLOGIJA — Društvo za varstvo okolja iz Dragatuša, edino te vrste v Beli krajini, nima nobenih dohodkov in nikakršne denarne podpore. Ko so pred dnevi skušali dobiti kakšen dolar od turistične takse, so jim povedali, da ta denar pripada le turističnim društvom v tistih krajih, kjer so to takso ustvarili. Torej naj društvo za varstvo okolja pobira denar od tistih, ki to okolje svinjajo in zadržujejo, pa ne bo vedelo, kam z njim.

SV. DUH IN KULTURA — Že dolga leta se v Črnomlju govori o njeni obnovi cerkvice sv. Duha. Ta cerkev, ki je nepogrešljivi del črnomaljske panorame, pa že ves ta čas nezadržno propada. Z besedami se do sedaj ni dalo nič narediti, z molitvami še niso poskusili. Kaže pa, da bodo tudi za sv. Duha prišli boljši časi. Polovico denarja za obnovo te cerkvice, ki bo potem služila za potrebe črnomaljske kulture, je pripravljena prispevati kulturna skupnost Slovenije, ostalo pa morajo zagotoviti doma. Za to je sedaj zadolžen občinski komite za družbeni razvoj.

AVTOBUSNA OVIRA — Cela Bela krajina ne premore prave avtobusne postaje. Obe prestolnici, Metlika in Črnomelj, imata le nekakšni zasloni avtobusni postajališči, ki ob koncih povzročata le še večjo prometno gnečo. Črnomelj bi, če verjamemo uradnim dokumentom, postajo moral dobiti do leta 1990. Vsaj tako je zapisano v srednjeročnem planu. Lažje je zapisati kot narediti.

Drobne iz Kočevja

RUŠENJE ALI GRADNJE — Inšpektorji so za spomlad napovedali rušenje raznih «črnih» objektov v Kočevju, ki kazijo videz mesta. Gre predvsem za provizorične drvarnice in garaže, ki jih je največ v Turjaškem naselju. Meščani nas opozarjajo, da celo v samem mestnem središču rastejo nove drvarnice, ki gotovo ne pripomorejo k lepšemu videzu mesta.

OSLOVSKO PLANIRANJE — Pametno planirajte letni dopust. Tako opozarjajo po Kočevju plakati »Oslovske mozeljske«. Mozeljčani namreč vsako poletje pripravijo »Oslovske noči« zdej pa s plakati opozarjajo Kočevce, naj letni dopust načrtujejo tako, da bodo soboto, 18. julija, preželi na »Oslovske noči v Mozlju. Ta prireditve vsako leto zelo uspe, posebno še licitacija osla.

Ribniški zobotrebci

DRAGE ANALIZE — Z denarnimi težavami se — kot kaže kranje ceste od Ribnice proti Kočevju — ne otepa je cestarji. V inšpekcijskem poročilu, ki so ga delegati zborov občinske skupščine brez razprave sprejeli, je med drugim zapisano, da bi zaradi nadzora nad neoprečnostjo živil morali lani vzeti po 5 vzorcev na tisoč prebivalcev. Tega pa niso izvedli v celoti, ker so analize drage in ker so težave z dostavo vzorcev laboratoriju v Ljubljani.

BELA TEHNIKA NA OBROKE — Včasih si moral imeti dobre zveze, da si dobil hladilnik, zamrzovalnik, pralni stroj ali štedilnik, zdaj pa vse to ponujajo Gorenje, Iskra in »Rade Končar« na 3-mesečne obroke in celo brez obresti. Lahko pa vse to dobite (pri Blagovnici Mercator) tudi na 6 obrokov, a je v tem primeru zaradi inflacije cena za 15 odstotkov višja. Uspešna je bila v Blagovnici prodaja za devize, najbolj pa so šli v promet pralni in pomivalni stroji Candy.

USTANAVLJAJO TUDI DPM — V Ribnici ustanovljajo tudi Društvo prijateljev mladine. Pomaga pri tem tudi občinska organizacija ZSM. Že to poletje bi radi za otroke pripravili kaj zanimivega.

Trebanjske iveri

ŠTRAJK — V ponedeljek zjutraj so nas obvestili, da bodo na trebanjski osnovni šoli »popoldne prekinili delo zaradi nezadovoljstva z osebnimi dohodki«. Kasneje smo zvedeli, da so s štrajkom zagrožile te snažilke, a da so se menda o vsem lepo pogovorili in da stavka potemtakem nima več nobenega smisla. Popoldne je po telefonu sprva anonimna in prizadeta snažilka sporočila, da gre zares za prekinitev dela 8 snažilk na šoli in dveh v delovni skupnosti VIO (Vzgojnoizobraževalna organizacija). Več o ozadiju tega štrajka bomo skušali pojasniti na drugem mestu. Kot zanimivost, kako je naš delavski razred osveščen, povejmo, da so nas po telefonu snažilke vprašale, če morajo o prekinitvi dela koga obvestiti, morda vodilne. ŠE ENKRAT RAVNATELI — Delegacija Osnovne šole Zapadnodolenjskega okraja za Mirne je zelo prizadeto reagirala na bodico »ravnatelj«, objavljeno v tej rubriki. Namen pisanja gotovo ni bil, da bi kogarkoli žalili, marveč spodbudili koga, ki bi lahko kaj več povedal o resničnih vzrokih odstopa ravnatelja. Natočimo si torej čistega vina, da bi z atrilno močno razširjeno učilno govornico. Nikakršne grozljive šolnikov, češ da bodo vložili tudi zahtevek prek pravne službe, če ne zvedo kdo je pisec in informator, niso rešitev.

Vrsta naložb

ČRNOMELJ — V Gokovem tozdu Komunala imajo v letošnjem letu v načrtno vrsto naložb. Tako so v Semicu že končali gradnjo čistilne naprave, montirali morajo samo še strojno opremo. Ta investicija bo veljala okrog 100 milijonov dinarjev. Začeli pa so tudi pripravljati dokumentacijo za čistilno napravo v Črnomlju. Prav tako je v izdelavi tehnična dokumentacija za zadrževalni bazen s prečrpalščem, ki bo prečrpaval odpadne vode iz Belta. Gorenja in naselja Čardak v skupni kanal, ki bo speljan proti bodoči čistilni napravi.

Za kotelovnico je Komunala kupila četrti kotel. Veljal je 55 milijonov dinarjev, potrebovali pa ga bodo za nove porabnike. Iskanje prostora za novo odlagališče komunalnih odpadkov je še vedno naloga občine, na Komunali pa opozarjajo, da je odlagališče pri Vranovih prepolno, vendar vanj še vedno vlagajo veliko denarja. Tako so postavili ograjo, imajo čuvara, buldožer pa sproti prekriva odpadke, tako da ni smrada, požarov, pa tudi Romi ne morejo več brskati po smeteh. Komunala namerava kupiti še en smetarski avto in avto za vodo, ki so jo doslej dovažali le z gasilskimi avtomobili. Komunalci pa so zaključili tudi gradnjo 1. faze garažno-poslovnega objekta, sedaj pa je v pripravi 2. faza. Ta naložba bo veljala 200 milijonov dinarjev.

MLADI DOBILI PROSTOR

RIBNICA — Na nedavni programsko-volilni seji OK ZSM Ribnica so izvolili za novega predsednika Dušana Lovšina, za podpredsednika Marka Škrabca in Tomija Gavrančiča, za sekretarja pa Staneta Hafnerja. Pri programu dela je še najbolj pričrpeljivi tisti del, ki govori o ureditvi mladinskih skupnih prostorov v bivših prostorih ribniške delavske univerze. Tu je mladina pridobila manjšo pisarno in večjo učilnico.

GLASBENI MAGAZIN — V sodelovanju z RTV so v Ribnici mladi organizirali Glasbeni magazin. Na njem je sodelovalo pet glasbenih skupin.

KMALU V BELO KRAJINO — Ribniška mladinska delovna brigada bo sodelovala letos na delovni akciji v Beli krajini. Tabor bo na Lokvah. Prijave za brigado, ki bo na delu od 22. julija do 1. avgusta, še vedno zbirajo.

Komunisti o teazah Idejni boj sam ni dovolj

RIBNICA — »V dosedanjih naših razpravah o tezah CK ZKS Aktualne idejnopolične razmere v družbi in ZKS so ribniški komunisti izrazili bojazn, da ne bi forumi ZK zašli preveč na področje idealizma, se pravi, da ne bi poudarjali le idejnega boja, zanemarili pa bi materialna družbena gibanja,« je poudaril v razgovoru sekretar OK ZK Ribnica Matjaž Nosan in dodal, da tokrat ne bi smeli ostati pri običajnem verbalizmu in politični frazeologiji.

Ribniški komunisti so nadalje dali poudarek odnosu do mladih. Mladim je treba pokazati pot v lepšo prihodnost, so dejali. Ne bi smeli pozabiti, da so mladi pogosto tudi nosilci demokratizacije v naši družbi.

Menili so tudi, da razni govorniki danes preveč zlorabljajo krizo in pozabljajo na doseženo. In ko ustvarimo vzdušje negotovosti, je narobe, da prepuščamo mlade tistem družbenim silam, ki grade svoj odnos do sveta na tolažbi in prepričanju, da rešitev ni odvisna od nas samih.

»Ribniški komunisti smo prepričani,« je nadalje dejal Matjaž Nosan, »da ima prenova ZK svoj vir v praktičnih vsakdanjih korakih in v spreminjanju obstoječega. Zgolj idejni boj pa ne bo okreplil samoupravljanja. Menimo še, da je v tezah premalo obravnavana naša izvirna socialistična samoupravna birokracija.« J. P.

Temperatura okoli azbesta raste

Delegacija Temenice se ne strinja z odgovorom izvršnega sveta

TREBNJE — Delegacija Labodove temeljne organizacije Temenice se na zadnjem skupnem zasedanju zbora združenega dela in zbora krajevne skupnosti, ki so živahno razpravljali o (ne)škodljivosti azbesta v luči odgovora občinskega izvršnega sveta delegaciji Novolesa tozda TAP Trebnje, ni strinjala z odgovorom izvršnega sveta.

Eden ciljev družbenega plana razvoja občine Trebnje do leta 1990 je tudi varovanje okolja in ustvarjanje boljših delovnih razmer, menijo v Labodu in opozarjajo na nesprejemljivo prakso, da se ekološko škodljiva proizvodnja seli iz razvitih v nerazvite države. V tovarni, kjer je zaposleno veliko mater, se sprašujejo tudi, kje je mišljena depozicija takih snovi, kot je azbest, da ne bi ogrožali zdravja prihodnjih rodov. V Labodu menijo, da se nima direktor Tesnil kaj čuditi, kot je bilo zapisano v Dolenjskem listu v članku Azbest buri duhove v Trebnjem,

IZ NAŠIH OBČIN

Previdnost v Semicu

V Iskri so zelo previdni pri uporabi novih impregniranih

SEMIC — Pred dobrima dvema letoma je semiška Iskra pri proizvodnji kondenzatorjev opustila škodljivi PCB in ga nadomestila z drugimi impregnanti, ki jih v glavnem uvažajo iz Japonske. Po teži izkušnji s PCB so v Iskri tudi z novimi impregnanti zelo previdni in dajejo vse na testiranje v ljubljanski Zavod za farmacijo in preizkušanje zdravil.

»Hočemo, da nam strokovna inštitucija naredi te teste in ugotovi, če je pri uporabi teh snovi kakšna nevarnost za ljudi in okolico, in če

je, kakšna zaščitna sredstva in druge ukrepe moramo uporabljati,« pravi inž. Jože Rožman, vodja razvoja v semiški Iskri. »Ti preizkusi pa trajajo zelo dolgo, saj jih opravljajo na živalih, tako da za nekatere pripravite že imamo rezultate, ne pa še za vse. Na zavodu se prav čudijo, kaj vse jim damo v testiranje, med impregnanti je tudi ricinusovo olje in tudi to smo dali v testiranje, kajti za vsako snov hočemo imeti črno na belem, da ni škodljiva oziroma kakšna zaščita je potrebna v ravnanju z njo. Kakršni že bodo rezultati, nobene snovi ne bomo odlagali v naravo. Vsi svetovni proizvajalci kondenzatorjev uporabljajo enake impregnante, kot so prej vsi uporabljali PCB. Po podatkih dobaviteljev so ti novi impregnanti razgradljivi in jih ostali uporabljajo tudi za kurjenje, kot druge nafte derivate, mi pa tega ne delamo, ampak bomo počakali na analizo dimnih plinov in gorenja.«

Odločni ukrepi proti zdravju

Črnomaljska zdravstvena skupnost je imela ob trimesečju 65 milijonov dinarjev izgube — Tudi v zdravstvu prisilna uprava?

ČRNOMELJ — Zaradi nerazumljivega in nerealnega prikazovanja dohodka ima črnomaljska zdravstvena skupnost po prvem trimesečju 2,5 milijona dinarjev presežka, v resnici pa ima 65 milijonov dinarjev izgube. Seveda si tega neresničnega prikazovanja niso izmislili v zdravstveni skupnosti.

Črnomaljska zdravstvena skupnost je ena tistih, ki ima več zavarovanih oseb, kot ima občina prebivalcev. Lani je imela 1,5 milijarde dinarjev prihodkov, izgube pa so na koncu leta imeli za 50 milijonov dinarjev; če bi sem prišli še 36 milijonov dinarjev, kolikor bi morali prispevati za investicijsko vzdrževanje.

Črnomaljska zdravstvena skupnost dobiva republiško solidarnostno pomoč, vendar se ta relativno manjša, saj je pred petimi leti znašala desetino vseh sredstev, lani pa le še 7,5 odst. Vsekakor je taka skupnost, kot je črnomaljska, premajhna rizična skupnost in jo finančno lahko spravi v kritičen položaj že nekaj neplanskih daljših zdravljenj v kliničnem centru ali dva nova bolnika, ki sta potrebna dialize.

vanje novomeške bolnice, bi bila izguba še za toliko večja. Sedaj poslujejo po začasnem finančnem načrtu, ki ga dirigira znani intervencijski zakon. Do pred časom so svojim porabnikom — največja je novomeška bolnica, drugi pa črnomaljski zdravstveni dom — smeli dajati lanske

NI POPUSTA

KOČEVJE — Poročali smo že o govoricah po Kočevju, da prebivalec kočevske občine, ki bodo letovali v pobrateni občini Rab, ne bo treba plačati turistične takse, ker je tako sklenila občinska skupščina Rab, in tudi, da te govorice niso resnične. Zdej smo trditve o oprostitvi takse prebrali v zadnji številki Kočevskih novic. Ponovno smo vprašali predsednika občinskega izvršnega sveta Dušana Popoviča in predsednika občinske skupščine Staneta Letonja, če to obvestilo drži. Oba sta zadržala, da nista dobila nobenega takega uradnega obvestila občinske skupščine Rab in da torej vesti o oprostitvi takse po njenem prepričanju ne držijo.

Družbeno varstvo — da ali ne?

Če bodo motnje in slabosti odstranjene do 1. avgusta, ukrep družbenega varstva v Zdravstvenem domu Kočevje-Ribnica ne bo potreben

RIBNICA, KOČEVJE — Na skupnem sestanku predstavnikov občin Kočevje in Ribnica, ki je bil 17. junija v Ribnici, so razpravljali o predlogu družbene pravobranilke samoupravljanja obeh občin Jane Uran za uvedbo začasnih ukrepov družbenega varstva v delovni organizaciji Zdravstveni dom Kočevje-Ribnica.

Pravobranilka je opozorila na nekatere motnje in slabosti v samoupravnih odnosih, predvsem na podlagi samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Pri tem je ugotovila tudi, da samoupravni akti tozdev niso usklajeni s samoupravnimi akti delovne organizacije.

Na skupnem sestanku, ki so mu prisostvovali pravobranilka samoupravljanja obeh občin, predstavnik republiškega pravobranilstva samoupravljanja, sekretar MS ZK ljubljanske regije in drugi, so ugotovili, da delavci obeh tozdev Zdravstvenega doma (v Kočevju in Ribnici) svoje strokovno delo normalno opravljajo. Motnje, ki so nastale, je možno odpraviti v kratkem času in brez uvedbe ukrepa družbenega varstva.

Dogovorili so se, da bodo do 1. avgusta uskladjali skupne interese na ravni delovne organizacije. Poročilo o tej uskladitvi bosta nato obravnavali tudi obe občinski skupščini. Sedanja organiziranost zdravstva je namreč taka, da ne zagotavlja največje učinkovitosti. J. PRIMC

DIREKTOR TRIMA V DOBOVI ODPSTOPI

TREBNJE — Direktor temeljne organizacije Trima v Dobovi, Matjaž Križanec, je dal ostavko zaradi predlaganega ukrepa družbenega varstva, ki pa, kot vemo, na brežiški občinski skupščini ni bil sprejet. Temeljna organizacija je tako izgubila edinega inženirja na vodilnem delovnem mestu. Mimogrede še to, da ima ta čas delovna organizacija Trimo dovolj dela in bo samo v juniju zaslužila z izvozom v Angolo, Švico in Libijo več kot milijon dolarjev. Od zadnjega trimesečja zmanjšujejo mesečno izgubo za okrog 10 starih milijard.

načelno ne nasprotuje naložbi za proizvodnjo azbestnih pletenic, toda

V krajevni konferenci Socialistične zveze Trebnje so dali pobudo, da bi o škodljivosti azbesta spregovorili na zboru krajanov. Drugi spet razmišljajo o nekakšni okrogli mizi o azbestu. Tesnilom so naročili, naj sproti obveščajo občinsko skupščino o poteku priprav na novo proizvodnjo. Kot je povedala Mira Gole iz Tesnil, so tudi sedanji izdelki tovarne iz azbesta in nikakor ne nameravajo onesnaževati okolja. Zato bodo pridobili vsa soglasja, preden bi stekla proizvodnja azbestnih pletenic.

program naj steče šele, ko bodo narajene analize. P. PERC

Šolarji šivajo

»Trikon« daroval dva šivalna stroja

KOČEVJE — Mira Kersnič iz kočevskega Trikona je bila letos že drugo leto mentorica šiviljskega krožka na osnovni šoli Zbora odposlancev Kočevje. Ob zaključku šolskega leta je preljeta tudi zahvalo vodstva šole, ki so jih letos podelili najuspešnejšim zunanjim mentorjem.

Krožkarji so se naučili ročnega šivanja, krojenja, spoznali pa so tudi navadni šivalni stroj. V začasnem tečaju so delali pred-

Mira Kersnič

vsem preproste izdelke, kot so predpasniki, nekateri pa so se uspešno lotili tudi zahtevnejših, kot so bermuda hlače in bluze. Pokrovitelj krožka je delovna organizacija Trikon Kočevje, ki je za potrebe krožka darovala šoli dva šivalna stroja.

Prihodnje leto bo tudi nadaljevalni šivilski tečaj. Namen dela v našem krožku pa je, da se mladi naučijo osnov krojenja in šivanja ali pa da se jim vzbudi vsaj zanimanje za šivilstvo. Nekateri se bodo odločili tudi za šiviljski poklic, saj tudi v naši tovarni Trikon primanjkuje šivilj,« je povedala Kersničeva. J. P.

Tudi z veselico do denarja za obnovo doma

Opravili 2700 ur

OBČINE — V Občinah si je tamkajšnje gasilsko društvo, ki pokriva krajevno skupnost Knežja vas ter vasi Breza, Grič in Pluska v sosednji krajevni skupnosti Štefan, temeljito prenovilo gasilski dom. 44-letni Stane Gorec, predsednik društva, ustanovljenega leta 1935, ima precej zaslug, da so se prejšnjo soboto krajin veseliti pridobitve, čeprav je na čelu GD Občine šele dve leti.

Krajin so prispevali okoli 35 kubikov lesa ter opravili lani in letos okrog 2700 ur. Nadzidali smo dom in pridobili veliko dvorano, manjšo klubsko dvorano in sanitarije. Namestili smo že tudi avtomatsko napravo za daljinsko vključevanje sirene. Dokupili smo še okrog 400 kvadratnih metrov zemljišča, tako da imamo zdaj dovolj parkirnih prostorov, to pa je hkrati plesišče za veselice. S temi si prislužimo marsikakšen dolar, čeprav je seveda treba povedati, da je bila poleg pomoči, udarniškega dela večina izmed naših 130 članov, dragocena in izdatna injekcija zadnji prenovi doma pomoč občinske gasilske zveze in samoupravne skupnosti za varstvo pred požari iz Trebnjega ter Novolesove temeljne organizacije TAP Trebnje. Po treh prenovah in dograditvi v letih 1936, 1953 in spet 1962 je zdaj dom dobil dokončno podobo. Zahvaliti se moram tudi članom upravnega odbora, zlasti poveljniku društva Tonetu Keku, ki jim pri prenovi doma in delu operative pač nikoli ni žal prostega časa,« pove Gorec.

Občinski svetnik, predstavnik krajevne skupnosti Štefan, Stane Gorec

NIČ NI ZAMUJENO — Kdor je pozabil kupiti vstopnice za tombolo v Bukoško, ima čas do nedelje, 28. junija, ker so napovedano prireditve zaradi slabega vremena preložili za teden dni.

KUHANJE BREZ VODE — To je zdaj moderno, predvsem pa zdravo, a na žalost tudi drago. Odkar Brežičani ne zaupajo vodi iz sedanjega vodovoda, veliko razmišljajo o prednostih ameriške posode znamke AMC, ki jo zadnje čase razkazujejo po domovih.

CELO ELEKTRONSKE ČITALCE UKANEJO — Odkar varčujemo pri vsakem dinarju, naj bi bili Brežičani naslednji tudi pri plačevanju participacije od zdravniških receptov. Toda bolniki so spoznali, da s svinčnikom narejen krogec lahko zradirajo in obkrožijo znak, ki pomeni, da so oproščeni plačila pri prevzemu zdravila.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 19. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Ivančica Bračič iz Samobora — Teo, Angela Bukovič iz Brezja — Sonjo, Vesna Fonič iz Krške vasi — Daniela, Darinka Vinkšl iz Brežic — Matejo, Simonita Rihter iz Leskovca — Dorotejo, Terezija Glogovec iz Brežic — Jureta, Pavla Kovačič iz Krškega — Dejana, Vesna Mežnaric iz Brdovečkga Križa — Ivana, Ivanka Biščan iz Samobora — Ivana, Olga Stoček iz Velike Dole — Blaža, Pavla Avsenak iz Brestanice — Petra, Slavica Bašič iz Noršič sela — Jasmjino, Nivenka Merslavic iz Mosteca — Žiga, Vida Kužner iz Velike Dole — Silvo, Branka Plazar iz Sevnice — Tjašo, Slavica Hrišek iz Krškega — Primoža, Kristina Kozmus iz Preradola — Urša in Biserka Sokler iz Gregovca — Slavico. Čestitamo!

Krške novice

ZASTARELA TV TEHNIKA — Medtem ko se Krčani že spogledujejo s kabelsko televizijo (kakšnega posebnega navdušenja pa menda še ni zaznali), se posavsko TV dopisništvo ne more pohvaliti s svojo opremo. Dopišništvo, ki premore eno samo kamero, je namreč večkrat v zagati. Filmska kamera muzejske starosti se večkrat pokvari, tako da normalno delo ni več mogoče. Ljubljanska TV doslej še ni predvidela razpisa ljudskega posojila za posodobitve opreme, denarja za novo opredo nima in vse tako kaže, da bo moral dopisnik iz Posavja svoje prispevke kar narisati.

KRŠKA OBČINA SI BO ODDAHNILA — V zadnjem času skoraj ni bilo pomembnejše prireditve, ki bi ne potekala v Posavju ali, natančneje, v Krškem. Resda Krško zaradi tega pogosteje prihaja na naslovne strani časopisov in na TV ekrane, vendar je bilo teh prireditev za neumorne krške organizatorje le preveč. Zaradi njih pa se je nemara stanjšal tudi občinski proračun. Seveda bi bila zadeva nekoliko lažja, če bi tudi v občini Krško lahko podražili bencin ali povečali prometne davke, kakor to počne zvezni izvršni svet.

KRIŽI IN TEŽAVE S SODNIKI — V Krškem postaja plavanje spet popularno in v plavalnem bazenu zraven tovarne celuloze in papirja je vse več tekmovalcev. Vse bi se bilo v redu, ko bi sekcija plavalnih sodnikov delovala tako, kot bi morala. V njej je 80 članov, vendar pa ob tekmovalnih komaj zberejo dva ali tri sodnike, ki so pripravljena prebiti nekaj ur ob bazenu. Vodja sekcije Marjan Špeta doslej še ni našel recepta, kako bi premagal sodniško abstinenco.

Sevniški paberki

ANALIZA — Na pristojnem mestu pri medobčinski inšpekciji smo zvedeli, da je analiza vzorcev vode, vzete iz Drožanjskega potoka po prvomajskem poginju rib, pokazala, da je sicer možno, da je potok onesnažila klavnica Kmetijskega kombinata, ni pa izključeno niti, da niso svojega deleža prispevali tudi krajinari, saj je bila voda tudi nad klavnico le preveč podobna gnojnicam. Zelo natanko pa lahko sporočimo, da je za pregled treh ribic in vode novomeški zavod zaračunal 122.000 din.

INFORMIRANJE — Po tem, kar smo lahko slišali na sejah občinske skupščine in sevniškega izvršnega sveta, ko so obravnavali poročilo o uredništvu ukrepa družbenega varstva na sevniški žagi, se marsikdo ni mogel otresti občutka, da so te seje zelo dobrodošle, da si lahko prisilni upravitelj — žage in direktor Gozdnega gospodarstva Brežice iz oči v oči poves-ta, kar jima leži na duši. Drugačnih stikov in medsebojne informiranja očitno skorajda ni. Toda kdo je kriv za neprijetno vzdušje, je v naglici težko reči. Upamo pa, da bo nekoč čas tudi za tako obrobne zadeve, sicer se ne bo moč otresti občutka, kot da kdo komu nalašč meče polena pod noge.

Nezadovoljstvo prekipelo

V zdravstvenem domu ogorčeni zaradi zaostajanja osebnih dohodkov in podcenjevanja stroke

BREŽICE — Karkoli je že bilo, izsiljeni sestane ali ne, v vsakem primeru drži, da je v zdravstvenem domu prekipelo zaradi nezadovoljstva z osebnimi dohodki pri vseh profilih in v vseh oddelkih. Za sindikat, ki naj bi prvi pristal razpoloženju v kolektivu, je bilo to opozorilo za nujen sklic zbora delavcev. Na njem so razpravljali ogorčeno protestirali proti omalovaževanju strokovnosti, proti politiki sisov v družbenopolitičnih skupnosti, ki je onemogočila izenačitev osebnih dohodkov z gospodarstvom zaradi omejevanja prispevne stopnje.

Sedanje težave so po besedah direktorja tozda dr. Barliča in direktorja zdravstvenega centra

V BREŽICAH ZA ENO RIZIČNO SKUPNOST — Skrajni čas je že, da bi imeli v Sloveniji enotno rizično skupnost, poudarjajo v občinski zdravstveni skupnosti, enako zahtevo pa so postavili tudi na zadnjem zboru delavcev v brežiškem zdravstvenem domu. S tako samoupravno organizirano bi odpravili vrsto nelogičnosti pri cenah storitev in osebnih dohodkih. V Brežicah lahko varčujejo samo v domači bolnišnici in zdravstvenem domu, medtem ko pri oblikovanju cen zunaj občine nimajo nobene besede.

Toneta Zorka posledica neusklajenih osebnih dohodkov v lanskem decembru. Takrat so imeli v zdravstvu za 24 odst. nižje plače kot v gospodarstvu. Povečali so jih samo za 13 odst. in se tolažili s postopnim zviševanjem. Iz tega ni bilo nič, ker je intervencijski zakon zapečatil vse možnosti za popravke pavzgor. Rezultat tega je, da trenutno za 9 odst. zaostajajo za decembrskimi osebnimi dohodki v gospodarstvu. Olje na ogenj nezadovoljstva je priložilo še pomanjkanje denarja za

J. TEPPEY

DOBILI VODO, IZGUBILI CESTO

SEVNICA — Novo vodovodno zajetje pod Sv. Rokom s 300 kubični vode in vodovod, ki ga je zgradila Komunalna, je osnova za boljše oskrbo s kakovostno pitno vodo za tako imenovano visoko cono nad Sevnico, zlasti je pomembno za nadaljnjo vodno oskrbo Trubarjeve in Prvomajske ulice. Že zdaj pa je dobilo vodo pod zelo ugodnimi pogoji 6 gospodinjstev, ki imajo hiše ob sami trasi novega vodovoda. Krajinari pa bi radi, da bi jim graditvi popravili cesto k Sv. Roku, ki so jo uničili težki tovornjaki. Ta je zdaj bolj podobna kolovozu.

POPRAVEK

Pri osmrtnici za Antona Semiča iz Sobenja vasi 2 je bilo napačno napisano, da je umrl v 74. letu starosti. Pravilno bi moralo biti, da je umrl v 47. letu. Vsem sorodnikom se opravičujemo. Uredništvo Dolenjskega lista

J. S.

Vojaki bodo zelo pocenili gradnjo ceste

Asfalt od Malkovca do Telča že za sevniški občinski praznik

MALKOVEC — »Tudi cesta Tržišče — Malkovec je bila zgrajena z malo družbene pomoči, predvsem s prispevki krajanov, a brez samoprисpevka. Pri posodobitvi približno 5 km ceste Malkovec — Telče pa brez širše družbene pomoči ne bi šlo, čeprav smo uspešno izglasovali samoprисpevek za ceste in obnovitev šole v Tržišču.« je poudaril predsednik sveta krajevne skupnosti Tržišče Ivan Pungercar.

Na novinarski konferenci ob pričetku posodobitve ceste od

Malkovca do Telča (naložbe, vredne okrog 420 milijonov dinarjev) prejšnji teden na Malkovcu se je predsednik Pungercar zahvalil enoti JLA starešine Radojla Pavloviča za odziv, saj bo z dobro mehanizacijo in izurjenimi vojniki gotovo do roka, to je do 20. septembra, opravila zemljska dela na trasi ceste do Telča. Starešini enote, Časlav Stevanovič in Slobodan Pešić, sta tudi izrazila pričnanje, da bo vojska kos zastavljenim načrtom, tako kot je bila že pri posodobitvi mirne ceste.

Omenjena lokalna cesta je tudi v srednjoročnem planu sevniške občinske cestne skupnosti, ima pa tudi določeno pomen za SLO, zato so v Sevnici, kot je dejala predsednica sevniške občinske skupščine Breda Mijovič, hvaležni tudi za razumevanje in pomoč republiškega sekretariata za ljudsko obrambo. P. P.

PRIDOBITEV ZA OBČINSKI PRAZNIK? — V sevniški občini so sklenili, da bodo tudi posej selili prizorišče osrednje slovesnosti ob občinskem prazniku iz ene krajevne skupnosti v drugo. Tako spodbujajo krajinare, da se bolj zavzemajo za nageljni razvoj. Letos bo praznik v Tržišču, najpomembnejša pridobitev pa naj bi bila posodobljena cesta Malkovec — Telče. Na sliki: vojaki so začeli zemljska dela 16. junija.

Pomoč Titovemu Drvarju

1. junija bo v TCP v Krškem in v tovarni papirja v Titovem Drvarju referendum o združitvi

KRŠKO — Delavci Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj iz Krškega in delovne organizacije Papir iz Titovega Drvarja bodo 30. junija na referendumu sprejemali pomembno odločitev. Glasovali bodo o združitvi obeh delovnih organizacij, tako da bi tovarna iz Drvarja postala temeljna organizacija TCP Djuro Salaj.

Odločitev pravzaprav ne bi smela biti težka, saj v prid združitvi oziroma pripojitve govori vrsta razlogov. Dejstvo je, da bi drvarška tovarna papirja dobila na ta način najbolj strokovno pomoč, ki jo je ta čas moč dobiti v Jugoslaviji, Bosna in Hercegovina pa bi se rešila velikega izgubarja. Praznih rok pa ne bi ostali tudi delavci krške tovarne papirja. Dobili bi sodobne naprave za relativno mehen denar, za katere bi morali sicer odšteti 75 milijard dinarjev. S stroji, ki so na voljo v Titovem Drvarju, pa bi bistveno povečali proizvodnjo najbolj kakovostnih papirjev, s katerimi bi se lahko prebili tudi na tuje trge. Proizvodnja najboljših papirjev je v Titovem Drvarju že stekla, predvsem po zaslugi krške inženirske ekipe.

Tudi sicer je pogodba o poslovno-tehničnem sodelovanju precejšnja novost za jugoslovanske razmere. Na ta način bi tovarna iz Krškega dokazala, da je mogoče z ekonomskimi naložbami neposredno v proizvodnjo in ne preko skladov za neravzite, doseči tudi proizvodne uspehe.

Kljub temu da je račun čist in za sedaj brez neznank, pa delavci v krški tovarni ne skrivajo svojih bojznosti. Marsikdo se boji, da se bo ekonomski položaj tovarne poslabšal, s tem pa tudi osebni dohodki. Vendar je v poslovnem svetu že tako, da nobena odločitev ni povsem brez tveganja. Takega mnenja je tudi Franc Černoga, mojster priprave snovi v tozdu Papir. V krški tovarni papirja je zaposlen že od leta 1947, kar 32 let pa dela na enem in istem delovnem mestu.

»Naši ljudje so za to, da pomagamo delavcem iz Titovega Drvarja. Če bodo ostali brez pomoči, se lahko kaj kmalu zgodi, da bo ostalo 700 delavcev v Titovem Drvarju brez dela in kruha. Dosedanje delo naše ekipe v Titovem Drvarju je bilo uspešno, no to pa kažejo tudi dosedajni proizvodni in poslovni rezultati oziroma prodaja prvega kakovostnega papirja, ki so ga tam izdelali pod vodstvom naših strokovnjakov. Tako pomoč bo potrebna še naprej, vsaj toliko časa, dokler se tovarna ne postavi na lastne noge. Posebna ugodnost je tudi ta, da bo republika Bosna in Hercegovina sprejela vsa bremena dolgov, mi pa bomo pridobili stroje. Povedati moramo tudi, da ne pomagamo pravič na tak način. Pred leti smo pomagali podobni tovarni v Sremski Mitrovici. Ko smo jo lani obiskali, smo se lahko prepričali, da še vedno dobro posluje. Tedaj ni bilo govora o povežavi, pred kakršno smo sedaj, a tedaj so bili pač drugačni časi.« je povedal Černoga. J. simičič

Franc Černoga

Naveličani, neresni ali prezaposleni?

Je uporabnikom vseeno, kaj bodo črtali v šolstvu?

BREŽICE — Nekaj je gotovo narobe, če se ob tako žgočih zadevah, kot je krčenje šolskega dinarja, delegatom ne zdi vredno priti na sejo. Izvajalci skupščine izobraževalne skupnosti so bili 22. junija sicer sklepni, uporabniki pa ne. Klicali so jih po telefonu in poludruho uro zaman čakali nanje. Sejo so preložili, torej se sklicateljem ne godi nič bolje kot sotrpnikom v kulturni skupnosti.

Po odzivu nekaterih krajevnih skupnosti in svetov staršev na predloge za gospodarnjšo porabo denarja v izobraževanju je bilo pričakovati večjo pripravljenost za odločanje. Zagotovljeni program sicer ne bo okrnjen, toda tudi na zmanjševanje dodatnega programa ne pristajajo brez zadržkov. Boje se, da bi to ogrozilo prosvetne delavce, da bi ostali brez dela, kot na primer ob predlagani ukinitvi nižje stopnje celodnevne šole na Bizejškem. Omejitve podaljšane bivanja bi precej prizadele osnovno šolo Cerklje. Vzgojnovarstvena organizacija v Brežicah sicer poudarja, da ne bodo postavili na ceste nobenega delavca, zato jim obljublja možnost za dopolnjevanje obveznosti na drugih šolah.

Prizadeti očitajo predlagateljem varčevanje na nepravem koncu in ponujajo svoje rešitve. A kdo bo presekal voz, če delegatom ni na sejo? Somorda siti neprestanih sprememb, ali menijo, da nimajo pri roki pravih podatkov, da bi primerjali in tehtali, katera rešitev bo manj prizadela mladi rod? J. T.

KAKO DO RESNICE — 112 osemstoletcev sevniške osnovne šole Savva Kladnika je prejšnji teden s prikupnim kulturno-zabavnim sporedom na valeti izreklo zahvalo učiteljem, ki so jih popeljali ne le v svet učnosti, ampak tudi v svet dobrega. Ravnatelj Jože Bogovič je učencem položil na srce, naj se vedno skušajo dokopati do resnice, kakorkoli že jih bo koval življenje. Na sliki: spričevalo prejema Mateja Štrlek, ob Franji Lipovšek edina učenka, ki je dobila letošnje najvišje priznanje na tej šoli za izjemne uspehe pri pouku in interesnih dejavnostih, to je zlato Kladnikovo odličje. (Foto: P. P.)

Inšpektorji na beraški palici

Medobčinski inšpektorat za Posavje se je znašel v denarnih težavah

KRŠKO — Na emi izmed sej izvršnega sveta občine Krško je bilo rečeno, da v tem času ni mogoče delovati brez inšpekcij, ki bi morale še bolj kot sicer bedeti nad zakonitostjo dela in poslovanja. Ko so na seji medobčinskega sveta ZK za Posavje ocenjevali varnostno-politične razmere, je bilo omenjeno, da medobčinski inšpektorat ne opravlja najbolj svojih nalog. Skratka, inšpekcije bi imele veliko dela, vendar za svoje delovanje potrebujejo tudi denar, tega pa ga ni.

»Medobčinski inšpektorat občin Brežice, Krško in Sevnice obstaja že 10 let, vendar nikoli doslej ni bil v tako težkem finančnem položaju, kot je sedaj. Denarja za naše redno delo je premalo, slabo smo opremljeni, saj imamo za prevoze na teren le dva

ficka, manjka nam pripomočkov za najbolj preproste analize. Tako recimo nimamo instrumenta za merjenje radioaktivnosti, ki bi bil v bližini JE zelo potreben. Pa kaj bi našteval težave, ki se jih je v zadnjem času nabralo toliko, da je naše delo do kraja oteženo! V šali včasih pravim, da bi morali dobiti sponzorje,« pravi Miro Mikeln, načelnik medobčinskega inšpektorata za Posavje.

Inšpektorji niso najbolj plačani, zlasti ne v primerjavi z davčniki. Pa vendar gre večina denarja, ki ga medobčinski inšpektorat dobi, za osebne dohodke zaposlenih. Le 15 odst. denarja, ki ga dobe, porabijo za materialne stroške, za delo na terenu. To znese na mesec le 500 do 600 tisoč dinarjev. S tem denarjem se inšpektorji lahko letu in tam oglasijo v trgovini, klavnici ali kakem drugem delovnem okolju. In ker je tako, da inšpektorji ne morejo sproti

in vsaj enkrat na mesec obiskati teh lokalov, je marsikje že čutili pose-

Resnici na ljubo je treba povedati tudi, da so inšpektorji pogosto brez moči. Lahko, recimo, jemljejo vzorce vode iz vodovoda in tudi krepko plačajo analize, vendar vodovoda ne morejo zapreti. Podobno je s prasičjo farmo, kjer so na ekološke posledice opozarjali že pred gradnjo, a očitno brez haska. Farma pa je še sedaj brez uporabnega dovoljenja. Brez tega dokumenta je še nekaj tovarn v Kostanjevici in drugod, a se na pripombe inšpektorjev nihče ne ozira kaj dosti. Marsikaj od tega je ugotovil tudi krški izvršni svet in svoje pripombe na letno poročilo medobčinskega inšpektorata jasno in glasno izpovedal, da so inšpektorji naredili vse, kar je v teh razmerah bilo mogoče narediti. Zato je krški občinski svet predlagal, naj ta vprašanja obravnava še svet posavskih občin, v Krškem pa bodo poskušali pomagati inšpektoratu pri nakupu avtomobila.

dice. Še posebej to velja, ker bi morali inšpektorji delovati preventivno in ne samo s kaznovano politikom. j. S.

Kar 40 pevskih osmercev

V soboto na 14. srečanju oktetov v Šentjerneju kar trinajst jubilarov — Slavnostni govornik bo član CK ZKS, pisatelj dr. Matjaž Kmecl

ŠENTJERNEJ — Na travniku poleg šentjernejskega hipodroma, stalnem pevskem prizorišču, bo v soboto, 27. junija, tradicionalno, že 14. srečanje oktetov. Na prirreditvi, prav gotovo najveličastnejši za taborom slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, ki je od leta 1983 bienalna in od takrat torej vsako drugo leto, se bo občinstvu predstavilo kar 40 pevskih osmercev iz raznih krajev slovenske dežele.

»Seveda smo jih povabili precej več, v delovodniku društva Srečanje oktetov, ki mu predsedujem, piše, da smo poslali vabila nič manj kot 70 oktetov, pa se jih še polovica ni odzvala.« Pravi Marjan Močivnik, ravnatelj osnovne šole Martina Kotarja v Šentjerneju. »Presenečeni pa smo bili, da smo dobili prijave tudi od oktetov, ki jih nismo povabili, takih pa je kar deset. Med njimi jih je resda nekaj, ki so prejšnja leta že nastopali na srečanjih, večinoma pa so novinci, ki so sami poiskali pot v šentjernejski oktet. Po podatkih, ki jih imam, so bili nekateri oktetki ustanovljeni celo v zadnjih dveh letih.«

● Slavnostni govornik na letošnjem, 14. srečanju, ki se bo začelo ob 15. uri (ob slabem vremenu bo prireditve v veliki dvorani OŠ Martina Kotarja), bo pisatelj, univerzitetni profesor in član CK ZKS dr. Matjaž Kmecl. Pred mikrofon bo stopil takoj, ko bo izvenela pozdravna pesem »Šentjernejska«, nekakšna himna gostiteljev in šentjernejskega okteta, ki to pesem zapoje tudi na vsakem srečanju.

Zanimivo je tudi, da je med oktetki, ki bodo nastopili v Šentjerneju, kar trinajst takih, ki letos praznujejo jubileje. Tako slavijo: Oktet bratov Pirnat iz Domžal že 30. letnico delovanja, Šentjernejski oktet in oktet DPD Svoboda »France Prešeren« iz

Marjan Močivnik: »Letos bodo nastopili samo oktetki iz Slovenije, ne pa tudi slovenski iz zamejstva.«

Žirovnice 25.letnico, okteta Sava iz Kranja in TRO iz Prevalj 20.letnico, Gorenjevaški, Ljubljanski in Logaški oktet praznujejo 15.letnico delovanja, pet oktetov pa slavi 10.letnico, in sicer so to nonet Blegoš iz Poljan nad Škofjo Loko, Slovenskogoriški oktet Centrovod iz Lenarta, oktet Lesna iz Slovenj Gradca, Ptujski nonet in Zagorski oktet.

Pomembna značilnost letošnjega srečanja je izbor pesmi. Prvič, odkar se oktetki zbirajo v Šentjerneju, so na programu samo slovenske pesmi, bodisi da so stvaritve slovenskih skladateljev ali pa priredbe slovenskih ljudskih pesmi. Vsak od oktetov se bo predstavil z eno pesmijo, in sicer s tisto, ki jo je izmed treh prijavljenih izbrala programska komisija. Tako omejitve velja že več let. Pravilnik daje samo jubilarantom možnost, da zapoje po več pesmi. Te možnosti pa letos ne bo mogel izrabiti noben jubilar, najprej zato, ker jih je preveč, potem pa tudi in predvsem zato, ker bo nastopajočih izjemno veliko, pa bi izbrava pravice do več pesmi že tako in tako maratonsko prireditve še razvlekla.

Kot vsakokrat do zdaj bodo oktetki tudi letošnje srečanje končali tako, da se bodo zliili v en zbor in zapeli pod eno taktirko. Združeni moški oktetki bodo zapeli Prelovčevo »Le enkrat šes«, Tomčevo »Vsi so prihajali« in Hajdrihovo »Jadransko morje«, skupaj z ženskimi oktetki ali nene pa kot mešani zbor še Pahorjevo »Pa se sliši«. Skupne oziroma zaključne pesmi 14. srečanja je izbral sam dirigent Igor Švara, umetniški vodja Ljubljanskega okteta.

Na koncu povejmo še, da so vse izvedbene niti vsakoletnega srečanja oktetov v šentjerneju, organizacijske in finančne, v rokah prej imenovanega društva, da pa pri tem izdatno pomagajo tako rekoč vsi člani domačega okteta. »Letos, ko je za denar se težje in smo se morali marsičemu tudi odreči, se moramo za finančno pomoč zahvaliti obema kulturnima skupnostma, namreč republikanski in občinski, enako pa tudi domačemu združenemu delu in drugim dejavnikom.«, poudarja predsednik društva Srečanje oktetov, Marjan Močivnik. »Reči moram, da so se s svojo vestransko podporo izkazale zlasti obe šentjernejski in kostanjevska Iskra pa šentjernejska krajevna skupnost in šentjernejsko turistično društvo, da drugih niti ne omenjam.«

I. ZORAN

Visoki jubilej pomlajene godbe

Kočevska delavska godba bo svojo 60.letnico proslavila z jutrišnjim koncertom v Šeškovem domu — S skupinami, ki jih združuje, šteje 200 članov, od tega tri četr mladih — V Kočevju tudi tabor pihalnih orkestron

KOČEVJE — Delavska godba Kočevje, kakor se imenuje tukajšnji pihalni orkester, slavi 60.letnico. Enega predjubilejnih nastopov je imela nedavno v St.razi, ko se je kot članica Združenja pihalnih orkestron Dolenjske in Bele krajine udeležila tradicionalnega godbeniškega srečanja v tem kraju. Glavno praznovanje se začneja ta teden in bo potekalo vse do prihodnje sobote.

Osrednja slovesnost bo jutri, 26. junija, zvečer v Šeškovem domu. Začela se bo ob 19. uri z jubilejnim koncertom, na katerega so se kočevski godbeniki pod vodstvom dirigenta Slavka Rančigaja dolgo pripravljali. Ob tej priložnosti bodo častnim članom godbe podelili listine o častnem članstvu, nekaterim godbenikom pa priznanja za sodelovanje in dogoletno delo na področju glasbene in pesne dejavnosti. Zveza kulturnih organizacij Slovenije pa bo zaslužnim članom godbe izročila zlato, srebrne in bronaste Gallusove značke.

● V okviru praznovanja 60.letnice kočevske delavske godbe bo v Kočevju tudi tabor pihalnih orkestron Slovenije. Začel se bo v nedeljo, 28. junija, in končal v soboto, 4. julija, na dan borca. Tabor je ustaljena oblika za izobraževanje dirigentov in drugih članov pihalnih orkestron iz Slovenije in zamejstva.

Spored se bo nadaljeval naslednji dan, v soboto, ko bo ob 17. uri na mestni ploščadi koncert kočevske godbe z nastopom vseh skupin, ki delujejo v okviru nje. Po nastopu bodo v stavbi nekdanje gimnazije odprli prenovljene prostore za godbo.

Literarna šola

Prihodnji teden v Radencih

RADENCI — Prihodnji teden, od 29. junija do 4. julija, bo v tukajšnjem Domu učencev za gostinstvo in turizem potekala tradicionalna poletna literarna šola. Podobno kot prejšnja leta bodo tudi tokrat zanimive teme. Tako bo prvega dne Marija Gabrijelič iz Novega mesta vodila razpravo o uporabi miselnih vzorcev pri pouku literature in jezika. Teme, ki se bodo zvrstile zatem, pa bodo govorile o celostni obravnavi literarnih besedil, ravni in mejah sporočilnosti, udeleženci se bodo en dan ukvarjali s stilistično analizo del nagradjenih slovenskih pesnikov in pisateljev (Ihana, Mozetiča, Lainščka in Seliga), predzadnji dan pa še z značilnostmi nagradjenih del prevodne literature. V okviru literarne šole bo tudi literarni večer, na katerem bodo nastopili Rudi Seligo, Peter Božič, Franc Lainšček-Ferl, Vlado Zabol, Milan Vincetič in Peter Kolšek.

SEVNIŠKI GODBENIKI PRI POBRATIMIH

SEVNICA — Delavska pihalna godba sevnškega gasilskega društva je prejšnje nedelje gostovala v Spodnji Polskavi pri pobratinih godbi takojšnjega gasilskega društva, ki praznuje 80.letnico. Sevnščani so zaigrali sami in tudi skupaj s pobratimi.

nih površin v domu učencev, torej pod isto streho. Težje pa bo zagotoviti letni nakup 3.700 knjig in tako sanitari temeljno knjižno zalogo, saj je za nabavo literature vse manj denarja, pa tudi vse dražja je. Knjižnica se bo morala tudi kadrovske okrepiti, tako da bo morala do leta 1990 pridobiti še dve strokovni moči, ki se bosta pridružili zdajšnjim trem. To morata biti višja knjižničarja.

Posebna zahteva, ki jo mora brežiška knjižnica tudi izpolniti, pa je tehnična opremljenost. Zdjaj ima od vse potrebne mehanografske in tehnične opreme samo telefon in pisalni stroj, kar je le malo več kot nič. Urediti pa bo nujno tudi kup drugih reči, še posebno takšnih in tistih, da bo knjižnica kot nosilka knjižnično informacijskega sistema v občini lahko postala trdna osnova za prenos informacij, znanja in ohranjanja kulturnih pridobitev.

I. Z.

RAZSTAVA TRUBAR IN PREVODI SV. PISMA

NOVO MESTO — V Evangelijskem centru na Grmu (prej Božji grob) je od minule nedelje na ogled literarno-kulturna razstava »Primož Trubar in slovenski prevodi svetega pisma«, posvečena 400.letnici Trubarjeve smrti, in bo odprta do 21. julija vsak dan od 16. do 19. ure. Razstavo, ki so jo pred tem videli že v več krajih v Sloveniji in na avstrijskem Koroškem, je pripravila prof. Margaret Davis s filozofske fakultete v Ljubljani.

Omenili smo skupine v okviru godbe. Godba namreč poleg godbenikov združuje že mažoretke, odvrneta, da drugod skupine, kakršne združuje njihova godba, delujejo v okviru Zveze kulturnih organizacij, v Kočevju pa so se odločili pod eno streho povezati vse tiste zvrsti oziroma oblike dejavnosti, ki jim je skupna glasba.

J. P.

MED NAJBOLJ ZASLUŽNIMI ZA KOČEVSKO GODBO: dirigent Slavko Rančigaj (na levi) in predsednik godbe Viktor Sušin.

Ustanovili KUD Žumberak

Člani so v Novem mestu in okolici živeči Žumberčani — Gojlji bodo ljudsko izročilo, izdajali časopis

NOVO MESTO — Podobno kot v Suhu krajini, precejšnjem delu Bele krajine in na drugih nerazvitih območjih v Sloveniji se je število prebivalcev zaradi ekonomskega izseljevanja močno zdesetkalo tudi v Žumberku, hribovitem predelu na hrvaški strani Gorjancev. Če le vasi so dandanes le še prebivališča starih in onemoglih, mnoge pa so povsem opustele in življenja v njih tako rekoč ni več. Z izginetjem krajev pa zlagoma tonejo v pozabo tudi pripovedke, pesmi, plesi in običaji, ki so toliko stoletij živeli iz roda v rod.

Žumberčani so šli iskati boljše kos

V Svatnah spet Miklova Zala na prostem

Po trinajstih letih bodo v Svatnah pri Šentjakobu v Rožu na avstrijskem Koroškem spet uprizorili znano ljudsko igro Miklova Zala. Predstave na prostem bodo 25. in 26. julija ter 1., 2., 15. in 16. avgusta. Organizatorica Slovenska prosvetna zveza iz Celovca pričakuje množičen obisk tudi iz Slovenije. Igralci iz raznih krajev že nekaj časa vadijo vloge v tej igri, ki sta jo po besedilu Jake Špicarja priredila koroški pisatelj Janko Messner in dramaturg Bruno Hartman. Režijo je prevzel Peter Milarator, glasbeno opremo pripravljata Gal Hartman in Jani Golob, za sceno pa skrbita Saša Kump in Milan Hrust.

Zanimiva prireditve na prostem bo nedvomno spet razburkala Koroško in sploh vsa slovensko kulturno javnost. Uprizoritev bo namreč na zgodovinskih tleh, v Svatnah pa še stoji Miklova in Serajnikova hiša, ki ju omenja igra, še vedno pa se košati tudi nekaj sto let stara lipa.

Kondenzatorji z novimi impregnanti imajo enake električne značilnosti kot prejšnji, impregnanti pa so seveda brez klora. Največja slabost teh kondenzatorjev pa je, da so gorljivi, zato je v proizvodnji potrebnih precej novih ukrepov in tehničnih rešitev za preprečevanje požara in eksplozije. A. B.

MEDOČINSKI SVET SZDL JUTRI O KULTURI

NOVO MESTO — Na jutrišnji seji medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko bodo razpravljali o stanju na področju kulturne dejavnosti v vseh štirih občinah dolenjske regije. Posebej bo govor o poklicnih kulturnih ustanovah, še posebej tistih, ki so po pomenu regijske (npr. Dolenjski muzej, Studijska knjižnica Mirana Jarca, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine). Za vse je značilno, da imajo premajhne in tudi neustrezne prostore, premalo strokovnega kadra in slabo tehnološko opremo. Ljubiteljska kultura je zelo razširjena, ni pa strokovnjakov za delo s skupinami, zaradi česar dejavnost kvalitativno ne napreduje tako, da bi, denimo, pevci, gledališčniki in drugi lahko nastopali na prireditvah.

kultura in izobraževanje

Vodnik po Belokranjskem muzeju

Še ena knjižica izpod peresa Jožeta Dularja

METLIKA — Jože Dular je v svojem tridesetletjem delu v Belokranjskem muzeju napisal vrsto člankov in strokovnih del iz muzejstva pa tudi iz zgodovine Metlike in ostale Bele krajine. Večje število tovrstnih spisov, predvsem obsežnejše, je izdal kot samostojne publikacije, tudi v knjižni obliki (npr. delo Metlika skozi stoletja, ki je doživelo že več ponatisov oziroma dopolneniz izdaj). Zdjaj je mnogim svojim turističnim propekptom in vodnikom (znana sta predvsem muzejska vodnika Župančičeva Vinica in Vodnik po Slovenskem gasilskem muzeju v Metliki in gasilskih zbirkah Slovenije) pridružil še vodnik po Belokranjskem muzeju. Izšel je pretekli mesec, in sicer v zbirki vodnikov Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, založila pa ga je mariborska založba Obzorja.

V nakladi 3000 izvodov izdani vodnik z naslovom Belokranjski muzej v Metliki seznanja bralca najprej z zgodovino tega muzeja. Tako mu že na začetku pove, da so Belokranjci na ustanovitev svojega muzeja resno mislili že štiri desetletja prej, preden so ga leta 1951 tudi osnovali in odprli. Temu sledi kratek zgodovinski oris metliškega gradu, v katerem je Belokranjski muzej nastanjen. Potem pa vodnik bralca popelje po sobah in zbirkah ter opiše, kaj je v njih prikazano. Obiskovalec se tako lahko že prej, preden se odpravi na ogled, temeljito pouči o vsem, kar bo videl v vseh sedemnajstih sobah. To pa so najrazličnejše muzealije, ki pričajo o življenju, delu in boju za obstanek v deželi med Kolpo in Gorjanci udomljenih ljudi od najstarejših časov do danes. Dodajmo, da je knjižica popestrena s fotografskim gradivom in da ima na koncu v nemščini prevedeni povzetek vsebine.

Podobno kot druga tovrstna svoja dela je Jože Dular tudi vodnik po Belokranjskem muzeju napisal pregledno, tekoče in v klenem jeziku, ki je razumljiv tako strokovnjaku kot preprostu človeku.

I. Z.

HORVATA RAZSTAVLJATA V ROŽEKU NA KOROŠKEM

ROŽEK — V galeriji Rožek, katere lastnica je Marija Šikoranja, so minulo soboto odprli likovno razstavo, na kateri se s svojimi deli predstavljata Jože Hrovat-Jaki in njegov sin Goran. Otvoritve sta se udeležila tudi avtorja.

I. Z.

Slike na kitajski način

V novomeški Krki razstavlja v Ljubljani udomljena kitajska akademka slikarka Wang Huiqin

NOVO MESTO — V razstavnici avli Krkine poslovne stavbe v Ločni so že dva tedna na ogled dela kitajske akademke slikarke Wang Huiqin, ki od jeseni 1983 živi v Ljubljani, kjer študira na grafični specialki Akademije za likovno umetnost. Wang Huiqin za obiskovalce razstav v Krki ni novo ime, saj so lahko nekaj del te mlade umetnice videli že minulo jesen, in sicer na razstavi stvaritev, nastalih na tradicionalni slikarski koloniji Krke. Že tedaj so se ljubitelji likovne umetnosti tudi prečitali, da Wang Huiqin slika drugače kot naši slikarji, da iz njenih del govori neka posebna filozofija, drugačna, kot je ta, ki jo vzpostavljajo naši domači slikarji.

Iz spremne besede, ki jo je v zloženko napisal umetnostni kritik Janez Mesensel, povzemamo, da Wang Huiqin v bistvu ustvarja po petnajst stoletij starih slikarskih pravilih, češ naj se umetnik trudi izraziti dih življenja in ustvariti vtis gibanja. Odnos do narave mora biti v skladu s temi pravili spoštljiv, neredko oboževalen, pretkan tudi s trahein čistim estetskim užitkom. Človek je v tem razmerju majhen, nemočan in nepomemben, razen kot opazovalec in avtor. Mesensel pravi, da je Wang Huiqin prinesla k nam precej tega klasičnega kitajskega slikarskega in tudi grafičnega občutja.

»V njenem delu, ki ga sestavljajo klasične grafike in slikarstvo s tušem, pa tudi evropske grafične tehnike, ni sledu o razmeroma močnem, čeprav kratkotrajnem pojavu socialističnega realizma, ki se je nekoliko nasilno povezal s tradicionalnim kitajskim slogom,« pravi Mesensel. »Vodni lesorez, kar je kitajska različica neke vrste montipije, podaja izredno mehko občutne krajine, sestavljene iz simbolno pojmovanih prvov... To je tonsko poetično slikarstvo v grafiki..., na drugi strani pa poskus prehoda v drugi, zahodni, naš svet... Dela Wang Huiqin kažejo, da je kompromis mogoč, celo ustvarjalen.«

I. Z.

Kako si povrniti matičnost?

Tudi brežiška knjižnica mora do leta 1990 izpolniti vrsto najrazličnejših pogojev

BREŽICE — Tako kot večina občinskih knjižnic v Sloveniji tudi brežiška ne izpolnjuje pogojev, ki jih je pred dvema letoma na podlagi zakona o knjižničarstvu ter normativov in standardov za splošnoizobraževalne knjižnice sprejel strokovni svet za knjižničarstvo SRS. Toda če hoče ostati matična, mora do leta 1990 izpolniti vsaj minimalne pogoje, sicer bo morala matično službo za knjižničarstvo v brežiški občini opravljati knjižnica iz druge občine, pač tista, ki bo prej razrešila tovrstne probleme.

Težave brežiške knjižnice se začne njavjo že pri prostorih. Zdjajšnjih 410 kvadr. metrov, ki jih ima na voljo v domu učencev, še nekako zadostja, to pa predvsem zaradi manjše knjižne zaloge. Zaloga obsega okoli 36.000 enot ali 1,4 knjižne na prebivalca, kar je precej pod normativom. Da bi slednjega (2 knjigi na prebivalca) dosegla, bi morala knjižnica imeti na policah skoraj 51.000 enot knjižnega gradiva. Tolikšnega števila knjig pa ne bi imela kam dati in bi potrebovala dodatne prostore. Izračunali so, da bi bilo treba pridobiti vsaj še 250 kvadr. metrov, s čimer pa bi imela zagotovljeni le dve tretjini tistih prostorov, ki jih določa standard.

ZA UNIVERZIADNO

SEVNICA — Delavska pihalna godba GD Sevnica, ki jo vodi kapelnik Janez Zupanc, je dobila vabilo iz Zagreba, da kot edina slovenska gasilska godba v nedeljo, 28. junija, sodeluje v priložnostnem kulturnem sporedu pred univerziado. Sevnščani levega priznanja in priložnosti za širšo uveljavitev ne bodo spustili iz rok, čeprav bodo gotovo precej utrujeni po sobotnem sodelovanju na 8. reviji gasilskih pihalnih orkestron Slovenije v Sevnici.

SEMİNAR

Začetni gledališki seminar, tako imenovani gledališki »abecce«, bo potekal od 3. do 9. julija v Radencih. Udeleženci, predvsem mladi, bodo dobili osnovno znanje o gledališču. Istega dne se bo v Kopru začel lutkovni seminar, namenjen mentorjem lutkovnih krožkov in članom samostojnih ustvarjalnih skupin. Na njem bodo govorili zlasti o likovnem izrazu v lutkovnem gledališču. Seminaristi si bodo ogledali festival Teatro ragazzi v Milaju.

OBLAKOVA RAZSTAVA IN SLOVENSKEGA OKTET

KOSTANJEVICA — Jutri, v petek, 26. junija, bo ob 18. uri dr. Matjaž Kmecl v nekdanji samostanski cerkvi v Kostanjevici odprl retrospektivno razstavo del Münchnu udomljenega slovenskega slikarja Poldeta Oblaka. Sledil bo koncert Slovenskega okteta. Znani vokalni osmerci, za katerim je uspešna turneja po ZDA, poseben program pa je posnel v Postojnski jami, bo v Kostanjevici izvajal renesančne, duhovne in narodne pesmi.

ZBODLO JIH JE

KOČEVJE — Kočevske kulturnike je zbudel komentar »Ne vedo zanj?«, objavljen pred teden na 7. strani, ki govori o tem, da avtorja knjige Pogreznjeni otok (o Kočevskih), pisatelja Frana Fajdige, Kočevci še niso povabili na literarni večer, čeprav je Kočevje. Izgovor kulturnikov je, da ne premorejo primerne dvoran. Podobni literarni večeri so bili doslej v knjižnici, ki je tako utesnjena, da premorejo v njej le prostora za 15 sedežev, ali v prodajalni Državne založbe, kjer so tudi na tesnem s prostorom. Menijo, da bi bilo za ta literarni večer več obiska, spet pa ne toliko, da bi bila potrebna dvorana Šušterjeva doma, ki ima okoli 300 sedežev. S srednje velikimi dvoranami pa razpolagajo drugi, ki običajno zahtevajo visoke najemnine. Kultura pa že tako nima denarja, da bi jih plačala.

Tako ostane žalostno dejstvo, naj bi pisatelja povabili na obisk drugi občinska skupščina, kakšna politična ali morda delovna organizacija oziroma kar Ljubljanska banka, ki imajo primernejše prostore. Izgovor je dober, pa če ga pes na repu prinese, pravi pregovor.

J. P.

NEKAJ USPEHOV

KOČEVJE — Učenci osnovne šole Zbora odposlanec Kočevje so pred koncem šolskega leta dosegli več uspehov na raznih tekmovanjih. Zmagali so na tradicionalnem pionirskem troboju Ribnica-Delnice-Kočevje. Na regijskem tekmovanju v namiznem tenisu so zasedli prvo mesto ekipno, prvo med posamezniki (Murn) in prvo v dvojicah (Murn-Struna). Na republiškem tekmovanju pa so bili ekipno drugi, med posamezniki je bil Murn tretji, pri dvojicah pa sta Murn-Struna zasedla drugo mesto. Poseben uspeh je tudi, da je v tem šolskem letu kar 107 učencev (v sodelovanju šole in AMD Kočevje) uspešno opravilo izpit iz cestnoprometnih predpisov.

»Najrajši bi me izrinili«

Odgovor hišnega sveta na pismo Mire Šaronje

V 22. in 23. številki Dolenjskega lista sta bili objavljeni dve pismi bralke Mire Šaronje z naslovom Najrajši bi me izrinili. V obeh pismih bralka prikazuje neresnično stanje o npr. slabih bivalnih pogojih in težavah z ogrevanjem, kar hudo žali stanovalce in hišni svet v Zagrebški ulici št. 4.

Želim prikazati nekaj dejstev o pravem stanju in odnosih med stanovalci. V bloku živijo mlajši in starejši ljudje, mnogi v teh stanovanjih že prek 20 let, delavci in upokojeanci, ki sta jim skupni želja in trud za dobre sosedske odnose. To smo dokazali pri reševanju posamičnih in skupnih problemov stanovalcev. Redno imamo sestanke hišnega sveta, kjer se dogovarjamo za delovne akcije, za popravila in posodabljanje tehničnih sredstev, za vzdrževanje okolice bloka in druge dejavnosti, vse z namenom, da bi nam bilo bolje in lepše. Naša krajevna skupnost in tudi naši soseski nam postavljajo za zgled, kako naj deluje hišni svet in kako lahko stanovalci prispevajo k čim lepši podobi okolice in vsega mesta.

Ne trdimo, da ne bi mogli biti še bolj učinkoviti, toda moti nas, da bralka s svojimi izmišljotinami meče senco na naše delo in trud. Vedno smo si prizadevali, da tovarišici Šaronjevi pomagamo pri vključevanju v naše okolje. S čudnim vedenjem je vse to zavračala. Med drugim tudi ni poravnala vodarine, ni dovolila vstopa vodnim instalaterjem, sestanovalca nad seboj je obtoževala, da namerno poliva vodo po tleh svoje kopalnice, neupravičeno si je prisvajala parkirni prostor pred blokom in brez razloga klicala milico. Poleg tega se ni udeleževala sestankov hišnega sveta, pa tudi ne raznih delovnih akcij, ki smo jih pripravili.

Takšno zavračanje in zavračanje pomoči ter objavljanje neresnic stanovalci bloka obsojamo, kar pa ne pomeni, da pomoč tov. Šaronjevi odrekamo. Nihče je neče izrinuti iz njenega stanovanja, če se je vselila po zakonskih

TEŽAVE S ČEKI

Kdor ima tekoči račun, lahko plača z enim čekom račun v družbenem sektorju do 50.000 din, če je račun večji, pa mora napisati ustrezno več čekov. Zasebniki vzamejo le denar (ne čekov), in če ga dviga pri pošti ali banki v drugem kraju, lahko dvigneš z enim čekom le do 20.000 din, sicer pa napišeš ustrezno več čekov in tako lahko dvigneš več denarja.

Seveda bi bilo ceneje in pametneje, če bi lahko z enim čekom dvignil več denarja oz. plačal tudi račun nad 50.000 din. Tako morajš zdaj popisati le več čekov (to je več tvojega dela), na banki, v trgovini ali na pošti itd. morajo vključiti, seštetiti itd. več čekov, imetniku tekočega računa pa hitro zmanjkuje čekov, se pravi, da je treba tiskati nove in nove čeke. Vse to pa je nepotrebno delo in povzroča več stroškov.

J. P.

ŠE: KRŠKE NOVICE

Sredi maja sta sočasno nastala dva zapisa o Kostanjevici. Enega je napisal »krški novičar« in se glasi:

SPET FILMARJI V KOSTANJEVICI — Kostanjevica je očitno prava relikvija, saj se v njej v zadnjih 20, 30 letih ni domala nič spremenilo. Zato je privlačna za filmarje, ki jim za prikazovanje življenja pred vojno, med njo in po njej skoraj ni treba spreminjati eksteriorov. Na račun pa seveda pridejo tudi domači »naturšiki«, ki se za pet tisočakov na dan lahko gredo filmske igralce oziroma satiste.

Druga pa je ob istem času napisal znameniti jugoslovanski filmski in gledališki umetnik Ljubiša Samardžić in se glasi:

»Prošao sam mnogo gradova ali kao ovaj, u kome osećam miris poljskog cveća, reke, prirode, divne ljude kao nigde! Samo tako u budućnost. Vaš Ljubiša Samardžić.«

Krajevna skupnost v Kostanjevici na Krki, daje oba zapisa, brez komentarja, v presojo bralcem Dolenjskega lista.

LADO KUKEC, predsednik krajevne skupnosti

MED PRIJATELJI

Člani Kluba upokojenih delavcev vzgoje in izobraževanja občine Sevnica smo se v prijaznem Boštjanju srečali z učitelji in njihovimi učenci. Po prijaznem sprejemu na šolskem dvorišču nam je ravnatelj lepo opisal življenje in delo v njihovi šoli. S tem je tiste, ki smo kdaj poučevali v boštjanjski šoli, v mislih peljal v leta, ko smo tudi mi z vso mladostno zagnanostjo in polni volje do dela tam vzgajali in sejali zrnca znanja. Kako prijetno pa so nas presenetili učenci! Njihov nastop, poln vedrine in mladostnega razpoloženja, nas je razveselil in potrdil njihovo plodno udejstvovanje na kulturnem področju. Potem smo se zbrali pri malici, tam poklepetali v prijetnem vzdušju in se z občutkom velikega zadovoljstva poslovili.

Enako prijazno in prisrčno smo bili sprejeti, ko smo aprila obiskali osnovno šolo Krmelj. Vsem se za gostoljubnost iskreno zahvaljujemo. Lepo nam je ob misli, da nas še vedno radi sprejmejo medse in z nami prijateljsko pokramljujejo.

ERIKA COLNER Sevnica

MLADI DOPISENIK

ZAUPA MLADIM

Obiskala nas je nekdanja učiteljica v Šentrupertu Pavla Škarja, ki je pred kratkim praznovala osemdeseti rojstni dan. Povedala je, da so se včasih selili iz ene stavbe v drugo in da so bili otroci bolj disciplinirani kot danes. Živeliso v revščini. Pavla Škarja je rekla, da se ob visokih letih starosti kot dobro počuti in da se kratkočasni z delom na vrtu, z branjem knjig in vzgojo dveh vnukinj. Dejala je, da mladim zaupa.

ALENKA TRATAR, 7. r novin. krožek OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

NA ZMAJEVIH IGRAH

Ker sem osvojila zlato Zmajevobralno značko, sem se udeležila Zmajevih otroških iger v Novem Sadu. Tja sva iz Novega mesta odpotovali s tovarišico Rangusovo. Po slovesnosti na grobu Jovana Jovanovića Zmaja, kjer se vedno začne Zmajevobralno otroško igranje, smo si ogledali in muzej preurejeno Zmajevobralno hišo. Tam smo zaploskali nagradencem Zmajevih otroških iger, midve sva bili posebej ponosni na nagrado slovenski pesnici Svetlani Makarovič. Sicer sva se prijetno počutili v družbi z Desanko Maksimović, Miro Alečković, Mileno Dravić, Dragano Nikolićem in drugimi pisatelji in igralci iz vse Jugoslavije. Po osrednji proslavi v Srbskem narodnem gledališču sva obiskali Zmajevobralno ulico, kjer je bilo živahno pozno v noč. Naslednji dan smo se vsi srečali z otroki in umetniki Novega Sada in bili na razširjenem sestanku uredništva časopisa Detinjstvo. Po svečanem sprejemu pri predsedniku mestne skupščine smo si ogledali mesto in več razstav.

STANKA BJELAJAC, 7. b OŠ Škocjan

Z GLASOVI IN INSTRUMENTI

Učenci prvih in drugih razredov smo se zbrali h koncertu gojencev glasbene šole. Pevski zbor je zapel več ljudskih, partizanskih in otroških pesmi, najbolj pa mi je bila všeč pesem Poštar. Zaigrali so kitaristi, flavisti, bobnarji, trobentarji, harmonikarji in pianisti. Najlepše je zaigral Rok Šaje ga klarinet.

FRANCI KAVČIČ, 2. a OŠ Jože Slak-Silvo Trebnje

PADEC S KONJA

Z Gregorjem sva na Brigi prosila, če nama posodijo dva konja. Meni so dali vranca, Gregorju pa rjavca. Dogovorila sva se, da bova tekmovala na približno 1.500 m dolgi progi, potekala pa je po travnikih in gozdu. Ozrl sem se, da bi videl, koliko zaostaja Grega. Tedaj pa sem z glavo butnil v vejo in padel s konja. Ko je Grega prijahal do mene, je dejal: »Trdo črepinjo imaš.« Potem sva vrnili konja in odšla domov.

JURE OKRAJŠEK, 4. r PŠ Kočevska Reka

ŠOLA V NARAVI

PODPRESKA — Podružnična šola Podpreska (je podružnica OŠ Kočevje) je imela pred kratkim šolo v naravi v Fiesi ob morju. Stroške bivanja in letovanja je krila Metalka iz Ljubljane, stroške prevoza pa tozd Gozdnega gospodarstva Kočevje v Dragi. Med letovanjem so se šolarji srečali tudi s pisateljico Branko Jurca.

Jože Turk

Minuli teden smo v Kočevju pokopali Jožeta Turka iz Mestnega loga v Kočevju. Rodil se je leta 1912 v Prezidu na Hrvaškem. Zaposlil se je v kočevskem rudniku. Najprej je bil rudar, nato pa se je izučil kovinsko-strojne obrti. Dobro je poznal razmere med delavci in še posebej v rudniku, zato je že v začetku februarja 1942 postal aktivist OF. Italijanski okupatorji pa so ga kmalu odkrili in ga že po dveh mesecih in pol odpeljali v internacijo v Treviso. Po kapitulaciji Italije je odšel v partizane. Boril se je v Bračičevi brigadi in z njo sodeloval tudi pri pohodu 14. divizije na Štajersko. Bil je hraber borec, za kar je prejel tudi več odlikovanj za hrabrost. V partizanih je napredoval od borca do zastavnika, nazadnje pa je imel čin kapetana.

Po vojni je sodeloval pri obnovi kočevskega rudnika. Delal je tudi v družbenopolitičnih organizacijah, čeprav so mu vojni napori načeli zdravje. Za svoje delo je bil odlikovan tudi z rednom zaslug za narod III. stopnje. V imenu borcev in aktivistov se je od njega poslednjič poslovil predsednik občinske organizacije ZZB Novja Nace Karničnik.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 26. VI.

17.55 — 00.00 TELETEKST
18.10 POROČILA
18.15 DOLGA BELA SLED, 8. del češkoslovaške nadaljevanke
18.45 RISANKA
19.00 DANES
19.00 DANES
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK in POROČILO S SEJE CK ZKJ
20.30 ZAHODNI SEN, 7. del ameriške nadaljevanke
21.25 DRUGI SPOL, 3. del dokumentarne oddaje

SOBOTA, 27. VI.

9.45 — 12.00 in 14.35 — 00.00 TELETEKST
9.55 POROČILA
10.00 OH CET V LJUBLJANI 87, prenos in posnetek
10.30 KAMNITI PIGMALION — ARHITEKT JOŽE PLEČNIK, dok. oddaja
11.30 OH CET V LJUBLJANI, prenos
14.50 DEKLICA DELFINA IN LISIČA ZVITOREPKA
15.00 OH CET V LJUBLJANI
15.40 ŠPANSKA DRŽAVLJANSKA VOJNA, dok. serija
16.10 POMLADNA SUITA
16.30 OH CET V LJUBLJANI
17.30 NA KONICI MEČA, mladinski film
18.45 RISANKA
19.00 DANES
19.00 DANES
19.26 VREME

NEDELJA, 28. VI.

8.40 — 23.30 TELETEKST
8.55 ŽIV ŽAV
9.55 DOLGA BELA SLED, ponovitev 8. dela
10.25 TEDENSKI ZABAVNIK, ponovitev 12. oddaje
11.25 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAMBEL OTTAVIA BRAJKA
12.00 KMETIJSKA ODŽAJA
14.00 SIN, ZA KMETA SE BOŠ ŠOLAL
14.20 POROČILA
15.00 POZNATE JUGOSLAVIJO?, kviz

PONEDELJEK, 29. VI.

17.20 — 00.00 TELETEKST
17.35 POROČILA
17.40 ŠOLA TENISA
17.50 KAKAJ ZBIRAMO STAR PAPIR
18.20 DRŽAVNI ANSAMBEL GRUZINSKE FOLKLORE
18.45 RISANKA
19.00 DANES

TOREK, 30. VI.

17.25 — 00.00 TELETEKST
17.40 POROČILA
17.45 TEDENSKI ZABAVNIK
18.45 RISANKA
19.00 DANES
OBZORNIK
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK

SREDA, 1. VII.

18.20 — 00.00 TELETEKST
18.35 POROČILA
18.40 PRAVLJICE IZ LUTKARSKEGA VOZIČKA
19.10 RISANKA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 DOKUMENTAREC MESECA: MOJE TITOVO VELENJE
20.45 FILM TEDNA: AMOROSA, švedski film
22.35 DNEVNIK
22.50 POLETNA NOČ

DRUGA TV MREŽA

18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Umetniški večer

ČETRTEK, 2. VII.

18.20 — 00.00 TELETEKST
18.35 POROČILA
18.40 KOBILJA JAJCA
18.55 ZMAJEV PLES
19.10 RISANKA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 SEDEM MLADIH, zabavno-glasbena oddaja
21.00 NARAŠČAJOČE VODE, 7. del nizozemske nadaljevanke
22.00 DNEVNIK
22.15 POLETNA NOČ

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Markova dekleta — 18.00 Industrijsko oblikovanje — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Rokomet (m), finale nagrade Jugoslavije — 21.15 Poročila — 21.20 Narodna glasba — 22.05 Dokumentarni večer
Opomba: 14.55 — 17.30 Wimbledon, tenis (2)

22.20 REZERVIRAN ČAS

22.40 DNEVNIK
22.55 POLETNA NOČ
PRIŠEL JE JEZDEC, ameriški film

DRUGA TV MREŽA

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 Moja sestra Kamila — 18.00 Znanost — 18.40 Številke in črke — 19.00 Šopek domačih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Iz koncertnih dvoran — 22.00 Filmski maraton: Ciao, inspektor; Sreča v torbi; Delo za določen čas; Ni malih bogov

19.30 DNEVNIK

19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 ČEZ 110. ULICO, ameriški film

Zgodba se dogaja v newyorškem podzemlju. Neznana skupina črncev, preoblečenih v policijske uniforme, oropa mafijski denar, ubije posrednike, na begu pa še dva policista. Začne se divji in neizprosen pregon, izslediti jih hoče mafija in policija, po kažejo se tudi policijsko mafijaške povezave. To je svet neizprosne nasilnosti, kjer tudi osamljeni pravničnik nima upanja na uspeh.
21.55 ALPE-JADRAN, informativno zabavna oddaja
22.25 DNEVNIK
22.40 AIDS — NE UMRITE ZARADI NEVEDNOSTI, 1. del
23.00 POLETNA NOČ

DRUGA TV MREŽA

6.45 Test — 7.00 Filmski maraton — 13.55 Finale evropskega pokala v atletiki

16.30 PRISLUHNIMO TIŠINI, oddaja za slušno prizadete

17.10 DEKLE Š KONJSKE DIRKE, italijanski film
18.45 RISANKA
19.00 DANES
19.00 DANES
KINO
TURISTIČNI NAGELJ — NEŽA
19.26 VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 TRETJE OBDOBJE, 1. del nadaljevanke TV Skopje
21.00 AIDS — NE UMRITE ZARADI NEVEDNOSTI, 2. del
21.20 POLETNA NOČ
ZDRAVO

OBZORNIK

19.26 VREME
19.30 DNEVNIK

20.05 POGREŠAM GA, zadnji del francoske nadaljevanke
21.00 AKTUALNO
21.40 DNEVNIK
21.55 POLETNA NOČ

20.05 ZADNJA PUSTOLOVŠČINA, drama TV Sarajevo

21.25 INTEGRALI
22.05 DNEVNIK
22.20 POLETNA NOČ

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Mali svet —

TV ZAGREB

8.55 Poročila — 9.00 Zapuščina za bodočnost: Duško Radović — 9.45 Risana serija — 10.10 Glasbena oddaja — 10.30 Španska državljanska vojna — 11.30 Rock v Nišu — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus — 17.25 Poročila — 17.30 Moja sestra Kamila — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV kolektar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Cagney in Lessi (serijski film) — 21.00 Večer pod lipo — 22.00 Dnevnik — 22.20 Kulturni magazin — 23.50 Poročila

tiki — 17.40 Dallas — 18.25 Naše malo mesto — 19.30 Dnevnik — 20.15 Rokomet (m) YU:SZ — 21.45 Poročila — 21.50 Jazz — 22.20 Športna sobota — 22.40 Finale evropskega pokala v atletiki

TV ZAGREB

8.25 Poročila — 8.30 Postrv (glasbena oddaja) — 9.25 Španska državljanska vojna — 10.20 Skrita kamera — 11.10 Disko folk — 11.55 Kako biti skupaj — 12.25 Kecek in Moja — 13.25 Narodna glasba — 13.55 Finale EP v atletiki — 17.15 Poročila — 17.20 TV kolektar — 17.30 Mali koncert — 17.45 Sedem TV dni — 18.30 T. O. — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljše življenje — 21.05 Fant (ameriški film) — 22.30 Dnevnik — 22.45 Program plus — 00.15 Poročila

DRUGA TV MREŽA

8.25 Poročila — 8.30 Danes za jutri in Veliki transport (jugoslovanski film) — 11.00 Balkansko prvenstvo v boku — 13.00 Anglunipe (oddaja v romščini) — 13.15 Oddaja resne glasbe — 13.25 Finale EP v atletiki — 20.00 Finale jugoslovskega rokometnega pokala — 21.20 Včera, danes, jutri — 21.40 Juanita la Larga (serijski film) — 22.35 TV galerija — 23.10 Mali koncert

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Nekaj pomembnega ti imam povedati — 17.45 Sprehod s pesnikom — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zunanjepolitčna oddaja — 20.30 Po sledeh napredka — 21.10 Včera, danes, jutri — 21.20 Svečenik ljubezni (angleški film) — 22.50 Mali koncert

18.00 Požari pretijo Jadranu — 18.30 Mostovi-hidak — 19.00 Rezerviran čas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Silkarske tehnike — 20.30 Pihalni trio — 20.45 Včera, danes, jutri — 20.50 Starogradske pesmi — 21.30 Žrebanje lota — 21.40 Muppet show — 22.05 Maksimilijan Vrhovec

DO KOMUNALA Novo mesto, p.o.

Cesta komandanta Staneta 2

razpisuje po sklepu delavskega sveta dela oz. naloge s posebnimi pooblastili:

1. direktorja DO, 2. tehničnega vodje

in objavlja po sklepu komisije za medsebojna delovna razmerja prosta dela in naloge

3. kurjača — vzdrževalca ogrevalnih naprav.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadroviski politiki, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1: — visoka ali višja izobrazba ekonomske, gradbene, pravne ali druge ustrezne smeri — 2 oz. 4 leta delovnih izkušenj pri takih ali podobnih opravilih.
 - Pod 2: — visoka ali višja izobrazba komunalne, strojne, gradbene ali druge ustrezne smeri — 2 oz. 4 leta delovnih izkušenj pri takih ali podobnih opravilih.
 - Pod 3: — poklicna šola kovinske, strojne ali druge ustrezne smeri — 1 leto delovnih izkušenj — vozniško dovoljenje B kategorije — poskusno delo traja 3 mesece
- Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo prijave s kratkim življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: DO KOMUNALA Novo mesto, p.o., Cesta komandanta Staneta 2, p.p. 2.
- Na ovojnicu naj pripišejo oznako: »Za razpisno komisijo«. Kandidati za objavljena dela in naloge naj svoje vloge pošljejo splošno-kadrovskemu sektorju DO.
- Za razpisna dela in naloge sklenemo delovno razmerje za 4 leta, za objavljena dela in naloge pa za nedoločen čas. Nepopolnih in nepravčasno prispelih prijav ne bomo upoštevali.
- Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

»IMV je splaval, kaj pa vi?«

»IMV je speljal? Kaj pa vi? — Leto 1987 smo v IMV simbolično razglasili za leto kakovosti. Zavedamo se, da je samo kakovost tista, ki ima prodajno vrednost na trgu. Kakovost in dobri kadri morajo biti v ospredju naših prizadevanj. Išče strokovnjake z višjo in visoko izobrazbo s področja lesarstva, strojništva, elektrike, kemije, organizacije dela, industrijskega oblikovanja in ekonomije. Potrebujemo mlajše strokovnjake z idejami ali pa uveljavljene ljudi z izkušnjami. Možnosti zaposlitve so velike, saj imamo prosta mesta v proizvodnji, razvojnih oddelkih, trženju doma in v tujini, pri vodenju dela v organizaciji proizvodnje in pri projekt-nem vodenju. Pri delu je potrebno znanje tujih jezikov. Če jih ne znate dovolj, se jih boste lahko naučili pri nas... Krizo smo premagali. Finančno smo se konsolidirali in sanacija avtomobilskega programa je skoraj dokončno urejena. Po kakšnih poteh in kako hitro bomo vozili, je lahko odvisno tudi od vas... Osebni dohodki so solidni, saj prehajamo na stimulativno nagrajevanje. Možnosti so tudi na področju dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja doma ali pa v tujini ter izobraževanja po posebnih programih... Odločitev je v vaših rokah. Če hočete pri nas speljati, nas pokličite...«

To propagandno besedilo oziroma vabilo, za naše razmere ne posebno običajno, je v zadnjem času mogoče večkrat slišati po radiu, prebrati v časopisih. Akcija spada v okvir programa kadrovske prenove novomeške Industrije motornih vozil, ki je enako pomemben sestavni del programa celovite sanacije več kot petletnega hudega novomeškega gospodarskega bolnika, kot finančna in programska sanacija. Slednji dve sta, tako IMV sporoča tudi v vabilu kadrom, tako rekoč izpeljani in sedaj je

napočil čas tudi za temeljito kadrovske prenove in ureditev te delovne organizacije, saj v največji krizi, ko bi sicer tudi kadre zelo zelo potrebovali, prav zaradi težav nanje pač niso mogli računati. Sedanji poziv in izziv je seveda namenjen tudi vsem delavcem, kadrom, ki v IMV že so, prenovo bodo gradili na njih. Navsezadnje visoko strokovnih kadrov ni na pretek, manjka jih in jih bo tudi v prihodnje manjkalo na Dolenjskem še bolj kot sicer v Sloveniji.

Kadrovska sestava v IMV je sedaj zelo slaba. Imajo le 79 zaposlenih z visoko izobrazbo, kar je vsega 1,4 odstotka, višjo izobrazbo pa ima 159 zaposlenih ali 2,8 odstotka. Srednješolsko izobrazbo ima 769 delavcev IMV, skoraj polovica, natančneje 46 odstotkov, pa je v IMV nekvallificiranih delavcev. Povrh vsega so kadri v prenekaterem primeru tudi nepravilno razporejeni, opravljajo svoji izobrazbi in sposobnostim neprimerna dela in tako dajejo od sebe manj, kot bi lahko. Produktivnost, stroški poslovanja, kakovost dela, dohodek itd., vse to je zelo tesno povezano s kadrovske sestavo zaposlenih, s pravilno razporeditvijo in zaposlitvijo kadrov, z njihovo možnostjo usvajalnosti, inovativnosti, razvoja, z motivacijo, kar vse potem prinaša tudi večjo identifikacijo z organizacijo, občutek pripadnosti, ki spet pomembno prispeva k vsemu najprej naštetemu. Od kadrov je skratka odvisno zelo veliko. Če teh ni toliko in takih, kot bi jih moralo biti, še s tako tehnologijo, še s toliko kapitala in še s takim programom ni mogoče uspevati.

Program kadrovske sanacije ima v IMV že zelo konkretne oblike. Imejevi vodilni ljudje so ga pretekli teden predstavili na okrogli mizi, ki so se je udeležili prav vsi povabljeni, od

predstavnikov z republike, občine, regije do nekaj večjih slovenskih delovnih organizacij, kar tudi vzbuja upanje, da si spoznanje o pomenu kadrov in znanja za našo prihodnost vendar majčkeno hitreje utira pot v naš vsakdan. V IMV so prepričani, da v kolektivu z več kot pet tisoč zaposlenimi ne more odločati le peščica, uresničevanje sicer razmeroma centralizirane poslovne politike mora biti decentralizirano, kar pomeni odločanje in odgovornost na vseh ravneh, to pa zahteva sposobne, izkušene kadre. Dolgoročni cilj jim je vzdušje, ko se bo vsak delavec čutil nepogrešljivega in bo tako tudi delal. Jugoslovanski sistem gospodarjenja žal temu ne gre najbolj na roke. Dokler je v gospodarstvu s tako malo tržnimi elementi glavno povečevanje cen, ne pa zniževanje stroškov, boljša kakovost, konkurenčnost, ni pravega vzdušja za iskanja, za inovativnost mnogih, za množično bitko za vsak dinar. Ker pa v Jugoslaviji vendar ne moremo biti obrnjeni le vase, ampak je nujna primerjava s svetom in sodelovanje z njim, v IMV upajo, da se mora kaj spremeniti.

V IMV, kjer si želijo in si postavljajo za cilj, da tudi v proizvodnji ne bi bilo več nekvallificiranih delavcev, ampak bi vsak imel vsaj drugo ali tretjo stopnjo, bodo poslej načrtno in sistematično pridobivali strokovnjake, sposobne, inovativne ljudi. To vključuje tudi štipendiranje pa sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami v Novem mestu in regiji ter z univerzo in inštituti. Posebno mesto ima dopolnilno izobraževanje in usposabljanje kadrov, ki so že v IMV, na vseh ravneh. Ustanovili so tudi že svoj izobraževalni center, ki bo domoval na grmskem gradu, seveda pa bodo tudi pri tem iskali pomoč raznih ustanov. V IMV načrtujejo, da bi večina zaposlenih in tistih, ki bodo prihajali v delovno

organizacijo, dala skozi primerno obliko dodatnega usposabljanja in izobraževanja, usposabljanje pa bo potekalo z vrha navzdol. Dodatno usposabljanje bo deloma dolžnost. Program usposabljanja so razdelili na 9 področij, najboljše je tehnično izobraževanje, prednostna pa proizvodnja. Imajo že program za dodatno izobraževanje za vodenje in organizacijo proizvodnje ter za nosilce proizvodnje med samimi proizvodnimi delavci. Da bi šli dodatno izobraževati kar vse, bi bil vsaj na začetku prehud zalogaj. Računajo, da se jim bo ta strošek, naložba v večjo skrb za kadre in znanje, bogato obrestovala. Že v nekaj letih naj bi samo z izpeljavo tega programa dodatnega usposabljanja dvignili kakovost proizvodnje za 4 odstotke in produktivnost za desetino, materialne stroške pa znižali za 2 odstotka. Da bodo program izpeljali in da bo dal načrtovane rezultate, seveda vedo, da je nujno potrebno primerno urediti motivacijo, nagrajevanje. To že pripravljajo, čeprav s težavo in dosti nerazumevanja, saj krizne razmere rinejo nasploh v ospredje bolj kot motivacijo in stimulacijo socialne elemente. Predvsem pa jih najprej čaka še veliko prizadevanj za odpravo vzdušja splošnega nezaupanja delavcev, za ustvarjanje vzdušja, da so vse te spremembe za dosego kar najboljšo kadrovske sestave ter naložbe v znanje potrebne za boljši jutri, da zahteve po večji kakovosti niso dlakocepstvo vodilnih, ampak nujna za preživetje. Brez tega, osveščenoj vseh delavcev, napori vodilnih, pa naj bodo še tako veliki in dobri, ne bodo prinesli pravih in nujnih rezultatov. Kakor je delo zastavljeno, lahko upamo, da bo v IMV uspela tudi kadrovska prenova kot nujni sestavni del celovite sanacije.

Z. LINDIČ — DRAGAŠ

STOLETJE V PETIH VRSTAH

Vzel sem deset dni dopusta in sklenil, da ne bom v tem času prebral niti enega časopisa, poslušal radia in gledal televizije. Bilo je prelepo, razen tega pa nisem prav nič zamudil; ko sem se po 240 urah vrnil med novice, sem ugotovil, da je vse po starem oziroma da se ni nič zgodilo. Ta kratka izkušnja je porodila vprašanje, ali v našem življenju res potrebujemo vso to šaro, s katero nas nenehoma in vedno bolj sistematično ter vsiljivo bombardirajo sredstva informiranja in tisti, ki stoje za njimi. Ali ima to, da postaja svet zaradi vse bolj živahnega pretoka informacij neke vrste globalna vas, res samo pozitivne učinke?

Dvomim, kajti vsaka informacija je tudi neke vrste okupacija, ki samostojni misli običajno ne pušča veliko manevrskega prostora in svobode. Svet novic in obveščanja je prepričan, da se naš planet z bližnjo okolico vsako jutro nanovo požene v tečajih, informacija se obnaša, kot da pred njo in po njej ni bilo in ne bo nikogar in ničesar. Vse je najboljše, najslabše, največje, najmanjše, najbolj tragično, najbolj vesele, najbolj pomembno, skratka zgodovinsko. Vsak dan znova. Če bi človek vse te pleve vzel preveč resno in brez določene razdalje in zadržka, bi ob vsakih poročilih najmanj trikrat pomislil, da je čas, ki mu ga je podarila usoda, največji od vseh časov. Neznanska moč informacijskega stroja je tudi v tem, da nas prepričuje, da s tem, ko smo o čem obveščeni, o tem tudi odločamo. Prevara je skoraj popolna, stare dobre fatamorgane so v metežu na

to vižo tempiranih novic in sporočil le bedne vajenke.

Se je temu nasilju nad zasebno mislijo in svobodo mogoče upreti? Težko, kajti slogan galaksije novic je, da je uspešen človek samo dobro obveščen človek. Dobra obveščenost prinaša torej moč, moč pa je vedno nekaj, kar je nekomu v škodo, drugemu pa v korist. Ni in nikoli ne bo mogoče, da bi bili vsi dobro obveščeni in močni. Največjo moč pa imajo tisti, ki novice spravijo v obtok, jo oblikujejo po svojem vatlu, jo pošljejo v

svet kot svojega služabnika. To pa še zdaleč niso sredstva informiranja, pa naj si še tako domišljajo, da so zrcalo sveta.

Zato je zdravilno in osvobajajoče kakšen dan pustiti časopis neodprt, preslišati radio in zanemariti televizijo. Človeku lahko dajo dovolj informacij tudi njegove lastne oči, možgani so, če jih želimo uporabljati, kljub računalnikom še vedno zelo zmogljiv stroj. Življenje se pretežno sestoji iz reči, ki nikoli ne pridejo v časopis. Obrnimo se vase, svojcem, soljudem, naravi. Brez posrednikov.

Zgodovino pa bodo tako ali tako pisali drugi. Našemu stoletju in petim milijardam ljudem bo v boljšem šolskem učbeniku kljub domnevni zgodovinskosti vsakega dne, ki nas zbudi, morda posvečeno pet ali šest vrst, kar bo manj kot najmanjša novička v časniku tedanjega dne.

MARJAN BAUER

Kino

LJUBEZNI BLANKE KOLAK

K filmski melodrami je mogoče pristopiti na različne načine. Nekateri pisci poudarjajo predvsem socialne vzgibe, ki porajajo zgodbo (najpogosteje je to zveza predstavnikov dveh različnih slojev ali celo razredov, drugi poskušajo obrazce melodrame speljati na shemo »ena ženska in trije moški« (pri čemer primeri segajo od klasičnih filmov Douglasa Sirka do Berkovičevih Ljubezenskih pisem z naklepom) spet tretji pa največ pozornosti posvečajo uporabi filmskih izraznih sredstev (in v prelivih, počasnih zasukih kamere in trenutkih intervencije glasbe

prepoznavajo temeljne odlike melodrame). Da ne gre za izključujoče, temveč prej med seboj dopolnjujoče se poglede, postane kaj hitro jasno, le kakšno pravo melodramo si je treba ogledati.

Ljubezni Blanke Kolak režiserja Borisa Jurjaševića so s tega stališča prav zanimiv primer, saj dejansko omogočajo vse tri prej omenjene pristope. »Socialni« moment bi zahteval nekoliko podrobnejšo analizo, zato raje za začetek privzemimo drugi pristop, saj nam ta omogoča tudi že kratek povzetek zgodbe. Blanka Kolak (odlična Mira Furlan) je skozi film razpeta med tri moške: majorja in tipičnega »povojnega graditelja« (Mustafa Nadarević), drobnega tihotapca (Peter Boštjančič) in inšpektorja-obveščevalca (Radko Polič). Ta razpeta ni le časovna (celih štirideset let), temveč pogosto tudi močno boleča. Film je zanimiv prav zato, ker se v trenutkih bolečine sproži dva vzporedna postopka, eden v zgodbi, drugi ob

njej. Blanka Kolak se namreč v teh trenutkih praviloma zateka k fotografiji, ki tako postane svojevrsten simbol soočanja s samim seboj (še toliko bolj poudarjen, kolikor to počne pred ogledalom); film pa se »zateče« k tistim na začetku omenjenim specifični, iraznim sredstvom — in zato so prav ti trenutki vrhunski filma, nabiti s pravimi gibi kamere in izvrstnimi glasbenimi intervencijami. Sklep bi torej lahko bil, da se mora tudi film soočiti s samim seboj, če naj povzroči še kakšno solzo v gledalčevih očeh. Melodrama je vendar tisti filmski žanr, ki zahteva solze! In v zgodovini filma se je nedvomno nabralo dovolj trenutkov, ki so vredni tovrstnega soočenja. Od tod tudi toliko pohvalnih besed za Ljubezni Blanke Kolak: je namreč eden redkih domačih filmov, ki spoštujejo filmsko zgodovino; ki namesto zamaža z roko odkrito priznavajo, da se je mogoče iz nje marsičesa naučiti.

STOJAN PELKO

mala enciklopedija neverjetnosti

Ko so leta 1950 dogradili veliki studio BBC v Londonu, ki ima tudi dvorano za nastop simfoničnega orkestra, so morali odpovedati prvi koncert. Ugotovili so namreč, da skozi labirint podzemnih hodnikov ne morejo spraviti v dvorano velikega klavirja znamke Bechstein.

Ko sta se leta 366 v predvolilni kampanji, danes bi rekli živahni predvolilni dejavnosti, spopadli pristaši dveh kandidatov za papeža, so na kraju meteža (v neki milanski cerkvi) kasneje našli 365 trupel.

Skoraj 30 odstotkov pisem, ki jih dobivajo Američani, so razni reklamni prospekti. Po raziskavi strokovnjakov za marketing na kalifornijski univerzi so možnosti, da bo Američan na ta sporočila pozitivno reagiral, 1:50.

Med prvo svetovno vojno, točneje 13. januarja 1916, se je na položaje Avstrijcev in Italijanov v Dolomitih ut-

rgalo več kot 100 plazov, ki so na obeh straneh terjale življenje okoli 20.000 vojakov.

Decembra 1886 se je južnoafriški iskalec zlata Sors Hariezon odločil prodati pet parcel, ki si jih je obeležil in tako prisvojil v Transvaalu. Za zlatonosne parcele je Sors dobil 10 funtov, po gostilnah in drugih družabnih krajih je lep čas pripovedoval, kako dobro kupčijo je sklenil. Vse do dne, ko so na nekdanjih njegovih parcelah odprli rudnik zlata, ki je nato 95 let dajal po 10 ton zlata na leto.

Leta 1513 je angleški kralj Henrik VIII. v bitki ujel francoskega vojvodo Louisa de Longueviellea. V tistem času je bila navada, da so se ujetniki osvobajali na temelju neznanskih odku-

pnin. Vojvoda je pojasnil kralju, da je reven kot cerkvena miš, nakar mu je Henrik predlagal partijo kart. Louis je Henrika obral do gat in odkorakal na svobodo.

V ambulanto mestne bolnišnice v Los Angelesu se je pred nekaj leti zatekel neki Dick Winslow. Tožil je, da težko požira in diha. Po pregledu so ga hitro odpeljali v operacijsko dvorano, kjer so mu kirurgi iz požirnika izvlekli ročno uro znamke Mickey Mouse, ki jo je Dick požrl (če ga spomin ne vara) v otroških letih.

Otrok, ki se danes rodi v ZDA ima večje možnosti, da bo ubit, kot so bile možnosti mladeničev, ki so jih regrutirali v ameriško vojsko leta 1941.

Glasba

DAVID BOWIE

Konec aprila je bil po vsem svetu hkrati ponujen javnosti najnovejši album Davida Bowieja Never Let Me Down, ki dobiva same najboljše ocene. Albumu je najavila plošča Day In, Day Out, ki je tudi prvi hit na albumu ter istoimenski video spot, ki ga je posnel Julien Temple. Video so v Veliki Britaniji in na nekaterih ameriških tv postajah sicer prepovedali predvajati, češ da vsebuje preveč agresivnosti, dejansko pa je poskus boja proti vsaki agresivnosti. Seveda zaradi tega Bowie ni ostal brez promocijskega videa, saj sta bili posneti oz. montirani še dve verziji.

Album Never Let Me Down ima 11 pesmi, od katerih je zadnja, Bang Bang, poznana že iz enega prejšnjih albumov Bowiejevega prijatelja Iggyja Popa. Vse pesmi so delo Davida Bowieja, pomagala sta mu le kitarist Carlos Alomaro in multiinstrumentalist Erdal Kizilcay v uvodni in pa predzadnji pesmi Too Dizzy. Album je bil posnet lani v švicarskih Mountain studijih v produkciji Bowieja in Davida Richardsa, za miksanje skrbel Bob Clearmountain in plošča je primer vrhunskega tonskega dosežka. David Bowie je album posnel pod močnim vplivom sedemdesetih let, izrabljajoč vse možnosti sodobne produkcije in ponujajoč nekatere rešitve, ki bodo verjetno značilnost devetdesetih let.

David Bowie bo letos gotovo medijska osebnost leta. Odpravlja se namreč tudi na evropsko turnejo, ki jo po že zelo odmaknjenih nastopih na Serious Moonlight koncertih mnogi težko čakajo. Planira doslej najspektaku-

larnejšo turnejo v karieri, koncerti bodo imeli največ gledaliških elementov od časov promocije albume Diamond Dogs naprej. Morda bo Bowieja mogoče videti in slišati celo pri nas, v Ljubljani ali Zagrebu, če pa ne, bo vsakakor nastopal blizu naše države.

David Bowie ima že 41 let, zgleda pa kot kakšen tridesetletnik, zdravo in športno, svežino menda ohranja z gimnastiko in smučanjem, na katerem mu dela družbo petnajstletni sin, o katerem zelo rad govori. Z novim albumom je poskrbel tudi za novi izgled Davida rockerja, ki se močno spogleduje z modeli iz časa začetkov rock'n'rolla.

Bowie namerava tudi posneti film z Mickom Jagge-

rom. Njegovo zanimanje za film ni novo, navsezadnje smo ga pred kratkim lahko na TV gledali v filmu Človek, ki je padel na zemljo. Bowie je znan tudi kot ljubitelj gledališke umetnosti in je pogost gost predstev, tako kot rock koncertov. Njegov glasbeniokus je videti tudi po ploščah, ki jih kupuje. Dve, ki sta mu najbolj všeč, sta plošči Jamesa Browna in Philipa Glassa. Njegov sin obožuje skupini Run DMC in The Beastie Boys, o katerih ima tudi David dobro mišljenje, saj sta vrnila glasbo na sceno in prispevali k poenostavitvi video dela. V zadnjem času David pogosto posluša tudi skupino The Screaming Blue Messiahs, ki bi se jo dalo primerjati z irsko skupino U2, o kateri smo že pisali.

OD LESENEGA ČOLNA DO PODMORNICE

Mornarica narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije je nastala med narodnoosvobodilnim bojem hkrati z vse večjim razmahom aktivnosti partizanov na obali in otokih. Prve oborožene akcije partizanske mornarice so bile januarja 1942. Decembra istega leta so pri štabu četrte operativne cone Hrvatske ustanovili sekcijo za mornarico, januarja 1943 pa prvi mornariški odred. Septembra 1943, ko je Italija kapitulirala in so bili osvobojeni skoraj vsi otoki in večji del obale, so ustanovili mornariška poveljstva v Hrvaškem Primorju ter severni in južni Dalmaciji. Mornarica NOV Jugoslavije je bila formalno ustanovljena 18. oktobra 1943 z ukazom vrhovnega štaba. Sedež štaba mornarice NOVJ je bil najprej na Hvaru, nato pa na Visu in na koncu v Splitu. Zaradi večje učinkovitosti in boljšega vodenja so obalo razdelili na pomorske obalne sektorje. Zanimivo je, da je imela mornarica NOVJ zaledno bazo na italijanski strani, v luki Monopoli. Poleg flotilje oboroženih ribiških čolnov in ladij je imela naša mornarica tudi enote pehote (najprej otroške partizanske odrede, kasneje pa bataljone mornariške pehote), transportno brodogradnjo, opazovalne postaje in manjše ladjedelnice za gradnjo in popravilo flote.

Moštvo mornarice NOVJ so po socialnem poreklu tvorili predvsem delavci, po narodnosti sestavlja pa je bilo izrazito hrvatsko. Hrvatov je bilo jeseni 1944 v mornarici, ki je štela 6019 ljudi, 5390. Slovencev pa 409, kar morda ni veliko, vendar več, kot je bilo v partizanski mornarici pripadnikov vseh drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti. Mornarica NOVJ se je preimenovala v Jugoslovansko mornarico marca 1945 v okviru organizacijskih sprememb pred začetkom operacij za končno osvoboditev države. Aprila 1945 je bilo v Jugoslovanski mornarici že 13.719 moških, imela je 11 vojnih ladij in vlačilcev, 8 oboroženih ladij, 66 patrolnih čolnov, 24 parnikov in kar 269 motornih jadrnic. V okviru te mornarice je delovala tudi rečna flotilja, že med vojno smo imeli hidrografski inštitut in pa seveda vojaško mornariško bolnišnico.

Mornarica NOVJ je glede na svojo moč več kot uspešno izvršila vse temeljne strateške naloge, ki ji jih je dalo poveljstvo. In to kljub temu da v plovnem sestavu ni imela pravih vojnih ladij. Plovojnici so njene plovne

enote, oborožene ribiške čolne in patrolne čolne, postopoma vrnilo civilom. V sestav Jugoslovanske mornarice je namreč po letu 1945 prišlo nekaj pravih vojnih ladij, od Angležev smo dobili, oziroma so nam vrnilo, flotiljo motornih topnjač bivše kraljevske mor-

narice, floto je okrepilo nekaj minopolagalcev in minolovcev, podmornica Nebojša, šolska ladja Jadran in nekaj pomožnih ladij. V ladjedelnicah in pristaniščih je dan zmage dočakalo precej nedokončanih, poškodovanih ali potopljenih nemških in italijanskih

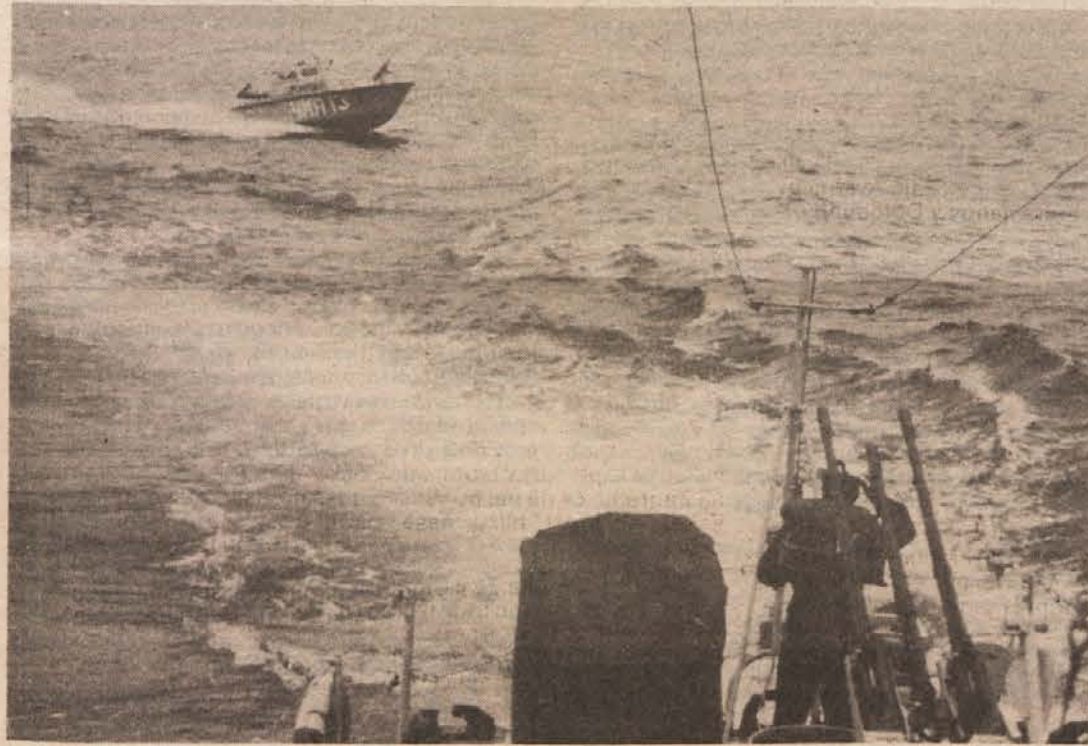
vojnih ladij, med njimi eskortni rušilec (kasneje Re 54 Učka), minopolagalec (kasneje Galeb), podmornica, ki je kasneje dobila ime Sava, itd. Tu je bil tudi nedokončani rušilec Split, na račun reparacij pa smo od Italije dobili tri eskortne rušilce, imenovali smo jih Re 51 Triglav, Re 5 Biokovo in Re 53 Durmitor.

Ta flota pa je bila precej stara. Nova država ni imela denarja, zato ni čudno, da smo moč mornarice povečevali predvsem s krepitvijo obalne obrambe in mornariško pehote. Tako je bilo vse do leta 1949, ko se je v Jugoslovanski vojni mornarici začelo obdobje — trajalo je vse do leta 1960 — slabitve elementov kopenske vojske. To je bilo povezano z uresničitvijo prvega flotnega programa, ki je temeljil predvsem na možnostih jugoslovanske ladjedelniške industrije ter lastne torpedne in minske oborožitve. Težišče programa je bilo na graditvi velikega števila novih torpednih čolnov, patrolnih ladij, minolovcev, desantnih ladij in podmornic. V ladjedelnicah so dograjevali in popravljali večje vojne ladje, ki jih je tu pustil okupator. S pomočjo Američanov smo posodobili protipodmorniško, protiminsko in artilerijsko oborožitev. V Angliji smo nabavili dva starejša rušilca, v Franciji tri moderne minolovce in eno patrolno ladjo. V tem obdobju je moč JVM narasla na 3 rušilce, štiri eskadronne rušilce, okoli 100 torpednih čolnov, 2 podmornice, 22 patrolnih ladij in čolnov, 33 minolovcev, 4 minopolagalce ter večje število desantnih in pomožnih ladij. V sestavu JVM je obstajal tudi močan mornariški desantni odred.

V tretjem obdobju (1960—1964) povojnega razvoja Jugoslovanske vojne mornarice so spet prevladovali elementi kopenske vojske, kar je pripeljalo do zastaranja flote. Napaka je bila hitro popravljena, za leta po 1964 je značilna pospešena modernizacija jugoslovanskih pomorskih sil.

Zal bralcem in razlogov, ki so popolnoma nerazumljivi (v tujih revijah te številke namreč obstajajo), ne moremo predočiti današnjega stanja JVM. Zadnji javnosti dostopni podatki so iz leta 1973, ko je JVM štela okoli 27.000 moških, od tega 2500 častnikov. V njenem sestavu so bili takrat rušilec Split, 5 podmornic (vse smo zgradili doma), 10 raketnih in 14 torpednih čolnov, 30 motornih čolnov-topnjač, 3 večje patrolne ladje, 16 manjših patrolnih ladij, 9 patrolnih čolnov za naloge obalne straže, 4 večji in 12 manjših minolovcev, 14 rečnih minolovcev, večje število desantnih ladij ter šolski ladji Galeb in Jadran. Tu so seveda tudi vlačilci in pomožne ladje ter hidrografska ladja A. Mohorovičić.

Seveda moč JVM ni ostala na ravni leta 1973; med drugim je javnost zvedela tudi, da smo splovili tretjo generacijo domačih podmornic in nove topnjače, vendar natančnejši podatki ne smejo v objavo. V sklopu JVM delujeta tudi dva inštituta: Hidrografski inštitut v Splitu in Brodarski inštitut v Zagrebu. Njune storitve so na zavirljivi ravni, o čemer pričajo tudi naročila iz tujine.

ITALIJANSKI RIBIČ UJEL SAMEGA SEBE

Slovenski novinarji smo bili pred dnevi gostje Jugoslovanske vojne mornarice, ki nas je povabila v Pulj, kjer smo en dan preživeli z mornari-graničarji. Enota Predraga Melića ima pet patrolnih ladij, kar na treh so poveljniki Slovenci. Pravijo, da izvira sorazmerno veliko zanimanje Slovencev za vojno mornarico še iz predvojnih časov, ko je bila večina častnikov v takratni mornarici hrvaške ali slovenske narodnosti. Patrolni ladj, s katero smo se novinarji iz Pulja mimo Brionov peljali do Rovinja in od tam do jugoslovanske morske meje, poveljuje poročnik korvete Marko Valenčić iz Ljubljane.

»Morje imamo v naši družini v krvi, tudi moj oče je služboval v Jugoslovanski vojni mornarici,« je povedal Valenčić, zlikan, čeprav pravzaprav na bojni nalogi, kot za na parado. Mornarica je vedela, da obleka in red delata človeka, že zdavnaj pred izumitvijo besede image (celostna podoba). Vzor za izbiro poklica je mali Marko imel torej doma, med šolanjem pa se je odločil, da bo šel med mornarje-graničarje. »Graničarjem se vedno kaj pripeti, želim si, da, vsaj dokler sem mlad, življenje ne bi bilo enolično. Med graničarji je posebno v zadnjem času dovolj priložnosti za dokazovanje poguma, spretnosti in vojaških ter mornarskih veščin. Kot veste, nam na morskimi mejami kar nekaj časa nagajajo italijanski ribiči. Naša naloga je, da jim ne dovolimo ribolova v naših mejah. Pred dnevi se je spet pokazalo, da življenje piše zgodbe, o katerih se domišljiji še sanja ne. Med rednim patru-

liranjem smo ujeli italijansko ribiško ladjo, ki se je med begom na svojo stran meje zapletla v lastno mrežo. Tako se je zgodilo, da smo morali nerodneže najprej reševati oziroma jim pomagati, da so se razpletli iz lastnih štren, nato pa smo jim ukazali, naj nam sledijo v naše pristanišče, kjer smo jih predali našim civilnim oblastem. Če bi mi dan

poprej kdo rekel, da bom ujel Italijana, ki se je že prej sam ujel, bi ga poslal med lažnive Kljukke.

Ko smo že pri italijanskih ribičih, bi rad nekaj pojasnil. Naša javnost ne more razumeti, zakaj ne ujame več prestopnikov. So obdobja, ko ribiči iz Italije tako rekoč vsak dan love v naših vodah. Ve-

deti je treba, da gre za ogromen akvatorij, ki ga pokriva omejeno število vojaških ladij. Italijanski ribiči so opremljeni z vrhunsko tehniko, na radarskem zaslonu že na daleč opazijo vsako približevanje ladij. Love le nekaj milj čez mejo, tako da lahko vsak hip smuknejo na svojo stran. Če tudi to ne pomaga, določijo v svojem ladjevju ladjo-žrtev, ki nas zaposli, drugi pa se umaknejo na varno. Naše ladje so hitrejšje od njihovih, vendar se lov pri različni hitrosti dveh vozlov lahko zelo raztegne, meja pa je vedno blizu. Današnji radarji imajo tak domet in so tako selektivni, da je nemogoče ostati neviden, patrolna ladja ima lahko ne vem kakšno fantastično hitrost. Če je ribiči tat vse dobro izračunal in če je dovolj buden, mu ostane dovolj časa za beg.

Seveda jim tudi mi ne ostanemo dolžni. Postavljamo zasede, prihrumimo izza otokov, pretvarjamo se (ponoči in na radarju se to ne vidi), da smo civilna ladja itd. Velikokrat nam uspe. Dokončno pa lahko ta problem rešijo le politiki. Ni je namreč mornarice na svetu, ki bi lahko absolutno nadzorovala svoj akvatorij. Če bi hoteli naši ribiči podobno nagajati italijanski vojni mornarici, bi imeli Italijani podobne težave. Pa ne samo Italijani, mornarica katerekoli druge države.

Med pripovedovanjem poročnika korvete Valenčića smo mimo Brionov pripluli do Rovinja, kjer nam je posadka kar na ladji postregla s kosilom. Bilo je tako okusno, da smo skoraj zamudili naval turistov z bližnje ameriške ladje, ki so s svojimi kamerami kot kobilice obkolili naš čoln in slikali, slikali. Pogled na lepo urejeno ladjo vedno na poseben način požene kri po žilah.

Iz Rovinja smo se odpravili proti naši morskimi meji. Sredi dneva tam Italijanov seveda ni bilo, peljali smo se bolj zaradi vtisov in ilustracije, kako obsežno je pravzaprav v resnici, ne na pomorski karti, sicer majhno Jadransko morje.

Pripravil: M. B.

Poročnik korvete Marko Valenčić

45 LET GORJANSKEGA BATALJONA

V začetku maja 1942 je komandir Gorjanske čete Pirkovič odšel na pomembno konferenco vojaških komandantov na Blatnem klancu nad Debencem pri Trebelnem. Na konferenci so zbrani govorili o vprašanjih nagle rasti partizanske vojske in o širjenju vstaje. Vso vojsko tretje grupe odredov so preuredili. Po zaključku konference 9. maja, je tretja grupa odredov izdala odredbo št. 7, ki pravi, da se peti bataljon, imenovan Dolenjski, s svojimi tremi četami preuredi v Dolenjski odred s tremi bataljoni. Dodali pa so še četrtega, ki ga je ustanovil Martin Kos na Podstenicah. Dolenjski odred s komandantom dr. Marjanom Dermastio-Urbanom Velikonjo in političnim komisarjem Jožetom Nosetom-Tonetom je tako štel štiri bataljone. Četrti bataljon je dobil operativno območje Gorjanecv in Bele krajine. Njegovo jedro so tvorile partizanske enote, ki so že bile v Gorjancih. Razen nujnega izvajanja mobilizacije oziroma sprejemanja novih prostovoljcev, ki so prihajali iz vasi pod Gorjanci in Novega mesta, pa tudi iz vasi severno od Krke, je bataljon, ki se ga je hitro prijelo ime Gorjanski, dobil še nalogo oživitvi partizanstvom v Beli krajini.

V Pirkovičevi odsotnosti je Maks Vale-Fiči 8. maja 1942 razdelil Gorjansko četo v tri vode. Prvega je Franc Bizjak odvedel na Polom nad Kostanjevico, druge se je Valetom premaknil na Prag v Kobilah, s tretjim pa je podnarednik Strojnik odšel na Trdinov vrh. Vendar je kmalu prišlo povelje, da se morajo vsi trije voditi ponovno zbrati na Pragu v Kobilah. 13. maja 1942 so na Pragu v Kobilah ustanovili Gorjanski bataljon. Izvolili so tudi prvo vodstvo bataljona: komandant je bil Franc Pirkovič, politični komisar Tone Štaršič, namestnik Jože Grbovec, operativni oficir Ivan Strojnik, njegov pomočnik Franc Bizjak in administrator Vid Majzelj-Dodo. Takoj so odbrali 19 borcev, ki jih je bataljon poslal v Belo krajino, da bi po novembarski tragediji na Gorjih Lazah oživili vstajo na tem območju. Komandir tega voda je bil bivši policist Feliks Baškovič, pomočnik pa Ivan Galič-Jovo. Spremljala pa jih je še novo politično vodstvo Bele krajine, Dušan Pirjevec, Stanko Kociper-Kosta in Janez Jezeršek-Jože, ki so prav tako prišli iz Blatnega klanca, kjer so jim to nalogo tudi zaupali.

Gorjanski bataljon se je razdelil v tri čete, ki so se razšle. Prva ali Kostanjeviška četa je s komandirjem Ignacem Kraševcem-Markom, političnim komisarjem Martinom Medveščkom-Poncijem in intendantom Martinom Bajcem odšla nazaj na Polom, druga ali Šentjernejška s komandirjem Valetom, političnim komisarjem Vidom Kušljanom in intendantom Rudijem Pirkovičem je ostala pri bataljonskem štabu v Kobilah, tretja ali Brusniška s komandirjem Rudijem Kočmanom-Šugo, političnim komisarjem Ignacem Zagorcem-Starim pa je odšla v brusniške in gabrske kraje.

Bataljon so sestavljali v glavnem domačini, ki so bili po večini kmečkega porekla. Povprečna starost je bila okoli 23 let. Disciplinarna je bila dobra, saj seni smel noben borec napiti niti se ni smelo krasti, ker je za to sledila smrtna kazen. Vojaško znanje pa je bilo zelo skromno, ker ni bilo zadostno streliva in urjenje ni prišlo v poštev. Bataljon je bil oborožen s težkim in lahkim mitraljezom, ostalo pa so bile puške. Ob ustanovitvi je bataljon štel nad 150 borcev, do 1. junija 1942 pa je narasel na 301 borca, kot je poročal bataljonski komandant odrednemu poveljstvu. Dotok v partizane je bil v mesecih april, maj in junij 1942, ki pomenijo tudi višek javljanja v partizane, tako velik, da je prišla v začetku junija od političnih forumov direktiva, naj novincev brez orožja ne sprejemajo več.

Konec junija so se iz Dolenjskega partizanskega odreda razvili trije novi odredi in Gorjanski bataljon je postal prvi bataljon Krškega odreda, ki je z

zahodnodolenjskim in Belokranjskim sestavljali novo ustanovljeno Peto grupo odredov, ki ji je poveljeval dr. Marjan Dermastio.

Bataljon je poleg svojih osnovnih nalog imel pomembno vlogo tudi v povezovanju slovenskih partizanov s partizanskimi enotami sosednje Hrvaške. Od druge polovice maja 1942, ko so se prvič srečale slovenske in hrvaške enote na Gorjancih blizu Pogane jame pa do osvoboditve domovine, so narodnoosvobodilno gibanje vodili skupno ali v tesnem sodelovanju.

Že zgodaj spomladi 1942 so se začeli Italijani v strahu pred partizani umikati iz manjših postojank v večje. Tako po spopadu pri Miklavžu na Gorjancih so Italijani izpraznili Orehovo in grad Vrhovo, predtem pa še Sv. Križ, Šutno, Črnečo vas in Oštrc. S tem je nastalo že v začetku aprila obsežno osvobodeno ozemlje.

Meseca maj in junij 1942 sta bila verjetno najbolj razgibano obdobje partizanskega vojskovanja na Gorjancih in v Podgorju. Začelo se je obleganje in blokada italijanskih posadk v Kostanjevici in Šentjerneju, kar je trajalo nekaj mesecev. Obleganje Kostanjevice se je začelo v drugi polovici maja 1942. Partizani so svojimi zasedami ob Dob čez Dolšče do Avguština in na Slinovcah nadzirali vse izhode iz Kostanjevice. 21. maja zgodaj jutraj so začeli partizani s strojnico obstreljevati Italijane v Kostanjevici. Le-ti so odgovorili na streljanje. Na Dobah je stalna zaseda 1. čete, kjer je bila cesta prekopana in neprehodna, napadla 21. maja pet velikih italijanskih kamionov, naloženih s telefonskimi drogovi, bakreno žico in vojak, ki so iz Novega mesta še zadnjič zama poskušali obnoviti pretrgane telegrafске in telefonske zveze. Naslednjega dne je napadenim Italijanom prihitela iz Novega mesta na pomoč velika vojska, delno peš, delno s kamioni. Z njimi je bil v nemških avtomobilih tudi mešana nemško-italijanska razmejitvena podkomisija. Toda močna zaseda 1. čete je na Dobah tudi nje napadla. Nekaj sovražnikov je padlo, nekaj pa jih je bilo ranjenih, nekaj se jih je rešilo v Kostanjevico, porušeni telefonski zvez pa niso niti poskušali ponovno obnoviti. O tem uspelem napadu pri Dobah je poročalo slovensko partizanstvo Vrhovnemu poveljstvu v Bosno. Poročilo pravi, da je bilo v napadu ubitih 12 fašistov in dva nemška oficirja.

Drugi dan po spopadu na Dobah se je italijanska posadka pod streljo partizanskega orožja popoldne umaknila iz svoje postojanke v kostanjeviškem gradu v varnešče mesteca na otoku Krke. Menila je, da jo napada 200 partizanov, zato ni utegnila odpeljati s seboj niti političnih ujetnikov, tako da so le-te rešili partizani. Tudi s Trsnice, ki je oddaljena od Kostanjevice le nekaj več kot 400 m, so borci 1. čete vzmernirali italijansko posadko v Kostanjevici. Začelo se je štirimesečno obleganje Kostanjevice in nenehno napadanje bunkerjev ter mostu v Kostanjevici. Teh napadov je bilo na desetine. Partizanom je nekajkrat uspelo priti v mesto in v enem od takih vdorov so 4. junija prišli v občinski urad ter odnesli radio, pisalni stroj ter razni orožjevalni stroji. V Kostanjevici so Italijani imeli 102 moža, 24. maja pa so pripeljali še z minometi okrepjeno četo strojniciarjev iz 2. bataljona 24. pehotnega polka divizije »Isonzo« v Novem mestu, katerega večji del je ostal v Šentjerneju, ki je bil prav tako izpostavljen partizanskemu obleganju.

ITALIJANI BOMBARDIRAJO VASI

Okupator je razglabljal, ali naj obdrži postojanko v Kostanjevici ali ne, ker ne more opravljati svoje naloge. Vendar je sklenil, da jo še naprej obdrži, saj postojanka predstavlja vsaj »navzočnost italijanske države na tem zasedbenem ozemlju«. Svojo postojanko v Kostanjevici je italijanski okupator poskušal razbremeniti tudi z bombardiranjem okoliških vasi in z vojaškimi operacijami, kolikor jih je sploh lahko izvajal. 26. maja 1942 so Italijani bombardirali Groblje, Prekopo in Ostrgo. Naslednjega dne pa je 260 Italijanov napravilo izpad iz Kostanjevice proti Oštrcu, kjer jih je partizanska zaseda pustila zelo blizu in jih nato z ostrim ognjem pod Avguštinami in Oštrcem vrgla nazaj v paničen beg v dolino in Kostanjevico. Čeprav je Italijane podpiral avion z bombardiranjem in strojnim ognjem, je 14 partizanov na ugodnih položajih preganjal 260 Italijanov vse do vstopa v Kostanjevico in jim zaplenilo strojnico; to so namestili pri cervnici tik nad Kostanjevico in s tem še bolj omejili gibanje Italijanov v Kostanjevici. Svojo nemoč in bes so Italijani kazali s tem, da so neusmiljeno bombardirali hribovski vasi Oštrc in Črnečo vas, ki je bila pri drugem bombardiranju v avgustu leta 1942 v celoti porušena. Enako usodo so doživle še nekatere

druge vasi pod Gorjanci, na primer Vrhpolje in Gabrje. Tretji dan po porazu pod Oštrcem so se premagani Italijani, ki so prihтели kostenjeviški posadki v pomoč, po nemški strani rešili nazaj k svoji diviziji v Novo mesto. Po tem neuspehu se Italijani niso več upali iz Kostanjevice, saj je Kostanjeviška četa še naprej nadzirala vse izhode iz mesta. Oskrbo posadke je opravljala italijanska vojska z močno zastraženimi kolonami iz Novega mesta po levem bregu Krke in po nemškem zasedbenem ozemlju.

1. četa Gorjanskega bataljona, katere komandirji so bili Ignac Kraševec, Leopold Gerdovič, Vinko Jordan in Anton Kambič, politična komisarja pa Martin Medvešček in Ludvik Šest, je bila na položajih okoli Kostanjevice do jeseni 1942.

PARTIZANI OBLEGAJO TUDI ŠENTJERNEJ

Istočasno se je začelo tudi obleganje Šentjerneja. Borci 2. in 3. čete Gorjanskega bataljona so bili v stalni zasedi ob glavni cesti Novo mesto — Šentjernej, najpogosteje v bližini Mokrega polja. Po tej cesti je 21. maja 1942 iz Novega mesta skupaj s stranskima pobočnicama po gozdnatem ozemlju prodirala večstotna kolona italijanskega pehotnega polka »Como«. Bili so namenjeni v Šentjernej. Italijani so namreč pripravljali veliko ofenzivo, da bi znova osvojili izgubljeno deželo pod Gorjanci. Borci 2. čete Gorjanskega bataljona so glavno kolono bliskovito napadli in jo vrgli nazaj. Italijani so bili primorani vrniti se v Novo mesto. Potem napadu so dali Italijani izsekati 100 m širok pas vzdolž te ceste na njenih obeh straneh, kjerkoli je gozd segal do ceste. Ta poraz in pa poraz pri Dobah sta Italijane tako zelo ohromila, da jih ni bilo več mogoče takoj pograti v načrtovani napad, toliko manj, ker se niso mogli povezati s telefonskimi žicami.

Obleganje Šentjerneja se je nadaljevalo. Italijani so v pomoč oblegani posadki v Šentjerneju bombardirali okolico Šentjerneja. Prvič so partizani vpadli v Šentjernej 15. junija, ko je Maks Vale, komandir 2. čete Gorjanskega bataljona, vdrl v lastno hišo in odnesel denar ter odpeljal s seboj trgovskega pomočnika. Tako je namreč poročal šentjernejski capocentro. V teh dneh so partizani napravili še več vpadov v Šentjernej. Pogumni vdori borcev Gorjanskega bataljona v Šentjernej so imeli izreden moralno-politični pomen. Bolj kot vse drugo so budili v ljudeh ponos, da okupator ni varen niti v lastnih zasedenih in v žico opletenih postojankah. Po prvih vdorih gorjanskih partizanov v utrjeni šentjernej partizani italijanski posadki niso dovolili več oddiha. Nenehomaso napadali obrambne položaje okoli postojank v osnovni šoli in v stari občini. Odkrivali in zasledovali so italijanske ogledniške patrulje, ki so se poskušale iztihotapiti iz utrdb. Nočne napade so partizani začeli s kratkimi stiki na električnem omrežju, da je tamo zajela postojanko in zmeda Italijane. Obstreljali so jih s položajev od Dobravice na zahodni strani Šentjerneja, z Vrha, z Grb, ki kot zaselek spada pod Šentjernej, ter z vinorodnega Golobinjska. Partizani 2. in 3. čete Gorjanskega bataljona so nadzirali te kraje okoli Šentjerneja in Brusnic ter vzmernirali posadko v Šentjerneju z občasnimi vdori in obstreljevanjem vse do velike italijanske ofenzive na tem območju konec oktobra 1942.

V začetku junija 1942 se je osvobodeno ozemlje razširilo še na brusniške in gabrske kraje. 1. junija 1942 sta 3. četa in del 2. čete Gorjanskega bataljona obkolila utrjeno italijansko postojanko v Brusnicah. Boji so trajali dva dni. Partizani so poklicali na pomoč še del 1. čete ter 29 hrvaških partizanov. Borbe je vodil komandant bataljona Franc Pirkovič. Preostali del bataljona je bil razporejen v zaščito na desnem bregu Krke. Obleganim Italijanom, med katerimi je bilo že veliko mrtvih, je prišla iz Novega mesta okrepitev z dvema tankoma in dvema blindiranima avtomobiloma. Kljub temu je bil pritisk partizanov tako močan, da so se morali Italijani približno 50 mrtvimi in še več ranjenimi v paniki umakniti iz Brusnic proti Novemu mestu, seveda pod zaščito oklepnih vozil. Od partizanov je padel samo eden. Tako je bil tudi na predel pod Gorjanci osvobojen.

V nedeljo, 14. junija 1942, je bil zbran domača ves Gorjanski bataljon na velikem ljudskem zborovanju na Tolstem vrhu nad Brusnicami. Prihitel je kurir s sporočilom, da je deset kamionov fašistov zasedlo Ratež, ki je bil pomembna točka na cesti med Novim mestom in Šentjernejem. Kurir je povedal tudi, da se Italijani na Ratežu naglo utrjujejo v trah hišah. Po ogledu položaja

viča odpeljali v gostilno, kjer je že bil Jure Damjanovič. Oba sta morala na hodniku gostinje klečati, dokler so Lah v gostilni pili. Že izčrpana in žejna sta prosila vode. Namesto, da jima dajo piti, so ju z vodo polili po glavi. Nato jima je gostilničar Dane Selakovski rekel, da za komuniste nima ne vode ne vina.

Medtem ko so eni pili in ropali hiše Draga in Jureta Damjanoviča, je druga skupina spravela Jureta in Marka Damjanoviča na kamion in ju odpeljala v hosto ravnaški Gaj med Dragami in Hrastom. Tam so ju zverinsko pretepali in mučili. Njuni kriki so se slišali celo v Drage. Do kraja izmalčena so ubili, naložili na kamion in ju ponovno odpeljali v Drage. Ena skupina Italijanov je nato prišla k Danici Damjanoviči, Juretovi ženi. Pokazali so ji njegovo legitimacijo in vprašali, če je moževa. Mislila, da je mož še živ, je potrdila. Nato so Danico, moževo mamo, sina, starega tri leta in pol, in hčerko, staro eno leto, odpeljali na Ribnjak (zdaj spomenik), kjer je stal kamion z obema mrtvima Damjanovičema, in ji rekli, naj pogleda na kamion, če je tam njen mož. Odgovorila je pritrdilno. Od kamiona so Danico in družino odpeljali k njeni hiši, okrog katere je že bilo 30 do 40 Italijanov. Začelo se je ropanje Damjanovičeve in Rebove hiše. Pobrali so jim vse, kar so imeli. Medtem je druga skupina Italijanov odpeljala tudi Marto, ženo Draga Reba, do kamionov in jo naložila med dva mrtva Italijana, ki ju je v borbi ubil njen mož. Očitno so imeli namen obračunati tudi z njo. Medtem ko so Italijani pili, je Marta neopazno pobegnila.

Ko je okupator končal moriti in ropati v Dragah, je med mrtve žrtve naložil Danico in Marico Damjanovič ter Enico Damjanovič in Jelo ter Andjo Reba in jih odpeljal v Metliko. Mrtve v mrliške vežo pri sv. Roku, žive pa na zasiljanje v zgradbo današnje občinske skupščine. Tako izmučene žene so zasliševali pozno v noč. Neprestano so jim postavljali ista vprašanja: »Kje so partizani in kdo jih podpira?« Nobena ni o partizanih »nič vedela« ne rekla. Nato so jih zaprli. Začudene so bile, da jih niso pretepali.

Prevajalec pri zasiljanju je bil znani izdajalec orožnik Grom. Prisoten je bil tudi pater Klement Norbert, pozneje vojni kurat Legije smrti. Srehal je še na hodniku in prestrašene žene spraševal: »A vam je tukaj lepo? Ko je bil Norbert 27. novembra 1942 na Suhorju zajet kot pripadnik Legije smrti, so ga med drugimi zajetimi legionarji peljali skozi vas Drage. Tam ga je opazila Danica Damjanovič in mu vrnila vprašanje: »A vam je tukaj lepo?«

Je 17. junija skorovo Gorjanski bataljon obkolil Ratež, stisnil Italijane v obroč ter postavil zasedo na glavno cesto. Vse operacije je vodil namestnik komandanta Dolenjskega odreda Janez Hlebiš-Čiro, ki se je prav takrat nahajal v štabu Gorjanskega bataljona. V zasedi na glavni cesti proti samo pet kilometrov oddaljenemu Novemu mestu je bil del 3. čete in 30 »štajercev« iz »Štajerskega bataljona«. Sami so se ponudili, da bodo pomagali pri napadu oziroma držali zasedo. Takrat je ta prva oborožena skupina belogardistov šele dobro prišla iz Ljubljane in se utaborila v Šentjoštu pod Gorjanci ter se prikazovala kot partizanski Štajerski bataljon. Seveda ni takrat še nihče sumil, da to niso partizani, temveč v partizane preoblečeni belogardisti. Zato so njihovo ponudbo sprejeli. Dva dni in dve noči so borci 2. čete in dela 1. čete Gorjanskega bataljona držali obkoljene Italijane pod partizanskim ognjem in napadali dobro utrjeno italijansko postojanko. Šele v drugi noči je partizanom uspelo, da se je skupina minerjev prithotapila do utrjene hiše in vrgla vanjo mine, bombe in celo neeksplodirano avionsko bombo. Sledilo je popolno razdejavanje te utrdb. Ko pa so borci nato jurisali, so prišli pod ogenj strojnicih gnezd zunaj postojanke, zato so se morali začasno umakniti. Med napadom so partizani zaslišali streljanje bližajočih se Italijanov iz Novega mesta, zato so se povsem umaknili, samo 3. četa je ostala na položaju. Za sabo so Italijani pustili razdejane hiše in v eni od njih 25 mrtvih Italijanov, sami pa so imeli štiri ranjene. Kasneje je postalo jasno, da so »štajerski partizani«, ki so držali zasedo, namerno spustili na Ratež italijansko pomoč iz Novega mesta. Kljub temu je ta boj imel velik odmev.

RAZKRINKAJO »ŠTAJERSKI BATALJON«

V drugi polovici junija 1942 so belokranjski partizani prosili, naj jim Gorjanski bataljon pošlje orožje. Za to nalogo je bila določena 3. četa, ki pazardari prilivanih borcev v Gorjanski bataljon. Orožja ni mogla zbrati, da bi pa vzeli orožje borbem iz čete in jih tako razorožili, je bilo tudi nemogoče. Zato se je ta četa skoraj v celoti vključila v Belokranjski bataljon. Dobro oboroženi in izkušeni borci 3. čete Gorjanskega bataljona so v znatni meri okrepili Belokranjski bataljon in s tem celotno NOV v Beli krajini. Zgodaj jutraj 28. junija 1942 je ta četa skupaj z drugimi borci Belokranjskega bataljona napadla okoli 80 italijanskih fašistov, ki so se utaborili na Gorjancih pri Zajcu, da bi varovali prehod v Belo krajino. Partizani so Italijane uspešno držali obkoljene, varovali pa sta jih dve zasedi, od katerih je bila ena iz »Štajerskega bataljona«. Tik pred zadnjim partizanskim napadom, ko je fašistom zetreda predla, je nenadoma nekdo napadel partizane v hrbet. V obroču je nastala vrzel, skozi katero so se Italijani pogнали v beg v Novo mesto. Imeli so štiri mrtve, partizani pa dva, in to zavoljo strelav v hrbet, ki so prišli iz smeri štajerske zasede. Pozneje so se partizanom izgovarjali, da so mislili, da imajo pred sabo Italijane, češ da so bili partizani v enakih uniformah. Ko se je dokončno izvedelo za belogardistično enoto, skrito pod imenom »Štajerski bataljon«, je postalo jasno, da je bila ta tista, ki je partizanom namerno streljala v hrbet in s tem rešila obkoljenim Italijanom življenje. Ta skupina belogardistov, ki je prišla izpod Sv. Urha pri Ljubljani in se utaborila v gozdu nad Šentjoštom, je imela stike z najbližjo, 3. četo Gorjanskega bataljona. Povedali so jim, enako pa tudi ljudem, da so partizanski Štajerski bataljon, ki čaka na priliko, da bo lahko šel na Štajersko. Ker so se skrivali pred Italijani, so jim v začetku vsi verjeli.

Partizane je v njihovem delovanju močno ovirala postojanka Hrast pri Jugorju na južnem pobočju Gorjanecv, kjer se je močno utrdilo približno 80 italijanskih vojakov. Zato so partizani pripravili nanje napad, katerega je vodil komandant grupe odredov Marjan Dermastio-Urban. V noči od 22. na 23. julij 1942 so borci 2. čete Gorjanskega bataljona in borci Belokranjskega odreda napadli to postojanko. Zavzeli so prvi bunker, pred drugim pa je obležalo šest ranjenih borcev Gorjanskega bataljona. V oficirski restavraciji so borci bivše 3. čete Gorjanskega bataljona kar z golimi rokami lovili presenečene Italijane. Ko so sredi noči kurirji prinesli vest, da iz bližnje Metlike prodirajo Italijani, so se morali partizani umakniti. S sabo so odnesli 12 pušk, 3. pištole, dve zaplenjeni brzostrelki in Italijanom namenjeno hrano. Čeprav jim ni uspelo zavzeti postojanko, je bil vendar ta napad uspešen, saj so nagnali Italijanom strah v kosti in zajeli obilen plen.

ZDENKO PICELJ

Pred dnevom borca

JUNAŠKA SMRT PARTIZANA DRAGA REBE

V vasi Drage je 26. maja 1942 padel v neenakovpravnem boju z Italijani prvi borec iz Belokranjskega bataljona Drago Reba iz Drag. Pri tem so okupatorjevi vojaki še surovo ubili Jureta in Marka Damjanoviča ter mučili njihove družine.

Zgodaj spomladi 1942 so organizatorji osvobodilnega gibanja v Beli krajini vsestransko pripravljali spomladansko vstajo in oboroženo boj zoper okupatorja. Težišče so prenesli na gorjanski predel Bele krajine, kjer so bile politične in vojaške priprave že dokaj dobro organizirane. V pripravah je sodeloval večji del občanov iz okolice Suhorja in Jugorja. Poseben pomen za bodoče partizane so imele še vasi Ravnice in Drage, v katerih je bilo aktivistom naročeno, da jim najdejo primeren tabor, organizirajo prehrano ter obveščanje. V tem delu je bil zelo aktiven tudi Drago Reba s skupino aktivistov iz vasi Drage, Dole in Ravnice.

7. aprila 1942 se je zbrala prva skupina sedmih belokranjskih partizanov na Vodenicah na Gorjancih. Za nekaj dni se je ta skupina premestila na Popovo štulo nad vasema Popoviči in Drage. 20. aprila se jim je pridružila skupina petih mladincev iz Črnomlja, med 28. aprilom in 3. majem pa še skupina štirih mladincev iz okolice Suhorja. 7. maja je učitelj Miro Milič iz Drag, ki je že takrat poskušal organizirati četniško gibanje, obvestil partizansko skupino, da je okupator zvedel zanjo in da jo bo napadel. Še isti večer se je skupina premaknila v dragomeljski gozd, kjer se je utaborila. Pri zvedu ter se povezala z odborom OF in vaško zaščito v Dragomlji vasi. Pozneje se je ugovotilo, da je informacija učitelja Miliča bila le provokacija.

Od 14. na 15. maj se je skupina že kot četa 37 partizanov ponovno vrnila na Popovo štulo. Osvobodilni čete v stari tabor so bili obveščeni tudi pripadniki OF iz najbližjih vasi. Še istega dne se je v popoldanskih urah četi pridružila še prej organizirana in oborožena skupina iz Drag: Drago Reba in njegov brat Marko (Ma-

rkan), Niko Damjanovič (Ničo) in njegov brat Marko, Pero Damjanovič (Frčko) in Janko Radkovič (Paviščin). 15. maja je prišla v tabor na Popovo štulo tudi skupina 27 partizanov iz Gorjanskega bataljona, 16. maja pa skupina devetih partizanov iz okolice Vinice in še nekateri od drugod. Tam so med 16. in 18. majem ustanovili 1. belokranjski bataljon z dvema manjšima četama. Prva, v kateri je bil tudi Drago Reba, se je utaborila na Peščeniku, druga pa je odšla na operativno območje zahodne Bele krajine.

26. maja se je Drago Reba zaradi hudih bolečin v želodcu vrnil v Drage na krajše okrevanje. Od vaščanov je izvedel, da je pred nekaj dnevi dezertiral Janko Popovič (Tošo) iz Popovič in se predal Italijanom. Zaskrbelo ga je, da ga ne bi Popovič izdal, kar sta prej kot aktivista skupaj delala in je tudi vedel, da je v partizanih.

Drago ni dolgo čakal. Sum je postal resnica. Iz sosednje vasi Dole je pritekla opozoriti Draga, ki se je že pripravljaj, da zapusti dom, Dragica Badovinac, naj se skrrije, ker bodo v Drage prišli Italijani, ki so se že izkrcali s kamionov v Dolah in začeli obkoljevati Drage. Drago se je začel umikati iz vasi proti Griču nad vasjo.

Medtem je vas hitro obkolila četa kakih 60 Italijanov iz 23. pehotnega polka Como, posebno pa še hišo, v kateri je živel Reba z družino. Ko so ga Italijani opazili, so nanj z vseh strani odprli ogenj. Reba se ni prestrašil, sprejel je sovražnikov izziv. Začel se je neenakopraven boj med Rebo in četo Italijanov. Borba se je bila prvi ob prvi z ročnimi bombami. Drago se je herojsko boril in slavno padel. Na sovražnika je vrgel dve ročni bombi, ubil je dva in ranil enega sovražnega vojaka. Ko je hotel vreči tretjo, zadnjo bombo, ki jo je imel še neaktivirano v rokah, je bil smrtno zadet od sovražnih rafalov in ročnih bomb. Neaktivirano bombo so mrtvem Dragu vzeli iz rok sovražnikovi vojaki in jo uničili.

Tedaj se je šele začela prava drama za Draga ter njegovo in Damjanovičevo družino. Mrtvega Draga so kupatorjevi vojaki prinesli na vrt njegove mame, na Šanec, zakurili so ogenj ter mu žgali noge, da so mu ud ognja vse počrnele.

Na Italijane je naletel v Griču nad vasjo Jure Damjanovič, ki se je vračal v vas, ker je prejel z učiteljem Miličem nesel hrano partizanom. Italijani so ga prijeli in odpeljali v vas v gostilno Daneta Selakoviča. Medtem sta šla Marica Damjanovič in njen sin Marko v vinograd. Italijani so ju ustavili in tudi Marka Damjano-

BODO V HANNOVRU PILI CVIČEK?

Maja letos je odpotovala v Hannover novomeška delegacija, ki so jo sestavili uradni predstavniki občine Novo mesto, folkloristi skupine Kres in še nekaj spremljevalcev. Kresovci so šli le razveseliti rojake na Nemško, vendar se je kasneje pokazalo, da so bili pravcata dragocenost v novomeški misiji dobre volje, in da so živahnimi plesi in prijetne pesmi ugajali tudi Nemcem. To tolikanj bolj, ker jim jih je predstavila folklorna skupina iz slovenskega mesta, ki išče stike s Hannoverom.

GRE ZA PARTNERSTVO

Letošnji majski obisk mešane delegacije novomeške občine je bil pravzaprav drugi korak k partnerstvu med Novim mestom in Hannoverom. Prvi datira iz lanskega novembra, ko so Dolenjci obiskali upravo prestolnice Spodnje Saške in jih je sprejel hannovrski predstavnik dr. Heinz Wirries. Na pogovorih so se sporazumeli, da bo hannovrska mestna uprava našla pri sebi občino, ki bi bila približno enako velika kot novomeška in pripravljena sodelovati s prestolnico ob dolenjski Krki. Med predlogi o možnih partnerjih sta se največkrat pojavljala Garbsen in Langenhagen. Tako je novomeška delegacija 6. aprila letos ob obisku na hannovrskem sejmu vzpostavila prve stike z mestom Garbsen. V takratnih razgovorih niso izrekli nič dokončnega, v Novem mestu pa menijo, da se Garbsen ne bo odločil za partnerstvo.

Sledeč priporočilu hannovrske mestne uprave, se je novomeška politična delegacija sestala tudi s predstavniki Langenhagna. Obetavno je, da sta goste iz Dolenjske sprejela med drugimi Waltraud Krückeberg in dr. Rosenzweig iz samega vrha občinske in mestne uprave in da sta dala vrsto informacij o svojem mestu. Sestanek ni ostal nezapažen v tamkajšnjem tisku. Časnik »Landkreis-Zeitung Nord«, območna izdaja časopisa Hannoverische Allgemeine Zeitung, je 7. aprila letos zapisal, da sovensko mesto išče stike z Langenhagnom. Pisec omenja Iva Longarja, predsednika izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, in sodi, da bi lahko nastalo partnerstvo med obema mestoma daleč vsaksebi. Potem je prišlo do uvodoma omenjenega letošnjega majskega obiska, ki ga je v omenjenem časopisu urednik Günter Sachs na prvi strani ocenil za nadaljnji korak za novo partnerstvo.

To sodelovanje naj bi dobile nove razsežnosti s podpisom dvostranske pogodbe o partnerstvu, kar bi se glede na informacije z obeh strani lahko zgodilo na aprilskem hannovrskem sejmu prihodnje leto. Zaenkrat so uradni stiki zvečine politične narave in spričo nepredvidljivosti v politiki, tako visoki mednarodni kot čisto lokalni, bi bilo močno tvegano napovedovati, kaj bo v odnose med obema mestoma in občinama vnesel čas. Glede Langenhagna je ocenil Günter Sachs, da je mesto odprto za povečano sodelovanje in da to odobravajo številni člani mestne uprave. Zadeva je pritegnila pozornost političnih strank in frakcija SPD je o njej sklicala tiskovno konferenco. Končna odločitev na nemški strani je slej ko prej v pristojnosti mestnega sveta Langenhagna.

Če ni še nič odločeno o partnerstvu med obema mestoma, je znano, da bo Jugoslavija naslednje leto partnerska dežela na hannovrskem sejmu. Glede tega je hannovrski tisk povzel izjavo predstojnika sejma dr. Klause Goehrmana in zapisal, da ima Jugoslavija pokazati bistveno več od tistega, kar so doslej poznali v tem delu Nemčije. Bodoči partner z resnimi nameni, kot je Novo mesto, bi v taki oceni lahko našel priložnost, da se v okviru državnega nastopa izkaže še sam s čim večjim deležem na razpoložljivih 2000 metrih razstavne površine. In morda je res s tako uglašeno pohvalo in hkrati izzivom hotel kdo otipati resnični utrip prav pri bodočem langenhagenskem partnerju in ugotoviti njegovo resnost v namenih za podpis pogodbe o sodelovanju in ne nazadnje ugotoviti, kaj razen dobre volje in folkloreske morebiti partner sposoben še ponuditi.

Sicer pa se zdi precej pomembna plat sodelovanja prav — folklor.

PRIJATELJSTVO PRIHAJA S PLESOM

Ne meneč se za uradne in zasebne pogovore političnih predstavnikov, menijo tako tudi mnogi prebivalci Langenhagna. Günter Sachs je pod naslovom »Glasba

in ples prispevata k razumevanju med ljudmi« zapisal, da so številni Langenhagenčani doživljali nastop plesne skupine Kres v mestnem Musikpavillonu z navdušenjem. Veseli plesi in pesmi so spontano prevzeli občinstvo, ki je s ploskanjem v ritmu podžigalo plesalke in plesalce. Je zabeležil kronist na prvi strani časopisa. Kako prijetne vtise so zapustili kresovci, lahko povedo besede starejše dame: »Vsekakor naj sklene Langenhagen partnerstvo z Novim mestom. Gostje od tam nas niso razveselili le s plesi in glasbo, ampak tudi s prisrčnostjo.«

Res veselo je bilo v Langenhagnu v mestnem parku na srečanju, ki so se ga udeležili predstavniki mestnega vodstva, jugoslovanski konzul Franc Lukner, predstavniki društva Krka, da o drugih poslušalcih niti ne govorimo. Podobno je bilo dan prej v dvorani na Gottfried Keller-Strasse, kjer so dolenjsko delegacijo sprejeli člani društva Krka.

DOBRODOŠLI, PRIJATELJI!

Sprejem gostov iz Novega mesta, ki so ga pripravili člani Krke, je bil toliko pristen in prisrčen, tako prijazen in topel, poln pozornosti in iskrenega truda, da bi ga človek rad še kdaj doživel. Iz Jugoslavije smo prišli s skrito mislijo, da se bomo srečali z ljudmi, s katerimi nas sicer družijo ena domovina, vendar nas ločuje dvajset in več let tujine, ki zna dodobra ukrotiti domovinsko čustvo. Toda že pri pozdrav je bil najbolj iskren dobrodošlica pravi prijatelj, ki so prišli praznovati rojstni dan, in ne le beseda slučajnemu obiskovalcu.

Zabava je res imela v ozadju rojstni dan, in sicer prvo obletnico ustanovitve slovenskega društva Krka, ki ga v Hannoveru vodi vsestranski Rafael Klančar. Na praznovanje so prišli menda vsi krkaši iz okolice, nekaj je bilo uradnih predstavnikov mestne uprave, goste je pozdravil konzul Lukner, vso zadevo je spremljal urednik tamkajšnjega časopisa, priti niso pozabili predstavniki drugih jugoslovanskih klubov in razume se, da

so bili zraven tudi vsi člani novomeške delegacije. Bilo je čestitk in pozdravov, recitacij in plesov pa pesmi, da tudi najbolj hladni med obiskovalci ni mogel ostati ravnodušen. Ljudje so ploskali v ritmu, vstajali so in vzklikali, ko so kresovci prestavljali klobuke in ko so ljudski plesalci iz Burdorfa z glasnim »ah« objemali svoje plesalke. Bilo pa je tudi domotožja, ki se je razlezlo po dvorani kot meglica, ko se je mešana zbor društva pod vodstvom Dragice Veršič v pesmi ozrl »n'mav čez izaro« po ljubem domu. Otožnost je pregnal srečelov. Otroški boben sreče je vrtela gospa Karin Wietelmann, ki jo v društvu štejejo za svojo in ki tudi sama razumi Slovence kot prijatelje, odraslim je delil srečo društveni tajnik Jože Zavec. V vsem pa je bila domačina in še vino je bilo cviček. Ni pomota veselice so si na moč podobne v zasanih ravnihca ob Muri, v Prlekiji, kje v odmaknjeni vasi Trdinovega Podgorja ali na Nemškem.

Sicer je bilo vse po vrsti uglašeno na pohvalo gostov, in to tako spomini na srečanje v društvu Krka kot ocene nastopa v langenhagenskem mestnem parku. »Meni in vsem gledalcem je bilo všeč,« je rekel dr. Rosenzweig. K temu je dodal Jože Zavec: »Preseglo je vsa pričakovanja!«

»Odlično! S takim se obujajo stiki z domovino, s katero dolgo časa nismo imeli povezav. To je možnost za stike z Langenhagnom. Da bi do njih resnično prišlo, ni le moja in Novega mesta želja naše države,« je rekel konzul Lukner. S pohvalami ni skoparil tudi predsednik Klančar: »Več kot presenečen sem nad kvaliteto amaterske skupine. Vaš obisk je pomemben za naše nadaljnje delovanje, poznavanje jezika in za otroke slovenskega poretka. O pomenu srečanja še tole: osebno poznam skoraj vse rojake na tem območju, ampak na prireditvi v društvu Krka sem videl veliko novih obrazov.«

— Prav, če so bili zadovoljni. Da ne bi kdaj kasneje kdo porekel, da so Dolenjci gnjavili na Spodnjem Saškem.

MARTIN LUZAR

NOVOLES

OPEKARNA
NOVO MESTO p. o.

**Cenjene kupce obvečamo,
da smo od 1. junija 1987 preselili prodajo
deklasiranih vezanih plošč
iz proizvodnega programa Novoles Straža
v prodajalno**

Opekarne Novo mesto, Zalog 21, tel. 068 21-403

Nudimo vam:

- deklasirane vezane plošče debeline 3 — 40 mm standardnih dimenzij,
- opeko vseh vrst,
- betonsko galanterijo,
- apno,
- cement,
- betonsko železo in armaturne mreže,
- keramične ploščice,
- stavbno pohištvo,
- vse izolacijske fasade.

**Priporočamo se in smo vam na voljo vsak delovni dan
od 6. do 16. ure in ob sobotah od 6. do 12. ure.**

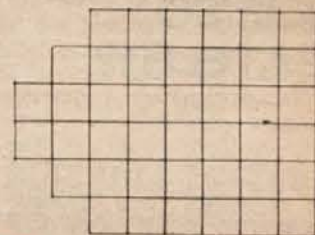
PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

*Če želite praktično, sodobno in kvalitetno pregraditi
notranji stanovanjski prostor, ga pregradite z vrati*

PIOSTIL

*iz opuščenega programa GIP Pionir.
V dneh od 1. do 30. junija*

20% popust

Dimenzije:

- višina 198 cm
- širina 71, 81, 91 in 101 cm

SODOBEN POGLED V PROSTOR — PREKLOPNA IN HARMONIKA VRATA PIONIR

Prodajno mesto:
GIP PIONIR
TOZD Lesni obrat
Kettejev drevored 37

**vsak dan od 6. do 17. ure
v soboto od 6. do 13. ure**

ODHOD PO 600 LETIH

Slovenci so osrednjo Kočevsko poseljevali kasno, saj je to najbolj gozdnat in najbolj gorat del Dolenjske, ki zaradi podnebne razmere za poljedelstvo ni najbolj primeren. Vse do 13. in začetka 14. stoletja je bila Kočevska redko naseljena in še to predvsem na obrob- nih območjih. Grofje Ortenburžani pa so hoteli tudi iz tega območja dobiti več koristi, zato so začeli sem naseljevati s Koroške koloniste, prve v 14. stoletju. V 30. letih 14. stol. je bilo kolonistov že toliko, da je grof Oton Ortenburški dal zgraditi v Mahovniku dvorec in na pristavi kapelo sv. Jerneja. Kočevje pa je prvič omenjeno (kot Gotsche) 1. maja 1363. Prej se je imenovalo Mahovnik (Mooswald).

Koroški naseljenci (večinoma Nemci, Slovenci pa so bili med njimi zelo redki) so krčili gozdove na Kočevskem polju in okoli njega ter poimenovali vrhove in naselja s koroškonomškimi ledinskimi imeni, kot Mozelj, Rajndol, Rajhenau, Koblarji itd.

Prvem kolonizacijskemu valu je sledilo v letih 1349 do 1363 še več novih, in sicer iz Frankovske in Turin- gije. V listinah oglejskega patriarha Ludvika della Torre je leta 1363 zapisano: »Karl IV., cesar, kralj Češke, je potem, ko je premagal Franke in Turinge, dal Frideriku, grofu iz Ortenburga, na njegovo prošnjo v sužnost 300 mož z ženami in otroki, ki bi sicer morali biti kaznovani zaradi upora. Te je poslal v gozdove, kjer je zdaj Kočevje...« (Zanimivo je, da je tudi v novejši zgodovini prišel sem marsikdo po kazni in da je Kočevje še danes znano kot nekdanje kazensko mesto).

Ze prvi val kolonistov je poplaval slovenska naselja, novi valovi pa so preplavili to zmes še bolj. Kljub temu pa je ostalo neposeljeno gozdnato območje za Malo goro in na Rogu ter oddaljena Dragarska dolina. Nato se je začela notranja kolonizacija, se pravi, da so sino- vi, ki niso mogli upati na nasledstvo, krčili še nove povr- šine. Tako je okoli sredine 16. stoletja nastala vrsta novih naselij, sredi 17. stoletja tudi Smuka, medtem ko se vasi Draga, Podpreska in Lazec ne omenjajo niti še leta 1770.

POL NEMCEV, POL SLOVENCEV

Slovenci so z nemškimi priseljenci živeli v slogi, saj so bili oboji kmetje in so morali trdo delati za preživetje. Ta kolonizacija je bil tudi redak primer sel- litve kmetov iz nemških pokrajin, saj so sicer na Slovensko prihajali le grofje, oskrbniki, pisarji, skratka gosposka. Listine govore, da je bilo v mnogih vaseh približno pol Nemcev, pol pa Slovencev. Dejstvo pa je, da so se med seboj poročali in da so se kar po pravi- lu slovenski zakonci ponemčili in s tem tudi njihovo potomstvo.

Velika je Kočevska trpela pod turškimi vpadi. Prvič so prihrumeli z veliko silo leta 1469, ko so izropali in

TAJNI SHODI — Pred vojno so bili tajni shodi raznih političnih skupin na skrivnih krajih po gozdovih nekaj običajnega. Na fotografiji je tak shod kočevskih Nemcev, ki so se navduševali za nacizem.

požgali tudi Kočevje, ki je bilo takrat trg, in še mnoge okoliške vasi. Veliko ljudi so Turki odpeljali tudi s seboj v sužnost. Zaradi strahu pred Turki so se začeli ljudje iz Kočevske izseljevati. K temu je pripomogel tudi privilegij krošnjarstva, ki je bil Kočevjarjem podeljen leta 1492. Na svojih krošnjarskih potovanjih so spoz- nali za naselitev in zaslužek primernejše kraje. Mar- sikdo si je kupil drugo zemljo, hišo ali pa odpr branjarjivo-trgovinico. Na take odseljence kažejo tudi priimki Kočevjar, Hočevjar.

Zaradi Turkov je prišlo torej do prvega množičnega izseljevanja Kočevjarjev. To izseljevanje — pa tudi odvajanje ljudi v turško sužnost — je tako razredčilo prebivalstvo Kočevske, da so začeli sem naseljevati ljudi iz drugih krajev. Uskoke, ki so jih imeli domačini za Hrvatje (odtod priimki Hrvat, Hrovat, Horvat ali po kočevsko Krabat).

Kaže, da je Kočevjarjem ostalo v krvi trgovanje, pote- panje po svetu in razne obrti, čeprav so bili mnogi tudi uspešni kmetje. Kočevski krošnjari so se radi izogibali mitnic, kar je bilo prepovedano. Seveda so kot kro- šnjari tudi prekupevali z raznim blagom, od leta 1785 tudi z južnim (olje, sadje, riž, lešniki, sardele, želve, ostrige, školjke, vino, lovori). Bili so tudi kosta- njari po velikih mestih. Prodajali so slaščice itd. Trgo- vanje in barantanje je bilo njihov posel, kar dokazuje tudi dejstvo, da je prišla še leta 1927 v takratnem kočevskem sodnem okraju ena trgovina na 64 ljudi, ena gostilna (vseh je bilo 214) pa na 87 prebivalcev.

Prvo uradno podano število Kočevjarjev sega v leto 1857. Takrat je bilo na Kočevskem 22.898 nemških prebivalcev. Nato je njihovo število postopoma up- adalo, seveda zaradi izseljevanja, in je znašalo leta 1.931 le še 17.782 Kočevjarjev.

V AMERIKI VEČ KOČEVARJEV KOT NA KOČEVSKEM

V ZDA so se začeli Kočevjarji izseljevati leta 1.880, ko je odšlo prvih 6, od tega 5 iz Starega Loga in okolice, en

pa iz Mozlja. Pol stoletja kasneje je bilo v ZDA že nad 20.000 Kočevjarjev, se pravi več kot na Kočevskem. Naselili so se v New Yorku, Clevelandu, Chicagu, Pitts- burghu in največ v Brooklynu, ki je postal njihov ame- riški center.

Zaradi izseljevanja so propadle mnoge kmetije, izumrlo pa je na Kočevskem tudi nekaj naselij. Leta 1938 je bilo neobljudenih kar 999 hiš (od 4.586) ali sko- raj 22 odstotkov, od teh pa se jih je 605 že podiralo.

Nekateri »zdomci« so se občasno vračali na Kočevo, nato pa so spet odhajali na tuje. Mnogi so na tujem ostajali za vedno, mnogi pa so ostali razpeti med domovino, Kočevo in tujino.

V kočevskem koledarju za leto 1929 je Sepp König, sin enega prvih izseljenecv-Kočevjarjev v ZDA zapisal to, kar je doživel in občutil kot izseljenec njegov oče. Zapis je zaključil tako: »Ne cvetje in ne sadeži niso znamenje tvojega delovnega življenja, temveč kore- nine. Korenina pa ostaja v rodni domovini. Iz korenin prihaja sok, moč, življenje. Kdor se oddalji od korenin, torej od domovine, tisti ni popoln. Zatorej naprej h korenini, k domovini, v tvoje življenje, v tvojo dušo. To naj bo naša duševna vez, ki nas kot narodnjake obdaja tu in tam v daljavah in drugih deželah našega sveta.«

Te občutene besede pa niso rodile pravega sadu. Korenine Kočevjarjev niso segale le na Kočevo, amp- ak najgloblje celo v Avstrijo, Nemčijo, v svojo prvotno domovino. Vedno bolj se je v njih prebujala zavest o pripadnosti nemštvu, kar je bilo vzpodbujano tudi iz prvotne domovine in kar je gotovo razumljivo. Zato je začelo prihajati do vedno novih in hujših nespo- razumov med nemškimi in slovenskimi prebivalci Kočevske.

Leta 1880 je bil na Dunaju ustanovljen Deutscher Schulverein, ki je deloval za uvajanje nemških šol na narodnostno mešanih ozemljih. 9 let kasneje je bilo ustanovljeno še društvo Südmärk, ki je gospodarsko podpiralo Nemce na narodnostno mešanih ozemljih na Slovenskem.

Kočevjarje je zelo prizadel tudi razpad Avstro- Ogrske leta 1918. Zahtevali so priključitev k nemški Avstriji. Potem bi se zadovoljili s svojo kočevsko repu- bliko, ki naj bi bila pod ameriškim protektoratom. Vse to pa je nova oblast hitro zadržala in razpustila kočev- ska društva.

V BELOKRANJSKI NARODNI NOŠI

600-letnico naselitve na Kočevskem so Kočevjarji praznovali leta 1930. Ob tej svečanosti so zadnjič na- stopali v kočevski narodni noši. Ko pa so ob vnemi za nacizem in rasizem spoznali, da njihova noša nima na sebi nič nemškega, ampak da je skoraj v celoti prevze- ta od belokranjskih Poljancev, so jo opustili in leta 1936 uvedli svojo nošo, ki so jo povzeli po nemški alps- ki noši.

Nekdaj složni Kočevjarji (Nemci) in Kočevci (Slovenci), ki so se začeli tako prvič imenovati šele pred dobrima dvema desetletjema) so se začeli bolj in bolj ločevati pravzaprav šele v tem stoletju in še posebno po prihodu Hitlerja na oblast v Nemčiji. Zdaj je vsako leto odhajalo pod okriljem krošnjarstva v Nemčijo na tečajje za nacistične aktiviste po 25 do 30 mladih Kočev- jarjev. Zaradi krize v tistih letih, ki je še posebno prizadejala Slovence, so bili ti še bolj odvisni od nem- ških delodajalcev, kar je tudi prispevalo k ponemčevanju Slovencev. Berlinski novinar, ki je bil na Kočevskem leta 1937, je zapisal, da Nemec na Kočevskem ponemči celo tujega slovenskega delavca in da se med razstreseni drobci nemškega naroda godi čudež, saj število Nemcev ne nazaduje, ampak je začelo celo napredovati.

NACISTI RAZBIJEJO SOŠITJE

»Kočevski Slovenec«, časopis, ki je izhajal 3-krat na mesec, je leta 1938 zapisal: »Ne bom ščuval Slovencev proti Nemcem, hočem pa, da se na Kočevskem ustali mirno sožitje prebivalstva nemške in slovenske narodnosti.« Nacistični aktivisti pa so dobro opravljali svoje delo in sožitja ni bilo več. Začeli so se razni izpa- di. Kočevjarji so 19. aprila 1939 svečan, proslavili Hitlerjevo 50-letnico. Organizirali so tudi že 25 skupin Kulturbunda in prav toliko bojnih oddelkov (sturmov), ki so šteli 1560 uniformiranih in oboroženih mož. Tako so Kočevjarji pričakali napad Nemcev na Jugoslavijo kot peta kolona. 11. aprila 1941 so prevzeli oboroženi Kočevjarji oblast v Kočevju in na Kočevskem. Razoroži- li so vse orožniške postaje. Sestavili so spisek 100 Slovencev, ki jih je treba obesiti. V kletnih prostorih gostilne Harde (danes Hotel Pugled) so že imeli pri- pravljene vislice. Zaprti so okoli 70 Slovencev in čakali na prihod Nemcev. Njihovo razočaranje pa je bilo ve- liko, ko so v Kočevje vkorakali namesto nemških Itali- janski vojaki.

Kočevjarji so se začeli pripravljati za izselitev v rajh, dejansko pa v spodnje Posavje, od koder so Nemci izseljevali Slovence. Okrožni komite KPS za Kočevo je Kočevjarje svaril, naj ne nasedajo nacistični propa- ganti in naj se ne izselijo. V ta namen je izdal v letu 1941 tudi dva letaka, ki sta Kočevjarje opozarjala, naj se ne izselijo, ker bodo ostali brez domovine. Nemčija bo namreč premagana in zapustiti bodo morali Sloven- cem ukradene domove. Na Kočevskem bodo takrat že drugi naseljenci. Ostali bodo brez zemlje, denarja in imetja.

AUSLANDDEUTSCHER — S košarico z napisom in oblečeni v (kočevsko) narodno nošo so krošnjariil Kočevjarji po deželah in pokrajinah nekdanje Avstroogrskae. Tale »Auslanddeutscher« na fotografiji pa ni Kočevjar, ampak Slovenec Anton Cimperli, ki se je rodil v Novem Kolu leta 1900. Ostal je brez staršev, k sebi so ga vzeli sorodniki-trgovci v Kočevski Reki. Kot 18-letni mladenič je začel krošnjariti, kasneje je odprl trgovinico in gostilno v Koče- vski Reki, nato pa se je preselil v Salko vas pri Kočevju.

Oba letaka KPS pa sta naletela na prezir Koče- varjev. Za izselitev se je prijavilo 95 odstotkov kočevskih Nemcev, med katerimi je bila kar tretjina ponemčenih Slovencev. Sicer pa so bili Kočevjarji prava etnograf- ska zmes. To dokazuje tudi raziskava, ki so jo opravili nemški rasistični strokovnjaki v posebnem vlaku v Kočevju, ko so pregledovali prijavitelce za izselitev. Ugotovitev je bila taka, da so Kočevjarji rasno etnotna mešanica dinarske, zahodne in nordijske rase, pri čemer prevladujeta dinarska in zahodna primes.

Iz kočevske dežele se je izselilo 2.665 družin in iz mesta 261 družin, večina v spodnje Posavje. Le 571 Kočevjarjev (4,86 odstotka) je bilo določenih za selitev v Nemčijo. Prvi vlak jih je odpeljal 14. novembra 1941, zadnji pa 22. januarja 1942. Premoženje, kolikor so ga pustili na Kočevskem, je prevzela italijanska družba Emona. Nemci sami so tako za vedno rešili vprašanje Kočevjarjev, nemškega otoka sredi slovenske zemlje.

Kljub zaslepljenosti, ki jo je povzročila med Kočev- jari nacistična propaganda, pa slovo Kočevjarjev od Kočevske ni bilo lahko. Nekateri se niso mogli odtrgati od korenin, niso mogli zapustiti rodne grude in so os- tali, čeprav so se sicer prijavili za izselitev. Prišlo je celo do nekaterih tragedij. Stane Jajtčič, ki je bil takrat otrok, danes pa je predsednik kočevske podružnice Slovenske izseljenjske matice in predsednik Turističnega društva Kočevje, pravi, da je lastnik gostilne »Harde«, ki se je pisal Gustav Verderber, padel ali verjetneje skočil v Stari cervki pod vlak, 46-letni odv- etnik Richard Rom iz Kočevja pa se je obesil. Nekateri menijo, da sta to storila, ker se nista mogla ločiti od Kočevja in Kočevske. Spet drugi pa menijo, da sta to storila zato, ker sta spoznala, da je Kočevjarje nacistič- na propaganda nalagala. Verderber je šel sam gledat v Posavje z eno izmed izseljenih skupin Kočevjarjev, kaj se tam dogaja. Videl je, kako Nemci izseljujejo Slovence, jih izganjajo iz domov, Kočevjarji pa so vse to videli in obsojali, saj so bili v bistvu in v večini pošte- ni kmečki ljudje. Kočevjar Mihič (danes je odvetnik v Beljaku) se ni hotel vseliti v slovensko hišo, ker je videl, kako iz nje izganjajo ljudi. Nemci so ga kaznovali tako, da je moral nositi zaradi tega okoli vratu sramotilno tab- lo z napisom. Verderber je bil gotovo razočaran in je ob povratku proti Kočevju v Stari cervki skočil pod vlak. Odvetnik Rom pa je storil samomor, ko se je vrnil iz Kranja, kamor je šel z ženo tudi na ogled hiše, v katero naj bi se vselil. Ko je njegova žena odprla omaro, je v njej videl perilo in obleko prejšnjih pregna- nih stanovalcev oz. lastnikov. Ženi je zavpil, naj zapre omaro in da se sem že ne bo preselil. V Kočevju je nato pri zdravniku prosil za strup, da bi se zastropil. Zdrav- nik pa mu ga ni dal, zato se je obesil. Zaradi Nemcev torej niso trpeli le pošteni Slovence, ampak tudi pošte- ni Nemci-Kočevjarji, ki so prekasno spoznali, da so na- sedli nacistični propagandi.

Danes Kočevjarje na Kočevskem skoraj ni več. Pri- šli pa so sem in se tu začasnó ali za vedno naselili novi »kolonisti« iz vseh krajev Slovenije in Jugoslavije, ne- kaj tudi iz tujine. Nekateri prebivajo v zapuščenih do- mačijah Kočevjarjev.

KEPICE KOČEVSKÉ ZEMLJE V NOVO DOMOVINO

Kočevjarji in njihovi potomci pa še vedno prihajajo sem na obiske. Iščejo svoje korenine, svoje domove, ruševine domov, grobove prednikov in za spomin odnesejo v novo domovino kepico kočevske zemlje, kamen, rožo, spominke.

Starejši Kočevjarji so še vedno razpeti med Kočevo, svojo staro domovino, in med novo domo- vino, ki je v največ primerih v Nemčiji, Avstriji in Ameri- ki. Nekateri še vedno celo uporabljajo in cenijo sloven- ski jezik. O tem govori tudi tale zgodba, ki mi jo je povedal Stane Jajtčič, ki je bil včasih tudi sekretar v Hotelu Pugled v Kočevju, ki je preurejen iz nekdanje kočevske gostilne Harde. Lastnik gosilne je bil Verderber, tisti, ki je skočil pod vlak na postaji v Stari cervki.

Pred nekaj leti pa je prišla na obisk v Kočevju Verderberjeva hči in se nastanila prav v Hotelu Pugled, bivši očetovi gostilni. Hotelski vratar, starejši možak, se ji je ponudil:

- Bom jaz nesel kufre gor.
- Verderberjeva pa ga je popravila:
- Ne reče se kufer, ampak kovček.
- Vratar pa:
- No, pa pojdiva gor po štegnah.
- Ne reče se štegne, ampak stopnice.
- In ko sta bila že v sobi, jo je vratar vprašal še:
- Ali naj odgrem firenk?
- Ne reče se firenk, ampak zavesa, ga je podučila Kočevarica Nemka, ki ni pozabila svojih korenin in slovenskega jezika, čeprav že desetletja živi v tujini, v ZDA.

● (Napisano po prispevku Ivana Simoniča Zgodo- vina mesta Kočevje in Kočevske, objavljenem v zborniku 500 let mesta Kočevje, in po pripovedova- nju Staneta Jajtčiča) JOŽE TUMCO

VSE O KABELSKIM TV

KJE SO SATELITI?

Ljudje, ki so prejšnji teden v Novotehnični izložbi pri kavarni na Glavnem trgu zvedavo opazovali prikaz delovanja vzorčnega vozlišča za kabelsko televizijo v krajevni skupnosti, so se zlasti zanimali za vlogo ve- likega belega krožnika, ki je stal na podstavku na pločniku. Naj- razgledanejši so že vedeli, da je to skladasta antena za sprejem s satelita. »Kje pa je ta vražji satelit, da lahko stoji antena kar na tleh med hišami?« je zarobantil možakar srednjih let in strmel v oblako nad trgom.

Sateliti, s katerih lahko sprejemamo televizijske spo-

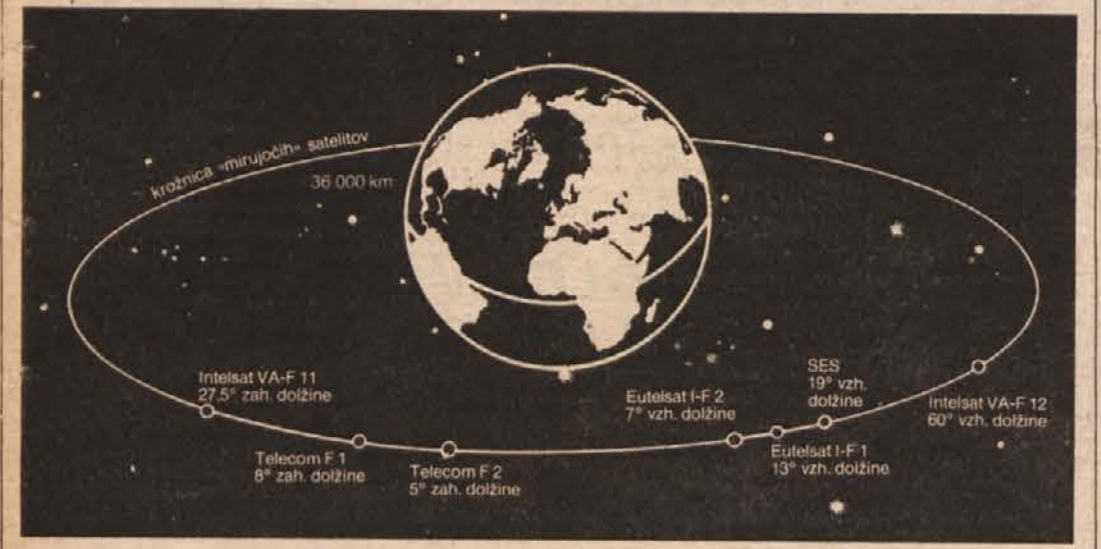
rede »stoj« v zemeljski krožnici približno 36.000 km nad ekva- torjem. Stojijo zato, ker se vrte hkrati z Zemljo, se pravi, da so ves čas nad isto točko na tleh. Ker je televizijski sprejem res dober le takrat, kadar med od- dajnikom in sprejemnikom ni nobene ovire, se je s sateliti po- nudila najboljša priložnost za neoviran sprejem po celem svetu. Kako potuje signal iz studia na Zemljo do satelita in s satelita do vaše sprejemne antene, smo prikazali v šestem nadaljevanju tega našega kottiča 14. maja letos.

Tako lahko zdaj v Evropi sprejemamo televizijske sig- nale s štirih poštinih satelitov, še letos pa naj bi izstrelili v zemeljsko krožnico nekaj evropskih pravih radiotelevizijskih satelitov, na primer TV-SAT in TDF-1. Poštini sateliti s televizijskimi sporedi so (glej sliko):

Intelsat VA-F 11, Eutelsat I-F 1, SES in Intelsat VA-F 12, Eutelsat I-F 1 in Intelsat VA-F 11 pošiljata signale vsak v dve snopi- pih (zahodnem in vzhodnem), ki sta razmeroma ozko us- merjena na posamezna podra- očja Evrope. Slovenija leži med obema snopoma Eutelsata I-F 1, takorekoč na robu območij z dobrim sprejemom.

Za sprejem s satelita moramo usmeriti anteno natančno proti njegovemu položaju na krožnici nad ekvatorjem, za Eutelsat I-F 1 torej 2 stopinji desno od juga (182°) in 39° nad navideznim obzorjem na novomeški zem- ljepisni širini (~45° 50' severne širine). Tja je bila prejšnji teden usmerjena tudi Elradova ske- lada antena z novomeškega Glavnega trga. Ta satelit premore trenutno 13 različnih programov.

M. MOŠKON

OLUZIJA

ODKRIVANJE STAREGA

Kljub zelo težkemu položaju, v katerem so se dandanašnji znašli založniki in izdajatelji knjig, še posebno pa knjig, po katerih ne segajo bralci v velikem številu in jih zaradi tega ni mogoče niti po nižjih cenah prodati, so pri Državni založbi Slovenije spravili na dan 2. knjigo iz zbirke Iskanja. Gre za delo profesorja Mirka Hribarja Antična filozofija, ki naj bi bila prva knjiga v njegovi Zgodovini filozofije, s katero bi Slovenci dobili poljudnejše napisane, pa zato nič manj bogat pregled filozofske bere človeštva. Kakšen naj bi bil ta pregled, kaže lepo prva knjiga.

Avtor jo je pripravil na osnovi svojih predavanj iz zgodovine filozofije, ki jih je imel pred leti na ljubljanski filozofski fakulteti. Slušatelji teh predavanj se še dobro spominjajo svežine in pestrosti podajanja snovi ter izredno širokega profesorjevega duhovnega obzora. Profesor Hribar ni predaval in ne kasneje napisal v knjigi golega faktografskega pregleda antičnih filozofov, prav tako ne interpretacije starih mislecev z današnjih izhodišč in gledišč, marveč je, kolikor se da, prikazal avtentična duhovna obzorja in jedro misli starih filozofov. Seveda v tako knjižico ni bilo mogoče spraviti predavanj v celoti, marveč jih je pisec močno okrajšal in prilagodil tako, da so razumljiva in zanimiva za širši krog bralcev.

Prav tu pa smo pri pravi vrednosti te knjige. Na privlačen in vsem razumljiv način odpira duhovna obzorja, ki jih dandanašnji žal vse prepogosto odkrivamo in pozabljamo, kot da nam misleci iz davnin nimajo kaj sporočiti. Takšen odnos do tradicije je v bistvu seveda hudo siromašenje in proti njemu naj bi se borila Hribarjeva knjiga, če se knjige sploh še lahko borijo za kaj ta čas, ko so vse poredke v rokah kupcev in bralcev.

M. MARKELJ

BOGATA KNJIŽNA LETINA

Prešernova družba je predstavila 26. maja v Cankarjevem domu v Ljubljani sedem novih knjig iz letošnjega programa in ponatis ilustriranega Prešernovega Povodnega moža. Ta knjiga je v dose- danjih dveh izdajah izšla v 40.000 izvodih.

Prešernova družba, ki napoveduje letos rekordnih štirideset novih knjig, je izdala tri knjige v zbirki Vrba. V tej zbirki, ustanovljeni v letu 1985, izhaja predvsem izvirno domače leposlovje in doslej je prišlo na svetlo 14 knjig. Vrba je na-

V PAKISTANSKIH ZAPORI

stala po besedah njene urednice Andreje Kmecl spričo velikega števila slovenskih knjižnih novosti, ki so jih pisci ponujali Prešernovi družbi. Že omenjene tri predstavljene knjige so Bogdana Novaka »Druga življenje« Mihe Remca »Lovec« in »Nečista hči« ter »Beg« Polone Skrinjar. Knjige so izšle v nakladi 6.000, 7.000 in 5.000 izvodov.

Iz zbirke Ljudska knjiga so predstavili štiri nove knjige. Jara Ribnikar piše v delu »Življenje in zgodba« o svojih doživetjih in dokumentih in popelje bralca z orisi posameznih dogodkov v vojni in po njej k znanim osebnostim bližnje preteklosti.

»Ljubljeni blaženi« je knjiga, v kateri Phyllis Neylor piše o sedemnajstletni Američanki, ki sreča petindvajsetletnega princa svojih sanj, s katerim se po letu dni ljubezni poroči. On je neskončno lep, prebral je gore imenitnih knjig in poslušal Brahmsa, ko je bila ona še v zibelki. Ob srečanju z dekletom je bil pred diplomjo iz angleške književnosti. Sprva živita v oblakih ljubezni, vendar srečo zmotijo znamenja moževe duševne boleznosti. Knjiga je resnična pripoved ženske, ki je nekaj let živela ob umobolnem možu. Vse je poskušala, da bi ozdravel, a je morala kloniti.

»Voda na soncu« Švicarja Heinza Stadlerja je groteskna pravljica o očetu in sinu, ki nosita v posodah na sonce vodo. Ta se mora ogreti, da se bo v njej okopala neznančno debela hišna mati in tako na skrivnosten način shujšala. Prevod je delo Gitice Jakopin.

Knjiga »Dvortilne zgodbe« je izbor novel Guya de Maupassanta. Gre za povedni kratke pripovedi o namišljenih in pravih begih iz zdoletenih zakonov, o slikovitih študentskih prigodah in podobnih pripetljajih. Slikovit humor in živahen slog pomakneta bralca za skoraj sto let nazaj. Prevajalec je Aleš Berger. Knjige iz te zbirke je opremil Bronislav Fajon.

Glavni urednik Prešernove družbe Ivan Bizjak je napovedal skorajšnji izid knjig nove zbirke Za lahko noč. V zbirki ne bodo izhajale samo detektivke ali ljubezne drame in prav tako ne samo romansirane družbene afere in sentimentalne zgodbe.

M. LUZAR

»Vedno je bila moja želja potovati k nevalgicnim točkam sveta,« je v intervjuju za Teleks povedal slovenski pustolovec in popotnik Branko Vrhovec, ki ga »jacklondonska duša« vleče tja, kjer se kaj dogaja. Tako ga je nemir pred dvema letoma, potem ko je že prepotoval lep kos sveta, od Indije do Amerike, v drugo vlekkel v Pakistan, vendar tokrat ne zaradi dežele same, marveč ker je želel priti v stik z mudžahedini, islamskimi uporniki, ki se bojujejo proti sovjetskim in vladnim četam v razgretem Afganistanu. Želel se je na lastne oči prepričati o njihovem neustrašnem boju, ki dobiva že kar legendarne razsežnosti.

Iskal jih je z vztrajno voljo in trmoglavostjo, dokler ni prišel do njih. V mejnih krajih v Pakistanu jih ni našel, zato je samovoljno prestopil pakistansko-afganistansko mejo v spremstvu neznanec, ki sō mu obljubil, da ga bodo pripeljali do islamskih borcev in enega od mudžahedinskih taborišč. Nekaj časa je bival z mudžahedini, spoznaval njihovo »romantično haj-

duško vdranje«, kot je kasneje zapisal, a do uporniškega voditelja Gulbuddina mu ni uspelo priti. Čez nekaj tednov se je vrnil v Pakistan. Tu pa se je šele začela zares trnova pot, kalvarija in gorje. Čez noč je postal nevaren človek — vohun. Ko je imel že vozovnice za domovino v žepu, so ga aretirali in zaprli pod obtožbo, da je ruski vohun. V večji je presedel 4 mesece in pol, predno so ga spustili na svobodo in se je od njegove glave odmaknila strašna usoda, kot vohuna bi ga lahko celo ustretili.

Za Vrhovca se je stvar ugodno razpletla, vendar pa popotnik ni pozabil na nevzdržne in nečloveške razmere in izkušnje iz pakistanskih zaporov. Zapisal jih je, objavil v Nedeljskem dnevniku, nato pa na spodbude z vseh strani zapiske še dodelal in jih izdal pri Založbi Borec v knjigi z jasnim in jedrnatim naslovom V pakistanskih zaporih. Avtor sam je na predstavitvi knjige povedal, da ni imel literarnih ambicij, ampak da je ustvaril knjigo, ki predstavlja ne-

VZDIH — IZDIH

Zakaj tak naslov knjige? Vinko Globokar (doma iz Žužemberka) ki ga Svetovna zgodovna glasbe Kurta Honolke imenuje »eno najbolj profiliranih osebnosti glasbene avantgarde v drugi polovici 20. stoletja«, je začel svojo nenavadno glasbeno pot kot trobilec, kot pozavnist. Pri trobilu se zvok spočne z vibriranjem ustnic v čašci ustnika; preden s pomočjo trebušne prepone glasbenik iztisne stebrič zraka v instrument, ki je tako all drugače zavita kovinska cev, pa mora seveda vdihniti. Naslov ne meri zgolj na ta preprost princip, knjiga na vsaki strani dokazuje, da gre Globokarju kot skladatelju in izvajalcu za izmenjavo med zunanjim in ponotranjenim svetom, med tistim, kar (v prenesenem pomenu) umetnik vkrca, in tistim, kar po vsrku vkrca.

Vinko Gobokar smrtno sovraži plagiat (kje ga je več kot v glasbi?), zato pa je sam nelžrpen v ustvarjalnem iskanju. Nepresahljiv je v idejah, pa četudi so nekateri, to prizna, malo nore. Želja po improvizaciji in eksperimentiranju ga je pripeljala najprej do jazza, vendar se v tej glasbi ni izčrpala in ga potešila. Kariera izvrstnega instrumentalista še manj. Globokar je bil še kot mladenič solist ljubljanskega radijskega orkestra, potem slovitega revljskega orkestra v Parizu, imenovali so ga druga pozavna Evrope, mu ponudili mesto profesorja v Kölnu in Parizu. Pričujoča knjiga, ki je nastajala dve leti kot zaporedje razgovorov s francoskim pesnikom in novinarjem Claudom Minierom, daje odgovor, zakaj Globokarju to ni bilo dovolj. On je, lahko bi tako rekli, obseden od raziskovanja glasbe kot fenomena. To se je zgornjo pokazalo, ko so ga imenovali za direktorja pariškega glasbenega raziskovalnega inštituta IRCAM. Ko je zaslužil prvo omejitev, prve komercialne pogoje, je v hipu pustil dobro plačano službo in nadaljeval negotovo, vendar povsem svobodno pot umetnika iskalca ki sam, še raje pa v sodelovanju z drugimi ustvarjalci (znan je orkester New phonic art) uresničuje najrazličnejše ideje.

V knjigi Vdih — Izdih, ki jo je francoščine prevedla Metka Zupančič, izdala pa pravkar Slovenska matica, so na izjemno svež način predstavljena Globokarjeva razmišljanja o glasbi in umetniški svobodi. Gre pravzaprav za eno samo dolgo verigo samospoševanja in iskanja odgovorov, ki ne pojasnjujejo le, zakaj je njegova moderna glasba takšna, kakršna je in kakršne mnogi ne razumejo ter zato ne marajo, marveč odpira v njih tudi splošna človeška vprašanja. Predvsem se zavzema, da se mora skladatelj, podobno kot drug umetnik, angažirati. Glasba ni zgolj lepa umetnost, ki blaži uho, ni zvočna kultura nekih dogajanj, marveč je dogajanje samo. Ob takih pogledih je, razumljivo, trčil ob institucije, ki konzervirajo glasbo in iz koncertnih dvoran delajo glasbene muzeje. Vendar Globokar pri svojem razmišljanju in utemeljevanju ni agresiven ali domišljav, nasprotno, strpno in potrpežljivo dokazuje, zakaj se tako s srcem in razumom zavzema za novo.

MARJAN LEGAN

kakšno mešanico potopisa in spominske literature. Gre torej za reportažno ubrano pisanje, ki pa bo nedvomno marsikoga pritegnilo, saj govori o še kako aktualnih stvareh in razgrinja precej bolj resnično podobo sveta, kot jo lahko zaslutimo iz običajnih časopisnih poročil.

M. MARKELJ

TRETJI, A NAJTEŽJI BOJ

Dandanašnji ni nikogar več, ki bi se zgrozil ob besedi kriza, izrečeni v oznako naše resničnosti, čeprav še ni tako dolgo, ko je bila beseda v ustih aktivistov in drugih razlagalcev naše stvarnosti praktično prepovedana. Dejstva so neusmiljena, tega, kar imamo in kar živimo, ni mogoče imenovati drugače, kot se ni mogoče več slepiti, da se bodo razmere nekako same uredile. Za izhod iz krize je potreben usmerjen napor vseh družbenih sil, da se prebijemo iz krize na višjo raven gospodarjenja, samoupravljanja in družbenega življenja.

Poglavitve smernice vseobsežnega in dolgoročnega boja jugoslovskega delavskega razreda, delovnih ljudi, narodov in narodnosti Jugoslavije so zastavljene v gradivih dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, v kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in gradivih zadnjih sej central-

nih komitejev in partijskih kongresov. S krizo in njenimi različnimi vidiki se na teoretičnem polju spopadajo številni družboslovci, med njimi tudi slovenski: Jože Šter, Veljko S. Rus in Vojan Rus, ki so v obdobju 1984/85 opravili raziskave, izsledke teh raziskav pa pred tednom dni objavili v knjigi Morala, razrednost in vloga ZK, ki je izšla pri založbi Komunist.

Knjiga prihaja kot naročena, saj se ta trenutek še jasneje kaže, kako trd in težaven je boj za izhod iz krize, koliko odkritega in prikritega nasprotovanja ali vsaj zelo šibke podpore je deležen celo v vrstah avantgarde, pa kako potrebne so znanstvene analize za razumevanje določenih vidikov te »tretje velike bitke jugoslovskega delavskega razreda«, kot je izhod iz krize označil Veljko Rus (prva je bila bitka s fašizmom, druga s stalinizmom).

V knjigi je natisnjenih pet razprav. Vojan Rus piše o tendencah in spremembah v strukturi delavskega razreda Jugoslavije ter razrednih, idejnih in moralnih aspektih krize, stabilizacije in o vlogi ZK, Jože Šter v dveh razpravah, Marksizem, etika in ZK ter Delavski razred in morala piše o nadvse perečih vprašanjih morale, ki so v jedru krize in pomembna za izhod nje. Veljko S. Rus razčlenjuje nekatere posebnosti položaja delavskega razreda v Jugoslaviji in podaja kritično analizo o mladih, mladosti in mladini.

Knjiga bo najverjetneje zelo pogosto v rokah vseh, ki so tako ali drugače aktivni v našem družbenem življenju, oziroma bi morala biti. Namenjena je v prvi vrsti za poglobljeno, študijsko branje.

MIM

ZBORNIK ŽIVLJENJA

Pred kratkim se je v Mirnopeški dolini pojavila že na pogled lična, sicer pa okoli 250 strani obsegajoča knjiga z naslovom Mirna peč z okolico nekoč in danes. Izdal jo je župnijski urad v Mirni peči, stavlili in natisnili pa so jo zasebni tiskarji. Avtor ni posebej naveden, je pa iz raznih navedb, še posebej pa iz uvoda in besed, napisanih knjigi na pot, jasno razvidno, da je oče tega iz več vidikov pomembnega dela Anton Pust, v Mirnu pri Novi Gorici udomljen rojak iz Globodola. Sam pravi, da se je knjige lotil iz ljubezni do domačega kraja, spoštovanja kulturnih, verskih in gospodarskih vrednot ter hvaležnosti do prednikov. Sprva je zbiral le zgodovinske podatke o mirnopeški župniji, ker se je nameral pri pisanju omejiti le na cerkveno področje, Tone Pavček in Lojze Kastelic pa sta mu predlagala, naj tematiko razširi in zgodovinskemu opisu doda še druge zanimivosti krajev in običaje ljudi. Predlog je bil uslišan in tako je zdaj pred nami knjiga, v kateri je predstavljeno resnično vse (ali skoraj vse), kar je bilo in je zanimivega v delu Dolenjske, koder se razteza mirnopeško cerkveno območje. Knjiga postreže z mnogimi podatki, ki ilustrirajo človekovo pehanje skozi različna obdobja, od najstarejših okoli 2.000 let pred n. št. pa skoraj burna stoletja srednjega in novega veka do dandanašnjih dni. Vsako obdobje je zapustilo bolj ali manj vidno sled in na njej dokazuje o življenju in delu, sreči in tegobah ter stiskah ljudi, ki so se rojevali, služili različnim gospodarjem in izginevali. Bojevali pa so se tudi zase, iz roda v rod bolj, dokler niso postali svobodni, na svoji zemlji vsak svoj gospod. Vse to, tudi krvni davek, najprej iz prve, nato pa še iz druge svetovne vojne, je v knjigi popisan, z imeni in priimki ljudi, ki so prelili kri. Pa tudi imena ljudi, prednikov in današnjih ali tistih iz polpretekle dobe, ki so s svojim delom ustvarili ali še vedno ustvarjajo, kar je danes zaznati in videti v Mirnopeški dolini in še dalje prek bregov, od najbolj preprostih do najbolj znanih izobrazencev, so v tem delu, recimo kar zborniku, pogosto posejana. To pa je razlog več, da bodo krajani radi segli po njej. Vendar pa z vsebino, ki jo prinaša, s področji, ki jih obravnava, in vsem, kar navaja, daleč presega lokalne okvire in bo zlahka našla pot v širše območje, predvsem pa k mirnopeškemu sosedu.

I. ZORAN

DOMOVINA V SLIKI IN BESEDI

SRCE SLOVENIJE

Knjižni spredhod po Sloveniji, kot ga pripravljata Cankarjeva založba z vrsto krajinskih monografij pod geslom Župančičevega stiha »Hodil po zemlji sem naša« je vse daljši. Od Bele krajine in Prekmurja smo s tretjo knjigo, ki jo je založba poslala na knjižni trg pred kratkim, prišli do samega srca Slovenije, do Ljubljane.

Njeno zunanjo podobo nam v knjigi pričarajo številne barvne fotografije Dragana Arriglerja, znanega slovenskega fotografa, ki se je po fotoreporterski službi v dnevniku Delo odločil za

samostojno pot komercialnega fotografa. Ljubljana se mu je zastavila predvsem kot zanimiva arhitektura in urbani prostor, manj pa je s fotografsko kamero vdrl v samo živo dušo mesta, ki so njegovi prebivalci. Tu bi mu nekoliko bolj fotoreporterski pristop, katerega skrivnosti mu gotovo niso neznane, prav prišel.

Pero sta v slavo in čast Ljubljane ter za njeno besedno predstavitev zastavila Janez Menart, ki je napisal nekoliko jedko spremeno besedo, ter novinar, urednik in publicist Miran Sattler, ki je avtor preostalega besedila. V pesniško navdahnjeni govorici Sattler niza podobo za podobo, izrisuje zgodovino, znamenitosti in dejstva o glavnem slovenskem mestu, a vse prežema z osebnoto noto, kar daje besedilu svežino in bralnost. Ljubljana živo zadira, dotakne se nas s čarobnim dotikom, ki ga lahko pričara le z ljubeznijo in predanostjo zapisana beseda.

Sattler je zapisal, da že beseda Ljubljana sama po sebi ponuja nežnost in milino. Odprite si knjigo, berite jo in glejte jo — nežnosti in miline človek potrebuje kot kruha in zraka. In kot pravi mojster Župančič, pijte prelesti naše zemlje.

M. MARKELJ

DALMACIJA

Ta čas se množica s celine že pripravila na vsakoletni pohod proti modremu morju, vodni širjavi, ki magično privlači človeka že od pamtiveka. Na obale našega Jadrana prihajajo turistične množice, želje sonca, morja in zabave. A vprašanje je, koliko lahko človek v industriji turizma in površnosti vtisov, ki jih nudi, zazna in spozna kraje in ljudi, kjer gostuje. Potegnjeni v turistično vrvenje, zgubljeni v gneči na obalah pod pikajočimi žarki sonca zvečine ne vidimo in še manj začutimo deželo in njene ljudi; trpka lepota dalmatinskega krša, prelivanje in

staplanje neba, vode in kamenja, govorica rodov iz klesanih kamnov, portalov, zvonikov, trgov, njiv in vinogradov, vse to se nas bežno ali pa sploh ne dotakne. A vendar živi Dalmacija svoje življenje, je nekaj več in nekaj drugega od hitrega konzumiranja počitnic in morskega oddiha. To nam potrjuje tudi knjiga Iva Eterovića Dalmacija v srcu, ki je izšla pri Državni založbi Slovenije.

Gre za monografijo znanega jugoslovskega fotografa, v kateri je zbral in uredil blizu 200 barvnih fotografij. Z njimi nam odpira znano neznanjo Dalmacije. Objektivni njegovih kamer nam pomagajo videti morje, preliv morja v kopno, beli kamen otokov v modrini morja, belega galeba v modrini neba. Vidimo mesta in trge, palače in portale, trdnjave in cerkve, vidimo obraze in postave ljudi v samotni množici, med karnevalom, oddihom, pri delu, na ulicah in ob koncertu. Vidimo staro in novo, lepo in grdo. Vidimo Dalmacijo. To je čar fotografije — prisili nas videti.

Eterovićeve fotografije v knjigi spremlja pesniško in občuteno zapisani Post scriptum za Eterovića hrvaškega pesnika Jureta Kaštelana in spremna beseda Duška Kečkmeta.

Povedati je seveda treba tudi to, da se je zahtevnega tiska lotil Gorenjski tisk iz Kranja.

M. MARKELJ

VEČERNI ZVON ZA MAMO MARIJO

Na dan, ko je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda, 27. aprila 1941, je bila Marija Slobodnik iz Bojanje vasi pri Metliki stara 44 let. Letošnjega 27. aprila so pri Slobodnikovih praznovali njeno 90-letnico. Voščiti so ji prišli znanci, prijatelji pa iz Zveze borcev iz Metlike, dobila je tudi nekaj čestitk. Sosed Franjo pravi, da če bi Slobodnikovi prišli voščiti vsi tisti partizani, ki jim je med vojno dala jesti, bi bila vrsta dolga od Bojanje vasi do Metlike. Tistih dveh, ki jim je največkrat dala jesti, njenih sinov Franca in Toneta, tudi ni bilo — dala ju je Osvobodilni fronti. Za zmeraj. Starejši. Franjo, je šel v partizane 1. junija 1942 skupaj še s trinajstimi fanti iz vasi. »Nikoli več ga nisem videla in ne vem niti, kje je pokopan.« Padel je deset dni zatem v prvi borbi pri Dolžu. 1943, pred italijansko kapitulacijo, je šel v partizane še mlajši, Tone. Padel je februarja 1945 pri Žužemberku, star 19 let. »En teden je bil že pokopan, potem so njega in še enega padlega partizana iz teh krajev odkopali in ju pripeljali sem. Ko smo ga zagledali, je hčerka Marija kar naprej ponavljala: 'To ni naš Tone, to ni naš Tone!', jaz sem ga spoznala po hlačah. Potem ga je Marička vsega umila, da smo ga lepega pokopali. Ko je bilo konec vojne, se je ves veselilo, medve z Maričko sva pa jokali. Ne, da se ne bi veselile svobode ali da bi drugim zavidale, ko so se jim očetje in sinovi vračali domov. Sani sva ostali, brez vsega, brez moža, brez sinov, hiša požgana... Kaj vse sem v življenju prestala! Čudno, da sem še živa.«

Marija se je malo pred koncem prve svetovne vojne primožila v Bojanjo vas z bližnjega Boldraža. »Šest sester nas je bilo Kraševčevih, tri od prvega očeta in tri od drugega: Barbari smo rekli Bara, Ani Nuza, jaz sem bila Marička, Ivanka je bila Johana, Katarina Katuza in Terezija Reza. Nuza je še živa, dve leti je mlajša od mene in živi v Ameriki. Tudi Johana je bila v Ameriki in je umrla, tudi naš oče je umrl tam. Nuza je poročena z domačinom z Boldraža, Zlogar se piše, tam pa jih pišejo kot Slogar. Ima sina, še neporočenega, je pa velik znanstvenik za rakete in satelite. Hčerka Marička je bila s svojim pokojnim možem v Ameriki, mesec dni sta bila na Floridi pri moževih sorodnikih, mene ni pa nikdar bila volja iti v Ameriko. Ves čas sem v Bell krajini, le nekaj let sem bila v Ljubljani, ko sta vnuka tam hodila v šolo pa sem jima kuhala in gospodinjila.«

Kot veliko starih ljudi, je Slobodnikova bolj pozabljiva za stvari, ki so se zgodile pred kratkim, podrobno pa se spominja dogodkov iz preteklosti; spomin ji seže več kot 80 let nazaj. »Moja mama je bila doma s Suhoarja in kot otrok sem bila nekaj let pri starem očetu, ki je bil suhorski župan. Čeprav je bil nepismen, je bil zelo bister človek. Za tajnika je imel pa učitelja, Kenda se je pisal. Na Suhorju sem imela prijateljico, ki je že hodila v šolo, jaz pa še ne. Od nje sem se naučila pisati in brati, ko še nisem imela šest let. Stari ate se je s tem pohvalil pred učiteljem in drugimi, a mu niso verjeli. Potem so pa vadljali in sem morala pred vsemi pokazati, če res znam. Takoj so me zapisali v prvi razred, čeprav je bilo samo še tri mesece do konca.«

Ko je mala zrasla, so jo vzeli domov, da je hodila na pašo. »V šolo sem potem hodila na Radovico. Naredila sem osem razredov, vsako leto sem šla naprej, v šoli mi ni bilo nikdar težko, da bi se lahko naprej šolala, pa takrat ni bilo niti za misliti. Oče je bil v Ameriki, pri hiši ni bilo moškega, motiko in krampico v roke.« Osem let po poroki je Marijin mož odšel v Kanado. »Nikdar več ga nisem videla. Ostala sem sama s štirimi otroki; najstarejši je imel šest let, najmlajši pa komaj pol leta. Doma pa je bila še moževa slepa mati. Obdelovalne zemlje je bilo dva hektarja, in še to sam kamen, ni njive, da se ne bi plug ustavil. Potem mi je še hčerka umrla za tifusom. Komaj deset let je bila stara, tako lepa deklica. Kakšno življenje! Par let je mož pošiljal denar, potem se je pa kar ustavilo. Po vojni je še pisal, pripravljal se je, da bo prišel nazaj, a ga je smrt prehitela...«

Ker je 14 fantov iz Bojanje vasi odšlo v partizane, so se Italijani maščevali tako, da so 7. avgusta 1942 vas

požgali. Požgati so hoteli samo tiste domačije, od katerih so bili fantje pri partizanih, ker jih pa vaščani niso hoteli izdati, so se znesli nad celo vasjo. Zgorelo je 145 hiš in gospodarskih in drugih poslopij, celih je ostalo samo sedem hiš. »Jaz sem bila še v postelji, Marička je šla ravno kravo podojiti, ko je vas zagorela. Pograbili smo nekaj oblačil in prasca spustili iz svinjaka, pa še tistega so Italijani vzeli. Ljudje so nemočni begali, jokali, slišalo se je: »Kje si, bog, da bi roko iztegnil!« Nam je ostala zidanica, tja smo se mislili vseliti. Pa je moral nekdo povedati, da imamo sina pri partizanih in so Italijani drugi dan prišli nazaj in nam še zidanico požgali. Potem smo se vselili k enim v vasi, pet družin se nas je stiskalo v eni hišici. Da ne bi bile drugim v nadlego, sva z Maričko hodili jokat v trtje.«

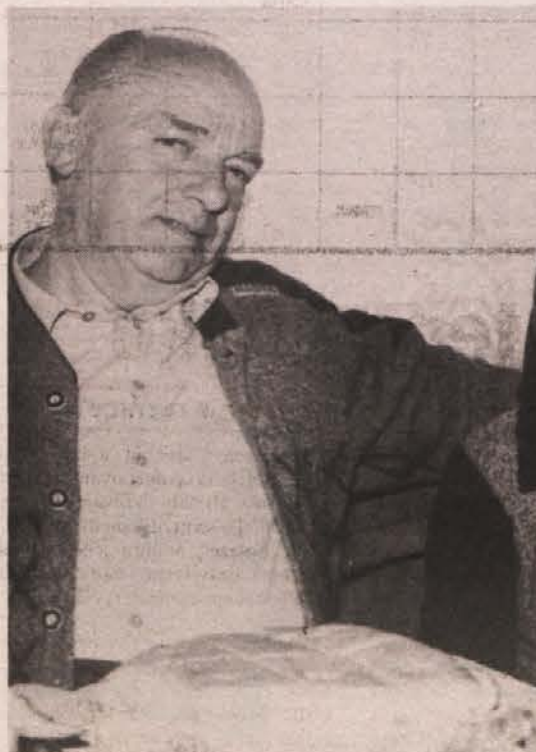
Takoj po vojni se je podjetna hči Marička s pomočjo obnovitvene zadruga lotila zidave nove hiše in jo zgradila 1946. To je bila prva nova hiša v Bojanji vasi po vojni. »Ko smo potem pri novi hiši naredili vodnjak, sem mislila, da sem v nebesih, ko ni bilo treba več po vodo tako daleč hoditi. Električno smo dobili pa 1954. Ja, trdo življenje smo imeli ves čas. Malo zemlje, in še ta je slaba, veliko dela, še več skrbi. Kolikokrat sem jokala, ko me ni nihče videl. Še dobro, da sem bolj mirne narave. Pred vojno so nam hoteli davkarji junca odpeljati, ker nismo mogli davka plačati. Ponoči se je Marička jokala. 'Kako bomo štivo plačali?' jo je skrbelo. 'Tih boji, kaj misliš, da jo bomo lažje plačali, če boš ti jokala!'. Denarja ni bilo, toliko da je bilo za kvas in za sol, za olje pa ne zmeraj. Če je bilo pol kile mesa pri hiši, je bila že gostija. Težko je bilo življenje, a se ljudje niso tako pritoževali kot danes in tudi zdravi so bili bolj. Jaz v bolnici nisem bila do pred dvema letoma, ko sem padla v veži, in še to samo par dni. Kdo bi se takrat zmisll, da

bi rodile v bolnici. Še prave babice ni bilo. Delala sem pa skozi, še sedaj kaj malega postorim, kokoši branim, kaj skuham. Veliko ne morem, me noge boljijo in vidim slabo.« Kljub temu pa prebere vse časopise in revije, ki jih dobi, od Dolenjskega lista, Teleksa do Starta, če ga vnuk prinese. Pa križanke že ves čas rada rešuje. Start prva pregleda, potem strga ven, kar se ji ne zdi primerno. »Ne bo to tu notri, kaj bom ja to bedarijo gledala!« se razhudi. »Pri nas so bili zmeraj časopisi, tako revni nismo bili, da ne bi imeli časopisa, v stari Jugoslaviji Domovino in Domoljuba.«

Ko so ji pripravili slavje za 90. rojstni dan, ji ni bilo nič prav. »Kaj pa je treba tega!« je negodovala. Pa se ji je le lepo videlo, ko so ji po radiu zavrtili njeno najljubšo pesem Večerni zvon in je dobila toliko čestitk. Tudi hčerka Marička ji je napisala čestitko. »Baš mi se lepo vidi, da si mi napisala, ne pa, da samo govoriš.« ji je rekla. »Čez teden dni je mama spet pregledovala čestitke. Ko je prišla do moje, me je ošpotala: 'Niti povedala mi nisi, da si mi i ti čestitala!' Je medtem že pozabila.« »Ja, to je najhuje, ko sem tako pozabljiva. Ampak kaj ti to govoriš, kaj morajo vsi ljudi znat, kak sem bedasta!« jo je spet ošpotala.

Iz Slobodnikove hiše, prve nove v požgani Bojanji vasi, smo soséd Franjo, njegova žena in jaz odšli, kot so včasih odhajali partizani — siti in odžejani, pospremljeni z lepo besedo, blago mislijo in dobrimi željami. Slobodnikova mati pa je ostala s svojim možem, s katerim je bila v zakonu več desetletij, poročena pa le osem let, s svojo lepo deklico, ki je pri desetih letih umrla za tifusom, s sinovoma Franjom in Tonetom, ki ju je za zmeraj dala Osvobodilni fronti, tisti OF, ki je bila ustanovljena na njen 44. rojstni dan.

A. BARTEJLJ

OBRAZI

TEŽKI HLODI SO ZANJ MALENKOST

Bil je deseti otrok v družini. Za njim je privekal na svet še eden, sedaj pa ima živih še pet bratov in eno sestro. Čim je shodil in se dodobra razgledal po domačih Dobljčah, že je moral početi nekaj koristnega. To je bila paša, ki se je še danes rad spominja. Dobljčani so imeli takrat kar po tri črede živine, saj je bilo v vasi od sto dvajset do stošestdeset glav goveje živine in tudi precej ovac. To so bili časi pastirskih ognjev, iger in vragolij, časi, ko je s Tanče gore še odmeval pastirski zvon in so pastirji štokrljali okoli v lesenih coklah, ki so si jih morali sami stesati iz lipovega lesa, kajti brez njih je bilo težko po neposlušno živino med kopinje in robdovje.

Stane Cerar, nekdanj pastirček v belokranjskih Dobljčah, se je iz pastirja prelevil v šoferja, iz Belokranjca pa v Kranjca. Za eno in za drugo je potreboval precej časa. Prvi strup motorizacije je kanil vanj, ko je kot fantič z ostalo vaško otročadjo skakal okoli motoriziranih italijanskih enot, ki so enainštiridesetega zasedle tudi Belo krajino. Imenitno se mu je zdelo brnenje motorjev, rahlo podrhtevanje tal, kajti takrat še ni mogel razumeti, zakaj se ob brnenju italijanske kolone moški z gnevom obračajo stran in ženske skrivajo obraz v predpasnik in jokajo. Kasneje, ko so zaropotali prvi streli, je bolje razumel. Vojska pa je dobljškimi pastircem prinesla tudi nekaj olajšav. Iz čelad, ki so jih Italijani ob kapitulaciji odvrgli, so pobrali usnjene jermene, ki so bili odlični za vezi pri coklah, v čeladah pa se je dal zakuriti ravno pravlšen prenosni pastirski ogenj. Praktična življenjskost dobljških pastirjev je lepo dorekla morilska hotenja Mussolinijevih hlapcev.

Kmalu po vojni in končanem osnovnem šolanju bi se Stane rad šel učiti, seveda za avtomehnika, pa je ostalo le pri pobožnih željah. Že tako je bilo malo učnih mest, za kmečke fante pa takrat še posebej ne. Res, da je bilo tudi doma dela dosti, toda prostora za vse le ni bilo. Nekaj kruha je dajal gozd, v katerega sta se z bratom podajala furat. Končno pa se je tudi Stane lahko izučil za poklic. Postal je strojni ključavničar.

Ko je po končanem šolanju nastopil služenje vojaškega roka, se mu je izpolnila velika želja. Prišel je namreč k avtomobilski enoti, končal šofersko šolo in potem prevozil dober kos južne

Jugoslavije; Črno goro z njenimi slabimi cestami in z neštetimi pastmi za šoferje pa je spoznal kot lastni žep.

Mlad in navdušen šofer je bil Stane, ko je prišel iz vojske domov, vendar je navdušenje kaj hitro skopnelo. Njegov vojaški izpit ni bil priznan, pa tudi sicer je bilo pri nas v petdesetih letih tako malo avtomobilov, da bi si le težko pridobil šofersko mesto. Nekaj mesecev je makiel celulozo, ko pa je pritisnila zima, se je umaknil na toplo, v kanižarski rudnik. Tam je kot mehanik dobil delo vzdrževalca na črpalakah, prezačevalnih napravah in prvih transporterjih, ki so jih ravno takrat uvajali v jami. Delo v jami je Stane sicer vestno in dobro opravljal in vsi so ga imeli radi, njega pa je le vlekle ven, na svetlobo, na cesto. Proste trenutke v jami si je krajšal tako, da se je spoprijatelžil z jamskimi podganami in jih s kruhom skoraj povsem udomačil. Podgan je bilo v jami takrat kar precej, rudarji pa so jih radi videvali, saj so vedeli, da, kjer živi podgana, je tudi za njih varno. Ta žival ima pač priložen občutek za nevarnost. Pa tudi pošaliti se je dalo z njimi. Dvema je Stane, ko ju je dovolj udomačil, celo navezal majhne zvončke. Lahko si zamislite, kako presenečen, da ne rečemo še kaj drugega, je bil nočni čuvaj, ko je na rutinskem obhodu daleč pod zemljo v zapuščenih rovih zaslišal drobno cingljanje.

Maja leta 1957 se je Stanku le uresničila dolgoletna želja. Postal je civilni šofer in od takrat se od volana skoraj ni več ločil.

Trideset let šoferstva ima za sabo, največ za krmili kamionov in največ po tesnih in kamnitih gozdnih cestah, o katerih se njegovim poklicnim

kolegom, ki drvijo po modernih asfaltnih cestah, še sanja ne. Doživel je tudi tista pionirska leta slovenskega kamionarstva, ko so bili šoferji še eno s svojim strojem in so poznali vsak njegov vijak. V globokem snegu in hudem mrazu so, predno so se podajali v gozd po hlodovino, natakali vodo in gorivo že ob četrti uri zjutraj ter porabili ure, da so drug drugemu pomagali spraviti obnemogle stroje v tek. Delali so od jutra do večera, s sabo v kabinah in na kasonih ter tvorou pa prevažali še delavce. Samonakladačev takrat še ni bilo.

Stane Cerar, vedno nasmejani šofer, ki ga poznajo po vseh cestah Dolenjske in Bele krajine, je danes lastnik samonakladača in kooperator Gozdnega gospodarstva Novo mesto, kjer je bil tudi prej zaposlen kot šofer. V kabini je povečini sam, svojega zvestega »delavca«, hidravlično dvigalo, vozi pritrjenega za kabino. Z njim dviguje težke hlode, kot bi bili drobne vžigalice, in delo, ki je bilo prej opravičeno s težko muko in številno delovno silo, sedaj opravi sam v manj kot pol ure. Tehnika pa ne pomeni le olajšanja, pomeni tudi visoke stroške vzdrževanja, in ker je človek največkrat odvisen le sam od sebe, tudi veliko mero pozornosti in previdnosti.

Stane je postal Kranjec kmalu po graditvi ceste Bratstva in enotnosti. Ko je s kolegom vozil na gradbišče ceste, sta se zagledala v starejšo hišo v Gotni vasi in jo kmalu tudi kupila ter obnovila. Tu sedaj živita z družinama. Vendar je v Stanku še toliko Belokranjca, da ob koncu tedna, kadar le čas dopušča, počene svojega jednega konjička preko Gorjanцев.

TONE JAKŠE

25 NAGRADNA KRIŽANKA

Pri zrebanju je imel izmed reševalcev naše 23. nagradne križanke največ sreče Uroš Novak iz Sevnice. Zreb mu je dodelil knjigo slovenskega pisatelja Bena Zupančiča Zlati prah. V knjigi so zbrane številne črtice in novele, tako da je ta knjiga najbolj široko zastavljena zbirka kratke proze Bena Zupančiča. Ker govori o našem brskanju, bo gotovo pritegnila vse.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 6. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRİZANKA 25.

DL	DUŠIK	SREBROV NITRAT	VZORZE- VALNINA	DOMAČA ZIVAL	SESTAVIL J. UDIR	TRŠA ZUNANJA PLAST	OSTROST	RIMA	DL
CRNOGOR- SKO MESTO POD PRO- KLETJAMI					VRSTA JELENA				IZRAELSKA LUKA
MAJHEN PLUG					DEL OBRAZA/ ZABUHLINA				
BOŽJAST- NIK									
SPREMLJE- VALEC OG- NJA/VRTNI SKOOLJIV- EC				HITROSTNA TEKMA/ POSODA				MEHIŠKA ODVAJALNA DROGA	NAJVIŠJA TURSKA GORA
DL	EDEN NAJVEČJH IT. PEGNI- KOV	BREZREPA DVOŽIVKA/ MIT. VELIKAN	SRB. VLA- DARSKA RODBINA/ RIM. MRLI- SKA MASKA						
STARORIM. OBLEKA			NAS TEĐNIK		IND. MESTO POD URALOM	GERM. MIT. OREL/ SEVERNO- ATLANTSKI PAKT			
SKLADA- TELJ HAČA- TURJAN			ST. GR. KIPAR/ FOKLON					KEM. SIM- BOL ZA LAN- TAN/ ANGL. M. IME	
SKOPLJSKI CERKVENI ZBOR				ORATAJ/ ANTON KOS					
GLOBEL					NAPRAVA ZA PRANJE				
OS. ZAJMEK			TERMIN		DEL VPREŽNE OPREME				

Uroš Novak, zmagovalnik križanke.

PRGJŠČE MISLJ

S svojim jezikom vsakdo nosi s seboj tudi svojo narodnost kot neko stalno osebno identifikacijo, brez katere nihče več ne more živeti.

B. GRABNAR
Iskrenost ni v naravi ženske.

A. STRINDBERG
Človeka dostojno je, da je tako intelektualno in moralno pogumen, da se zaveda popolne praznine, v kateri se nahaja.

M. KRLEŽA

Aids najbolj tepe Afriko

Črnemu kontinentu grozi prava katastrofa — Čemu skrivanje resnice?

O aidsu se dandanes veliko govori, veliko piše, a vsemu navkljub še vedno malo ve, čeprav je prav dobra obveščeno o naravi in prenašanju te bolezni zaenkrat edino učinkovito zdravilo zoper »kugo 20. stoletja«. V razvitem svetu in tudi pri nas, kjer smo sicer sprva podatke o aidsu, kot je naša stara, a grda in nekoristna navada, imeli strogo varovane in je bilo le nekaj redkih posameznikov pooblaščenih, da o vdoru te bolezni k nam obveščajo in seznanjajo javnost, je javnost spričo obveščeno o številu obolenih, o številu seropozitivnih oseb. Aids tudi pri nas ni več tabu tema. Zato bo lahko učinkovitejša stekla akcija za varstvo prebivalstva pred to nevarno boleznijo. Tistega najpogostejšega izvora za nemarnost, češ da aidsa pri nas ni, ni več. Tu je in z njim se moramo navaditi živeti! Širjenje epidemije bo morda tako mogoče močno omejiti vsaj do tistega časa, ko bo medicinskim raziskovalcem uspelo odkupiti cepivo zoper virus aidsa. Vendar povsod ni tako.

Kot zatrjujejo poznavalci te bolezni, bo aids zasekal strahotno rano v svetovno prebivalstvo, in to tam, kjer je že tako dovolj revščine in težav. Najbolj ogrožena je namreč Afrika. Afriškimi deželah grozi strahotno upostojenje zaradi nebrzdane širjenja aidsa. Posledice epidemije na črni kontinent bodo take, kot so bile posledice kuge za Evropo v 14. stoletju, ko je bolezen pomorila četrtno prebivalstva in močno zavrla razvoj.

Odkritje je vsekakor presenetljivo, saj se je doslej govorilo in pisalo, kot da se z aidsom spopadajo le razvite države, predvsem seveda ZDA in zahodna Evropa. Toda nova in nova poročila, ki prihajajo iz Afrike, opozarjajo vse glasneje, da se na črni celini bolezen najbolj hitro širi in da tudi najbolj ogroža prebivalstvo. Kljub temu da skušajo domači politiki prikriti resnično stanje — prav v zvezi z aidsom je takšno prikrievanje zločinsko do lastnega ljudstva — se resnica o epidemiji prebija v svet. Molčati ne morejo več ne afriški in ne tuji zdravniki, čeprav jih večje pogodbe o molku glede razmer. Tudi dopisnikom ni mogoče prikriti resnične stanja, pa naj jim še tako onemogočajo dostop do podatkov.

Afrika je hudo bolna. Epidemiologi so prepričani, da so najresnejše ogrožene države centralne Afrike. Testiranje krvi v Kinšasiju je pokazalo, da je z virusom aidsa okuženih že 6 do 7 odstotkov prebivalcev. Posebna študija, ki so jo izvedli v Lusaki, je pokazala, da je med krvodajalci kar 18 odst. seropozitivnih. Vsi ti in drugi podatki so osnova za podmeno, da je v državah centralne Afrike že 10 odst. urbanega prebivalstva okuženega z virusom HIV.

Vz nemirjiva je predvsem hitrost širjenja epidemije. Testiranja iz leta 1981 so pokazala, da je seropozitivnih

4 odst. prostitutk v Nairobiju. Testi iz predlanskega leta kažejo, da je bilo z virusom okuženih že 59 odst. prostitutk, lani pa 67 odst. Za razliko od ameriških in evropskih razmer, kjer se aids zvečne še vedno širi in prenaša v rizičnih skupinah, predvsem med homin biseksualci, pa je za afriške razmere značilno, da se aids prenaša predvsem med ljudmi z normalnim spolnim življenjem.

Študija 12 znanstvenikov in raziskovalcev je pokazala, da so v Afriki najbolj rizična skupina prenašalcev aidsa prostitutke. Ker prostitutka nižjega razreda vletu dni izmenja približno 963 partnerjev, njena poklicna kolegica srednjega razreda pa okrog 124 (med njimi so pogosti tuji turisti, ki zlo raznesejo naprej po svetu), je jasno, kako hitro se okuženost lahko širi. Ob podatku, da po več kot 10 letih za aidsom zbolijo že 90 odst. okuženih, je zadeva popolna jasna. Neki strokovnjak za aids je v zvezi s temi podatki izjavil, da je stopnja okuženosti z virusom aidsa pri afriških prostitutkah tako visoka, da je že boljše igrati rusko ruleto kot imeti opravka z njimi.

Širjenje virusa pospešujejo tudi afriške navade in sproščen odnos do spolnosti. Menjava partnerjev je pri neporočenih moških in ženskah nekaj običajnega. Dodatno se v širjenje virusa vmešava še revščina in brezposelnost, za mlada dekleta je prostitucija pogosto edini vir zaslužka.

K hitremu širjenju aidsa veliko pripomorejo tako imenovani sočinitelji, ki so v afriških državah del vsakdanjosti. To so predvsem druge infektivne bolezni, podhranjenost, slabo splošno zdravstveno stanje, neizobraženost, nepismenost, revščina.

V tej grozljivi podobni posebnosti tragične nedolžne žrtve aidsa, predvsem otroci in bolniki, ki prejemajo transfuzijo. Mnogi otroci se že rodijo z virusom, saj se prenaša med porodom z matere na otroka, nekateri se z njim okužijo pri dojenju. V nekaterih predelih Afrike je z virusom okuženih 50 odst. vseh novorojenih otrok; polovica do dve tretjini teh otrok zbolijo za aidsom v dveh letih. V Ruandi je med obolenimi za aidsom 22 odst. otrok. V Zambiji letos zdravijo za aidsom že 6000 otrok. Strokovnjaki predvidevajo tudi, da je med okuženimi z virusom kakih 10 odst. takih, ki so se okužili s sprejemom transfuzije. Testiranje krvi je za revne države nekaj, česar si ne morejo privoščiti. In tako se aids širi tudi na ta način.

Strokovnjaki pravijo, da aids vodi Afriko v najhujšo krizo doslej, v strahote, v primerjavi s katerimi je katastrofalna lakota podsaharskih dežel izpred nekaj let kot malenkost. Aids, č njegovemu pohodu ne bodo znali zavrti, lahko povzroči velike in globoke družbene spremembe in zaustavi še tako naporno in počasno pot razvoja.

MiM

Zakaj ne jemo hroščev?

Kako vprašanje okusa in užltnosti vidi antropolog — V ozadju je ekonomičnost — Svete krave in svinje

Hindujci ne jedo krav, muslimani in Judje ne jedo svinjskega mesa, mi pa ne jemo hroščev in njim podobne zalege, čeprav strokovnjaki, ki se menda na to spoznajo, pravijo, da so insekti vseh vrst zelo kakovostna in kalorična hrana, polna koristnih beljakovin. A ne jemo jih. Na vprašanje, zakaj ne, pa odgovarjamo, da se nam te živali gnusijo, kot se Judom in muslimanom svinja, ki je zanje nečista žival. Hindujcem se krava sicer ne gnusi, je pa zanje sveta žival, ki se je pač ne spodobijo požreti. Tako pravimo in mislimo, da je res tako. A ni. Pravi razlogi so drugačni, je prepričan antropolog Harris.

Antropolog Marvin Harris floridske univerze v svoji najnovejši knjigi Sveta krava in gnusna svinja ugotavlja, da se okusi in prepovedi uživanja določenih jedi ravnaajo po ekonomiji. Če je neko živo neekonomično, bo postalo tabu. Evropejcu se, denimo, mravlje kot hrana gnusijo, medtem ko jih nekatera južnoameriška plemena uživajo z največjo slastjo. Vendar ne gre prvenstveno za gnus, marveč za ekonomičnost. Evropejcu se preprosto ne splača nabirati mravelj, da bi se najedel, saj ima na izbiro dovolj druge hrane.

Harris na enak način razlaga tudi primer indijskih svetih krav. Znano je, da te živali uživajo poseben položaj med hindujci. Ne koljejo jih in ne uživajo njihovega mesa, imajo jih za svete živali. Svetost pa so si krave prislužile zaradi posebnih razmer, ki so nastopile v Indiji po uvedbi intenzivnejšega poljedelstva in namnožitvi prebivalstva.

Stara vedna besedila ne poznajo čaščenja krav. Bramanska kasta v vedskih časih ni častila krav, marveč jih je klala. Toda ko je v prvem tisočletju prišlo do povečanja prebivalstva, so morali vsa plodno zemljo nameniti pridelavi hrane za ljudi, pašnikov za večje črede ni bilo dovolj. In tako so brammani razširili Budov nauk o prepovedi ubijanja vseh živih stvari, posebej na krave. Živali so ostale le kot delovna sila za oranje, za hrano pa jih niso več redili.

Tudi judovska in muslimanska prepoved uživanja svinjskega mesa ima podobno ozadje. Harris pravi, da prepoved ni temeljila na tem, ker je premalokuhanosvinjsko meso nevarno za prenašanje bolezni. Tudi kokoši, koze

Če bi vedel, da tega psa tako zebe v tace, ti ga nikakor ne bi bil kupil!

Toaletni papir, star stoletja

Kaj je arheolog našel v rimskih straniščih?

Arheologija je sicer zelo zanimiva in romantična veda, vendar pa dostikrat zahteva tudi dokaj neprijetna in dolgočasna opravila. Arheologi ne iščejo samo zakladov in kraljevskih preprostih smrtnikov, večini pa morajo pobliže pogledati tudi v ostaline kaj neprijetnih stvari. Britanski arheolog Mike McCarthy je tako preiskal ostanke starorimskega stranišča in, verjame ali ne, našel v teh ostankih marsikaj za znanost zanimivega.

»Vedeli smo, da so imeli stari Rimljani lepo urejene sanitarije, nismo pa vedeli, kako so se očistili, ko so jih zapustili. Zdaj nam je to jasno; imeli so toaletni papir,« pravi arheolog.

McCarthy je raziskal razvaline starorimskih utrdb pri Carlisu v Walesu. V utrdi iz 1. stoletja je odkril stranišča in v njih marsikaj zanimivega, predvsem toaletni papir. Seveda to ni papir, kakršnega poznamo danes, ampak nekoliko zmehčana zmes drevesne lupine. Temu papirju ni bil prvotni namen brisanje zadnjice, marveč so ga uporabljali za dopisovanje. A ko je odslužil, so ga uporabili kot toaletni papir. Arheolog je na uporabljenih papirjih našel ostanke ljubezenskih in drugih pisem.

Z vsemi štirimi

Za pogonom na 4 kolesa še krmiljenje z vsemi kolesi

Japonski avtomobilski konstruktorji so izdelali osebni avtomobil, ki mu obljubljajo, da bo postal nekega dne standard. Gre za avtomobile z oznako 4WS, kar je kratica za vozilo, krmiljeno na vsa štiri kolesa. Za avtomobile z pogonom na štiri kolesa (oznaka je 4WD) torej prihajajo še krmiljeni štirikolesniki.

Prvi tak avto so načrtovali že ameriški konstruktorji, vendar zamisli niso nikoli prenesli v proizvodnjo. Japonci pa so naredili odločilni korak. Nissan je prvi osebni avto s sistemom 4WS izdelal že leta 1985, zdaj pa sta mu sledila še avtomobilski tovarni Mazda in Honda, ki sta sistem pogona in krmiljenja na vsa štiri kolesa še izboljšali.

Zamisli je kar se le da preprosta. Pri usmerjanju avtomobila ne spremenijo smeri samo prednja kolesa, ampak vsa štiri. Prva se obrnejo nekoliko bolj, zadnja pa precej manj, vendar le toliko, da se voznika bistveno izboljša. Še posebno pri športnih avtomobilih se novi izum dobro obnese. Vozilo je bolj trdno na cesti in mu zadnjega dela zlepa ne začne zanašati.

Sistem je sprva deloval le pri srednjih in višjih predstavah, pri nižjih pa ne. Zdaj je Honda predstavila avtomobil, ki ima 4WS tudi pri najnižjih prestavah, razlika je le ta, da se v prvi prestavi zadnja kolesa obračajo obratno od prvih, kar močno olajša manevriranje avtomobila pri parkiranju in obračanju.

Osebni avtomobili s sistemom 4WS bodo prišli na ameriško in evropsko tržišče že prihodnje leto.

Umirajoča domačija

Ignac Jereb:

Sama

V izbi v kotu za veliko javorjevo mizo je sedel Matevž in si z rokami zamišljeno podpiral glavo. Na zmišlji pred njim se je svetilkala zelenka žganja in šilce. Ko se je predramil iz razmišljanja, se je podrgnil z obema rokama po obrazu, segel po zelenki in natočil šilce ter izpil, se odkrepil, vstal in zakoračil nekaj korakov po izbi sem ter tja, se za kratek čas nemirno zastrel skozi okno. Nikjer ni mogel najti obstanka. Zopet je sedel nazaj k mizi. Ko je zunaj zalajal pes, se je zdrzil, segel po zelenki in si ponovno natočil šilce.

V izbo je stopila Polona. Jezno je zadržala z vratmi in mu počitala: »Nikoli se ga ni pri naši hiši pilo čez potrebo, pa ga tudi tebi ni treba!«

»Molči, molči, Polona! Pijem ga samo za potrebo,« se je izgovarjal Matevž.

»Za potrebo se ga popije požirek ali dva, ti pa si ga posrkal že skoraj pol steklenice!«

»Ne očitaj mi, Polona! Če sem ga bil kdaj potreben, sem ga danes! Tu notri me tišči, tu notri!« In z roko je pokazal na prsi.

»Če ga boš pil, te bo še bolj tiščal!« se je jezila Polona.

»Moral bi Tilki malo obširneje opisati najine težave...«

»Matevž, rečem ti to: prvo, pusti steklenico na miru, in drugo, pusti Tilko, naj doštudira! Potem se bo že nekako preokrenilo, da ji bo lepše življenje, kot je bilo nama. Tu na Osojah prav gotovo nima kaj dobrega za pričakovati.«

Pred hišo na robu ravnice se je zaslislhalo lajanje psa.

»Kaj pa to pomeni?« se je prva ovedla Polona. »Volkun laja, kot da je zunaj kdo od domačih!«

Kmalu se je zaslislhal tudi Tilkin glas: »Že dobro, saj si priden, Volkun! Zdaj pa le pojdi na svoje mesto in malo okoli hiše pogledaj, če je vse v redu!«

Matevž in Polona sta se spogledala, nato urpla pogled proti vratom.

Tilka je prišla v hišo. V eni roki je prinesla velik kovček, v drugi pa dežnik in dežni plašč. »Dober dan, ali kar dober večer, ko je že tako mračno!« je v zadregu pozdravila.

Matevž in Polona sta skoraj oba hkrati odzdravila.

Tilka je odločila prtljago pri peči na klop, stopila k Matevžu in Poloni ter jima podala roko.

»Ja, je mar že konec šole, da si prišla domov?«, je vprašala Polona.

»No, da, tako nekako. Jutri je samo še nekakšna slovesnost,« odvrne Tilka navidez brezbrzično.

»Moral a bi se je udeležiti!« je menila Polona.

»Polona, pusti zdaj tiste tvoje prazne marnje! Tilka je lačna. Daj ji raje pripravi kaj za jesti!« je zasitnil Matevž.

»Tako se pa tudi ne mudi,« je odvrnila Tilka.

»Uh, kakšna puščobna sitnost te je zadnje čase!« je pogodrnjala Polona in odhitela v kuhinjo.

Tilka je odnesla plašč in dežnik v kamro. Ko se je vrnila v izbo, jo je Matevž

Opravičilo

Pri prelomu podlistka je prišlo do zamenjave tekstov, kar ste, spoštovani bralci, verjetno sami opazili. Povest nadaljujemo tako, kot zares poteka. Za napako se vam opravičujemo.

Surova sila nazadnje ošabneža samega pahne.

PINDAR

Le kaj bi človek brez živali? Če bi vse živali izgubile, bi ljudje pomrli zaradi velike samote duha. Kajti karkoli doleti živali, kmalu doleti človeka.

Poglavar SETHL

To poletje nas bo 5 milijard

Rast svetovnega prebivalstva neustavljiva?

Kot so izračunali strokovnjaki za demografska gibanja, bo letošnje poletje, računalniki so celo postavili točen datum — 11. julija —, človeštvo doseglo rekord. Število svetovnega prebivalstva se bo zaokrohilo na 5 milijard.

Kako skokovito narašča svetovno prebivalstvo, pove že sam podatek, da je bilo na svetu v začetku našega štetja vsega skupaj 200 milijonov ljudi, v začetku minulega stoletja eno milijardo, leta 1910 pa že dve milijardi. Če se bo skokovita rast nadaljevala, bo ob prelomu tisočletja živilo na našem planetu 6 milijard ljudi, leta 2025 pa že kar 8 milijard.

Vsako minuto se na vsem svetu rodi okrog 150 otrok, med njimi pa je največ Kitajcev, Indijcev in Južnoameričanov. V drugo tisočletje bo stopila milijarda Kitajcev, skupaj z Indijci in Japonci pa jih bo 3 milijarde ali polovica človeštva. Brazilcev in Nigerijevcev bo po 400 milijonov, Mehikancev 180 milijonov. V Sredozemlju bo na evropskem delu 200 milijonov ljudi, na severnoafriškem pa 400 milijonov.

Takšna rast svetovnega prebivalstva se bo seveda odrazila v mnogocem. Strokovnjaki sicer ne morejo vsega točno predvideti, menijo pa, da se bo spremenilo razmerje gospodarske moči v svetu in da bo evropskoameriško gospodarstvo izgubilo del vpliva in moči na račun azijskega, še posebno negativno bodo spremenjene razmere vplivale na Evropo.

POTA IN STRAN POTNA

dežurni poročajo

ODNESEL DVA ZAJCA — V noči na 17. junij je nekdo vlomil v zajčnico Jožeta Novaka iz Velike Bučne vasi in iz nje odnesel dva dolgouha. Novak je po uradnih cenitvah oškodovan za okoli 10 tisočakov. Predržneža še iščejo.

NI HOTEL PLAČATI PIJACE — Novomeški miličniki so 19. junija pridržali do iztreznitve 34-letnega Suljo Omeroviča, ki prebiva v Mirni peči. Suljo je v Dolenjkinem bifeju na Drski velikopotezno praznil kozarce, zataknilo pa se mu je pri plačilu. Ko bi za zaužiti alkohol moral odšteti nekaj denarcev, se je pričel pripraviti s strežnim osebjem in celo groziti, da jih bo pretpepel. Na pomoč so priskočili miličniki, končni račun pa bo Sulji izstavil sodnik za prekrške.

PODLEGL POŠKODBAM

NOVO MESTO — V novomeški bolnišnici je v nedeljo, 21. junija, ob 7.40 umrl 18-letni Matjaž Kovačič iz Šentjerneja. Kot smo že poročali, se je Kovačič hudo poškodoval v prometni nesreči v Selih pri Beli cerkvi. Na kolesu z motorjem se je peljal iz Šmarjeških Toplic proti Beli cerkvi, v Selih pa v slabopredelno ovinek zapeljal po levi strani ceste. Takrat je z osebnim avtom pripeljal nasproti 57-letni Alojzi Per iz Dobrovice. Pri trčenju je bil Kovačič hudo ranjen.

PADEL V POTOK

VRANJE — 19. junija okoli 22. ure se je 32-letni Konrad Baš iz Podvrha s traktorjem pripeljal do gostilne Kragelj v Vranju pri Sevnici. Po kakšni uri popivanja s prijatelji je odšel ven na malo potrebo, pri tem pa po poltretjem metru visokemu nasipu padel v potok, z glavo udaril ob kamen in se hudo poškodoval. Ko ga dolgo ni bilo nazaj, so ga prijatelji odšli iskati in ga našli v potoku. Baša so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je malo po polnoči hudim poškodbam podlegel.

ZA LAS OB TRETJE MESTO — Prva preizkušnja udeležencev nedeljskega gasilskega avtorallyja je bila mokra vaja na avtobusni postaji novomeškega IMV. Na posnetku vidimo vrsto Škocjana, ki ji je poveljeval Matej Bobič. Škocjančani so bili v tej vaji med najspretnjšimi in najurnejšimi, na koncu pa zasedli četrto mesto, vsega dve točki za tretjevrščeno Stransko vasjo. (Foto: B. B.)

Zmaga gasilcem iz Kamenc

Uspel tradicionalni gasilski avto rally

NOVO MESTO — Marsikateri prebivalci dolenjske metropole je v nedeljo ob pogledu na številna gasilska vozila na cesti pomislil, da gre nemara za kak požar, a je bil nasrečo zmoti. Občinska gasilska zveza Novo mesto je bila namreč organizatorica tradicionalnega gasilskega avtorallyja, ki se ga je tokrat udeležilo kar 71 ekip.

Start rallyja je bil pred Zavodom za požarno varnost v Novem mestu, sodelujoče pa je zatem čakalo še pet preizkušanj, od mokre vaje na avtobusni postaji v IMV do raznih spretnostnih vaj v Smolenji vasi na Ratežu in v Brusnicah, medtem ko je bil v Gabrju zaključek rallyja s teoretičnim preizkusom znanja. Predno pogledamo rezultate, omenimo, da je bilo tekmovanje odlično pripravljeno, za kar gre zasluga ob občinski zvezi tudi društva in IMV, Smolenji vasi, Ratežu, Brusnicah in seveda Gabrju, ne nazadnje pa tudi novomeški radioamaterjem, ki so skrbeli za zveze in nemoten potek tekmovanja. Med prostovoljnimi društvi je pri članicah zmagala ekipa Novega mesta, druga je bila vrsta Mirne peči in tretja Rateža, med industrijskimi pa je zmaga pripadla

Na obravnavi izgubili spomin

Zaradi ropa so se pred novomeškimi sodniki znašli kar štirje Brajdiči

NOVO MESTO — Kar štirje prebivalci naselja Žabjak, za nameček pa še vsi z enakim priimkom, so se pred dnevi skupaj usedli na zatožno klop novomeškega sodišča. 20-letni Bojan Brajdič-Stojan, ki se ga sodniki spominjajo še kot mladoletnika, leto dni starejša Roman Brajdič-Pičo, ki je od 15. januarja letos na prestajanju kazni v celjskih zaporih, in Zmago Brajdič-Sandi, prav tako že kaznovan, ter 28-letni Dušan Brajdič-Sandi, ki tudi ni bil prvič pred sodniki, so bili tokrat obtoženi ropa.

Kot sta pokazali preiskava in obravnava, so vsi štirje Brajdiči predlanskega 10. avgusta okoli pol ene ure zjutraj na Ljubljanski cesti pri železniški postaji v Novem mestu dohiteli Josipa Pezlja, ki se je sam vračal domov. Po poprejšnjem dogovoru so ga na neosvetljenem delu ceste ustavili in obstopili, med grožnjami pa mu je Bojan Brajdič iz zadnjega žepa vzel denarnico z goto-

vino in dokumenti, Roman Brajdič pa je segel še v srajčni žep in iz njega pobral 1.700 din. Tako je uradna verzija omenjenih dogodkov, ki so jo v prvem zagovoru potrdili tudi osumljenci, tokrat pa so pred sodiščem govorili popolnoma drugače.

Tako je Bojan Brajdič sodnikom zatrjeval, kako so se tiste noči v veselice vračali domov in da je moral nekje blizu železniškega predora pod Ljubljansko cesto na malo potrebo.

Takrat da je slišal, kako je Zmago Brajdič ogovoril nekoga človeka in ga prosil za denar, a mu je ta odvrnil, da ga nima. Kasneje je še sam stopil do neznanca in ga prosil za nekaj denarja, možakar pa mu je izročil porepognjenih 500 din, zraven pa še dokumente. Tako je pač trdil Bojan Brajdič, zraven pa še, da se je dokumentov ustrašil ter da jih je skril pod neki grm, da bijih kasneje izročil miličnikom. Zanikal je, da bi on zgrabil Pezlja in mu vzel denarnico, prav tako je zanikal, da so se za rop dogovorili že na veselici. Še bolj neverjeten je bil zagovor Romana Brajdiča. Trdil je, da Pezlja vidi prvič

v življenju, da se med potjo domov ni zgodilo prav nič nenavadnega in da je šele naslednjega dne od Bojana Brajdiča izvedel, da je ta dobil denar od nekoga občana. Prav nasprotno pa je Roman Brajdič med preiskavo priznal, da so Pezlja oropali, denar pa si razdelili, miličnikom je celo pokazal, kam je denar skrnil. Tudi Zmago Brajdič je na obravnavi trdil, da oškodovanca prvič vidi in da je tudi on šele naknadno od Bojana Brajdiča izvedel, da je ta nekje dobil denar za pivo. In kaj je sodnikom navedel Dušan Brajdič? Med drugim celo to, da z obtožnimi sploh ni šel skupaj domov, pač pa v družbi otrok.

Kot že rečeno, so dokazi dajali precej drugačno podobo nočnih dogodkov. Kot je senatu sodišča povedal Josip Pezlj, so ga že blizu doma JLA dohiteli Romi, med njimi tudi otroci, ki so ga pljuvali in ga kamenjali. Kasneje ga je obstopila skupina štirih odraslih Romov, hotel jim je ubežati, ustaviti kak avto, a je bilo že prepozno. Upirati se jim ni imelo smisla, pobrali so mu ves denar, takoj po dogodku pa je o ropu obvestil miličnike. Ti so storice kmalu prišli. Kakšne pa so bile kazni?

Senat novomeškega sodišča je Bojana in Romana Brajdiča obsodil na poldrugo leto zapora, Zmaga in Dušana Brajdiča pa na eno leto zapora. Sodba še ni pravomočna. B. B.

PADLA S TRAKTORJA

DOLENSKI NEMŠKA VAS — 24-letni Stanjo Opara iz Dolenje Nemške vasi je v nedeljo, 21. junija, ob 4.15 pejal traktor, na katerega je imel pripet poškodovan osebni avtomobil, z Mirne proti Trebelnem. Na vlečenem vozilu ni imel prižganih luči niti ni kako drugače označil. Na Gomili je takoj za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal z osebnim avtom 24-letni Vladimir Bohum iz Trebnjega. Trčil je v avtomobil, ki ga je vlekel traktor, pri tem pa sta s traktorja padla Opara in sopotnik Jože Mlakar. Oba sta se hujše poškodovala in se zdravita v novomeški bolnišnici.

Dve desetletji miličniške šole

Veliko nekdanjih kadetov na odgovornih mestih v družbi

LJUBLJANA — Kadetska šola za miličnike v Tacnu je 18. junija proslavila 20-letnico delovanja. Ob obletnici je na slovesni akademiji govoril član predsedstva SR Slovenije Andrej Marinc. Predstavniki izobraževalnega centra organov za notranje zadeve in RSNZ so spregovorili o načinu šolanja, nalogah miličniških kadetov in razvoju šole, prve te vrste v Jugoslaviji.

Prva generacija 150 kadetov je nastopila šolanje septembra 1967 v Rozmanovem gaju, medtem ko prej v Sloveniji ni bilo kadetskega načina šolanja. Do leta 1974 je bilo šolanje triletno, vendar so bile zahteve tolikšne, da so potem uvedli štiriletno. V veliko primerih pa se šolanje ne konča na tej stopnji, ampak kadeti nadaljujejo s študijem na višjih in visokih šolah različnih področij. Med šolanjem imajo kadeti obveznosti dnevno razpotežene brez vseh 24 ur, kar je nadporečen napor, zaradi česar sprejemajo pri vpisu le najsposobnejše. Za to je pomemben tudi učni uspeh. Vsako leto sprejmejo 220 kadetov, ki morajo pred tem na zahtevne preizkuse znanja in psihofizičnih sposobnosti. Med šolanjem imajo

učenci brezplačno oskrbo, prenočišče, hrano, uniformo, učila in učne

Pes trčil v kolo z motorjem

Nepravna prometna nezgoda v Bršljinu

BRŠLJIN — Velik črn pes, čigar lastnika še iščejo, je minul teden zakrivil prometno nezgodo na cesti v Bršljinu blizu Drenikove gostilne.

68-letni Franc Kolenc iz Češče vasi se je 16. junija ob 20.15 peljal na kolesu z motorjem iz Mirne peči proti Bršljinu. Ko je pripeljal do Drenikove gostilne, je vožnjo nadaljeval proti Prečni, takrat pa mu je iz desne strani nenadoma pritekla večji črn pes. Štirinožec se je pognal v prednjo kolo, zaradi česar je Kolenc izgubil oblast nad vozilom in se prevrnil. Voznik kolesa z motorjem se je pri tem hudo poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

TRINAJST MILIJONOV DIN ŠKODE — V ponedeljek, 22. junija, ob 10.20 uri je prišlo v Trnovcu do hujše prometne nesreče, ki je terjala ogromno materialno škodo, ocenili so jo na kar 13 milijonov din, medtem ko kakšnih hujših telesnih poškodb na srečo ni bilo. Nesrečo je zakrivil 32-letni zahodnonemški državljan Roland Bernhardt, ki je prehitel drugo vozilo s pripeto prikolico, voznik pa je bil prav tako iz ZRN, 52-letni Theodor Hintermaier. Bernhardt je nasproti z lado nivo pripeljal 35-letni Branko Kobetič iz Dolnjega Suhorja pri Vinici, slednji pa je zadel oba avtomobila, ki sta mu pripeljala nasproti. (Foto: A. Bartelj)

DAN CIVILNE ZAŠČITE — Ob 20. juniju, dnevu civilne zaščite, so na slavnostni seji občinskega štaba minuli petek najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam podelili zlate značke in plakete. Med tremi dobitniki zlate značke civilne zaščite je bil Franc Medle iz Brusnic (levo), ki mu je priznanje izročil poveljnik občinskega štaba CZ Janez Štrukelj. (Foto: B. Budja)

Priznanja ob dnevu CZ

Novomeškemu štabu CZ republiška plaketa — Podeljena tudi občinska priznanja

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Občinski štab civilne zaščite Novo mesto uspešno vodi akcije zaščite in reševanja ljudi, hitro i učinkovito se je vključeval v zaščitne in reševalne akcije ob različnih nevarnih snovi in požarih, prav tako ob lamski nesreči v jedrski elektrarni Černobil. Svojo usposobljenost in pripravljenost je štab najboljše potrdil ob februarjem obisku generalne inšpekcije ljudske obrambe iz Beograda, ko je dobil zelo dobro (prav dobro — op.) oceno.

Tak je v skopih besedah povzeta obrazložitve, prebrane v petek popoldne v prostorih republiškega izvršnega sveta v Ljubljani, ko je bila na slovesnosti ob dnevu civilne zaščite novomeškemu občinskemu štabu predana plaketa republiškega sekretariata za ljudsko obrambo. Prav tako v petek, le da v večernih urah, pa je bila tudi slavnostna seja novomeškega občinskega štaba civilne zaščite. Ob tej priložnosti so podelili priznanja najzaslužnejšim. Zlato značko civilne zaščite so prejeli Pavle Košir z Mestnih njiv, ki je že celih osem let poveljnik štaba CZ v krajevni skupnosti, pa Franc Medle iz Brusnic, dolgoletni poveljnik štaba za civilno

zaščito, ki navzlic starosti še danes vodi delo v krajevni skupnosti, in Peter Blatnik, poveljnik škocjanskega štaba CZ, ki se je posebej izkazal v mobilizacijski vaji ob beograjski kontroli. Poleg teh so bile podeljene še štiri plakete občinskega sveta za SLO in družbeno samozaščito, prejeli pa so jih: občinski odbor Rdečega križa Novo mesto, novomeška garnizija JLA za pomoč v raznih zaščitnih in reševalnih akcijah (spominimo se nesreče avtobusa na Otočcu, velikega požara v Krkinih Izolacijah, neurij itd.), Stanislava Rešman in Slavka Baržič, obe za velik prispevek k razvoju in napredku civilne zaščite.

ZARADI UTRUJENOSTI NA LEVO

KRAKOVSKI GOZD — 25-letni Vinko Bjelopera iz Gradca, začasno na delu v Sviči, se je 18. junija ob 4.40 pejal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Zagrebu, v Krakovskem gozdu pa je zaradi utrujenosti zapeljal na levo stran ceste. Pri tem ga je zaneslo na neutrojeno bankino, nato pa je zapeljal preko nje in silovito tresčil v drevo. V nezgodi so se hudo poškodovali voznik in sopotnika, 38-letni Drago Simic ter 31-letni Nikola Rimič, tudi ta dva začasno zaposlena v Sviči. Vse tri so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Škode na pločevini je za 5 milijonov dinarjev.

NA CESTI JO JE OBRNILO

BELA CERKEV — 37-letna Vera Borštnar iz Družinske vasi se je 17. junija ob 7. uri peljala z osebnim avtom po lokalni cesti iz Kronovega proti Dobruški vasi. Pri Beli cerkvi je v blagem levem ovinku opazila na desnem robu ceste avtomobil v okvari, zato je zmanjšala hitrost in hotela vozilo obvoziti. Prav takrat je nasproti s kombijem pripeljal 29-letni Ciril Kerme iz Zdinje vasi, zato je Borštnarjeva močno zavrla. Pri tem jo je zaneslo in obrnilo čez voznišče, trčila pa je tudi v prednji del kombija. Voznica se je pri tem hudo poškodovala in so jo odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za poldrugi milijon dinarjev.

KRONIKA NESREČ

ZAPELJAL NA LEVO STRAN CESTE — 20. junija ob 5. uri se je 53-letni Vlatko Kravaica iz Bjelovara, začasno na delu v Zahodni Nemčiji, peljal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Otočcu je med vožnjo po klancu navzgor v levi nepregledni ovinek nenadoma zapeljal na levo, prav takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljal 32-letni Novomeščan Ivan Fink. Prišlo je do trčenja, v katerem so se poškodovali oba voznika ter sopotnika Andrej Kravaica (12) in 23-letna Jožica Volčjak iz Novega mesta. Vse so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 5 milijonov dinarjev.

S TOVORNJAKOM V OSEBNIM AVTO — 17. junija ob 2.20 uri je 46-letni Beograjec Božidar Vukadinović peljal tovornjak s priklopnikom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Dobruški vasi je v blagem levem ovinku pričel prehitovati drug tovornjak, takrat pa ga je nasproti z osebnim avtom pripeljal 37-letni zdomec Mile Marković. V silovitem trčenju so se poškodovali voznik Marković in sopotnika Dušan Kuzmanović ter Zora Malinović, materialne škode pa je bilo kar za 9 milijonov dinarjev.

Trenerju Inlesa dvoletna kazen

Predsedstvo RK Inles o dogodkih med kvalifikacijami za vstop v II. zvezno ligo — Visoka kazen Mikulinu — Pritožba Ribničanov

RIBNICA — Burja, nastala ob nedavnem kvalifikacijskem srečanju prvokometnih lig Slovenije in Hrvaške, Inlesa in Varteksa, za popolnitev zahodne skupine II. zvezne lige, je potisnila, javnost je na incident, ki si ga je v Varaždinu privoščil trener Ribničanov Zdenko Mikulin, pozabila.

Te dni pa se je sestalo predsedstvo RK Inles in analiziralo vse dogodke na obeh kvalifikacijskih srečanjih, s svojimi stališči pa bo seznanjena tudi Rokometna zveza Slovenije. Posebno poglavje v tem pisanju bo namenjeno podatku, da se že tretje leto zapored nobena slovenska ekipa tako v moški kot v ženski konkurenci skozi kvalifikacije ni prebila v II. ligo. Zgolj naključje?

Ribničani so že dalj časa veliki nasprotniki takšnega sistema igranja in kvalifikacij, ki so prava loterija. Nudijo povsem konkretno rešitev:

ponovno uvedbo medrepubliške slovensko-hrvaške rokometne lige, kar je tudi želja domala vseh klubov iz dveh sosednjih republik. Sicer pa je v Ribnici še danes veliko govora o tendenci-oznem in enostransiem pisanju v nekaterih sredstvih javnega obveščanja o incidentu v Varaždinu, kjer je bilo srečanje zaradi prerivanja, v katerem je Inlesov trener Mikulin bolj odrlinil, kot pa udaril sodnika Toplaka, pet minut pred koncem prekinjeno. Kot je verjetno znano, je sodniški par z izrazito navijaškim sojenjem krepko oškodoval Ribničane, Mikulinu pa je prekipelo, ko mu je Toplak pokazal rdeči karton. Da incident, ki so ga mnogi enačili z bokstarskim obračunom, ni imel večjih razsežnosti, navsezadnje potrjuje tudi podatek, da sta se Mikulin in sodnik Toplak že po nekaj minutah športno pozdravila.

To seveda na tekmovalno komisijo RZS ni naredilo nobenega vtisa, saj so Mikulinu izrekli strogo kazen: kar dve leti prepovedi opravljanja karšniškoli aktivnosti v rokometu. V Inlesu so se zoper takšno odločitev seveda pritožili, največ zaradi dejstva, da je Mikulin že vrsto let znan v rokometnem športu kot fair in dostojanstven človek, pa najsi gre za leta, ko je bil še igralec, ali ta, ko opravlja trenerski posel. V Inlesu samokritično govore o lastnih slabostih na povratnem srečanju v Varaždinu, nikakor pa ne morejo mimo tega, da sta bila sodnika igralca več na Varteksovi strani. Pa ne le to. Topal in Vičević, ki sta sodelovala srečanje v Varaždinu, sta samo kak dan poprejšpadla iz A sodniške liste kot najslabše ocenjen sodniški par. Že to pove dovolj. Kajti če drugega ne, bi morali tako pomembna srečanja, ki odločajo o statusu zveznih ligašev, voditi zares najboljši in najobjektivnejši sodniki.

M. GLAVONJIČ

Vidmarju tri zmage na prvenstvu države

Uspeh novomeškega KPA na državnem prvenstvu

V soboto in nedeljo je bilo v Sisku državno prvenstvo v plavanju s plavutmi in hitrostnem potapljanju, ki je od 16. maja lani tudi nova olimpijska disciplina, v kateri bodo v Seulu tekmovali le demonstrativno, v Barceloni 1992 pa že kar zares, prav tako pa bo ta atraktivni šport v programu že na naslednjih mediteranskih igrah.

Državnega prvenstva v Sisku se je udeležila tudi ekipa KPA Novo mesto, ki je že po tradiciji na tem tekmovalni igrala vidno vlogo. Zaradi oslabiljene ekipe brez Knapa in še nekaterih, moštvenega uspeha ni bilo pričakovati, pač pa sta se med posamezniki izkazala Janez Novinec z dvema četrtima mestoma (50. HP, 100 HP), ko mu je obakrat medalja ušla za pičli dve desetinki sekunde, medtem ko mu je na 800 m srebrno medaljo preprečila diskvalifikacija, in Vidmar Igor s tremi zmagami (100 PP, 100 HP, 400 HP) enim tretjim mestom (800 HP) in najboljšim rezultatom tekmovalja 46,4 (100 m, hitrostno potapljanje), kjer je drugouvršeni ostal za njim kar za dobrih deset metrov oz. 5 sekund. Prav ta zmaga pa mu je prinesla že 24. naslov državnega prvaka v karieri.

Državno prvenstvo je bilo obenem tudi izbina tekma za izbor državne reprezentance za dvoboj z Italijo, kjer bo Vidmar eden stebrov ekipe. Vidmar je tudi eden od sedaj dveh kandidatov za nastop na mediteranskih igrah v Siriji.

NAJSVETLEJŠI POKAL POSADKI AMD NOVO MESTO — Minulo nedeljo je bil v Trbižu start 6. turistične vožnje treh dežel Alpe-Jadran, ki sta se je že tretjič zapored udeležili tudi posadki iz AMD Novo mesto. Vozili so na 160 km dolgi progi prek Predela, Bovca, Vršiča, Kranjske gore, Podkorena na cilj v Trbižu. Na šestih etapah so se pomerili v spretnosti vožnji, časovnih kontrolah, seveda pa so morali voziti strogo po prometnih predpisih. Na cilj je prispela le polovica vseh udeležencev. Med 49 posadkami je dosegla najboljšo uvrstitev ekipa iz Novega mesta, ki je vozila Renault 5 in golfa. Na sliki: zmagovalna četverka AMD Novo mesto s pokalom: Jože Ambrožič, Miran Rifelj, Andrej Šušteršič in Lojze Zagorec (od desne proti levi). (Foto: J. P.)

SMOLE OSMI, GLIVAR SEDEMNAJSTI

NOVO MESTO — Z zadnjo etapo od Ljubljane do Zagreba se je v nedeljo končala 43. mednarodna kolesarska dirka po Jugoslaviji, zagotovo ena najkvalitetnejših doslej. Novomeščani s končnim izkupičkom ne morejo biti posebej zadovoljni. Po desetih etapah je najbolje uvrščen krkaš Jože Smole, ki je vozil za Jugoslavijo B, na 8. mestu, njegov kolega iz ekipe, Srečko Glivar, pa je bil v končnem seštevku 17. Največje razočaranje je zagotovo šle 26. mesto Sandija Papeža, člana A jugoslovanske reprezentance.

ZMAGE MLADIH ATLETOV V TRBIŽU

TRBIŽ — Na mednarodnem pionirskem atletskem tekmovalju v Trbižu so najmlajši atleti Iskre Tenel nastopili zelo uspešno. Bili so trikrat prvi in enkrat drugi. Prva mesta so osvojili Zatežič v skoku v višino s 180 cm, Jankovičeva v tekni na 60 m z ovirami z 10,4 s in Hribarjeva v suvanju krogle z 10,40 km. V skoku v daljino je bila Tičarjeva druga, skočila je 478 cm.

V soboto že šesti mirnoperški tek

Na startu tudi Mirko Vindiš — Zapora cest

MIRNA PEČ — Kot smo že poročali, bo v soboto v organizaciji prizadevni mirnoperški atletski delavci v pod pokroviteljstvom tovarne zdravil Krka že šesti tradicionalni mirnoperški tek, tekmovalci pa se bodo pomerili v malem maratonu, trinskem teku, teku pripadnikov JLA in teku pionirjev. Ob tem moramo dati, da šteje mali maraton za odprto prvenstvo Slovenije in dojenjsko prvenstvo, kar bo na start zanesljivo privabilo vse najboljše. Svojo udeležbo je potrdil tudi ta čas najboljši maratonec v Jugoslaviji in zmagovalce sobotnega teka na 10 kilometrov na atletskem pokalu Jugoslavije v Beogradu, Mirko Vindiš iz Ptuja.

Prav zaradi prireditve, ki se bo pričela ob 17. uri, bodo za promet zaprte nekatere ceste. Tako bo od 16.30 do 18.15 veljala popolna zapora vseh cest, koder bodo speljane proge, po 18.15 pa bo zaprta cesta skozi Mirno peč in seveda celotna proga malega maratona, ki vodi iz Mirne peči do Malenskovi vasi, Brezovičev, Frate, Globodola in nazaj do cilja. Zapora bo veljala do 20. ure.

Pet iskrašev v finalu APJ

Uspešen nastop novomeških atletov v finalu Atletskega pokala Jugoslavije — Primcu bron v metu diska

V soboto in nedeljo je bil v Sarajevu finale atletskega pokala Jugoslavije, kjer so tudi atleti Iskre Tenel posegli po visokih mestih.

V metu diska je Igor Primc osvojil bronasto medaljo z dolžino 53,68 m. Čujnik je bil četrti v metu kopja s 70,60 m. Kaže, da se je popolnoma ustalil na daljajah prek 70 m, ki so za novo kopje zelo dobre. Četrto mesto je osvojil tudi Lapanec v skoku v višino. Preskočil je 213 cm in se v deževnem vremenu približal svojem doslej najvišjemu skoku 215 cm, ki ga je dosegel pred dnevi v Postojni, ko je v finalu srednješkolskega atletskega pokala Slovenije skakal izven konkurence.

Tehnično izvrstno je svoj nastop izpeljal Matjaž Zupančič, ki je svoje prvo leto v seniorski konkurenci začel s spodbudnim petim mestom v državi in svojim drugim najboljšim časom na visokih ovirah 14,83 s. Zmagal je v drugi skupini, do drugega mesta v skupini uvrstitvi ga je ločila le desetinka sekunde in pol. Po boleznih tik pred republiškim finalom atletskega pokala se je presenetljivo hitro popravil in tako pripomogel, da so bili med prvimi petimi v teku na 110 m z ovirami v Sarajevu kar trije Slovenci.

V finalu seniorskega APJ je prvič nastopil tudi mladinec Vučkovič in preskočil višino 195 cm.

J. P.

Zmaga Modre na dirki v Zagrebu

Pester konjeniški vikend

ZAGREB — Modra je pod vajejti Boža Radkoviča minuli teden dosegla enega svojih največjih uspehov. Na veliki kasaški prireditvi na zagrebškem hipodromu je v dirki 3- do 12-letnih kasašev na 2.200 metrov dolgi progi s temeljem 1,30 preprilivo zmagala, njen uspeh pa je v dirki 3- do 12-letnih kasašev na enako dolgi progi s temeljem 1,24 zaokrožil Brilliant Key z voznikom Milanom Pavličem, saj sta osvojila tretje mesto. Odveč je verjetno pripomniti, da sta tako Modra kot Brilliant Key branila barve šentjernejskega Kluba za konjski šport.

Sicer pa je konjeniški športu konec minuloga tedna dal posebno obeležje še en dogodek. V Duglingu je bilo namreč tradicionalno srečanje bavarških in slovenskih voznikov na kasaških dirkah, slovensko ekipo pa sta vodila Lojze Gorjanc in šentjernejec Alfred Trenz. Največji kasaški hipodrom v Zahodni Nemčiji je sicer prinesel zmagovalje gostiteljem, a veliko pomembnejše od športnih rezultatov so bile nove utrjene vezi med ljubitelji kasaštva na Bavarskem in Sloveniji. Zapišimo še, da so z našimi tekmovalci odstopovali v Zahodno Nemčijo kar trije avtošportni privrženec tega športa, eden iz šentjerneja, v njem pa je bil tudi ansambel Objem, ki je poskrbel za dobro voljo po prireditvi.

Up novomeškega šaha

Maksa Rozmana, ki je letos postal republiški pionirski prvak, čaka avgusta nastop na državnem prvenstvu

NOVO MESTO — Šahovski svet je za 14-letnega Maksa Rozmana iz Novega mesta prvič slišal letošnjega maja, ko je kot učencev 8. razreda osnovne šole Katje Rupena v Murski Soboti osvojil naslov pionirskega republiškega prvaka. Rozman bo edini iz Slovenije, ki bo republiko zastopal na bližnjem državnem prvenstvu od 1. do 14. avgusta v zaenkrat še neznanem kraju.

»Prvih šahovskih potez sem se naučil s petimi leti,« se danes spominja Rozman, k aktivnemu igranju šaha pa me je pripravila mati. V tretjem razredu celodnevnih osnovnih šol sem prišel obiskovati šahovski krožek, nato naredil enoletni odmor in se s še večjo zagnanostjo igri na 64 črno-belih poljih posvetil od 5. razreda naprej. Takrat sem se pričel za nastope samostojno pripravljati, kasneje pa mi je na pomoč priskočil Ferdo Avsec, ki mi še danes stoji ob strani.

Prve uspehe je pričel Rozman dosegati v šolskem letu 1985/86 in novomeški šahovski klub ga je v tem letu poslal na republiški mladinski prvenstvo. V konkurenci 54 mladih šahistov si je Rozman razdelil 38. mesto, prav ta nastop pa ga je verjetno pridobil za zavzetje delo. Uspehi niso izostali, kajti letošnje šolsko leto je bilo za Rozmana daleč najuspešneše doslej. Postal je zmagovalce občinskega prvenstva, bil drugi v regiji, za

konec pa si je med 5. in 10. majem priboril naslov republiškega pionirskega prvaka. Letos je nastopil tudi na članskem kvalifikacijskem turnirju za prvenstvo Novega mesta, zasedel odlično 3. mesto in se uvrstil v finale, kjer je bil četrti, to pa mu je prineslo tudi naziv prvokategornika.

● Ker je Rozmanov nastop na državnem prvenstvu med 1. in 14. avgustom povezan tudi s precejšnjimi materialnimi stroški, ki so za novomeški šahovski klub prevelik zalogaj, naproša SK za pomoč in razumevanje organizacije združenega dela v občini. Nepopravljiva škoda bi bila, če se Rozman, eden največjih talentov novomeškega šaha, ne bi mogel pomeriti z najboljšimi vrstniki v državi.

Rozmana te dni čakajo pomembni nastopi. Od 23. junija pa vse do prihodnjega torka je v Zalcu na

mladinskem republiškem prvenstvu, že avgusta pa bo nastopil na državnem pionirskem prvenstvu, kjer bo edini zastopnik Slovenije.

»Moj edini cilj na teh turnirjih je, da bi dobro igral, o uvrstitvi nisem razmišljal. Tudi posebej se za te nastope nisem pripravil, šahu posvečam eno do dve uri na dan, ob tem da ob torkih in četrtkih igramo v klubu.»

Rozman, ki bo po končani osemletki nadaljeval šolanje na pedagoško-naravoslovni srednji šoli, si ne zastavlja visokih ciljev čeprav bi si jih po letošnji formi in prikazanih igrah brez dvoma lahko. Sicer pa bo vse veliko jasnejše že prihodnji tork, ko končanem mladinskem republiškem prvenstvu, Rozmanova uvrstitev pa bo nedvomno dovolj realna napoved za njegove možnosti na avgustovskem pionirskem prvenstvu Jugoslavije.

B. B.

PIONIR

GIP PIONIR, NOVO MESTO
Delovna skupnost skupnih služb
Kettejev drevored 37

objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta

JAVNO LICITACIJO

za odpredajo osebnega vozila R-30 z avtoradiom; leto izdelave 1981, registriran od 7. 8. 1987, vozen, izklicna cena 1.550.000.— din.

Licitacija bo v torek, 30. 6. 1987, ob 12. uri na parkirišču pred upravno stavbo GIP Pionir v Bršljinu.

Ogled bo možen eno uro pred licitacijo. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije vplačati varščino v višini 10% od izklicne cene. Osnovno sredstvo kupec lahko prevzame, takoj ko se izkaže, da je kupnina plačana.

517/25

OBVESTILO

Delovna organizacija KOMUNALA Novo mesto obvešča vse občane, da bo v času od 29. 6. 1987 delna zapora lokalne ceste oz. prečna polovična zapora Drska ulice in Segove ulice ter vzdolžna polovična zapora Drske ulice od križišča Drska do regionalne ceste pri bolnici. Dostop do objektov bo možen. Vse udeležence v prometu prosimo, da prilagodijo vožnjo nastali situaciji in upoštevajo nastali prometni način. Polovično zaporo bomo uvedli zaradi obnove vodovoda.

429/25

UPRAVNI ORGANI OBČINE NOVO MESTO

Razpisna komisija delovnih skupnosti

razpisuje
prosta dela in naloge:

— v komiteju za urbanizem in varstvo okolja

1. tehničnega referenta II. v službi Sklada stavbnih zemljišč,
2. referenta za splošne zadeve v službi Sklada stavbnih zemljišč
— v sekretariatu za občno upravo

3. referenta za splošne zadeve in vodja pisarne sekretariata,
4. strojepiske v strojepisnici,
5. strojepiske v strojepisnici,
6. referenta za posebna socialna vprašanja,
— v sekretariatu za notranje zadeve

7. referenta za promet,
— v sekretariatu skupščine in IS

8. tajnice sekretariata skupščine in IS,
— v upravi za družbene prihodke

9. referenta za administrativne prepovedi

POGOJI:

— splošni pogoji po zakonu o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih,

— posebne zahteve pod 1:

4-letna srednja izobrazba gradbene smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebna zahteve pod 2:

4-letna srednja izobrazba upravno-administrativne smeri ali ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebne zahteve pod 3:

4-letna srednja izobrazba upravno-administrativne, ekonomske ali družboslovne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebne zahteve pod 4:

3-letna srednja izobrazba upravno-administrativne smeri, 6 mesecev delovnih izkušenj, aktivno znanje slovenskega jezika, uspešno opravljen predhodni preizkus strokovne izobrazbe,

— posebne zahteve pod 5:

2-letna srednja izobrazba upravno-administrativne smeri, aktivno znanje slovenskega jezika, uspešno opravljen predhodni preizkus strokovne izobrazbe,

— posebne zahteve pod 6:

4-letna srednja izobrazba gradbene, tehnične, upravno-administrativne, ekonomske ali družboslovne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebne zahteve pod 7:

4-letna srednja izobrazba ekonomske, upravno-administrativne ali družboslovne smeri 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebne zahteve pod 8:

4-letna srednja izobrazba upravno-administrativne ali ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika,

— posebne zahteve pod 9:

4-letna srednja izobrazba ekonomske ali upravno-administrativne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika.

Za dela in naloge pod zap. št. 4 in 6 bo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas, pod zap. št. 1, 2, 3, 5, 7, 8 in 9 pa za določen čas.

Pogoj za zasedbo dol je uspešno opravljeno 2-mesečno poskusno delo.
Prijava z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi sekretariata za občno upravo občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

530/25

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL NOVO MESTO

razpisuje za šolsko leto 1987/88 naslednje štípendije:

II. stopnja obdelovalec kovin	43 štípendij
obdelovalec lesa	17 štípendij
industrijska šivilja	4 štípendije

III. stopnja lesar *	6 štípendij

IV. stopnja strugar	12 štípendij
rezkalec	8 štípendij
brusilec	6 štípendij
orodjar	10 štípendij
vrtalec	3 štípendije
ostrilec	3 štípendije
mehanik obdelov. strojev	8 štípendij
avtoklepar *	26 štípendij
industrijski klepar	20 štípendij
varilec	22 štípendij
konstrukcijski ključavničar	20 štípendij
monter vodovod. naprav	3 štípendije
monter ogreval. naprav	5 štípendij
avtomehanik *	24 štípendij
finomehanik	2 štípendij
mehanik del. str. in ind. t. n.	2 štípendij
strojni ključavničar	18 štípendij
avtoličar *	22 štípendij
elektrikar energetik	5 štípendij
obratovni elektrikar	8 štípendij
avtoelektrikar	3 štípendije
mehanik elektronik	1 štípendija
lesar—široki profil	34 štípendij

V. stopnja strojni tehnik	20 štípendij
elektrotehnik — energetik	3 štípendije
elektrotehnik — elektronik	2 štípendiji
lesarski tehnik	12 štípendij
tekstilni tehnik — konf.	2 štípendiji
ekonomski tehnik	8 štípendij
upravni tehnik	3 štípendije
kemijski tehnik	1 štípendija
narav. matematični tehnik	10 štípendij

VI. stopnja inž. strojništva	14 štípendij
inž. kemijske tehnologije	1 štípendija
inž. elektro-energetika	1 štípendija
— avtomatika	1 štípendija
— elektronik	1 štípendija
— informatika	2 štípendiji
ekonomist — analize in plan.	1 štípendija
— medn. ek. odnosi	3 štípendije
— den., fin., račun.	2 štípendiji
— ek. informatika	2 štípendiji
organizator dela — rač. smer	2 štípendiji
— tekst. konf. smer	1 štípendija
inž. lesarstva	4 štípendije

VII. stopnja dipl. inž. strojnštva *	22 štípendij
dipl. inž. kemijske tehnol.	3 štípendije
FSPN — obramboslovje	1 štípendija
dipl. inž. elektro — energetika	2 štípendije
— avtomatika	1 štípendija
— elektronika	2 štípendije
— računalništvo	2 štípendije
dipl. inž. lesarstva *	5 štípendij
dipl. pravnik	2 štípendije
dipl. ekonomist — mednar. ek. odnosi	4 štípendije
— ekon. informatika	1 štípendija
— den. finance	1 štípendija
dipl. organiz. dela — rač. smer	1 štípendija
dipl. inž. računalništva	1 štípendija
dipl. arhitekt	1 štípendija
dipl. fizik	1 štípendija

Poklici, označeni z zvezdico, so deficitarni, zato bodo učenci in študentje k osnovni štípendiji prejeli še dodatek za deficitarnost.

Vlogi na obrazcu DZS (8,40) »Vloga za uveljavljanje socialno varstveni pravíc« priložite potrdilo o opravljenih izpitihi oz. zadnje šolsko spričevalo in potrdilo o vpisu in dostavitite na naslov: IMV Novo mesto, kadrovsko pravni sektor — odd. za izobraževanje, do 15. julija 1987.

Vse informacije posreduje oddelék za izobraževanje, telefon 068/24-495.

535/25

Družbeni in privatni sektorji, POZOR!

- Če vaša septična jama (greznica) ne deluje (ne vpija fekalne vode), se obrnite na pooblašćeno podjetje **BALKAN**, ki jamči za preprečevanje nadaljnjega polnjenja.
- Novo septične jame (greznice) gradimo s pomoćjo specialnega materiala, kar je 30% ceneje od klasićne gradnje, dajemo pa tudi večletno jamstvo.
- Postavljamo tudi kanalizacijske mreže vseh dimenzij, in sicer za DRUŽBENI ALI PRIVATNI SEKTOR.

Če vas naše storitve zanimajo, dobite informacije po telefonu 061/317-313 ali 061/226-513 vsak dan od 7. do 20. ure.

511/24

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO TOZD GRADNJE NOVO MESTO Ljubljanska 47

Komisija za delovna razmerja TOZD objavlja dela in naloge

ČISTILKE

POGOJI: konćana ali nekonćana osnovna šola

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Cestno podjetje Novo mesto, Ljubljanska 47, TOZD Gradnje. Obvestilo o izbiri bodo kandidati prejeli v 30 dneh po objavi.

533/25

MEDOBĆINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA POSAVJA BREŽICE IN TCP DJURO SALAJ KRŠKO DO KOVINARSKA KRŠKO JUTRANJKA SEVNICA SOP KRŠKO

RAZPISUJEJO
JAVNI NATEĆAJ
na področju razvoja novih izdelkov in inovacij

Medobćinska gospodarska zbornica Posavja in OZD TCP Djuro Salaj Krško, Kovinarska Krško, Jutranjka Sevnica, SOP Krško želijo spodbuditi vse OZD in zainteresirane posameznike k učinkovitejšemu industrijskemu in tehnološkemu napredku Posavja, predvsem v smislu iskanja novih proizvodnih programov in racionalnejših tehnoloških postopkov.

Od udeležencev natećaja pričakujemo ideje za nove izdelke, sestavne dele, sklope in tehnologijo, s katerimi želimo izpolniti ponudbo na trgu.

Pisni predlogi morajo vsebovati:

- opis ideje, izdelka ter njegov namen in uporabnost;
- tehnološki del (tehnološke karakteristike, tehnićne skice, načrte, navedbo surovin, opis tehnološkega postopka);
- možnost plasmaja (opredelitev vrste uporabnikov).

Pisne predloge bo ocenjevala posebna strokovna komisija pri MGZ, sestavljena iz predstavnikov MGZ in strokovnjakov iz tistih panog, za katere bodo prispeli predlogi, ter bo za predlagane rešitve podelila nagrade v vrednosti:

- 400.000 din,
- 250.000 din,
- 150.000 din.

Natećaj traja do 30. 09. 1987. Rezultati natećaja bodo objavljeni v 30 dneh po razpisnem roku.

Komisija si pridružuje pravico, da nagrade ne podeli, če ni ustreznih predlogov, OZD Djuro Salaj, Kovinarska, Jutranjka, SOP si pridružuje enoletno odkupno pravico za prispelle predloge. Komisija dela po posebnem pravilniku o delu komisije in zagotavlja tajnost podatkov, ki jih vsebujejo predlogi.

Pisne materiale v zahtevani vsebini pošljite s polnim imenom in naslovom predlagatelja na naslov (priporočeno): MGZ Posavja, Trg Dr. Ribarja 14/III.

DELOVNE ORGANIZACIJE:

TCP Djuro Salaj Krško
Kovinarska Krško
Jutranjka Sevnica
SOP Krško

MEDOBĆINSKA
GOSPODARSKA
ZBORNICA
POSAVJA BREŽICE
532/25

»NOVOLES« TOZD LIPA KOSTANJEVICA NA KRKI

OBJAVLJA NA PODLAGI DS

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev

1. 005347 poravnalni stroj — štiristranski	1 kom	3.500.000.— din
2. 005495 transportni vozićek	1 kom	50.000.— din
3. 005681 vozićek — dvilžni	1 kom	50.000.— din
4. 006041 skobljić ELU	1 kom	50.000.— din
5. 006645 skobljić ELU	1 kom	50.000.— din
6. 006653 skobljić ELU	1 kom	50.000.— din
7. 006904 elektr. pnevm. kladivo EKA 120	1 kom	80.000.— din

Licitacija bo v soboto, 27. 6. 87, ob 8. uri v TOZD LIPA Kostanjevica. Ogleđ bo možen 1 uro pred licitacijo. Interesenti morajo pred prićetkom plaćati varšćino v višini 10% izkladicne cene.

OSNOVNA ŠOLA VAVTA VAS Delegacija delavcev v svetu šole

objavlja razpis za zasedbo prostega delovnega mesta z opisom del:

RAĆUNOVODSKO-TAJNIŠKA OPRAVILA

Pogoji:
višja ali srednja šola ekonomsko-finanćne smeri 5 let delovnih izkušnj v finanćni stroki
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoloćen čas, s 3-mesećnim poskusnim delom.
Rok prijave: 8 dni po dnevu objave.

518/25

Obrtna zadruga RESA Krško

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo fotokopirnega stroja OMEGA 203.

Izkladicna cena je 120.000 din.
Javna dražba bo v ponedeljek, dne 29. 6. 1987, ob 10. uri v Obrtni zadrugi RESA Krško, CKŽ 67.
Ogleđ stroja je možen eno uro pred prićetkom javne dražbe.
Varšćina znaša 10% od zaćetne izkladicne cene.

537/25

X. OBVESTILO O ZBIRANJU VLOG ZA PRIDOBITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ V OBĆINI KRŠKO

I. KATEGORIJE UPRAVIĆENCEV ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

V skladu z doloćili pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj v Samoupravni stanovanjski skupnosti obćine Krško so upravićenci delovni ljudje, obćani in družine, ki živijo v teških materialnih razmerah:

- delovni ljudje, ki združujejo delo v OZD, delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami;
- obćani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v OZD in delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami (študentske mlade družine, delavci — mlade družine, zaposleni pri zasebnikih);
- obćani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: upokojeenci, invalidi, borci NOV, kmetje borci NOV, starejši, za delo nesposobni obćani.

II. SPLOŠNI POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI VSI UPRAVIĆENCI

- da upravićenec za stanovanje oz. kdo od članov njegovega gospodinjstva ni imetnik stanovanjske pravice na primernem stanovanju, lastnik primernega stanovanja ali lastnik poćitniške hiše,
- da ima stalno bivališće na obmoćju obćine Krško,
- da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na obmoćju obćine Krško,
- da prosilec oz. za delo sposoben ćlan gospodinjstva ni neupravićeno nezaposlen, kar izraža s potrdilom skupnosti za zaposlovanje,
- da prosilec še ni imel ustreznega stanovanjskega vprašanja,
- da prosilec sam oz. z družino, ki se je na lastno željo vselila v manj primerno stanovanje, že najmanj eno leto pred obvestilom za zbiranje vlog stanuje v tem stanovanju,
- da socialne razmere upravićenca oz. ćlanov družine ustrezajo merilom, ki veljajo za vse oblike socialnovarstvenih pomoći.

III. POSEBNI POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI POSEBNE KATEGORIJE

- neprimernost stanovanja:
 - če stanovanjska površina na ćlana gospodinjstva ne presega standardov iz 7. ćlena pravilnika,
 - če stanovanje nima vode, elektrike ali ogrevanja,
 - če gre za souporabo stanovanjskih prostorov;
 - socialne razmere:
 - če skupni mesećni dohodek samega prosilca ne presega 65% čistega osebnega dohodka v SRS v prejšnjem letu,
 - če skupni mesećni dohodek na družinskega ćlana v družinah z dvema ali več ćlani ne presega 50% čistega osebnega dohodka v SRS v prejšnjem letu,
 - če stvarni mesećni dohodek pri mladih družinah ne presega 70% čistega osebnega dohodka na delavca v SRS v prejšnjem letu (mlada družina: zakonca do 30 let in vsaj en otrok),
 - če posebne razmere bistveno poslabšujejo socialne razmere družine.
- Če gre za sredstva SPIZ, ki so namenjena za izgradnjo stanovanj za upokojeince, invalide in udeležence NOV, ne velja omejitve glede višine dohodka kot pogoja za dodelitev solidarnostnega stanovanja.

IV. STANDARDI ZA SOLIDARNOSTNA STANOVANJA

Upravićenici lahko pridobijo solidarnostna stanovanja glede na število družinskih ćlanov po naslednjem normativu:

- za eno osebo do 32 m² garsonjero ali enosobno
- za dve osebi do 45 m² eno ali enoinpolsobno
- za tri osebe do 58 m² enoinpol- ali dvosobno
- za štiri osebe do 70 m² dvo- dveinpol- ali trisobno
- za vsakega nadaljnega ćlana družine se stanovanjska površina lahko poveća najveć za 15 m².

V. NAĆIN ZBIRANJA VLOG

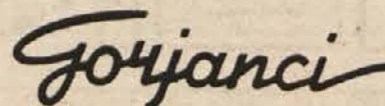
Prosilec, ki želi pridobiti solidarnostno stanovanje, vloži prošnjo na posebej tiskanih obrazcih, ki jih dobi na Samoupravni stanovanjski skupnosti obćine Krško, in priloži posebna dokazila v 15 dneh po objavi na Samoupravno stanovanjsko skupnost obćine Krško, CKŽ št. 30. Če je vloga pomanjkljiva, jo mora prosilec na ustrezen naćin dopolniti, v nasprotnem primeru se vloga ne obravnava.

VI. PREDNOSTNI VRSTNI RED

Upravićenici za pridobitev solidarnostnih stanovanj bodo po pravilniku razvršćeni na prednostni vrstni red, ki bo objavljen v Dolenjskem listu.

Odbor za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti obćine Krško

523/25

DO Avtopromet, gostinstvo in turizem GORJANCI Vavta vas, TOZD Gostinstvo Novo mesto

Komisija za delovna razmerja TOZD Gostinstvo objavlja prosta dela oz. naloge

- ćistilki in
- sobarci

Poleg splošnih pogojev se zahteva pod 1. in 2. osnovna šola. Pisne ponudbe naj kandidatke vložijo na naslov: DO Gorjanci, Vavta vas 36, p. Straža, v roku 8 dni po objavi. O izbiri bodo kandidatke obveščene v 30 dneh po konćanem zbiranju prijav.

521/25

V. P. 6485
ČRNOMELJ

objavlja

**JAVNO LICITACIJO
za prodajo odpadkov hrane**

Licitacija bo v ponedeljek 29. 6. 1987, ob 9. uri v kasarni BE-LA KRAJINA.

Interesenti morajo pred licitacijo vplačati varščino v višini 10% izključne cene.

519/25

**Svet osnovne šole dr. Mihajla Rostoharja
Krško**

objavlja prosta dela in naloge:

**1. računovodje-tajnika — NDČ,
začetek dela 1. 9. 1987**

Pogoji:

- višja izobrazba ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj ali
- srednja izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj v računovodstvu
- 3-mesečno poskusno delo

**2. psihologa — NDČ začetek
dela 15. 10. 1987**

Pogoji:

- visoka izobrazba ustrezne smeri
- zaželjene izkušnje v vzgojno-izobraževalni organizaciji

**3. učitelja za duševno prizadete
otroke, DČ (nadomeščanje delavke
na porodniškem dopustu od
1. 9. 1987 dalje)**

Pogoji:

- višja izobrazba ustrezne smeri
- Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po dnevu objave na naslov: OŠ dr. Mihajla Rostoharja, Krško. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po poteku prijav. Stanovanj ni.

520/25

**Industrija otroške konfekcije
Jutranjka Sevnica**

**Industrija otroške konfekcije Jutranjka Sevnica —
TOZD MOTIV Sevnica**

razpisuje za šolsko leto 1987/88 naslednje dodatne kadrovske štipendije:

poklic	stopnja zaht. pokl.	št. štip.
tekstilnokonfekcijski tehnik	V.	1
modni tehnik	V.	1
ekonomski tehnik	V.	1
inženir oblikovanja tekstilij in oblačil	V.	1
dipl. inženir tekstilno konfekcijske tehnologije	VII.	1
dipl. ekonomist	VII.	1
dipl. inženir elektrotehnike za industrijsko elektroniko	VII.	1

**Industrija otroške konfekcije Jutranjka Sevnica —
TOZD BABY Sevnica**

razpisuje za šolsko leto 1987/88 naslednjo dodatno kadrovske štipendije:

poklic	stopnja zaht. pokl.	št. štip.
tekstilno-konfekcijski tehnik	V.	3

Vloge naj interesenti pošljejo najkasneje do 15. 7. 1987 na predpisanem obrazcu SPN — 1 na naslov: Industrija otroške konfekcije JUTRANJKA Sevnica, Radna 3, 68290 SEVNICA.

536/25

**TOZD KOMELOLI
KOČEVJE
Tomšičeva 9**

objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo

4.000 l-skega reaktorja, inv. št. 03151
Začetna izključna cena 12.000.000 din.
Licitacija bo dne 9. 7. 1987 v prostorih DO Melanin-TOZD Komeloli ob 9. uri.
Ogled je mogoč dan pred licitacijo od 10. do 12. ure.
Licitacije se lahko udeležijo pravne in fizične osebe. Interesenti morajo pred licitacijo plačati polog v znesku 10% od izključne cene pri blagajni DO ali na ŽR 51300-601-10724. Prometni davek ni vračunan v ceno in se plača posebej. Kupec mora plačati kupnino v 15 dneh.

522/2

**Republiški sekretariat za pravosodje in upravo
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI
MIRNI**

objavlja prosta dela in naloge:

**1. PSIHologa,
2. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE,
3. VODJE IZMENE OBSOJENCEV PRI PEŠ-
ČENEM LITJU, V ČISTILNICI IN JEDRARNI.**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1:

- da imajo visoko izobrazbo psihološke smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 5 let ustreznih delovnih izkušenj. Zaželen je tečaj psihoterapije in dodatna znanja iz alkoholologije.

Pod 2:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški, z odsluženim vojaškim rokom in enim letom ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo metalurške ali strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj. Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, zavzetost in družbeno aktivnost pri uveljavljanju socialističnega samoupravnega sistema, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za objavljenega dela in naloge je povečana zavarovalna doba 12/16 mesecev. Kandidatom nudimo samsko ali družinsko stanovanje. Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

425/25

**KRKA, tovarna zdravil, n.sol.o., Novo mesto
Komisija za cenitev in odprodajo**

razpisuje javno licitacijo, ki bo v ponedeljek, 29. 6. 1987, ob 14.30 v Ločni.

Odprodati želimo:

1. kombinirano vozilo Zastava 850 AK, leto izdelave 1982, reg. št. NM 851-97 izključna cena je 250.000 din.
2. osebno vozilo IMV Renault 4 R GTL 11-28, leto izdelave 1982, reg. št. NM 776-51 izključna cena je 300.000 din.
3. plastične cisterne s kovinskim ogrodjem à 1 m³ izključna cena je 15.000 din/kom.

Za vozili je potrebno pred licitacijo položiti varščino v višini 10% od izključne cene. Prometni davek plača kupec — razen za cisterne. Informacije na tel. 22-441 int. 416, Boris Rožič.

426/25

**Socialistična republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
ODBOR ZA SPREMLJANJE DRUŽBENEGA DOGOVORA
O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA SAMOUPRAVNO
UREJANJE ODNOSOV PRI PRIDOBIVANJU IN DELITVI
DOHODKA V SR SLOVENIJI V OBČINI NOVO MESTO**

Na podlagi določil družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji je odbor za spremljanje družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji v občini Novo mesto sprejel

1. Ocenio izhodiščnih vrednosti za izvajanje usmeritev družbenega dogovora v obdobju I—VI 1987:
 - poprečno razporejena sredstva za osebne dohodke na delavca bodo v obdobju I—VI 1987 v organizacijah združenega dela gospodarstva občine Novo mesto (BOD g) znašala 1.690.000 din, poprečno razporejena sredstva za skupno porabo na delavca (SP g) pa 144.700 din.
2. Ocenio rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu občine Novo mesto v obdobju I—VI 1987:
 - v organizacijah združenega dela gospodarstva občine Novo mesto se bodo razporejena sredstva za bruto osebne dohodke v obdobju I—VI 1987 glede na poprečje leta 1986 povečala za 72%;
 - v organizacijah združenega dela gospodarstva občine Novo mesto se bodo razporejena sredstva za bruto osebne dohodke v obdobju I—VI 1987 glede na mesec december 1986 povečala za 11%. Ta odstotek bodo pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke — v okviru doseženega dohodka — upoštevale organizacije združenega dela s področja družbenih dejavnosti ob pogoju, da so izpolnile s programom predvidena dela po obsegu in kvaliteti dela ob upoštevanju določil letnih usmeritev družbenega dogovora in metodologije za izvajanje usmeritev družbenega dogovora.

Številka: 428-01/84

Datum: 23. 6. 1987

PRESEDNIK ODBORA
Nace Štamcar, l. r.
337/25

ZAHVALA

V 29. letu starosti nas je tragično in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oči, sin in brat

**MILAN
HROVAT**

iz Kotarjeve 2, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nas v teh težkih trenutkih tolažili in nam pomagali, darovali cvetje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

27. junija bo minilo deset žalostnih let, kar nas je zapustil naš

**JOŽE
SAJEVIC**

Majde Šilc 7, Novo mesto

Prisrčna hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Vsi njegovi

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

TOZD MKI bo v soboto 27. 6. 1987 od 7. do 12. ure in potem vsak delovni dan od 7. do 12. ure organiziral prodajo nekurantega materiala in tehnoloških viškov in sicer:

- elektromaterial, material za centralno ogrevanje in vodovod na lokaciji sektorja SI in EI — Mala Cikava 25
- rezervne dele osebnih vozil RENAULT-IMV in ZASTAVA v sektorju AS Ločna 48
- rezervne dele gradbene mehanizacije in tovornih vozil v sektorju ME v Bršljinu, Kettejev drevored 37.

*Trpljenje si preстал,
v grobu boš zdaj mirno spal,
v domu našem je praznina,
a v srcih nas vseh je bolečina.*

ZAHVALA

V komaj 65. letu starosti nas je zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

ANTON LAVRIČ

Gorenji vrh 7
borec Gubčeve in Cankarjeve brigade

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, vaščanom, dobri sosedki Rezi in Majdi, ki sta nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, in vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali pokojniku vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala dr. Vilfanovi in Milki Leničevi za obiske na domu, OOZS Novolet-TOZD TAP Trebnje, b-izmena, GG TOK Trebnje, ZB Svetinje za podarjene vence, ZB Trebnje, GD Vrhe ter nosilec praporov. Lepa hvala tov. Stanetu Novaku za ganljive besede ob odprtem grobu, godbi ter mešanemu pevskemu zboru iz Trebnjega. Prav vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Tončka s sinom Tonetom, sin Rafael in hči Ani z družinama, družina Makše iz Vrhpeči, brata Jaka in Stane, sestre Minka, Ani, Milka ter ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 25. junija — Viljem Petek, 26. junija — Helena Sobota, 27. junija — D. samouprav. Nedelja, 28. junija — Leon Ponedeljek, 29. junija — Peter Torek, 30. junija — Emilijana Sreda, 1. julija — Julija Četrtek, 2. julija — Oton

LUNINE MENE
26. junija ob 6.38 — mlaj

kino

BREŽICE: 26. in 27. 6. ameriška komedija Novi dopust v Evropi. 28. in 29. 6. angleška drama Poslanstvo. 30. 6. in 1. 7. ameriški akcijski film Remo — pobornost in nevaren.
CRNOMELJ: 25. 6. ameriška glasbena komedija Električne sanje. 26. in 28. 6. grški erotični Mačji sindrom. 28. 6. ameriški fantastični film Superman II. 30. 6. ameriška grozljivka Ljudje mačke.

službo dobi

TAKOJ zaposlim KV KUJARJA ali kuharico za delo v gostilni. Osebnih dohodok visok. Tel. 23-029. (rač-SL-25)
AVTOKLEPARJA, poštenega, s prakso, zaposlim za 30 SM ali mu dam vpeljano avtokleparsko delavnico v centralno, telefonom in orodjem v najem. Pod šifro »NOVO MESTO«. (3151-SL-25)
NATAKARICO ali natakarka, lahko tudi nekvalificirana, samo da ima veselje do gostinstva, sprejemam. Mira Popovič, Hrast 24, Suhor. Tel. 50-124. (3225-SL-25)

stanovanja

ODDAM del stanovanja v najem (lahko zakonca), za plačilo v naprej. Polona Cvitkovič, Mej vrti 4, Novo mesto. (3131-ST-25)
V NOVEM MESTU ali bližnji okolici iščem sobo, lahko s souprabo sanitarij. Tel. 85-047, popoldne. (3186-ST-25)
ZAKONSKI PAR, zdravnica in inženir, iščeta garsonjero ali enosobno stanovanje. Tel. 21-095, interna III (Vukelič). (3205-ST-25)

motorna vozila

Z 101, letnik 79, registracija marec 1988, prodam. Alojz Kralj, Zagrad 33 (Breznik), Škocjan. (3114-MV-25)
OPEL MANTO, letnik 72, in ZASTAVO 750, letnik 79, prodam. Franc Jerman, Ješe 3, Otočec. (3115-MV-25)
JUGO 45, letnik 1984, registriran do januarja 1988, prodam. Tel. 58-258 (popoldan). (P25-9-MO)
ZASTAVO 750 SC, letnik 1979, ugodno prodam. Marjeta Muhič, Novo mesto, Rogovska 14, tel. 25-361 po 19. uri. (3117-MV-25)
ZASTAVO 101, letnik 1979, ugodno prodam. Luzar, Dol. Suhadol 32, Brusnice. (3127-MV-25)
Jugo 45, star dve leti in pol, prodam. Tel. 26-248. (3128-MV-25)
ZASTAVO 101 poceni prodam. Tel. 60-031. (3126-MV-25)
LADO 1600, letnik 1981, prevoženih 33.400 km, ohranjeno, prodam. Bojan Muc, Sadež 32, Črnomelj, tel. 51-581. (pol-MV-25)
TOVORNI AVTO ZASTAVA 640 z delom ali brez njega prodam. Tel. 43-735. (3137-MV-25)
ZASTAVO 850, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. 61-154 dopoldne, popoldne 61-350. (3134-MV-25)
Z 750, odlično ohranjeno, prevoženih 70.000 km, letnik 1975, prodam. Mirtek, Mačkovec 15. (3138-MV-25)
Z 750, letnik 1985, in moped na ročne prestave prodam. Tel. 22-907 po 14. uri. (3141-MV-25)

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Bračice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar. ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markež, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 200 din, polletna naročnina 4.000 din, za delovne in družbene organizacije 8.000 din. Za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB-Temeljna dolenska banka, Novo mesto). OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za ekonomske oglaševalce 3.400 din, na prvi ali zadnji strani 6.800 din, za razpise, licitacije ipd. 4.300 din. Mali oglas do deset besed 1.700 din, vsaka nadaljnja beseda 170 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mali oglas in naročniški oddelek 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davka od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelomilni DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KRŠKO: 25. 6. ameriški vojni film Polja smrti. 28. 6. francoski kriminalni film Operacija Harupn. 30. 6. italijanski erotični film Kaligulovo sužnje. **NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 25. 6. filmsko gledališče — francosko-nemška ljubezenska drama Swanova ljubez. Od 26. do 28. 6. ameriški akcijski film Navaho grom. 29. in 30. 6. ameriški vojni film Skozij ogenj Nikaragve. 1. 7. (ob 11. uri) matinea — ameriška komedija Jaz in nilski konj. 1. in 2. 7. ameriški fantastični film New York 1997. **NOVO MESTO — DOM JLA:** Od 26. do 28. 6. ameriška komedija Hollywoodsko letalstvo. Od 29. 6. do 5. 7. ameriški avanturistični film Zaklad izgubljenega letala. **SEVNICA:** 25. 6. jugoslovanska komedija Ločitev za določen čas. 28. 6. brazilski erotični film Sanjanje neke ženske. 2. 7. ameriški avanturistični film Super Delle. **TREBNJE:** 27. in 28. 6. ameriški film Nočna izmena. **GABRIJE:** 28. 6. italijanski film Bombarder.

R 4 TLS, letnik 1980, zelo dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 71-076 v četrtak, v petek popoldan. (3140-MV-25)
Z 101, letnik 1978, prodam. Ogledv petek od 9. do 17. ure in soboto od 9. do 17. ure. Kolodvorska 2, Novo mesto. (3143-MV-25)
VW, letnik 1971, generalno obnoven, ugodno prodam. Jože Šteingel, Sardinja vas 16, Dvor. (3145-MV-25)
MOTOR APN 6, kot nov, trifazni dvotarifni elektro števec, dve bregji ovci in eno mladico prodam. Viktor Avsenik, Drganja sela 39. (3146-MV-25)
KADET KARAVAN, odlično ohranjen, garažiran, prodam. Gorenc, Brusnice 2, tel. 85-934. (3147-MV-25)
Z 850, letnik 1983, prodam. Jože Trnčan, Dolenje Dole 19, 68275 Škocjan. (3148-MV-25)
Z 750 LE, letnik 1981 registriran do junija 1988, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 56-220 popoldne. (3149-MV-25)
FIAT 750, letnik 1979, registriran do 12. 6. 1988, prodam. Tel. 21-050 int. 12. (3150-MV-25)
126 P, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. Deželan, Slavka Gruma 20, Novo mesto. (3159-MV-25)
ZASTAVO 101 GTL s troje vrati, staro dve leti, registrirano do maja 1988, ugodno prodam. Tel. 23-198 po 20. uri zvečer ali v službi na tel. 23-030 int. 22. Mijo Kurpes. (3152-MV-25)
Z 750 SE X 80, prevoženih 49.000 km, in Tomos avtomatik prodam. Krnc, C. III bat. UDV 9, Mirna. (P25-11-MO)
MOTOR TOMOS 15 SLC, letnik 1985, odlično ohranjen, prodam. Borut Čelič, Uršna sela 125. (3158-MV-25)
MERCEDES 1113, 6 m kason, prodam ali zamenjam za osebno vozilo. Andrej Janškovec, Vodeniška 20, Kostanjevica na Krki. (3160-MV-25)
126 P, letnik 1979, prodam po ugodni ceni. Derganc, G. Gradišče 32. (3133-MV-25)
Z 750, letnik 1979 — oktober, prodam. Tel. 26-960 popoldne. (3132-MV-25)
MZ ETZ, letnik 1986, kot nov, ugodno prodam. Tel. 24-737 ali 24-738 dopoldan. (3164-MV-25)
GOLF, letnik 1980, registriran 12 mesecev, prodam. Tel. 42-527. (3165-MV-25)
Z 750, letnik 1983, registrirano do 6/88, prevoženih 27.800 km, prodam. Brane Hutar, CPB 9, 68340 Črnomelj, tel. 51-283. (P25-2-MO)
VW 1300, prevoženih 93.000 km, prodam za 65 SM. Božidar Huč, Ul. Dol. odreda 9, 68210 Trebnje. (3167-MV-25)
LADO 1200, letnik 1976, prodam. Barbič, Mala Cikava 15. (3170-MV-25)
ZASTAVO 101 Mediteran, letnik 1980, prodam. Karli Radkovič, Sremi-

ška 1, Krško, v popoldanskem času. (3172-MV-25)
ASCONO 1,3 C, letnik 10/82, z dodatno opremo, prodam ali zamenjam za cenejši avto. Tel. 58-780. (3177-MV-25)
DIANO, letnik 1976, prodam za 70 SM. Tel. (068) 26-703. (3178-MV-25)
JAWO SPORT, novo, in Opel Manto, registrirano, ter vikend hišo z 11 ari vrta v Šentjerneju prodam. Cesta oktobrskih žrtev 35. (3171-MV-25)
Z 101, letnik 1977, obnovljeno, registrirano do marca 1988, prodam. Glavič, C. 3. bat. VDV 51/13, Mirna. (3182-MV-25)
126 P, letnik 1980, registriran do junija 1988, prodam. Terezija Drab, Konec 7 pri Podgradu. (3183-MV-25)
Z 101, letnik 1973, prodam. Tel. 56-330. (3193-MV-25)
R 4, letnik 1981, registriran do aprila 1988, prodam po zelo ugodni ceni. Boris Klobučar, Butoraj 5, Črnomelj. (3185-MV-25)
AVTOMATIC A3 ML, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Šmihelska 8, tel. 24-455. (3059-MV-25)
R 4-GTL, letnik 74, prevoženih 36.000 km, prodam. Tel. 26-979 (popoldan). (P25-7MO)
OPEL KADET, star 6 let, prodam. Miro Hočevar, Močvirje 5, Bučka. (3062-MV-25)
IMV COMBI—kasonar s podaljšano kabino prodam za 2 M. Tel. (068) 69-329. (3063-MV-25)
Z 101, letnik 1985, in GOLF (bencin) prodam. Gregorič, Mokronog 116, tel. 49-107. (3064-MV-25)
GOLF GL, letnik 81, prodam. Tel. (068) 44-446. (3075-MV-25)
APN 6, letnik 84/12, nujno prodam. Janez Pepl, Šmarješke Toplice 28. (3072-MV-25)
ZASTAVO 750 S, letnik 78, obnovljeno, registrirano do maja 1988, prodam. Plantan, Veliki Podluben 1. (3065-MV-25)
Z 101 M, letnik 82, prodam. Tel. 23-118 int. 53. (3068-MV-25)
KADETT, letnik 75, tip C-1000, prodam. Tel. (068) 61-360 od 12.—14. ure. (P25-4MO)
ZASTAVO 101 ugodno prodam. Rebernik, Vandotova 4, Novo mesto. (3081-MV-25)
MOTOR TOMOS, starejši, dobro ohranjen, s prikolico, registriran, prodam. 51-190. (3079-MV-25)
R 4 GTL, letnik 81/82, in Z 750 LE, letnik 85, prodam. Tel. 22-738.
R-6 TL, 1971, prodam. Tel. 22-237 po 16. uri. (3090-MV-25)
Z 750, letnik 1977, registrirano do 1988, prodam. Jože Miklavčič, Roje 11, Šentjernej. (3099-MV-25)
Z 101 prodam po delih. Stane Švalj, Kočarija 13, Kostanjevica na Krki. (3098-MV-25)
SKODO 120 L, letnik 82, prodam. Šenica, Pot na Gorjanec 10, ali tel. 84-525. (3095-MV-25)
JUGO 45, letnik 83, prodam. Informacije na tel. 79-776. (P25-3MO)
AVTOMATIC A 3 ML, kot nov, moder, prodam. Tel. (068) 26-953. (3101-MV-25)
DIANO, letnik 1976, obnovljeno, prodam. Florijan Bergant, Brežice, Marof 15. (pol-MV-25)
RENAULT 12 (francoski), letnik 77, prodam. Tel. (068) 51-246. (pol-MV-25)
Z 101, 1300 L, letnik 78-november, in TRAKTOR Steir (30 KS) ter šrotar—kladivar prodam. Martinčič, Tomaževa vas 12, Šmarješke Toplice. (3094-MV-25)
R-4, letnik 1979, prevoženih 60.000 km, prodam. Franc Bajuk, Cankarjeva 36, Metlika, tel. 58-176. (3104-MV-25)
ZASTAVO 126 P, letnik 1980, prodam. Retelj, Vrhtrebnje 4 od 16. ure naprej. (3107-MV-25)
ZASTAVO 750, letnik 78, malo karamboliran, cena po dogovoru, prodam. Informacije na tel. (068) 88-422. (3239-MV-25)
126 P, letnik 1982, lepo ohranjen, prodam za 1,35 MIO. Tel. 74-888. (pol-MV-25)
126 P, letnik 1981, prodam. Tel. 42-328. (3242-MV-25)
126 P, letnik 1980, registriran, dobro ohranjen, prodam. Tel. 33-246. (3243-MV-25)
126 P, letnik 1981, in ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Tel. 42-453. (3241-MV-25)
126 P, letnik 80, prevoženih 40.000, avtoradio in radio PANASONIC prodam. Marija Markel, Brinje 32, 68232 Šenturpet. (3238-MV-25)
Z 101, karambolirano, prevoženih 38.000 km, prodam. Informacije na tel. (068) 74-735. (pol-MV-25)
R 4 TLS, letnik 78 (registriran do junija 88), prodam. Tel. (068) 51-621. (P25-16MO)
MOTORNO KOLO, 2 prestavi, z rezervnimi deli, nevozno, ter moško kolo, 24, vozno, ugodno prodam. Tel. 61-784. (pol-MV-25)
MOTOR, ZASTAVA 750, zad. del. karoserije KADETT B in ostalih delov ugodno prodam. Tel. 61-784. (pol-MV-25)
ZASTAVO 101, koze in kozličke prodam. Zoran, Dol. Kamence 47, N. m. (3192-MV-25)
R 12 prodam. Leto izdelave 1974, december. Veliki Slatnik 38. (3213-MV-25)
RENAULT 4 TLS, letnik 1983, prodam. Tel. 20-584. (3212-MV-25)
Z 101, letnik 1976, dobro ohranjen, prodam. Irena Čaval, K Roku 136, Novo mesto. (3209-MV-25)
Z 101 super, letnik 78, nanovo registrirana, prodam. Branko Novak, Muhaber 10 a. (3204-MV-25)
Avtomobil OPEL CARAVAN in motor TOMOS avtomatik poceni prodam. Tel. (068) 44-583. (3202-MV-25)
LADO KARAVAN, januar 1982, prodam za 190 SM ali zamenjam za

starejši manjši traktor ali frezo s priklojčki, Janez Janežič, Podhosta 23 a, Dol. Toplice, ali tel. 65-003. (3201-MV-25)
MOTOR TOMOS 15 SLC, letnik 1984, dobro ohranjen, in MZ 250 prodam. Boris Klobučar, Uršna sela 1 a. (3198-MV-25)
FIAT 126 P, letnik 80 (nanovo registriran), prodam za 85 SM. Tisov, Pristava 4, Podgrad, Novo mesto. (3197-MV-25)
APN 6, letnik 1986, malo vožen, prodam. Tel. (068) 42-248. (3195-MV-25)
Z 101 lux, letnik 1977, registrirano do junija 1988, prodam. Tel. 84-136 dop., po 20. uri pa 84-179. (3235-MV-25)
VW HROŠČ, dobro ohranjen, letnik 1976, ugodno prodam. Tel. (068) 89-207, v popoldanskih urah. (3222-MV-25)
GOLF, letnik 1979, nujno prodam ali zamenjam za cenejšo vozilo. Tel. 25-443. (3221-MV-25)
125 P, letnik 1984-maj, registriran do maja 1988, prodam. Tel. (068) 44-719, od 15. ure dalje. Hribar, Cankarjeve brigade 9, Trebnje.
Z 101, letnik maj 1981, in SPAČKA, letnik 1976, po delih prodam. Informacije na tel. 52-561. (ček)
OPEL-MANTA (diesel) prodam. Kristanova 60 (stari internat). (3220-MV-25)
ZASTAVO 101, letnik 80, prodam. Dolenjske Toplice 89. (3220-MV-25)
Z 750, letnik 1978, prodam. Srečko Krhin, Pod smrekovo 4, Črnomelj. (P25-14 MO)
JUGO 45, letnik 1981-december, prodam. Tel. 23-830, do 14. ure. (3233-MV-25)
MZ 250 prodam. Tel. (068) 42-518. (3227-MV-25)
Z 750, letnik julij 1985, prodam. Zdenko Erpe, Straža 88, tel. 85-351. (3228-MV-25)
OPEL KADET, starejši letnik, v nevoznom stanju, prodam. Tel. (068) 22-285. (3232-MV-25)
ZASTAVO 750, letnik 1976, neregistriran, prodam. Karol Kmet, Gor. Sušice 37. (ček-MV-25)
KOMBI IMV 1600, letnik 1979, prodam. Janez Kos, Ločna 7, Novo mesto. (3231-MV-25)
JAWO 350, letnik 80, malo vožena, prodam za 35 SM. Slapšak, Telče, Tržišče. (P25-18MO)
VW 1303, letnik 75, prodam. Karel Oven, Ljubljana, Hudourniška pot 42 (pri Dolenjski cesti 147 desno), tel. (061) 319-166, int. 281 (dopoldne). (pol-MV-25)
JUGO 55, letnik 1985, prodam. Ivo Dominič, Šmarješke Toplice, n. h. (P25-13MO)
GOLF JGL/1300, letnik 1981, registriran do marca 88, prodam. Tel. (068) 51-253, popoldne. (P25-15MO)

globtour

25-125, 25-789

novi mesto

25-125, 25-789

Letovanje v domovini in tujini

operacij, prodam. Tel. 44-670. (3180-PR-25)
OTROŠKO KOLO, za do 5 let, prodam. Tel. 22-981. (3207-PR-25)
ZREBICO, staro eno leto, prodam. Dular, Vavta vas 12. (3208-PR-25)
5 m³ suhih hrastovih plohov (5 cm) prodam. Maks Urek, Pleterje 16 a, 68270 Krško. Tel. (068) 77-376. (P25-17MO)
KOMBINIRANI HLADILNIK z zamrzovalnikom (50 l), star 2 leti, ugodno prodam. Tel. 26-702. (3144-PR-25)
NOVO deško kolo JUNIOR (5 prestav) in žensko kolo MARATON (10 prestav) prodam. Krašvec, Slavka Gruma 54, tel. 27-425. (3196-PR-25)
ČRNO BEL TV gorenje in trosed prodam. Tel. (068) 27-694. (3154-PR-25)
NOV usnjen trosed (ni raztegljiv) in fleš za fotoaparato prodam. Blatnik, Adamičeva 18, Novo mesto. (3191-PR-25)
KOMBINIRKO skip, letnik 1980, in TRAKTOR peiro 32 KM, pogon na vsa štiri kolesa, prodam. Tel. 84-915. (3155-PR-25)
SEDEŽNO GARNITURO prodam. Informacije vsak dan od 14. ure naprej. Mojca Omerzu, Šmarješke Toplice 126. (3161-PR-25)
MAESTRAL 9 SD in TOMOS 4, oboje skoraj novo, prodam za 50 SM. Tel. 85-937. (3192-PR-25)
SINTHEZER SIEL poceni prodam. Fink, Obrh 8, Dol. Toplice. (3135-PR-25)
TRODELNO OMARO—vitrino, mizo, štiri stole, rabljeno sedezno garnituro, küpperbusch, kavč prodam. Stane Gazvoda, Paderšičeva 17, Novo mesto. (3187-PR-25)
posest
NJIVE TRAVNIKE prodam v Birčni vasi. Štefan Knafeljc, Tržaška 75, Ljubljana, tel. (061) 263-993. (3724-PO-25)
POČITNIŠKO HIŠO (72 m²) komfortno, z zemljiščem (5000 m²), prodam. Na izredno lepi legi med Novim mestom in Otočcem. Ponudba pod šifro »OTOČEC«. (3085-PO-25)
GRADBENO PARCELO (800m²) v Kostanjevici prodam. Tel. (061) 772-954. (pol-)
STAVBNO parcelo na Lokvici prodam. Tel. 58-780, do 7. ure zjutraj. (3177-PO-25)
POCENI prodam staro kmečko hišo ob cesti Kočevje—Brod na Kolpi. Elektra in voda v hiši. Informacije na tel. (061) 375-121, zvečer. (3240-PO-25)
razno
IŠČEM primeren prostor za mirno obrt. Možnost adaptacije, lokacija Mirna — okolica. Šifra »ELEKTROMEHANIK A«. (pol-RA-25)
preklci
Prepovedujem vožnjo po parceli 2743/3 na Ruti. Franc Ivanščič, Breg—Kočevje, Stara cerkev. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. (3130-PK-25)
OPOZORJAM vsakogar, ki bi karkoli kupoval do Tineta SKULJETA, Vinji vrh 11, Semič. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. (3189-PK-25)
čestitke
Dragemu dedku in pradedku Martinu ter babici in prababici Marjiji JORDANOVIMA iz Koprivnice ob visokem življenjskem jubileju — biserni poroki vse lepo, največ za zdravja, želi in se zahvaljuje za vse vnujkinja Jožica z družino, pravnučka Toni in Barbara pa jima pošiljata 60 poljubčkov Iskrene čestitke tudi atiju ob praznovanju 46. rojstnega dne, botri in botru pa prijetno bivanje v domovini. (3174-CS-25)
Dragemu stricu Ivanu Jakšetu iz Bršljina 56 za njegov osebni praznik iskreno čestitajo vsi, ki ga imajo radi. (3091-CS-25)
Dobro mu očetu IVANU BOŽIČU iz Suhadolca za njegov 50. rojstni dan iskreno čestita sin Janez. (3091-CS-25)
obvestila
VLIVAM kovinske erke za spomenike, reklamne table itd. Oddajelim interesantom pošljem vzorce. Radmelič, Pelechova 63, Presejce, 61235 Radomlje. Informacije tel. (061) 721-427. (P24-14MO)
JARČKE—NESNICE, rjave, stare 6 tednov, bomo prodajali od 26. 6. dalje. Stane Prevolskec, Čatež, 68292, Vel. Loka. (3756-OB-23)
KERAMIK polaga vse vrste keramike. Tel. 26-480, Kuletič. (3352-OB-20)
TIPKAM na domu. Živkovič, Zagrebška 4, Novo mesto. Tel. 23-080, popoldne. (3184-OB-25)
PRODAJAL bom piščance, rjavo bele in grahaste, od 10. julija dalje. Jože Jeršin, Račje selo, tel. 44-389. (3169-OB-25)
Cenjene stranke obveščam, da bo mlin zaprt zaradi popravil od 11. julija do 11. avgusta. Jože Košak, Družinska vas 2. (3190-OB-25)
PREVAJAM NEMŠČINO v slovensko in obratno, tudi težje tekste. Tel. (068) 72-321, int. 28, dopoldne (Krško). (3188-OB-25)
PIŠCANCE, bele in rjave, bomo prodajali v petek in soboto, 26. in 27. junija 1987, pri Marjanu Parklju, Mirna peč 37. (3230-OB-25)

Ob boleči izgubi naše drage

MARIJE GABRIČ,

roj. Vahčič

z Rake

se iz vsega srca zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem ostalim, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pisno in ustno izrazili sožalje, poklonili pokojni toliko cvetja ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena zahvala govornikom za poslovilne besede, članom organizacij ZZB NOV, aktivistom in borcem Kozjanskega odreda, tovarni Celuloze in papirja Krško, Podjetju za ptt promet, godbi na pihala, lovskemu oktetu Studenec, sestram Marijinega doma na Raki in duhovniku za opravljeni obred. Vsem, prav vsem iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Tonček in Marjan z družinama ter brat Tonček z družino

Raka, Sevnica, Kozje

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 51. letu starosti zapustil naš dragi brat, stric

JOŽE NOSE

Gorenja Straža 172

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu cvetje in ga spremili na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo pljučnemu oddelku bolnišnice Novo mesto, osebju Doma starejših občanov, godbi, DONOVLES—TOZD ŽAGA, govorniku ter župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

Rumanja vas, 19. 6. 1987

ZAHVALA

V 81. letu nas je po dolgi in hudi bolezni zapustila naša ljubljena mama in stara mama

MARIJA ŠKOF

roj. KRAŠEVEC

iz Dragomlje vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in čustvovali z nami, nam izrekli sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala sosedom, tov. Mariji Kočevar za poslovilne besede, družinama Žugelj in Kramarič za njuno pomoč ter kolektivoma PAP in Agrostroy Ljubljana za darovano cvetje.

Žalujoči: vsi njeni

Dragomlja vas, Ljubljana, Toronto, Katrineholm

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

ANA HOČEVAR

Brezovica 5 pri Stopičah

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem za podarjeno cvetje, ustno in pisno izraženo sožalje ter vsem, ki so pokojno mamo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala internemu oddelku Splošne bolnice, delavcem Doma starejših občanov Novo mesto, družinama Mežnarjevih in Krnčevih, gospodu župniku za lepo opravljeni obred, pevcem iz Stopič ter kolektivu osnovne šole Mirna peč.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V komaj 43. letu nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, brat in stric

FRANC KLEMENČIČ

iz Ždinje vasi 45

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali in kakorkoli pomagali, še posebno sosedom Kumovim in Zoretovim, delovni organizaciji Komunala Novo mesto, Jožkovim, Francijevim in Mirkovim sošolcem, Gozdnemu gospodarstvu Novo mesto — tozdr Vrtnarja in Krki — tabelni oddelek, Franciju Koncilji za lepi govor pri odprtem grobu in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

*Kjer te ni, je praznina,
kjer si, je bolečina.*

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 71. letu zapustil naš dobri mož, oče, deda, brat in stric

VINCENC MIKEC

z Malega Slatnika 22

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrim sosedom za vso pomoč, za ustno in pisno izraženo sožalje ter vsem, ki ste pokojnega zasuli z venci in cvetjem ter pospremili pokojnega do tihega doma. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Janžekoviču, zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto, sindikalnim organizacijam in delavcem IMV-TOZD TA, Novoteks in ZC Dolenjske DSSS, tov. Avscu za ganljiv govor na domu in g. patru Luku za lepo opravljeni obred in poslovilni govor.

Žalujoči: žena Francka, sinova Vinko, Jože in hčerka Irena z družinami ter ostalo sorodstvo

*Zadnja luč sije
še tam izmed vej,
Krka se vije
póčasí naprej...*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, svak in stric

IVAN KRAMAR

iz Lutrskega sela 2

Najlepše se zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom in znancem za nesebično pomoč, izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se za vence kolektivoma GG Novo mesto in Tovarne zdravil Krka, TOZD Inštitut. Iskrena hvala g. župniku za opravljeni obred, pevskega zboru Otočec in govorniku za poslovilne besede. Posebna zahvala zdravniku Zdravstvenega doma, patronažni sestri Nevenki, negovalki Ljubici in sosedi Tilki.

Žalujoči: vsi njegovi

Nepričakovano nas je zapustil
naš dragi mož, oče, dedek, brat, stric

ANTON BEVC

iz Lutrskega sela 15

zahvaljujemo se vsem, ki so sočustvovali z nami, nam pomagali, podarili cvetje in se v tako velikem številu poslovlili od njega.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu starosti je nepričakovano prenehalo biti zlato srce našega očeta

ANDREJA BALKOVCA

upokojenega cestarja in gostilničarja
iz Malega Nerajca št. 3

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga v zelo velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom ZB, Leopoldu Bečaju in članu lovške družine Milanu Horvatu za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred, zastavonošem in godbi. Posebno iskrena zahvala gre lovčemu iz lovske družine Dragatuš, ki so organizirali pogreb in so našemu pokojnemu očetu izkazali izredno ganljivo slovo s častnimi streli in odigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Ana, hčerki Kristina in Majda z možem Tonetom, vnuki Andrej, Tatjana, Andrej z druž., Marjan in Srečko

V SPOMIN

ANTONU TOMCU, dipl. ing. elektroteh.

iz Nove Loke 28 pri Črnomlju

8. julija bo minilo leto dni, odkar nam je kruta usoda vzela našega najdražjega sina in brata. Za nam je leto neizmerne bridkosti, žalosti in solza. Čeprav bo minilo že leto dni odkar Te ni, se ne moremo navaditi na Tvojo odsotnost. Dragi sinek, ne da se povedati, kako Te pogrešamo in kako prazna je hiša brez Tebe. Koliko neprespanih noči, ko te znova in znova v mislih gledamo od otroštva pa do smrti, razmišljamo o vrednosti Tvojega življenja, ki ga je kruta usoda tako kmalu prekinila, ko si komaj začel prav živeti. Naša srca so polna bolečine in žalosti, ki se jih ne da izbrisati. Za vedno boš ostal v naših srcih, saj si del našega življenja. Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem preranem grobu in mu prižigate svečke.

Neutolažljivi: mama, oče, brat z družino in stara mama

Portret tega tedna

ANTON ŠPELKO

Anton Špelko je že skoraj polna štiri desetletja zvest Novolesu. Po končani vajeniški šoli se je leta 1947 zaposlil v LIP Straža, po kasnejšem izobraževanju pa v novomeški tovarni igrača, ki je potem postala sestavni del stranskega lesnega kombinata. Opravljal je vse mogoče naloge in dela, v pokoj pa bo šel — pravi, da bo s tem počakal, da Novoles splava spet na čisto, v kar čisto nič ne dvomi, saj so zelo zagnani — kot vodja službe varstva pri delu. Temu področju, varstvu pri delu, delovnim razmeram, humanizaciji dela je kot delavec in kot sindikalni aktivist posvetil največ svojega življenja. Da je bilo to precej prizadevanje in opazno, pričajo tudi številna priznanja, ki jih je prejel, zadnje letos zlati znak zveze sindikatov Slovenije. Špelkovo sindikalno udeleževanje je še za kakšen mesec daljšo od delovnega. Kot vajenec je bil že leta 1946 poverjenik za vajence v okrajnem sindikalnem svetu. Sindikalni aktivist na bolj ali manj odgovornih in pomembnih funkcijah v tovarni, občini in republikah je bil tudi potem, vse do danes. A kot rečeno je to svoje delo zelo uspešno povezoval z delovnimi nagnjenji in zadolžitvami. Nekaj časa je bil predsed-

nik komisije za življenjske in delovne pogoje pri republiknem odboru sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva. Pravi, da so bile najbolj potrebne, koristne in plodne ravno sindikalne aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem boljših življenjskih in delovnih pogojev delavcev v lesarstvu in gozdarstvu, ki so bili in so kljub velikim izboljšanjem še vedno eni najtežjih in najslabših.

Tudi v Novolesu so na tem področju veliko naredili. Precej so že izboljšali delovne pogoje, na primer odpravili zaprašnost, medtem ko jih odprava hrupa, ki pa je zelo draga, včasih stane na enem stroju več kot sam stroj, še čaka. Zmanjšali so nesreče pri delu, organizirali letovanja, dosegli, da ima tovarna ambulanta za preventivno zdravstveno varstvo. Pri vsem tem je bil sindikat vedno zraven, za marsikaj tudi pobudnik, Anton Špelko pa prav tako. Leta 1976 je prejel tudi zvezno nagrado za inovacije na področju humanizacije dela.

Špelko, ki je bil vsa leta tudi zgladen gasilec in spodbujevalec gasilstva, rad omenja skrb Novolesovega sindikata za pravično delitev osebnih dohodkov in skrb za poštene odnose v tovarni med tozdi. Zelo pomembna se mu zdi speljava samoupravljanja do najnižjih ravni, do delovnih skupin, kjer so prav v Novolesu že veliko naredili, a še ne dovolj. Proces je zdaj tudi precej zastal, pa bi bilo zelo pomembno, da bi to speljali. Če bi vsak posameznik na svojem delovnem mestu imel občutek, da je vse to tudi njegovo, da je treba za to skrbeti, da mora vsak po svojih močeh paziti na ekonomiko, bi bilo drugače, ne pa da se sedaj pogovarjamo samo o plačah. Treba bo še veliko narediti, pravi Anton Špelko.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

JAMARSKI KLUB Vinko Padersič-Batreja, Novo mesto

objavljaja
JAVNO LICITACIJO
 za kombi IMV 1600 BR, letnik 1972, vozen, neregistriran, izklicna cena 450.000 din. Licitacija bo v nedeljo, 28. junija, ob 11. uri pred pošto v Dolenjskih Toplicah. Ogled vozila bo eno uro pred začetkom licitacije.
 524/25

LD GORJANCI VABI

Lovska družina Gorjanci priredi v soboto, 27. junija, veliko vrtno veselico pri gasilskem domu na Križih. Za zabavo bo poskrbel ansambel Jožeta Gottliba, odveč pa je verjetno pripomniti, da lovske veselice brez lovskega golaža in domače kapljice ni. Na veselico bo organiziran tudi bogat srečelov, najsrčnejšega pa za nagrado čaka srnjak.

V Trebnjem srečanje motoristov

Letos kar 300 udeležencev iz vse Evrope

TREBNJE — Motoklub Trebnje, ki deluje v okviru AMD pod pokroviteljstvom Tesnil, pripravlja 4. mednarodno srečanje motoristov. Po besedah predsednika te sekcije Janeza Prosenika lahko tudi letos pričakujejo udeležbo prek tisto motoristov iz raznih evropskih držav. Petek, 26. junija in sobota, 27. junija, sta namenjena predvsem družabnemu srečanju. Tako bodo med drugim izbrali najtežjega motorista, motorista z najdaljšo brado, z največjim uhanom, najbolj vitko in debelo motoristko in seveda miss srečanja. Za gledalce, ki jih ne bo manjkalo, saj je tudi po Dolenjskem precej privržencev tega športa, bo zanimiv predvsem nedeljski program, ko bo na sporedu paradna vožnja Trebnje—Mirna—Mokronog—Sentrupert—Trebnje in spretnostna vožnja, ki bo šela tudi za republiško prvenstvo.

GROB SE ZA GROBOM VRSTI — Pri izkopavanju halštatske gomile na metliškem Hribu so doslej izkopali že 26 grobov, 25 je bilo žganih, prejšnji teden pa so izkopali prvega skeletnega. Gre za lepo ohranjen ženski grob z bogatimi bronastimi nakitom. Medtem ko so prvi grobovi iz začetka starejše železne dobe, je zadnji s konca te dobe, razlika pa je okoli 300 let. Na ozemlju današnje Metlike sta bili dve ilirski naselbini, ena na Veselici, druga na položju sedanjega starega mestnega jedra. Na sliki: arheolog Borut Križ in Danilo Breščak pri izkopavanju skeletnega ženskega groba. (Foto: A. B.)

V Sevnici revija gasilskih orkestror

27. junija ob 16. uri na sevnikiškem gradu

SEVNICA — Revija gasilskih pihalnih orkestror Slovenije, ki jo letos že osmič prireja Delavska pihalna godba GD Sevnica, je ponavadi bolj slabo obiskana. Organizatorji si zato srčno želijo, da na 8. reviji, ki bo v soboto, 27. junija, ob 16. uri v lepem ambientu sevnikiškega gradu, godbeniki ne bi igrali le samim sebi. Dober obisk bi bil naposled najlepše darilo godbenikom iz Kapel, Loč, Novoga mesta, Kamniške Bistrice, Lovrenca, Vučenice, Kostanjevice (Hrvaška) in Sevnice, ki so imeli pred letošnjo revijo povprečno preko 90 vaj, od 7. revije pa še preko 40 javnih nastopov.

Na sobotno revijo gasilskih pihalnih orkestror Slovenije bodo v soboto okoli 8. ure opomnili s krajsim promenadnim koncertom sevnikiški godbeniki, ki se bodo okrog 15. ure zbrali na Glavnem trgu, ob 15.30 pa odšli na grad. Omenimo še, da je pokrovitelj revije Metalna Krmelj in da bodo najoddaljenejši godbe iz Kostanjevice, Kamniške Bistrice in Spodnje Polskave, ki je pobratena s sevnikiško godbo, gostili in zadržali na kosilu krajani Dromojske in Florjanske ulice ter vaščani Zigarškega vrha. Po nastopu godb bo še značilna gasilska veselica. Igral bo ansambel Zrelo klasje.

P. P.

OB KONCU ŠOLE ZABAVNO

BIRČNA VAS — Na podružnični osnovni šoli v Birčni vasi so se zbrali na zaključni prireditvi ob koncu šolskega leta poleg učiteljev in učencev še starši in drugi gostje, med katerimi so najtopleje pozdravili predstavnik Cestnega podjetja; slednje je prevzelo pokroviteljstvo nad šolo. Prireditve je popestril kulturni program ter razredne likovne in druge razstave. Zanimivost so bile zabavno-sportne tekme med starši in učenci. K veselju je pripomogel še svet staršev s piknikom in srečelovom. Na srečanju so podelili učencem značke in priznanja za interesno delo.

S. S.

Deset noči do jutra

Od 3. julija v Metliki poletne kulturne prireditve

METLIKA — Od 3. julija do 5. septembra se bo v Metliki v okviru poletnih kulturnih prireditev, imenovanih Noči do jutra, izvršilo deset prireditev. Te poletne kulturne prireditve, ki so največkrat poživile proti siceršnjemu poletnemu mrtilu, pripravljajo v Metliki že petič. Večina prireditev bo na grajskem dvorišču, le Razkošje v steli, ki ga pripravlja metliška folklorna skupina »Ivan Navratil«, bo kot vsako leto na Vinomeru.

Zaradi dragih gostovanj so se letos organizatorji, OK ZSMS, ZKO in samostojni kulturni delavci, odločili izključno za domače ljubiteljske izvajalce, ki jim za nastop ne bo treba plačati honorarjev. To bo te prireditve bistveno pocenilo.

Prva prireditve bo v petek, 3. julija, to bo koncert metliške godbe. 10. julija bodo nastopili gibeljski pevski zbor, tamburaši in recitatorji, 18. julija bo Razkošje v steli, 21. julija bo Jože Falkner izvedel Gašperičevi Neposredni zgodbi, 1. avgusta bo večer Silvestra Miheličiča, 8. avgusta bo imel svoj predvolumen nastop priljubljeni kandidat za novega metliškega župana Janez Vrančič-Luigi, 15. avgusta bo pogovor na temo »Turizem da ali ne«, 22. avgusta bodo na dobrodolni prireditvi v korist metliškega vrtca nastopili tamburaši, folklor, pevci, prikazali pa bodo tudi modno revijo Beti, 29. avgusta bo nastop metliških pesnikov, zadnja prireditve pa bo 5. septembra, ko se bo predstavila metliška alternativna scena.

Prireditve bodo ob 21., zadnje tri pa ob 20. uri, vstopnina bo 500 dinarjev, le za dobrodolni nastop bo tri tisočake.

RAZSTAVA ZNAMK IZ ZR NEMČIJE

KRŠKO — V Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja (v informativnem centru JE KRŠKO) so v okviru praznika krajevne skupnosti odprli razstavo znamk pod naslovom Od jedrske fizike do jedrske tehnike. Zbirka znamk je last Bernharda Schneiderja iz Obbrigheima v ZR Nemčiji, s katerim goji mesto Krško prijateljske stike. Razstava bo odprta do konca julija. Hkrati pa je odprta tudi razstava znamk predsednika Filatelistične zveze Slovenije Slavka Šribarja. To je še ena oblika sodelovanja med obema mestoma, ki pa se je začelo zaradi gradnje JE Krško.

VESELO NA GORJANCIH

MIKLAVŽ, GOSPODIČNA — Kljub deževnemu vremenu je bilo minulo soboto na Gorjancih vse polno ljudi. Pri Miklavžu so imeli piknik in družabne igre člani Zveze šoferjev in avtomehaničev s svojimi družinami, enako veselo pa je bilo tudi pri Pionirjevem počitniškem domu pri Gosposdični. Tam se je 35 inženirjev in tehnikov iz DSS lotilo temeljitega urejanja okolice doma. Položili so robnike, zgradili nekaj metrov široke in stopnic ter temeljito očistili vso okolico. Na koncu pristavimo še to, da pionirjevcev pri njihovi vnetosti za delo ni prav nič motilo, da so ta čas maturantje nekdanje ekonomske šole iz Novega mesta v domu slavili 25. letnico.

POSEBNEŽI NA TEKMOVANJU — Edina predstavnica nežnejšega spola med harmonikarji na Ratežu je bila 60-letna Kristina Abunar iz Črmošnjic pri Stopičah, najmlajši, ki je vlek el meh, je bil 9-letni Toni Rajk iz Metlike, najstarejši pa domačin iz Brusnic 83-letni Jože Hudoklin, mnogim poznan kot dober gostilničar. (Foto: J. Pavlin)

Vlekli so meh za nagrade

Na rateškem tekmovanju se je pomerilo 23 harmonikarjev — Najboljši v Frankolovo in Ljubečno

RATEŽ — Tamkajšnje turistično društvo je v soboto popoldan v gasilskem domu pripravilo še drugo izbirno tekmovanje dolenjskih harmonikarjev amaterjev za nastop na letošnji Zlati harmoniki Ljubečne. Kljub deževnemu vremenu se je na prostem pred domom zbralo kar precej ljubiteljev diatonične harmonike, za nastop pa se je prijaviilo 23 harmonikarjev, ki so nastopili v štirih skupinah. Strokovna komisija glasbenikov, med katerimi so bili letos tudi predstavniki iz Ljubečne, je določila ekipo Dolenjske, ki se bo pred nastopom v finalu prej pomerila z najboljšimi iz vse Slovenije v Frankolovem.

V skupini do 16. leta je največ točk zbral Toni Deželan iz Mihovice pri Šentjerneju, v skupini do 45. leta se bodo polfinala udeležili Marjan Podlogar iz Novega mesta, Ivan

Pugelj z Drganjih sel, Štefan Šurla iz Gor. Lakovnic in Stane Šiška iz Novega mesta. V skupini do 60. leta je bil neprekosljiv Anton Špringer iz Novega mesta, med veterani pa se je najbolj izkazal Valentin Dolinar z Uršnih sel. Nagrada občinstva je pripadla Ivanu Puglju, ki je bil v svojem nastopu tudi najbolj izviren.

Ob tej priložnosti so turistični delavci z Rateža izpeljali še eno ocenjevanje: podelili so priznanja za najlepše urejene stanovanjske hiše in okolico.

J. P.

PRAZNIK ČEŠENJ

BRUSNICE — V nedeljo, 28. junija, bo v Brusnicah tradicionalni praznik češenj. Ob 10. uri bodo predstavili pridelovalci češenj iz Brusnic, Gabrja in drugih krajev svoje najboljše prideleke, domačinke pa češnjeve specialitete. Popoldne ob 15. bodo prikazali v slavnostnem sprevedu obiranje češenj in različna kmečka opravila ob času zorenja češenj. Najboljše češnje in jedi iz njih bo organizator krajevna skupnost Brusnice nagradil; češnje in pecivo bo tudi naprodaj. Prireditve se bo nadaljevala ob zvokih ansambla Objem.

SPET SREČANJE HARMONIKARJEV

SEVNICA — V soboto, 4. julija, bo tradicionalno srečanje harmonikarjev v Zabukovju, 11. julija pa še na Studencu. Organizatorji vsakoletnega srečanja, občinska Zveza kulturnih organizacij Sevnica ter prosvetni društvi v Zabukovju in na Studencu, že zbirajo prijave harmonikarjev (kot običajno bodo tudi tokrat v obeh krajih sodelovali godci iz raznih krajev, tudi izven občinskih meja), obetajo pa, da bodo prireditvi popestrili z raznimi zanimivostmi. Več prihodnji!

TOP LESTVICA DOL. LISTA
 DISKOTEKA OTOČEC
 DESET NAJBOLJŠIH

JOŽICA ZUPANČIČ iz Podhoste pri Dolenjskih Toplicah ima priložnost, da si dá zastoj popraviti ali vsaj nastaviti domačo kuhinjsko ali osebno tehniko v Servisu tehničar Janeza Ravbarja v Novem mestu. ŠTEFKA ORAŽEM pa je prva, ki bo prejela novo nagrado. Diskoteka Otočec bo namreč poslej namesto kasete s posnetki lestvice enemu od izbranih predlagateljev melodij za lestvico poslala lepo majico z natisnjeno oznako Diskoteke Otočec. Sodelujte torej pri oblikovanju lestvice in pošiljajte predloge na naslov: KRKA — ZDRAVILIŠČA, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec.

- Ta teden pa je lestvica takšna:
1. You give a love bad name — BON JOVI
 2. La isla bonita — MADONNA
 3. Sign of time — PRINCE
 4. Let it be — FERRY AID
 5. With or without you — U2
 6. Living in a box — LIVING IN A BOX
 7. Lean on me — CLUB NOUVEAU
 8. Caravan of love — HOUSE MARTIN
 9. Wanna dance with somebody — EHITNEY HOUSTON
 10. Goodbye stranger — PEPSI & SHIRLEY

SPOŠTOVANE OBČANE OBVEŠČAM,
 da s 1. 7. 1987 odpiram
GOSTILNO PARADIŽ
 v Dol. Straži.
VLJUDNO VABLJENI!
 531/25

kozerija

ČESTITAM, VI POSTAJATE EVROPA!

Še ni dobro odprl vrata, že je Fritz zatulil:
 — Jaz čestitam!
 Močno mi je stisnil roko, kar sicer ni švabska navada. Debelo sem ga gledal.
 — Zakaj mi čestita? Ne razumem te.
 — Vi podražati bencin. Cena višja kot v Avstriji, Nemčiji, Italiji. Vi prihajati na evropske cene.
 — Je tako, Fritz, je. Naši občinski umi nam vsak dan govornjo preko radija, televizije, piše-

jo v časopise, da morajo doseči naše cene evropsko raven.
 — Ti plačati stanovanje koliko? — Skoraj toliko kot drugi v Evropi.
 — Pa flajš, pa milh, pa cukar, pa kava, pa vino, pa vinjak? — Kot ti v Nemčiji.
 — Pa otroški vrtci za kinder? — Evropska cena.
 — Če kupiti stanovanje, koliko priti kvadratni meter? — Verjetno dražje kot kjer koli v Evropi.

— Fantastično. Vi več ne biti Balkan, vi postati razvita Evropa. Vi napredovati. Tudi cigareti dražji, kajne?
 — Da, tudi njim so dvignili ceno. Ne smemo in ne moremo zaozostajati za Evropo. Mar ni dovolj, da prednjačimo v prometnih nesrečah, da smo na vrhu evropske lestvice po samomorih, da nosimo zastavo glede abortusov, pijancev? Da imamo najslabše ceste v Evropi, najmanj telefonskih priključkov? To nam je dovolj, preveč celo.

— Ti vedno govoriti, da ste Jugoviči, da ste Balkan. Enkrat reči Bizanc. Jaz ponosen, da postajati Evropa.
 — Da, Fritz, jaz tudi. A sem vseeno zaskrbljen, žalosten.
 — Jaz tebe ne razumeti. Na tvojem mestu jaz vriskati.
 — Ne bi vriskal, Fritz, ne bi.
 — Lahko slišati, zakaj ne? — Glede naštetega postajamo res Evropa, ne protestiram. Toda razumi me, Fritz. Dobivam jugoviško plačo.

TONI GAŠPERIČ